

UNIVERZITA HRADEC KRÁLOVÉ

Pedagogická fakulta

Katedra speciální pedagogiky a logopedie

**Jazykové schopnosti u dětí v předškolním věku se
syndromem vývojové dysfázie a opožděným vývojem řeči**

Diplomová práce

Autor: Bc. Tereza Havrdová
Studijní program: N7506 Speciální pedagogika
Studijní obor: Speciální pedagogika – logopedie
Vedoucí práce: doc. PaedDr. Karel Neubauer, Ph.D.

Zadání diplomové práce

Autor: Tereza Havrdová

Studium: P16P0176

Studijní program: N7506 Speciální pedagogika

Studijní obor: Speciální pedagogika - logopedie

Název diplomové práce: **Jazykové schopnosti u dětí v předškolním věku se syndromem vývojové dysfázie a opožděným vývojem řeči**

Název diplomové práce AJ: Language skills of pre-school children with developmental dysphasia and delayed speech development

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Teoretická část reflektuje současný stav poznání o vývoji jazykových schopností u dětí předškolního věku. Zaměřuje se na rozvoj jazykových schopností dítěte. Z hlediska struktury je práce rozdělena do dvou částí, a to do teoretické a praktické. Teoretická část vymezuje pojem dítě v předškolním věku, zabývá se řečí a jejím vývojem z hlediska ontogeneze, vymezuje pojmy fonetika a fonologie. Vysvětluje pojem fonemický sluch a poukazuje na jeho poruchy. Práce se také zabývá syndromy, které nejvíce zasahují do rozvoje jazykových schopností, a to vývojovou dysfázií a opožděným vývojem řeči. Praktická část hodnotí a porovnává vývoj jazykových schopností dětí s opožděným vývojem řeči a vývojovou dysfázií. Pro úvodní zhodnocení bude využito diagnostického materiálu a při opakované práci s dětmi vlastní stimulační program pro rozvoj jazykových schopností.

1) BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a ŠMARDOVÁ, Vlasta. Diagnostika dítěte předškolního věku: co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let. 2. vydání. Brno: Edika, 2015. 217 stran. Moderní metodika pro rodiče a učitele. Předškoláci. Dětská naučná edice. Předškoláci. ISBN 978-80-266-0658-1. 2) LECHTA, Viktor a kol. Diagnostika narušené komunikační schopnosti. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003. 359 s. ISBN 80-7178-801-5. 3) LECHTA, Viktor. Symptomatické poruchy řeči u dětí. Překlad Jana Křížová. Vyd. 3., dopl. a přeprac. Praha: Portál, 2011. 190 s. ISBN 978-80-7367-977-4. 4) NEUBAUER, Karel. Artikulace a fonologické rozlišování hlásek: jak předcházet rozvoji odchylek výslovnosti u dětí. 1. vyd. Havlíčkův Brod: Tobiáš, 2011. 63 s. ISBN 978-80-7311-118-2. 5) ŠKODOVÁ, Eva a kol. Klinická logopedie. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2007. 615 s., viii s. barev. obr. příl. ISBN 978-80-7367-340-6. 6) VÁGNEROVÁ, Marie. Vývojová psychologie: dětství a dospívání. Vyd. 2., dopl. a přeprac. Praha: Karolinum, 2012. 531 s. ISBN 978-80-246-2153-1.

Garantující pracoviště: Katedra speciální pedagogiky,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Karel Neubauer, Ph.D.

Oponent: PhDr. Lenka Neubauerová

Datum zadání závěrečné práce: 20.12.2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 24. 3. 2018

Poděkování

Děkuji panu doc. PaedDr. Karlu Neubauerovi, Ph.D. za odborné vedení práce, poskytnutí konzultací a cenných rad. Mé velké poděkování náleží také paní učitelkám z mateřské školy, které mi umožnily pracovat v jejich třídě a vycházely mi vstříc. Nemenší poděkování směřuje k dětem samotným a rodině, která mě po celou dobu podporovala.

Anotace

HAVRDOVÁ, Tereza. Jazykové schopnosti u dětí v předškolním věku se syndromem vývojové dysfázie a opožděným vývojem řeči. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2018. 299 s. Diplomová práce

Diplomová práce se zabývá jazykovými schopnostmi dětí se syndromem vývojové dysfázie a opožděným vývojem řeči. Práce se zaměřuje na děti v předškolním věku.

Z hlediska struktury je práce rozdělena do dvou částí, a to do teoretické a praktické. Teoretická část reflektuje současný stav poznání o vývoji jazykových schopností u dětí předškolního věku. Zaměřuje se na rozvoj jazykových schopností, vymezuje pojem dítě v předškolním věku, zabývá se řečí a jejím vývojem z hlediska ontogeneze a vymezuje pojmy fonetika a fonologie. Vysvětluje pojem fonemický sluch a poukazuje na jeho poruchy. Dále se také zabývá poruchami řečové komunikace, které nejvíce zasahují do rozvoje jazykových schopností, a to vývojovou dysfázií a opožděným vývojem řeči.

Praktická část hodnotí a porovnává vývoj jazykových schopností dětí s opožděným vývojem řeči a vývojovou dysfázií. Pro úvodní zhodnocení a výstupní vyšetření bude využito diagnostického materiálu z publikace Diagnostika předškoláka od Klenkové, Vyšetření fonemického sluchu od Škodové a kol. a vlastních diagnostických materiálů. Pro vlastní práci byl vytvořen stimulační program pro rozvoj jazykových schopností, který byl u dětí exponován dvakrát.

Klíčová slova: dítě v předškolním věku, vývojová dysfázie, opožděný vývoj řeči, vývojové poruchy řečové komunikace, stimulační program.

Abstract

HAVRDOVÁ, Tereza. Language skills of pre-school children with developmental dysphasia and delayed speech development. Hradec Králové: Pedagogical Faculty, University of Hradec Králové, 2018. 299 pp. Diploma Degree Thesis

This thesis deals with language skills of children with developmental dysphasia and delayed speech development. Focus of the thesis is on pre-school children.

Structure wise there are two parts, theoretical and practical. The theoretical part reflects current state of knowledge of pre-school children language development. It focuses on language skills development, defines term pre-school child, deals with speech and its development from the point of view of ontogenesis and defines terms phonetics and phonology. It explains term phonemic hearing and points out its impairments. The thesis further deals with speech communication disorders which affect language skills development the most, namely developmental dysphasia and delayed speech development.

The practical part evaluates and compares language skills development of children with delayed speech development and developmental dysphasia. Diagnostic material from publication Pre-school children diagnostics by Klenková, Evaluation of phonemic hearing of preschool children by Škodová and collective and own diagnostic materials will be used for the initial evaluation and the final examination. The stimulation program for development of language skills, to which children were exposed twice, was created for own work.

Keywords: preschool child, developmental dysphasia, delayed speech development, developmental speech communication disorders, stimulation program.

Obsah

Úvod	9
TEORETICKÁ ČÁST	11
1. Jazykové schopnosti dítěte předškolního věku.....	11
1.1. Charakteristika dítěte předškolního věku	11
1.2. Vývoj dítěte předškolního věku	13
1.3. Jazykové roviny	16
1.4. Fonologické aspekty řeči	20
1.4.1. Distinktivní rysy	20
1.4.2. Fonematický sluch, jeho rozvíjení a odchylky	22
2. Řeč a řečová komunikace	25
2.1. Vývoj řeči	25
2.1.1. Ontogenetický vývoj řeči.....	26
3. Vývojové poruchy řeči u dětí	29
3.1. Opožděný vývoj řeči.....	29
3.1.1. Symptomatologie opožděného vývoje řeči	31
3.1.2. Diagnostika opožděného vývoje řeči.....	33
3.1.3. Terapie opožděného vývoje řeči.....	34
3.2. Vývojová dysfázie	35
3.2.1. Etiologie	38
3.2.2. Symptomatologie.....	39
3.2.3. Diagnostika.....	42
3.2.4. Terapie vývojové dysfázie.....	50
3.2.5. Prognostické faktory.....	60
PRAKTICKÁ ČÁST	62
4. Jazykové schopnosti u dětí v předškolním věku se syndromem vývojové dysfázie a opožděným vývojem řeči.....	62
4.1. Výzkumné cíle, otázky a metodologie výzkumu.....	62

4.2.	Realizace výzkumu	63
4.3.	Charakteristika zařízení	64
4.3.1.	Charakteristika třídy Pusinky	64
4.4.	Průběh a vyhodnocení provedeného výzkumu	65
	DÍVKA – VÝVOJOVÁ DYSFÁZIE	65
	DÍVKA – OPOŽDĚNÝ VÝVOJ ŘEČI	113
	CHLAPEC – OPOŽDĚNÝ VÝVOJ ŘEČI	162
	CHLAPEC – VÝVOJOVÁ DYSFÁZIE	211
4.5.	Vyhodnocení výzkumného šetření.....	259
	Závěr.....	264
	Seznam literatury a dalších pramenů.....	265
	Seznam tabulek.....	270
	Seznam grafů	284
	Seznam příloh.....	299

Úvod

Dětství může být pro většinu lidí nejkrásnějším obdobím jejich života. Každý, kdo již vyrostl z dětských let, si vzpomene na hodiny hraní si s kamarády ve školce, různá představení, která s ostatními dětmi nacvičovali, básničky, které se učili, a celkové tvoření. Pro to vše je ale podstatná jedna věc. Aby byl člověk schopný začlenit se do společnosti, navazovat nové vztahy a učit se, je schopnost komunikace klíčová. Důležité je také, aby jazykové schopnosti byly na takové úrovni, aby ke kvalitní řečové komunikaci mohlo dojít. Některé děti ale takové štěstí nemají. Jejich individuální jazykový systém se nemusí vyvíjet v jejich prospěch, vývoj jejich řeči je opožděný, a u některých se k obtížím v oblasti jazyka přidávají také další znevýhodnění, které se týkají motoriky, zrakového vnímání a mnoha dalšího. Tyto děti pak mají obtíže v komunikaci. Proto je důležité, aby byla provedena pečlivá diagnostika a byl zvolen vhodný terapeutický program. Pouhá terapie, která se omezuje na určitou dobu pouze u logopeda nebo v mateřské škole, ale nestačí. Pro zdárný vývoj je potřeba, aby byla dětem věnována co největší péče, nejen ve vzdělávacích institucích, u logopedů, ale také v rodině. Děti si potřebují hrát, povídat si a dostávat kvalitní podněty. Proto byl v rámci této práce vypracován stimulační program, se kterým mohou pracovat všichni, kdo se o dítě starají. Práce se skládá ze dvou částí, a to z teoretické a praktické, jejíž součástí je také přiložený stimulační program.

Teoretická část práce je rozdělena do tří kapitol. První kapitola se zaměřuje na vymezení pojmu předškolní dítě. Zabývá se charakteristikou dítěte, které se nachází v tomto velmi pestrém období. Je to etapa, ve které dochází k mnoha změnám a dítě se začíná pomalu osamostatňovat a navazovat také jiné kontakty než jsou ty rodinné. Dále se zabývá jazykovými rovinami. Na konci předškolního období dochází k ukončení vývoje fonemického sluchu, proto je pozornost věnována také fonologickým aspektům řeči. Druhá kapitola se pak zabývá řečí a vymezením pojmu řečová komunikace. Třetí kapitola vysvětluje vývojové poruchy řečové komunikace, a to: opožděný vývoji řeči a vývojovou dysfázi. Pokud jsou ve vývoji dítěte přítomné různé odchylky a deficity, pak se jejich odraz často projeví i v sociální oblasti. Pro takové dítě je pak daleko obtížnější, někdy dokonce zcela nemožné, komunikovat se svým okolím. Pro dospělé, kteří s dítětem denně komunikují, pak může být domluva obtížná. Dítě může toto znevýhodnění pocítovat také v kolektivu mezi dětmi a později ve škole, kdy se můžou některé z těchto poruch projevit jako specifické poruchy učení.

Praktická část je zaměřena na zhodnocení jazykových schopností dětí v předškolním věku, kterým byl diagnostikován opožděný vývoj řeči nebo vývojová dysfázie. Cílem je postihnout jazykové schopnosti dětí předškolního věku s vývojovou dysfázií a opožděným vývojem řeči.

Smyslem práce je pak vytvoření vlastního stimulačního programu, ve kterém se úkoly opakují a motivačně tematicky navazují. Většina dostupných materiálů je tvořena různými úkoly, které na sebe nijak nenavazují nebo jich je málo a dítě nemá možnost pochopit jejich princip a dále si je fixovat.

TEORETICKÁ ČÁST

1. Jazykové schopnosti dítěte předškolního věku

1.1. Charakteristika dítěte předškolního věku

Předškolní věk je poměrně časově dlouhé období života dítěte. Jucovičová a Žáčková (2014) vymezují toto období od tří do šesti let. To je od batolecího období do období mladšího školního věku, kdy by dítě mělo nastoupit povinnou školní docházku. Dítě v tomto období ve většině případů chodí do mateřské školy a ukončuje ho nástupem do školy první třídy. Není však výjimkou, že je dítěti odkládána povinná školní docházka a dítě tak nastupuje až v sedmi letech. Některé děti, pokud jsou dostatečně připravené, nastupují do první třídy dříve. Naopak skupina dětí, která se narodila na podzim, nastupuje zpravidla do školy v dalším školním roce. Může se ale stát, že dítě není ještě dostatečně zralé a je mu udělen odklad. Dítě pak do první třídy nastupuje až v jeho osmi letech.

Šulová (2010) upozorňuje na nejednotné názory, které jsou utvářeny ve vztahu k vymezení časového období předškolního věku. Mnoho publikací toto období definuje v rozmezí narození dítěte po jeho nástup do školy. Také Skorunková (2013) uvádí, že význam pojmu předškolní věk je chápán dvěma způsoby. V širším pojetí jako celý život dítěte od narození do šesti let a v užším pojetí jako období mezi třetím a šestým rokem věku dítěte, který je specificky charakteristický.

Období předškolního věku je velmi rozmanité, kdy v jeho průběhu dochází k mnoha změnám. Během tohoto období dochází k rozvoji řeči, myšlení, paměti a pozornosti, rozvíjí se smyslové vnímání, motorika, grafomotorické schopnosti a celková koordinace (pohybová a senzomotorická) dítěte. Prudký rozvoj zaznamenávají emoční a sociální oblasti. Dítě se socializuje a učí se přijímat nové role. Zahálková (2000) doplňuje, že jde o období, kdy se nejprudčeji rozvíjí inteligence a dochází k osamostatňování dítěte. Klenková (2006) ještě uvádí, že jde o období, kdy dochází ke společenskému vývoji dítěte a k vývoji jeho osobnosti. Předškolní věk popisuje jako období iniciativy. Aktivita, která je hlavní potřebou dítěte. Tato aktivita je zároveň účelová. Dítě se v tomto věku začíná prosazovat.

Předškolní děti jsou velmi energické, zvědavé a snadno se nadchnou. Většinu času se neustále pohybují. Do činností, které vzbudí jejich zájem, se pouštějí na plno. Pro předškolní děti je typická kreativita a obrovská fantazie, která se projevuje ve hře, kreslení i vypravování. Jsou pevně přesvědčené o pravdivosti jejich názorů. Přecházejí z egocentrického pohledu na svět, kdy si pomalu začínají uvědomovat, že i ostatní mají nějaké potřeby a začínají regulovat své chování. Veliká je také jejich touha po vlastní nezávislosti, přičemž se ale neustále ujišťují, že jim dospělí podají pomocnou ruku, že jim vyjádří jejich podporu, že je při neúspěchu utěší a pokud nastane taková situace, že je zachrání. (Allen, Marotz, 2002)

Pro toto období je typická hra. Děti jsou většinu času neustále veselé. Matějček (1994, str. 54) říká, že: „*Smutné dítě je zvláštnost. Objevuje se jen za zvláštních okolností. Signalizuje nemoc, neštěstí, utrpení, ztrátu, opuštění.*“ Hra dítěte již nemá experimentální charakter, jako ve věku batolete, kdy zkoumá svět a nacvičuje si různé pohyby. Hra předškolních dětí má cíl. Děti tvoří nové věci (konstrukční hry) a zkoušejí si různé role (hra na něco nebo na někoho). (Skorunková, 2013) Pomocí symbolické hry, kdy se dítě chová tak, jak chce, si dítě přizpůsobuje realitu tak, jak potřebuje. Zpracovává při ní vše, co ho mate, čemu nerozumí nebo co mu bylo nepříjemné. Řeší si v ní svoje strachy a smutky. Významnou roli hrají v tomto období pohádky. V nich je vše černobílé. Pohádkové postavy jsou buď zlé, nebo dobré. To u dítěte vzbuzuje jistotu. Pohádky vždy, nebo alespoň ve většině případů, končí dobře. (Vágnerová, 1999, Řičan, 2004) Význam má také kooperativní hra. Děti v tomto věku si již hrají spolu, ne pouze vedle sebe (jako v předchozích stádiích), kdy si každé z nich hraje svoji vlastní hru, i když to vypadá jako hra dítěte s dítětem. Při takovéto hře rozvíjí své sociální dovednosti. Je potřeba, aby dítě komunikovalo, spolupracovalo a zdravě se prosazovalo se. Při hře dochází k rozdělování rolí, což svědčí o jisté organizaci, děti si společně stanovují cíl hry a každé do ní nějakým vlastním dílem přispívá. (Skorunková, 2007)

Pro děti v předškolním věku i přes velké změny, které se týkají také jejich socializace a začleňování se do kolektivu dětí, zůstává tím nejdůležitějším prostředím, zajišťujícím jim primární socializaci, jejich rodina. (Hoskovcková, 2006)

1.2. Vývoj dítěte předškolního věku

Tělesný vývoj předškolního dítěte

Tělesný vývoj dítěte předškolního věku je pomalejší. Dítě na začátku tohoto období měří kolem 96 – 97 centimetrů a na jeho konci měří mezi 107 až 117 centimetry. Jeho váha se na počátku pohybuje mezi 13 – 17 kilogramy a kolem šestého roku života se dostávají na váhu 17 až 22 kilogramů. Tyto údaje se liší ve vztahu k pohlaví dítěte, kdy dívky bývají větší a těžší než chlapci, což se však v dalších obdobích vývoje obrací. Během tohoto období se mění také tělesné proporce dětí. Dříve válcovitý trup nabývá plošší podoby a hrudník se viditelně diferencuje od břicha. Zejména chlapci nabírají svalovou hmotu na úkor tukové, která ubývá. Postava dítěte se protahuje, prodlužují se horní i dolní končetiny. Hlava se stává menší vzhledem k celému tělu. V předškolním věku nabývají na významnosti individuální tělesné rozdíly, kdy silnější a větší jedinci lépe obstojí v kolektivu, často se pak stávají také vůdci. Děti, které se vyvíjejí pomaleji, jsou v kolektivu většinou slabšími jedinci. Změny prodělává také vývoj mozku, který dozrává. Vedení vzruchů nervovými vlákny se zrychluje. Mění se tepová frekvence dítěte, která se na začátku předškolního věku pohybuje v rozmezí 90 – 110 tepů za minutu a s koncem tohoto období se snižuje na přibližných 80 tepů za minutu. Dítě také dýchá více zhluboka a pomaleji. Na začátku to je kolem 20 – 30 nádechů a výdechů za minutu, kdy dítě dýchá neustále do břicha. V šesti letech se pak dýchání přibližuje více dýchání dospělému s 18 – 28 dechy za minutu. Dech je neustále proměnný v závislosti na aktivitě a emocích dítěte. Zpřesňování a zlepšování pohyblivosti v tomto období probíhá pomalu a není tolik očividné. Dítě začíná být rychlejší, pohotovější a obratnější, zdokonaluje se to, co již dříve umělo. Opět platí to, že dítě, které se po této stránce vyvíjí výborně má lepší výchozí postavení v dětském kolektivu. Dítě se díky zlepšování pohyblivosti naučí oblékat, postarat se o svou hygienu, začíná pomáhat při domácích pracích. (Říčan, 2004, Allen, Marotz, 2002)

Vývoj myšlení

V tomto období přechází dítě ze symbolické (předpojmové) úrovně myšlení na myšlení názorné a intuitivní. Jeho uvažování probíhá v rámci pojmů, které vznikají na základě podobnosti. Myšlení je ještě málo přizpůsobivé, nepřesné a bez respektování zákonů logiky.

Myšlení předškolních dětí je egocentrické, kdy děti ulpívají na subjektivním pohledu a mají sklony úsudky zkreslovat, podle toho, co sami osobně preferují. Na svět se dívají pouze ze svého pohledu a nechápou, že těchto pohledů může být více. (Vágnerová, 1999, Skorunková, 2013) „*Egocentrismus je jen jedním z nedostatků dětského myšlení.*“ (Říčan, 2004, str. 123)

Dalším pojmem, se kterým se v tomto období setkáváme, je magičnost. Děti mají tendenci zapojovat fantazii do svých úsudků. Mezi skutečností a fantazií při svém projevu činí pramalý rozdíl. Děti věří v nadpřirozené bytosti, kouzla. Bojí se čertů a těší se na Ježíška. Děti přisuzují věcem vlastnosti zvířat, kdy tento jev nazýváme animismem, a také je polidšťují (antropomorfismus). Svět má pro děti vlastnosti a motivy živých lidí. Všechny jevy posuzují podle své vlastní činnosti (sluníčko zapadá, protože je ospalé a jde spinkat). Představa dítěte o vzniku světa je taková, že věci, které dítě vidí, někdo udělal a do světa umístil (hvězdy, měsíc, někdo sype sněhové vločky). To nazýváme arteficialismem. (Skorunková, 2007, Vágnerová, 1999)

Předškolní dítě se začíná orientovat v prostorových vztazích. Zvládá pojmy nahoře, dole, daleko a blízko. Učí se chápat pojmy vlevo a vpravo. Chápání časových vztahů je pro dítě obtížnější. Pojmy minulost a budoucnost nemají pro dítě zásadní význam, vše odměřuje podle stále se opakujících činností a jevů (oběd, večerníček). Významná je pro dítě přítomnost. Budoucnost se jeví jako obtěžující (např. několikeré opakování, že má něco udělat). Dítě v předškolním věku se začíná orientovat v prvních matematických vztazích. Umí počítat přibližně do deseti, spočítá předměty, umí říct, že něčeho je méně nebo víc. Začíná chápat přímou a nepřímou úměrnost. Jako příklad si můžeme uvést situaci, kdy dítě silně hodí míč na zem a ten se odrazí, a doletí výš, než kdyby s ním o zem udeřilo slaběji. A také situace, kdy si dítě bere z misky sušenky a ví, že čím více si jich vezme, tím méně jich v ní zbude. Matematické představy však nejsou ještě dokonalé a dítě obtížně chápe význam množství, pokud se změní tvar daného předmětu nebo obsahu. (Skorunková, 2013, Říčan, 2004)

Vývoj svědomí, sebehodnocení a identity

Sebehodnocení a svědomí předškolních dětí neustále závisí na tom, co si myslí jejich blízcí, hlavně pak rodiče. Dítě vše přijímá tak, jak se mu prezentuje. Nic nehodnotí, co řekne dospělý, je pravda. Dítě se chce podobat rodičům. Je pro ně důležité něco vlastnit. Proto nerady půjčují své věci a jsou velmi majetnické. I když se to může zdát jako

negativní vlastnost, děti se tak učí respektovat svůj i cizí majetek. To souvisí s učením se dobrých způsobů, tedy děkovat za to, že jim někdo něco půjčil a také prosit, když si chtějí sami od někoho něco půjčit. (Skorunková, 2013)

Svědění funguje jako vnitřní činitel, který „hodnotí“ to, co dítě udělalo nebo neudělalo. Pokud ví, že provedlo něco špatného a utají to tak, že o tom nikdo neví, jeho svědomí k němu přesto promlouvá, dítě tak zažívá pocity viny. Svědomí funguje jako určitá kontrola chování každého jedince. Jde také o snahu vyhnout se trestu a nepříjemnému pocitu. (Říčan, 2004)

Děti v tomto věku definitivně přijímají roli pohlaví. Uznávají rozdíly mezi chlapci a dívkami. Rozlišují, které chování je spojováno s chlapci a které s dívkami. To znamená, že přejímají chování daného pohlaví a rozlišují, co komu přísluší, kdo se s čím hraje, jak si hraje, jak se obléká. Dívky preferují při hře dívky a chlapci zase chlapce. Chtějí se od druhého pohlaví lišit. Odmítají nosit takové oblečení, které neodpovídá jejich pohlaví. Nejvíce patrné to je u chlapců. (Skorunková, 2007)

Identita dítěte se z části utváří také přijímáním nových rolí, které vyplývají z jeho pobytu mimo rodinu. Stává se žákem, ale také spolužákem nebo kamarádem. Kontakt se stejně starými dětmi je nepostradatelný. Dítě se tak učí komunikovat a prosazovat se. (Skorunková, 2007)

Vývoj řeči

Verbální schopnosti a dovednosti předškolních dětí se zlepšují jak po stránce formální, tak také obsahové. Pomalu se učí gramatická pravidla, které si osvojují napodobováním, jelikož nejsou dostatečně zvnitřnělá. Věty začínají být delší, a začínají se objevovat také kratší souvětí. I tak děti stále chybují a v řeči se vyskytují agramatismy. Nejvíce se děti učí od dospělých. Když s nimi komunikují, rozvíjejí svůj lexikon a osvojují si správnou gramatiku jazyka. V dnešní době mají dopad na vývoj dětí média, kterými jsou od narození obkloповány. V tomto věkovém období dochází k pokládání otázek proč a jak (druhé ptací období). Děti vyžadují a pro svůj rozvoj potřebují dostat uspokojivé vysvětlení. (Kotátková, 2008, Skorunková, 2007, Vagnerová, 2012)

Od tří let již dítě umí říct jednoduchou říkanku a pozorně poslouchá pohádky kratšího rozsahu. Umí říct, jak se jmenuje, poznává základní barvy. V pěti letech již umí vysvětlit některé pojmy. Ve vývoji řeči lze zaregistrovat tzv. egocentrickou řeč. Dítě si v takových

situacích povídá samo pro sebe. To pomáhá dítěti myslet, protože tak komentuje to, co právě dělá, opravuje se, radí si aj. Egocentrická řeč se postupem času transformuje v řeč vnitřní. (Skorunková, 2013)

Projev dítěte může a často mívá formální nedostatky. Jejich výslovnost není přesná. Některé hlásky neumí vyslovit, dochází k jejich redukci či elizi. Je několik možností, čím je toto způsobeno. Jsou jimi:

- nezralost motoriky mluvidel;
- nedostatečná zpětná vazba a jazyková nezkušenost;
- nepřesná fonologická diferenciaci.

Formální nedostatky řeči se upravují v průběhu předškolního (někdy i školního) věku dítěte, a to buď spontánně, nebo pomocí logopedické terapie. Nekorektní výslovnost má velký vliv na to, jak je dítě posuzováno a hodnoceno, a to sebou samým, ale také okolím. (Vagnerová, 2012)

1.3. Jazykové roviny

Řeč můžeme chápat jako určitou komplexní schopnost, kterou tvoří jednotlivé jazykové roviny. Těmito rovinami jsou:

- lexikálně-sémantická;
- morfologicko-syntaktická;
- foneticko-fonologická;
- pragmatická. (Bednářová, Šmardová, 2010)

Roviny jazyka jsou také důležitou oblastí, kterou je nutné znát, pokud chce terapeut vytvořit vhodný intervenční program u dětí s jakoukoliv poruchou řečové komunikace. Je tedy nutné, aby rozpoznal, jestli k poruše jazykového vývoje došlo v jedné nebo vícero z těchto rovin. (Pospíšilová in Neubauer, Pospíšilová, 2017)

Lexikálně-sémantická rovina v sobě zahrnuje aktivní i pasivní lexikon. Lze tedy říci, že se jedná o složku zahrnující expresi a percepci řeči. (Bednářová, Šmardová, 2007)

Rozvoj slovní zásoby není otázkou jednoho období. Jedná se o celoživotní proces, který je ovlivňován mnohými faktory, z nichž můžeme jmenovat například inteligenci, schopnosti

jedinice a prostředí, ve kterém žije. Není možné, aby si člověk osvojil celou existující slovní zásobu. Osvojí si pouze její část a té pak říkáme individuální slovní zásoba. Ta se skládá z již jmenovaných dvou složek, aktivní a pasivní. Pasivní lexikon u každého člověka mírně převažuje. (Bytešníková, 2012)

Děti od desátého měsíce věku života, samozřejmě s ohledem na individuálnost mezi jednotlivými dětmi, začínají chápat a rozumět. Souvisí to s rozvojem pasivní slovní zásoby. Projevuje se to tím, že dítě reaguje na naše pokyny většinou pomocí motorické reakce. Ukazuje jak je velké, jak dělá paci paci a jiné. Aktivní lexikon se začíná rozvíjet přibližně v roce a půl. Dítě brzy chápe, že jednotlivé věci, osoby a děje kolem sebe může jednoduše pojmenovat. Reálné předměty jsou tak nahrazovány symboly (tj. slovy). Zde se již rozvíjí aktivní slovní zásoba. Pojmenovávání je pro vývoj řeči a rozvoj lexikonu naprosto zásadní. Dítě si pevně propojuje činnosti s věcmi a zároveň slovy jako symboly. První slova jsou všeobecná z hlediska chápání významu. Dítě tak například pojmenovává slovem „haf-haf“ vše, co je chlupaté nebo má čtyři nohy. Jedná se o tzv. hypergeneralizaci. Po čase, když už má v zásobě více slov dochází k tzv. hyperdiferenciaci. Pro dítě mají v takovém období slova jen jeden jediný význam. Například maminka je jen ta jedna jeho a je jediná, jiná maminka neexistuje. Po tomto období se dítě začíná ptát „Kdo to je?“ a „Co to je?“, tomuto období říkáme první ptací. Druhé ptací období, pro které jsou typické otázky „Kdy?“ a „Proč?“ datujeme mezi třetím a čtvrtým rokem života. (Bednářová, Šmardová, 2007, Klenková, 2006)

Dle Bytešníkové (2012) je u předškolních dětí nezbytné zaměřit pozornost na systematické objasňování významů slov. Aktivitu, které dítěti předkládáme, upravujeme tak, aby dítě samo mohlo předměty, činnosti, jevy nebo obrázky pojmenovávat. Ty by také nejprve měly souviset s prostředím, ve kterém dítě žije a pohybuje se. Dítě si tím prohlubuje lexikon vztahující se k jednotlivým okruhům, tématům (zvířata, roční období, zaměstnání...) a dochází také k procesu intelektualizace jeho řeči. Dítě, které má zahájit povinnou školní docházku by mělo ovládat a využívat slova stejného významu (synonyma), jejichž zvuková podoba je odlišná a slova stejně znějící, která mají jiný význam (homonyma). Orientovat by se také mělo ve slovech nadřazených, podřízených a slovech opačného významu (protiklady, antonyma). Také by mělo rozlišovat širší a užší význam slov a rozdíl mezi konkrétnějšími a obecnějšími pojmy.

Morfologicko-syntaktická rovina, kterou můžeme nazývat jako gramatická, obsahuje užívání slovních druhů, tvarosloví a větosloví. Jedná se tedy o rovinu, ve které se uplatňují veškerá gramatická pravidla. Lze ji začít zkoumat kolem prvního roku života dítěte. Nejprve spojuje je dvě stejné slabiky (baba, mama, tata). Tato první slova se často v různých jazycích podobají. Děti svoje první slova neskládají, neohýbají, podstatná jména používají v prvním pádě a slovesa v infinitivu nebo rozkazovacím způsobem nebo ve třetí osobě. Osamocená slova takto tvoří přibližně do dvou let věku. Děti začínají tvořit dvouslovné věty. Z počátku děti tvoří podstatná jména, onomatopoeia a poté slovesa. Do tří let věku se ve slovníku začnou objevovat přídavná jména a osobní zájmena a děti začínají slova skloňovat. Před čtvrtým rokem života by již mělo znát předložky, číslovky a spojky a užívat jednotné a množné číslo. Největší obtíže mají děti ve stupňování přídavných jmen. Slova, která jsou pro děti emočně důležitá, umísťují na první místo ve větě. V tomto období, se vyskytují četné dysgramatismy, ale stále se dají považovat za fyziologický jev. Po tomto období už dítě zná a používá celou škálu slovních druhů. Pokud dysgramatismy přetrvávají, pak lze začít uvažovat o opožděném vývoji řeči nebo v horším případě o opoždění intelektového vývoje. (Klenková, 2006, Bednářová, Šmardová, 2007)

Bytešníková (2012) uvádí, že pro jistou způsobilost užívat slovní druhy v řečovém projevu lze užít název jazykový cit. U každého jedince se liší, někdo má tento cit menší, jiný větší. Lze ho podporovat kvalitní řečovou interakcí se svým okolím. V pozdějších letech, když si dítě osvojí základy čtení, také četbou. Před tím k rozvoji a podporování jazykového citu slouží různé vyprávění nebo četba pohádek dítěti. Jde tedy o to, jak je dítě schopné zvládnout pravidla mluvnice bez toho, aby si je teoreticky osvojovalo. Gramatika se v těchto letech upevňuje právě interakcí s dospělými. Proto je nezbytné, aby dospělí dítěti předávali kvalitní řečový vzor.

Foneticko-fonologická rovina v sobě zahrnuje rozlišování hlásek pomocí sluchu a jejich výslovnost, jinými slovy tedy fonematické rozlišování a artikulaci. Dítě se od malička učí postupně vyselektovat hlásky mateřského jazyka, ze zvuků, které ho denně obklopují. Projevy této schopnosti začínají být patrné mezi šestým a osmým měsícem života dítěte. Sluchová diferenciací je nezbytná pro výslovnost dítěte. Nejde pouze o schopnost rozlišit jednotlivé hlásky, ale také poznat, kdy jsou vyslovovány intaktně a kdy ne. Hlásky si začíná dítě osvojovat podle toho, které jsou pro něj nejméně namáhavé. Jsou to tedy hlásky „p“, „b“, „m“ a „t“, „d“, „n“. Teprve později dochází k osvojování si hlásek, které jsou

artikulačně náročné. Mezi ně zařazujeme „r“, „ř“, a sykavky obou řad. (Bednářová, Šmardová, 2007)

Dle Bytešnickové (2012) je možné zpozorovat deficit v této rovině velmi brzy po narození dítěte. Přibližně po sedmi týdnech života kojence můžeme v jeho křiku rozlišit souhláskové zvuky. Kritickým momentem je přechod z pudového žvatlání na žvatlání napodobivé. První z nich nesouvisí s výslovností a mateřským jazykem. Druhý druh žvatlání již s rozvojem výslovnosti souvisí. Dítě k tomu využívá aktivně oba smysly, zrak a sluch. Jednotlivé hlásky si dítě osvojuje a upevňuje po různě dlouhá časová období. Výslovnost hlásek je ovlivněna řečovými a výslovnostními vzory, které dítěti předávají lidé z jeho okolí. Tím se opět vracíme k důležitosti fonematické diferenciaci, kdy se dítě učí mimo jiné rozeznávat správnou výslovnost od nesprávné. Fonematický sluch se rozvíjí u dětí do konce či začátku povinné školní docházky. Nejpozději je však jeho vývoj ukončen do osmi let věku. (Bednářová, Šmardová, 2007)

Pragmatická rovina souvisí dle Bednářové a Šmardové (2007) se schopností využívat řeč za nějakým účelem. V této rovině jsou zahrnuty schopnosti a dovednosti, které souvisí s vyjadřováním různých pocitů, událostí i vztahů. Projevuje se v ní schopnost člověka požádat si o informace nebo je předat ostatním a také schopnost usměrnění sociální interakce. Součástí je také dovednost konverzovat s jinými lidmi. Pravidla konverzace se děti učí již od dětství. Musí být schopné navázat kontakt a rozhovor, ale nezbytné je, aby ho také dokázaly udržet po nezbytně dlouhou dobu. Pro tuto rovinu je také typická schopnost umět vyjádřit odlišné komunikační záměry, které jsou umožněny pouze tehdy, má-li dítě nebo dospělý člověk dovednost aktivně se zapojit do rozhovoru bez toho, že poruší pravidla dialogu. Musí také umět na odpovídající úrovni využívat neverbální podněty a také na ně reagovat. Nutností je schopnost udržet konverzační téma. (Bytešnicková, 2012).

Klenková uvádí, že děti jsou po třetím roce života snaživé v oblasti navazování komunikační situace. Navazují a snaží se udržet krátký rozhovor s lidmi v jejich okolí. Po čtvrtém roce již komunikují, s malými či většími obtížemi, přiměřeně s ohledem na situaci. *„V tomto období intelektualizace řeči dochází k regulační funkci řeči, chování dítěte je možné usměrňovat řečí a dítě samotné používá řeč k regulaci dění ve svém okolí.“* (Klenková, 2006, str. 41)

1.4. Fonologické aspekty řeči

Na úvod je třeba vymezit a popsat rozdíly oborů fonetika a fonologie.

Fonetika je jedním z jazykovědných oborů, které zkoumají jazykovou stránku řeči. Jde o součást lingvistiky (jazykovědy), která se zabývá systémem jazyka a tím, jak je užíván hlavně pak v komunikačním procesu. (Neubauer, 2014)

Dvořák (1998) pak popisuje fonetiku jako disciplínu, jejímž úkolem je charakterizovat zvuky z fyzikálního hlediska. Fonetiku dělí na artikulační, která se zabývá tvořením hlásek, akustickou, která zkoumá jejich podobu nebo například modulaci souvislé řeči. Poslední je fonetika auditivní, která zkoumá prvky řeči z hlediska jejich zvuku a jejich percepční povahy. Čermák (jazyk a jazykověda) ještě uvádí fonetiku experimentální.

Dle Krčmové (2008, online) je fonetika disciplína, zabývající se materiální stránkou zvukových prostředků jazyka, které mají výrazový charakter. Zabývá se jimi na úrovni poznávání a popisu mechanismu, jak vzniká řeč, jak je akusticky vystavěná a jak je zvukový signál přijímán sluchem a na úrovni hlásek a prozodických prostředků, které využívají jednotlivá komunikační společenství.

Jestliže se fonetika věnuje realizaci fonémů a jejich variant, pak se **fonologie** zabývá systémovými akustickými jednotkami jazyka z hlediska jejich funkce. (Čermák, 2001)

Dvořák (1998) fonologii popisuje jako disciplínu zabývající se využíváním a fungováním zvukových signálů v jazyce. Předmětem jejího zkoumání jsou zvukové prostředky jazyka a také jednotlivé fonémy. Studuje schopnost hlásek měnit význam slov, pokud jsou v nich zaměněny. Fonologie se však nedá zobecnit pro všechny jazyky. Vždy se zaměřuje na jeden konkrétní nebo pouze na jeho jednotlivá nářečí. Každý jazyk má jinou významotvornost a zároveň se v něm jednotlivé vokály chovají jinak. Například ne v každém jazyce totiž dojde ke změně významu slova, pokud jsou vyslovovány krátce nebo naopak dlouze. (Krčmová, 2008, online)

1.4.1. Distinktivní rysy

Distinktivní rysy jsou spjaté s fonémy. To jsou hlásky, které mají vliv na změnu významu slova. Tyto hlásky se pak vyznačují právě distinktivními rysy. Čermák (2001) uvádí, že se počet fonémů v různých jazycích různí. Rozlišujeme mezi dvěma fonémy. Prvním z nich je

segmentální foném, který se pojí k hláskám, ty jsou jeho variantami. Druhým je foném suprasegmentální, který se vztahuje k intonaci a přízvuku.

Rozeznáváme čtyři druhy distinktivních rysů. Jsou to:

- znělost – neznělost;
- nosovost – nenosovost;
- kontinuálnost – nekontinuálnost;
- kompaktnost – difuznost.

Znělost a neznělost se vyznačuje účastí nebo naopak neúčastí hrtanového hlasu (tónu) při tvorbě hlásek. Při tvoření jednotlivých hlásek dochází buď ke chvění hlasivek, kdy hlas zní, tak vznikají znělé hlásky anebo jsou hlasivky v klidovém postavení a hlas při jejich tvorbě chybí, pak hláskám, které vznikají, říkáme hlásky neznělé. Neznělé hlásky se na rozdíl od souhlásek znělých tvoří s větší energií a napětím, znějí také déle. Některé z hlásek jsou párové. Tím se rozumí, že jedna z hlásek je znělá a druhá z dvojice je neznělá. Tyto dvojice párových hlásek mají fonologickou platnost, neboť jejich zaměněním dochází ke změně významu slova (např. koza-kosa). Zbylé hlásky řadíme do hlásek nepárových, které nemají do dvojice hlásku neznělou (m, n, ň, l, r, j). (Klenková, 2006, Škodová, Michek, Moravcová, 1995)

Nosovost a nenosovost je určována podílem nosní rezonance na tvorbě hlásky. Hlásky nosové jsou tvořeny slabým uzávěrem rtů a absencí nosního závěru. Měkké patro nezabraňuje výdechovému proudu projít do nosní dutiny a ta se tak podílí na rezonanci při tvorbě hlásky. Hlásky nenosové jsou pak ty, u kterých chybí rezonance dutiny nosní (např. mrak-drak). (Klenková, 2006, Škodová, Michek, Moravcová, 1995)

Kontinuálnost a nekontinuálnost hlásek se určuje podle toho, zda jsou závěrové (nekontinuální) nebo úžinové (kontinuální). Závěrové hlásky jsou tvořeny s dvojím závěrem (nosní a retní), kdy při jejich vyslovení jsou oba závěry současně zrušeny. Hlásky úžinové nejsou tvořeny pomocí úplného závěru, který zabraňuje projití výdechovému proudu. Při jejich tvorbě dochází pouze k zúžení průchodu výdechového proudu (např. husa-pusa). (Klenková, 2006, Škodová, Michek, Moravcová, 1995)

Kompaktnost a difuznost hlásek rozlišujeme podle jejich zařazení. Nízké samohlásky a patrové (velární a palatální) souhlásky řadíme do hlásek kompaktních. Naopak samohlásky vysoké a labiodentální a bilabiální a alveolární souhlásky řadíme do hlásek

difuzních. Rozlišit je lze jen pomocí spektrální analýzy akustické energie, která se rozkládá buď ve střední části spektra (kompaktní) nebo v celém poli (difuzní), (např. cop-cep, kolo-molo). (Klenková, 2006, Škodová, Michek, Moravcová, 1995)

1.4.2. Fonemický sluch, jeho rozvíjení a odchylky

Dvořák (1998, str. 152) definuje fonemický sluch jako: „schopnost rozlišovat ve slovech sluchem hlásky s distinktivní funkcí.“

Fonemický sluch lze popsat jako část sluchového vnímání. Tato část sluchového vnímání napomáhá určování hláskové stavby jednotlivých slov a také manipulaci s jednotlivými hláskami v rámci jednoho slova. Fonemický sluch tedy analyzuje lidskou řeč v rámci jednotlivých slov, slabik a hlásek. Podílí se také na analýze a syntéze hlásek a slabik ve slovech a s jeho pomocí jsme schopni rozeznat slova, která se liší pouze jednou hláskou. (Zelinková, 2007)

Klenková (2006) poukazuje na vyvíjení a zdokonalování fonemického sluchu v průběhu vývoje dítěte. Dítě se nejprve učí rozeznávat hlásky spadající do distinktivního rysu znělost-neznělost, postupně umí rozlišit hlásku „t“ od hlásky „k“ a také hlásku „l“ od hlásky „r“. Schopnost rozlišit sluchem tyto hlásky ovšem nezaručuje, že budou dítětem vyslovovány intaktně. Ke zpřesňování artikulace a výslovnosti jednotlivých hlásek dochází po celý jeho vývoj (ideálně do konce předškolního případně začátku mladšího školního věku).

Možnosti rozvíjení fonemického sluchu

K rozvíjení sluchové diferenciaci je možné využívat různé hračky a hry. Fonemický sluch lze rozvíjet individuálně, u každého dítěte zvlášť, nebo ho zařadit do skupinových aktivit. Mělo by se však postupovat podle zásady posloupnosti. Nelze vyžadovat po dítěti, aby na začátku rozvíjení fonemického sluchu rozlišilo jednotlivé sykavky. Nejprve dítěti předkládáme různé zvuky, které se učí diferencovat. Z počátku by měly tyto zvuky být od sebe nápadně odlišné. Tyto zvuky nazýváme nefonemické. Důležité je také zprvu podpořit snahu dítěte obrázkem. Je po něm vyžadováno, aby například ukázalo, která z věcí na obrázku nebo reálných předmětů vydává daný zvuk. Po čase lze přejít na rozlišování bez zrakové opory, kdy se dítě začíná učit rozlišovat jednotlivé fonémy. (Klenková, 2006, Zelinková, Axelrod, Mikulajová, 2011)

Nepříznivý vliv na rozvoj fonemického sluchu u dítěte mají multimédia, kterými je dnešní dítě od narození obkloповáno. Dítě je zahlcováno zvuky, často velmi hlasitými a jeho sluch se pozvolna otupuje. Také Salomonová (2003) uvádí neblahý vliv multimédií, hlavně pak televizi a rádií, která jsou často velmi hlasitá, na dětský sluch a sluchové vnímání. Dítě neumí vyhledat pohledem a udržet zrakový kontakt s původcem zvuku. Vliv tohoto chování má za následek, že dítě zvuky, které jsou v jeho okolí, vnímá povrchně a velmi zběžně. Víc než jednotlivá slova je pro dítě nepostradatelná komunikace, kterou doprovází různá gesta a mimika. To dítěti zpřístupňuje obsah sdělení. (Kutálková, 2011).

Pokud dojde k oslabení sluchové percepce a fonemického sluchu, pak může a zpravidla i dochází k porušení vývoje řeči. Velkou komplikací pak může být oslabené fonemické rozlišování při dyslálii. Děti mají obtíže s vyslovováním delších slov, kdy si kromě jiného neumí uvědomit, jak jsou hlásky ve slově postavené, některé nedokáže také rozlišit. Ve slovech poté dochází k vypouštění, zaměňování hlásek a slabik nebo také k jejich přehazování ve slově (verlyba-velryba). V pozdějším věku se pak může oslabení v této oblasti projevat v neúspěších při učení se čtení a psaní, diktátech. (Bednářová, Šmardová, 2007)

Bytešníková (2012) uvádí, že předškolní děti, které mají oslabenou oblast sluchového vnímání, často selhávají při rozlišování neřečových tónů a zvuků. Opomenuty by neměly být při nácviku také řečové zvuky. Ty lze snadno nacvičovat pomocí dvojic slov, které jsou buď shodné, nebo odlišné. Obtížné se také jeví rozlišování měkkých a tvrdých slabik. Děti nezvládají jejich měkčení. Dítě by před zahájením povinné školní docházky mělo být schopné rozeznat hlásky, které se liší délkou. Oslabení v této oblasti se také negativně manifestuje ve schopnosti rozlišovat u hlásek znělost a neznělost, která negativně působí hlavně na osvojování si sykavek obou řad. Negativní dopad to má také na osvojování si foneticko-fonologické roviny řeči.

Jak už bylo zmíněno, negativní dopad oslabení v této oblasti má za následek možný vznik vývojových odchylek artikulace. Všechny je ale nelze zařadit pod diagnózu dyslalie. Důležitá je proto diferenciální diagnostika těchto vývojových artikulačních odchylek na fonetické a fonologické, která se jeví jako podstatná pro zvolení vhodného terapeutického programu. Tyto odchylky již v zahraničí rozdělila Barbara Dodd (2006) a také autoři Bernthal, Bankson a Flipsen (2009) do čtyř skupin, které ve své publikaci uvádí Neubauer (2011, str. 45):

- **Artikulační poruchy**

Artikulační poruchy se projevují produkcí neměnných záměn a odchylek, které se vztahují pouze k určitému množství fonémů. Poruchy jsou konstantní v případě, že dítě mluví spontánně i v případě, kdy pouze opakuje předřikávaná slova.

- **Opoždění vývoje fonologického rozlišování**

Opožděný vývoj fonologického rozlišování se projevuje uváznutím vývoje fonematického rozlišování na nižší úrovni, která neodpovídá věku dítěte. To znamená, že v jisté fázi vývoje je takováto odchylka fyziologická, nesmí však být perzistující. Pokud přetrvává i do staršího věku, pak hovoříme o opožděném vývoji fonologického rozlišování.

- **Stabilní fonologické poruchy**

Tyto odchylky jsou přetrvávající a konzistentní. Děti při takovéto poruše produkují odchylky vývojového charakteru, které můžeme považovat za fyziologické, nebo charakteru nevývojového. Tyto poruchy se pojí se syndromem vývojové dysfázie.

- **Nekonstantní fonologické poruchy**

Nekonstantními fonologickými poruchami nazýváme takové poruchy, kdy děti tvoří fonologické odchylky odlišných variací ve stejných slovech. Tyto poruchy se projevují zejména ve vztahu k řečové apraxii. Nejde tedy o běžné opoždění fonologické diferenciacce. U nás lze tyto poruchy připsat dětem, u nichž se projevuje řečová dyspraxie, verbální dyspraxie nebo artikulační neobratnost.

2. Řeč a řečová komunikace

Dle Neubauera (2001) je řeč praktickou zvukovou realizací jazyka. Mezi motorické modalities řeči zařazujeme respiraci, fonaci (tvorba hlasu) a artikulaci (tvorba hlásek). Artikulace pak probíhá v oblasti zvané artikulační orgány (mluvidla). Pro řeč se využívá také pojmu mluva, jenž vychází ze skutečnosti, kdy jazykový obsah myšlenkové činnosti, který má být předán, je realizován za pomoci motoriky mluvidel.

Dvořák (1998) definuje řeč jako formu sdělování a dorozumívání se, která je založena na neslovních (mimika, gesta) a slovních (písmo, mluva) výrazových prostředcích komunikace.

Řečová komunikace je dle Lechty (2008, str. 13) definována jako „*schopnost vědomě používat jazyk jako složitý komunikační systém znaků a symbolů ve všech jeho formách.*“ Autor také uvádí, že se také jedná o oblast, která se vyvíjí nejdynamičtěji.

Dle Neubauera (2010) je řečová komunikace procesem, ve kterém jsou mezi lidmi předávány informace. Součástí řečové komunikace musí být motivovaný záměr a výběr prostředků, které jsou dále využívány. Informace, kterou jedinec předal je druhým jedincem přijata a zpracována. Nutné je následné porozumění obsahu informace a následná možná tvorba odpovědi. Předpokladem pro řečovou komunikaci jsou vrozené mentální dispozice pro využití jazyka, schopnosti, které jedinec získává učením se z okolního prostředí, a také faktory, které bezprostředně působí na člověka v dané komunikační situaci.

2.1. Vývoj řeči

Jednou z nejvýznamnějších schopností člověka, kterou se odlišuje od ostatních živočišných forem, je schopnost komunikovat pomocí řeči. Jde o schopnost, kterou lze definovat jako vědomé užívání jazyka, tedy složitého systému složeného ze symbolů a znaků, ve všech jeho formách. Rozvoj této schopnosti je nejrychlejší, a to do šestého roku života dítěte. To však neznamená, že k rozvíjení a zdokonalování této schopnosti nedochází po celý život. (Lechta, 2002) Jedlička (2003) popisuje řeč jako biologickou vlastnost člověka. Jde vlastně o určitý systém, skrze něj jsou předávány informace pomocí jazyka. Jazyk pak je společenským jevem, vyvíjejícím se v čase, který je příslušný určitým etnickým skupinám.

Dle Jedličky (2003) lze vývoj řeči dělit na:

- fylogenetický;
- ontogenetický.

Z hlediska fylogenetického lze vývoj řeči pozorovat či popisovat v rámci vývoje druhu. Pro nás je však důležitější ontogeneze vývoje řeči. Tedy vývoj řeči jednotlivce. Existuje mnoho klasifikací, více či méně odlišných, které jej popisují.

2.1.1. Ontogenetický vývoj řeči

„Ontogenezi lidské řeči můžeme z chronologického hlediska u každého jedince definovat jako proces vývoje od jejího vzniku (v podstatě již od nitroděložního života) až po její zánik, způsobený smrtí daného jedince.“ (Vitásková, 2013, str. 30)

Ontogenetický vývoj řeči, tedy vývoj řeči jedince dělí Jedlička (2003) na následná období:

- období novorozeneckého křiku;
- období broukání;
- období žvatlání;
- období rozumění;
- období napodobování.

Křik novorozence je všeobecně považován za první řečový projev, kdy dítě reaguje na různé změny v jeho okolí. Po šesti týdnech od narození se řečový projev citově zabarvuje. Postupně přechází do období broukání, které se datuje kolem osmého až desátého týdne života dítěte a plynule na něj navazuje období žvatlání. Dítě si hraje s mluvidly, zvuk, který produkuje je melodický. Mezi osmým a devátým týdnem života dítě začíná rozumět. Nejde o rozumění jednotlivým slovům, ale orientují se podle důrazu, který je kladen na jednotlivá slova, melodii hlasu a jeho zbarvení. Období napodobování není zcela jednoduché určit. Od devátého měsíce života dítě napodobuje různé zvuky. Napodobování, které souvisí s určitým obsahem slov, je uváděno kolem dvanáctého měsíce života dítěte. Ve dvou letech dítě postupně začíná tvořit dvou a víceslovné jednoduché věty a začíná spontánně produkovat slova ve větách. Ukončení vývoje řeči je pak datováno mezi pátým a šestým rokem věku dítěte. (Jedlička, 2003, Klenková, 2006)

U většiny autorů se setkáváme s dělením dětské řeči do přípravného stádia a stádia vlastní řeči. Je velmi individuální, jak odborníci přistupují k ontogenezi vývoje dětské řeči (trvání jednotlivých období), která je udávána tabulkami. (Klenková, 2006)

Lechta (2002) poukazuje na dělení úrovně řečového vývoje podle stádií, která mají svůj základ ve vývoji jednotlivých jazykových rovin. Prvním obdobím, které Lechta popisuje je **předřečové neverbální období**. Je vymezeno časovým rozmezím do prvního roku života dítěte. Období **pragmatizace** připisuje období do prvního roku života dítěte. Od prvního do druhého roku života dítěte pak nastává období **sémantizace**. Dalším je **lexemizace**, a to do třetího roku. Od třetího do čtvrtého roku života se dítě nachází v období takzvané **gramatizace** a po pátém roku života nastává poslední období, a to období **intelektualizace**.

- Předřečové neverbální období

Jde hlavně o křik, který není zprvu rozlišován. Postupem času získává křik emocionální zabarvení a následně získává komunikační funkci. Jak se dítě vyvíjí, začíná aktivně zapojovat sluch. První protosociální projev, který je aktivní je úsměv. Dítě v tomto období začíná broukat a následně pudově žvatlat. Pudové žvatlání přechází do žvatlání napodobivého. Poté začíná komunikovat s lidmi, hračkami. Reakce dítěte na různé hlasy se diferencují. Vývojově dítě nejprve experimentuje s mluvidly, poté až se zvukem. V závěru tohoto období dítě začíná reagovat na řeč pohybovou aktivitou, začíná užívat gesta, ukazuje a pomalu dochází do období, kdy vysloví první slovo.

- Období pragmatizace řeči

Toto období se vyznačuje produkcí prvních slov. Dítě začíná čmárat a tím si rozvíjí grafomotoriku. V tomto období dítě produkuje jednoslovné a dvouslovné věty a otázky, které však nejsou gramaticky korektní. Schopnost pojmenování různých věcí, které vidí, se zvyšuje. V delších slovech vypouští hlásky a slabiky.

- Období sémantizace

Dítě si začíná v tomto období osvojovat gramatická pravidla, objevují se první pokusy o rozlišování fonologických distinktivních rysů v mluveném projevu. Řeč dítěte se začíná intelektualizovat. Dítě je schopné říct, jak se jmenuje, je zvědavé a neustále se na něco vptává. Je také schopno vytvořit delší souvětí.

- Období lexemizace

V tomto období se lexikon dítěte pohybuje kolem tisíce slov a neustále se rozvíjí. Dítě se snaží vytvářet pojmy, které jsou nadřazené nebo podřazené. Začíná rozumět a tvořit slova opačného významu, umí tvořit podřadná souvětí. Dochází ale také k fyziologickým obtížím v řeči.

- Období gramatizace

V tomto období bývá již ukončen vývoj gramatického chápání. Ustaluje se laterální ruka, která je patrná při různých aktivitách, praxi nebo manipulaci. Jde také o období, ve kterém se až zdvojnásobuje lexikon dítěte. Artikulace je u intaktních dětí dobrá, pouze s nepřesnou artikulací některých hlásek, které se ustalují vývojově nejdéle.

- Období intelektualizace

Dítě v tomto období je schopné redukovat vyprávěný příběh. Řeč již plní regulační funkci. Dítě je tedy schopno pomocí řeči zasáhnout a ovládnout situaci. Pokud se vyskytnou v tomto období odchylky ve výslovnosti hlásek, pak už nelze hovořit o fyziologické patlavosti. Postupně také dozrává a ukončuje se vývoj fonologického sluchu. Děti chápou a jsou schopny vyplnit různé jednoduché pokyny. (Vitásková, 2013)

3. Vývojové poruchy řeči u dětí

3.1. Opožděný vývoj řeči

V první řadě je důležité uvědomit si, že každé dítě je individuální bytostí, která se také tak vyvíjí. Rozvoj dětské řeči trvá různě dlouhou dobu a ne vždy probíhá hladce. Ve většině případů začíná dítě tvořit první slova již kolem prvního roku života. Některým dětem to však trvá déle. Naopak je možné, že se první slovo objeví kolem prvního roku života, ale další vývoj řeči se zpomalí nebo zastaví. Pokud se takto děje do třetího roku života dítěte, pak můžeme mluvit o *prodloužené fyziologické nemluvnosti*. V tomto období se začíná vývoj řeči opět rozbíhat. (Klenková, 2006)

Na opožděný vývoj řeči je možné nahlížet ze dvou stran. Může být buď příznakem, který dominuje klinickému obrazu nebo také může být součástí vývojových poruch. Tím docházíme k tomu, že přístup k jeho terapii bude vždy odlišný. Pro tuto práci je však klíčovým opožděný vývoj řeči prostý, který není součástí jiné vývojové poruchy.

Škodová (2003) poukazuje na to, že terminologie, která je spojená právě s opožděným vývojem řeči není jednotná. To je způsobeno tím, že vznikala zvláště v lékařských a nelékařských oborech, a také tím, že za opožděným vývojem řeči může stát mnoho příčin. Za samostatnou nozologickou jednotku autorka opožděný vývoj řeči vnímá v případě, že je hlavním příznakem poruch, které jsou u dítěte přítomné. Mluvíme-li o opožděném vývoji řeči prostém, pak je nutno uvědomit si, že dítě často rozumí na úrovni svého věku, ale k opoždění schopností dochází v oblasti vyjadřování se. Někdy je možné zaznamenat také opoždění v oblasti motoriky, avšak zdravotní stav dítěte je v mezích normy. V předškolním věku ve většině případů dochází k opětovnému rozvoji řeči a postupnému vyrovnání se normě, která je úměrná věku dítěte. (Kejklíčková, 2016) Jiný názor, který v této oblasti je uváděn, je ten, že abychom mohli přistoupit k potvrzení opožděného vývoje řeči prostého, nesmí být v celkovém vyšetření patrné poruchy motoriky. Ten zastával Seeman, který je také uveden ve Škodové (2003).

Je velmi důležité provést diferenciální diagnostiku, načež upozorňuje například Klenková (2006). Diferenciální diagnostika pomůže vyloučit možné příčiny, které mohou opožděný vývoj řeči způsobovat. Lze uvést tyto:

- vady sluchu;

- vady zraku;
- poruchy intelektu;
- poruchy autistického spektra.

Možnou příčinou mohou být také rozštěpové vady. Avšak v dnešní době je prognóza, díky novým diagnostickým možnostem, lepším a kvalitnějším operačním technikám, a také kvalitnější následné péči a její dostupnosti, velmi dobrá. Neubauer (2014) poukazuje na to, že při včasném chirurgickém zásahu, dostatečném velofaryngeálním uzávěru a následné systematické logopedické péči, je pravděpodobné, že ještě v předškolním věku se dítě dostane na úroveň normy v oblasti komunikačních schopností pro daný věk.

Další dělení, které lze uvést, je rozdělení na základě faktorů, které mohou být příčinami. Jsou to faktory:

- biologické;
- sociální.

Toto dělení uvádí Škodová (2003), která se opírá o dělení podle Sováka. Do **biologických faktorů** řadíme vliv dědičnosti, individuální schopnosti jedince a neložisková poškození CNS, která vznikají v prenatálním a perinatálním období. Dalším možným faktorem může být opožděné dozrávání CNS nebo změny mozkového biochemismu. Do **faktorů sociálních** pak můžeme zařadit negativní působení výchovného prostředí.

Do faktorů sociálních pak můžeme zařadit negativní působení výchovného prostředí. Časté případy vzniku opožděného vývoje řeči, které sem řadíme také, jsou psychické deprivace. Autoři Matějček (1995) a Langmeier (1998) popisují psychickou deprivaci jako stav, který vzniká v důsledku takových situací, které neumožňují jedinci uspokojit jeho základní psychické potřeby v dostatečně dlouhém časovém období i jejich míře. Právě psychická deprivace se úzce pojí k opožděnému vývoji řeči, jež je patrný v jejím klinickém obrazu. Opoždění je patrné v obsahu a skladbě a je spojeno s těžkou formou dyslalie. První možnost výskytu psychické deprivace je patrná nejčastěji u dětí, které nemají k dispozici rodinné prostředí. Jsou to děti z kojeneckých ústavů či dětských domovů. Tyto děti nemají možnost navazovat úzké vztahy s jednou (jim blízkou) osobou.

Matějček (1994) upozorňuje přímo na vliv ústavní výchovy na rozvoj dětí, a to jak v oblasti mentálního rozvoje, tak také ve vývoji řeči. Při psychologických vyšetřeních zjistil, že se potýkají ve svém vývoji s omezeními. „*Nacházel jsem u těchto dětí většinou*

vážné vývojové opožďení jednotlivých mentálních funkcí, přičemž opožďení ve vývoji řeči bylo nejen očividné, nýbrž do očí bijící.“(Matějček, 1994, s. 88).

Druhou možnost, kdy může dojít ke vzniku psychické deprivace, představuje dítě, o jehož rozvoj řeči rodina pečuje přespříliš, dalo by se říci až úzkostně. Těmto dětem stačí pouhé naznačení (gestem, zvukem) a rodina jim neprodleně začne problém vysvětlovat. Děti pak mají obsáhlý pasivní slovník, ale nejsou dostatečně schopné a podněcované plně komunikovat mluvenou řečí. (Matějček, 1995, Langmeier, 1998)

3.1.1. Symptomatologie opožďeného vývoje řeči

Na symptomatologii opožďeného vývoje řeči lze nahlížet různými způsoby. Pokud je kritériem průběh vývoje řečových schopností, pak je opožďený vývoj řeči dělen do čtyř skupin, z nichž bude dále pro účel práce popsána skupina první. Jsou to:

- opožďený vývoj řeči prostý;
- omezený vývoj řeči;
- přerušovaný vývoj řeči;
- scestný či odchýlný vývoj řeči.

Opožděný vývoj řeči prostý, jehož příčinou může být vliv dědičnosti, opožďené vyžívání centrálního nervového systému, negativní výchovné působení, lehké poruchy sluchu aj., se projevuje zejména opožďením řečového projevu. Tím dochází k porušení harmonie v celkovém vývoji osobnosti dítěte. Pokud budou na dítě v dalším jeho vývoji působit pozitivní vnější vlivy, je velmi pravděpodobné, že se bude jeho stav během předškolního období zlepšovat, až do úplného vyrovnání celkové úrovně odpovídající věku dítěte. Opoždění řečového vývoje se projevuje v jedné nebo všech jazykových rovinách. Dítě se ve vývoji přesouvá na jednotlivé vývojové stupně a tím se mění také příznaky. Lze sledovat, jak se obtíže přesouvají jednotlivými rovinami. Nejprve jsou patrné největší obtíže v obsahové stránce řeči, do níž řadíme malou slovní zásobu. Můžeme také pozorovat, že pasivní slovník dítěte převažuje nad slovníkem aktivním. Také se na všech úrovních řečového projevu vyskytují dysgramatismy. Když dojde ke zlepšení v obsahové stránce řeči, pak se symptomy projevují převážně ve stránce formální. Do formální stránky řeči pak řadíme přetrvávající chybnou výslovnost některých hlásek či jejich skupin. (Škodová, 2003, Kejkličková, 2016)

Z hlediska věku pak lze opožděný vývoj řeči rozdělit do tří skupin, a to:

- fyziologická nemluvnost;
- prodloužená fyziologická nemluvnost;
- vývojová nemluvnost.

Fyziologickou nemluvností je myšleno období, které je označováno jako přípravné nebo předřečové stádium řečového vývoje.

Prodloužená fyziologická nemluvnost je termín používaný tehdy, kdy dítě do konce třetího roku věku nezačne mluvit. To ovšem neznamená, že ihned usuzujeme, že jde o vývojovou poruchu řečové komunikace. Pokud se nevyskytnou obtíže v oblasti sluchového analyzátoru, jemné a hrubé motoriky, motoriky mluvidel a duševního vývoje a je-li dítě, dle posouzení odborníků (tj. foniatr, neurolog, logoped, psycholog aj.) zdravé a pokud je prostředí, ve kterém se dítě pohybuje dostatečně stimulující a podporuje ho v rozvoji řeči a jestliže dítě reaguje přiměřeně na podněty v jeho okolí, i když ne slovně, pak se s největší pravděpodobností jedná právě o tzv. prodlouženou fyziologickou nemluvnost.

Vývojová nemluvnost je již považována za patologickou. Zařazujeme ji do vývojových řečových poruch. Nejedná se však o totální (úplnou) němotu. Vždy je nutné provést diferenciální diagnostiku. Ta by měla napomoci rozlišit, zdali se jedná o vývojovou nebo získanou nemluvnost. Je tedy potřeba zjistit, jestli nemluvnost nesouvisí např. s organickým poškozením mozku nebo nevznikla na bázi neurotických obtíží. (Klenková, 2006, Škodová, 2003)

Z hlediska etiologie, můžeme rozdělovat symptomy opožděného vývoje řeči na dvě skupiny, a to na nemluvnost, která je:

- hlavním příznakem;
- vedlejším příznakem.

Jako hlavní příznak můžeme nemluvnost pozorovat u vývojové dysfázie, o které bude pojednáno v další kapitole.

Jako vedlejší příznak se nemluvnost vyskytuje v rámci jiných poruch. Pak se jedná o symptomatickou poruchu řeči.

Lze tedy říci, že symptomy, které lze pozorovat v rámci opožděného vývoje řeči jsou velmi různorodé a podléhající etiologii jednotlivých postižení. (Škodová, 2003)

3.1.2. Diagnostika opožděného vývoje řeči

Cílem diagnostiky opožděného vývoje řeči je bezpodmínečné vystihnutí aktuálního řečového stavu. To je důležité pro správný výběr stimulačních metod, jejich následnou realizaci a její průběh a stanovení prognózy. Nikdy však nejde pouze o diagnostiku logopedickou, ale o spolupráci týmu sestávajícího z logopeda, psychologa a některých lékařů. Příčiny opožděného vývoje jsou různého charakteru. (Bytešnicková, 2012)

Každá diagnostika by měla být prováděna podle určitých zásad. Těmito zásadami jsou:

- zjištění, zda je přítomna porucha řečové komunikace, jaká je její tíže a závažnost;
- provedení diferenciální diagnostiky poruch řečové komunikace;
- vypracování návrhu následné logopedické péče.

Logopedická diagnostika se skládá ze vstupního vyšetření, stanovení diagnózy, terapie, výstupního a kontrolního vyšetření. Vstupní vyšetření potvrdí, nebo vyvrátí podezření na poruchu řeči. Musí být komplexní a mělo by postupovat podle postupů diferenciální diagnostiky. Následně je provedeno stanovení diagnózy poruchy řečové komunikace, zhodnocení její závažnosti a zjišťuje se, jaký vliv má na komunikaci s okolím vyšetřovaného. Po tomto procesu a následné terapii, která probíhá různě dlouho v závislosti na závažnosti poruchy, se provádí výstupní vyšetření. Při výstupním vyšetření je zhodnocen průběh dosavadní péče a jsou předána doporučení pro následku péči. Kontrolní vyšetření je využíváno pro kontrolu, zda výsledky, kterých bylo dosaženo, jsou stabilní. Toto vyšetření se provádí tři až šest měsíců po ukončení terapie. (Neubauer, 2001)

Nedílnou součástí každé diagnostiky by měla být také diagnostika diferenciální.

Škodová a Jedlička (2003) uvádí, že by nemělo chybět vyšetření sluchu, zraku, jelikož jejich deficity ovlivňují také vývoj řeči, dále pak vyšetření intelektových schopností a obou složek motoriky.

Neubauer (2014) uvádí, že základem logopedické diagnostiky vývojových poruch řeči je nezbytné zhodnocení dosažené úrovně ontologického vývoje řeči. Oproti tomu diferenciální diagnostika navazuje na vyšetření lékařská. Tato vyšetření se týkají

pediatrického, neurologického a foniatrického vyšetření dítěte. Je také možný opačný postup, kdy klinický logoped iniciuje další vyšetření u lékařských odborníků. Tato vyšetření, společně s vyšetřením provedeném klinickým psychologem, jsou důležitá pro následné řešení otázky, zdali opoždění řečového vývoje a jazykových schopností má původ v poruchách vznikajících na bázi motorických řečových funkcí, poruch sluchového vnímání, sociálních vlivů, mezi které řadíme také ranou psychickou deprivaci, nebo jestli se jedná o specifickou poruchu rozvoje individuálních jazykových schopností, vliv pervazivní vývojové poruchy nebo jestli jde o celkové opoždění kognitivních funkcí.

Vyšetření řeči

Klíčové pro správnou volbu terapie opožděného vývoje řeči je vyšetření jejich jednotlivých složek. Pro produkci řeči je nutné, aby dítě nejprve řeči rozumělo. To se u malých dětí vyšetřuje využitím věcí každodenní potřeby, denních situací a také pomocí obrázků, které jsou při diagnostice i terapii využívány nejhojněji. Jako výhodné se u obrázků jeví, že se dají tvořit malé i velké skupiny obrázků, které jsou zaměřené na konkrétní téma, berou ohled na věk a intelekt dítěte. Děti reagují na dva základní typy otázek: přímé, kdy se ptáme, kde je třeba nějaký konkrétní předmět nebo otázky, které jsou zadávány opisem. Při takovýchto otázkách se ptáme takovým způsobem, kdy slovo, které od dítěte chceme slyšet, neřekneme (např. Co se jí?). K vyšetření exprese řeči se nejčastěji využívá rozhovor, popisování obrázků, a reprodukce vyprávění. Možné je také využít speciální počítačové programy, kterých je v dnešní době nepřeberné množství. Ty je však nutné pečlivě vybírat. Vyšetření expresivní složky řeči se zaměřuje na všechny jazykové roviny a deficity v nich. (Škodová, Jedlička, 2003)

Jelikož příznaky opožděného vývoje řeči prostého se projevují v individuálním jazykovém systému dítěte, tedy v opoždění jazykových schopností, kdy dítě lépe rozumí, než vlastní řeč produkuje, bylo výše zmíněno pouze vyšetření řeči. Další vyšetření, která jsou nutná pro diferenciální diagnostiku, jsou součástí další podkapitoly Vývojová dysfázie.

3.1.3. Terapie opožděného vývoje řeči

Opožděný vývoj řeči se projevuje omezeným řečovým projevem, ve kterém převažují jednoslovné výrazy, perzistující dysgramatismy a omezeným lexikonem. Jde o dominantní poruchu vývoje individuálního jazykového systému. Jako komplikace se přidružuje omezený rozvoj artikulace a nesrozumitelnost projevu.

Terapie se zaměřuje na stimulaci celé osobnosti dítěte, jeho schopností a dovedností. Dlouhodobě jsou u dítěte rozvíjeny jazykové schopnosti spolu se sluchovým a zrakovým vnímáním a artikulací. Velký tlak nesmí být na dítě vyvíjen ve vztahu k úpravě artikulačních vzorů hlásek. Děti jsou pak neurotizované a je velká pravděpodobnost, že u nich vznikne porucha plynulosti mluvy. Je ohrožen také vývojový potenciál dítěte. Při takovémto postupu, kdy se klade důraz pouze na formální stránku řeči, není dosahováno dobrých výsledků. Děti nechtějí spolupracovat a to se odráží také na přístupu celé rodiny těchto dětí. (Neubauer, 2001)

3.2. Vývojová dysfázie

Vývojovou dysfázii řadíme stejně jako opožděný vývoj řeči do vývojových řečových poruch. Pokud bychom hledali v logopedickém slovníku, našli bychom toto: „*specificky narušený vývoj řeči, projevující se ztíženou schopností nebo neschopností naučit se verbálně komunikovat, i když podmínky pro rozvoj řeči jsou přiměřené.*“ (Dvořák, 1998, str. 44)

Jak už je z názvu patrné, vývojová dysfázie zasahuje vývoj řeči již na začátku dětského vývoje. Nejde tedy o poruchu řeči, kterou dítě získává v průběhu řečového vývoje nebo až po něm. (Škodová, 2003)

Neubauer (2001) uvádí syndrom vývojové dysfázie jako syndrom jehož dominantní projev je porucha v oblasti vývoje řečové komunikace, přičemž mentální schopnosti dítěte jsou intaktní či mírně porušené.

Vymezení pojmu vývojová dysfázie není jednoznačné. Terminologie se liší vzhledem k tradicím a kladeným důrazům každé země. Pokud nahlédneme do ne příliš dávné historie, můžeme zjistit, že vývojová dysfázie prošla v oblasti terminologie a jejího chápání značným vývojem. Ve starších publikacích je možné nalézt také různé termíny, kterými byla označována. (Mikulajová, Rafajdusová, 1993, Smolík, Seidlová, Málková, 2014)

V počátcích byla dysfázie označována např. jako nemluvnost při poškození řečových zón mozku. Takto označoval dysfázii Seeman. Tyto poruchy dělil na expresivně dysfatické a receptivně dysfatické, do kterých však spadaly i obtíže získané po osvojení si řeči, které bychom dnes nazvali senzoričkou afázií.

Jedním z termínů, které lze dohledat, může být sluchoněmota (audimutitas), který zastřešoval různé vývojové nemluvnosti dětí. Název může být zavádějící také proto, že pod sebe nezahrnoval ztráty řeči. Tento termín byl také nahrazován termínem alalie. Teprve časem se ujal pojem dysfázie, který vycházel převážně z lékařské literatury, ale také literatury psychologické. (Mikulajová, Rafajdusová, 1993)

Definice vývojové dysfázie jako nozologické jednotky procházela stejným vývojem jako její terminologie. To souviselo především s rozvojem diagnostických možností. (Škodová, 2003)

Nejenom u nás procházela terminologie a chápání vývojové dysfázie značným vývojem. Lze poukázat například na anglosaské země. Vývojovou dysfázi lze dohledat pod názvy vývojová afázie, dyslogie, vývojová dysfázie nebo pod stále častějšími výrazy „developmental language disorder“ či „specific language impairment“ (SLI). Bishop (2000) uvádí, že u specifické poruchy jazyka může být řeč ovlivněna obtížemi, které vycházejí z pragmatické roviny, tj. schopnost využívat vhodně jazyk v odpovídajícím kontextu. Jde o důležité hledisko, které může při diferenciální diagnostice napomoci rozlišit vývojovou dysfázi od autismu. Specific language impairment lze přeložit jako specifická porucha jazyka. To podporuje tvrzení, že nonverbální a verbální složky intelektu na sobě do určité míry nezávisí, a tím mohou být narušeny jazykové schopnosti bez nutnosti narušení intelektu obecně. (Mikulajová, Rafajdusová, 1993, Smolík, Seidlová Málková, 2014) Pravidlo, podle kterého se usuzuje na vývojovou dysfázi je: „*vývojová dysfázie se diagnostikuje tehdy, kdy je přítomný narušený vývoj jazykových schopností, který se nedá vysvětlit ani mentální retardací, ani fyzickým handicapem, ani poruchou sluchu, ani citovou deprivací či emočními poruchami, ani nepříznivými vlivy prostředí a výchovy.*“ (Mikulajová, Rafajdusová, 1993, str. 30, 31) Tato definice tedy vyplývá z postupného vylučování možných příčin (per exclusionem).

V ruské odborné literatuře se využíval podobný termín, který u nás používal Seeman, a to sensorická alalie. V tomto případě byly popisovány hlavní deficity nemluvicích dětí v oblasti řeči a také v oblasti psychické. V novější literatuře se využívá termín „obščeje nedorazvitie reči“. To lze chápat jako celkový deficitní vývoj řeči. Ten je chápán jako systémová porucha osvojení si mateřského jazyka, která se projevuje ve všech úrovních organizace řečových procesů, ale také v oblastech psychického vývoje, které jsou neřečové. (Mikulajová, Rafajdusová, 1993)

Dle Kejklíčkové (2016, str. 54) „vývojová dysfázie označuje poruchu vývoje řeči způsobenou difuzním postižením mozku a zahrnujícím oblasti obou řečových center (expresivního i receptivního)“.

Klasifikace vývojové dysfázie

MKN- 10 vydaná Světovou zdravotnickou organizací (WHO) uvádí dva typy dysfázie, a to:

- expresivní typ (F 80.1);
- receptivní typ. (F 80.2). (MKN, 2018)

Tuto klasifikaci ještě doplňuje Dlouhá (2012) o smíšený typ vývojové dysfázie.

Bendová (2014) užívá tato pojmenování vývojové dysfázie:

- motorická;
- senzorická;
- smíšená.

Motorická dysfázie

Motorická dysfázie je expresivní poruchou řeči. V rozumění řeči nejsou přítomny velké deficity. Nejvíce jich lze shledat v expresi řeči. Velmi pomalu se rozvíjí aktivní slovní zásoba, děti si vytváří vlastní slovníky. Pasivní slovník převažuje nad aktivním. Problémy se vyskytují v syntéze slabik a následně slov do správně poskládaných vět. V řeči se tedy objevují mnohé agramatismy a stává se nesrozumitelnou. Dítě rozumí řeči dobře, ale dlouho u něj převažuje neverbální komunikace s převládajícím dorozumíváním se gesty. Poté, co se děti rozmluví, mluví nejčastěji v jednoduchých agramatických větách a dlouho nejsou schopny vyprávět. Slova jsou tvořena těžkopádně. Děti často mluví v kruhu, protože nemají dostatečně velký slovník. Obtíže se vyskytují jak v oblasti syntaktické, tak také morfologické a sémantické. Děti si obtížně fixují a automatizují nová slova. Poruchu si uvědomují, a to často vede ke ztrátě zájmu komunikovat verbálně. Raději využívají mimiku a gesta. (Dlouhá, Černý, 2012, Bendová, 2014)

Senzorická dysfázie

Senzorická dysfázie se řadí do receptivních poruch řeči. Děti mají problém detekovat sled zvukových podnětů. V raném stádiu je porušené sluchové vnímání, kdy dítě není schopné

či jen v omezené míře rozlišovat sluchové vjemy a následně je interpretovat. Velmi kolísavá je také pozornost dětí. Pro problémy v oblasti krátkodobé fonologické paměti dochází v řečovém vývoji k nesprávné či nepřesné fixaci řečových vzorů. „*Percepční problémy jsou u dětí se sensorickou dysfázií někdy tak nápadné, že děti působí dojmem sluchově postižených*“ (Dlouhá, Černý, 2012, str. 39). Aktivní slovník je deformovaný, ale celkem bohatý. Dítě tvoří slova rychle, ale odchyľují se od normy, takže ve výsledku je řeč nesrozumitelná. Narušené je rozumění řeči, kdy se děti často ptají „Co? Cože?“. Než dítě na otázku odpoví, často si ji samo pro sebe opakuje. Na otázky odpovídá neadekvátně. Obtíže ve sluchovém a zrakovém vnímání se později při povinné školní docházce mohou projevit jako specifické poruchy učení (SPU), které jsou u sensorické dysfázie častější (až 70%). (Bendová, 2014, Dlouhá, Černý, 2012)

3.2.1. Etiologie

Dle Škodové a Jedličky (2003) se odborná společnost přiklání ohledně etiologie poruchy k jejímu užšímu vymezení. Podle tohoto vymezení jde o následek poruchy centrálního zpracování řečového signálu. Charakter příznaků lokalizuje postižení do centrální sluchové oblasti řečových center. Vývojová dysfázie je zapříčiněna difúzním postižením centrální nervové soustavy, nikoliv ložiskovým. „*Zasahuje tedy v podstatě celou centrální korovou oblast a dle vážnosti postižení se pak manifestuje různou hloubkou příznaků.*“ (Neubauer (2010, str. 35)

Příčina vzniku je však nejasná. Postižení vývoje kognitivních funkcí je způsobeno poškozením mozku, které může vzniknout vlivy prenatálními, perinatálními i raně postnatálními. Udává se také postižení mozku v době intrauterinního vývoje, vliv dědičnosti a častější výskyt u chlapců než dívek (4:1). (Dlouhá, Černý, 2012, Neubauer, 2010, Škodová, 2003).

U dětí, které mají percepční i expresivní poruchy, je větší riziko, že si vývojové poruchy ponесou do školního, adolescentního a někdy až dospělého věku. Část z nich může trpět vývojovými poruchami čtení a psaní. (Dlouhá, Černý, 2012) Frekvence výskytu v populaci, která je u autorů udávána, se mírně liší. Neubauer (2010) udává frekvenci min. 3%. Dlouhá, Černý (2012) pak frekvenci mezi 5-7% v dětské populaci. Může to způsobovat fakt, že část dětí se syndromem vývojové dysfázie nemá tuto poruchu diagnostikováno. To se stává tehdy, pokud není zjevná větší porucha řeči. Pedagogové a někteří kliničtí pracovníci pak mohou dítě považovat například za pomalé, málomluvné

nebo dyslektické. Je proto nutné zvyšování povědomí o tom, že poruchu jazykových schopností nemusí nutně doprovázet velké poruchy řeči mluvené. (Smolík, Seidlová Málková, 2014)

3.2.2. Symptomatologie

Syndrom vývojové dysfázie zahrnuje mnoho symptomů. Očividný je nerovnoměrný vývoj celé osobnosti dítěte, kdy se nejvýrazněji projevuje opoždění vývoje jazykových schopností. Jedná se o celou škálu příznaků, jako jsou výrazné projevy odchylek orální řeči, nesrozumitelný řečový projev a v nejtěžších případech až nemluvnost. (Neubauer, 2010)

Jako velmi široké spektrum obtíží ovlivňující nejen komunikaci, ale celou osobnost dítěte, klasifikuje symptomy vývojové dysfázie Vinson (2012), který také poukazuje na sociální rozměr. Dítě s takovou poruchou bývá obtížně sociálně zařaditelné. Dysfatické dítě bývá samotářské, protože se snaží eliminovat situace, kdy by mělo dojít ke komunikační interakci. Schopnost využívat mluvený jazyk při komunikaci je tedy na nižší úrovni, protože dítě nemá dostatečné pragmatické zkušenosti, které by při komunikaci s ostatními získávalo.

Symptomy vývojové dysfázie se projevují ve všech rovinách. Obtíže se manifestují v impresivní i expresivní oblasti. Při péči o děti s vývojovou dysfázií se klade důraz na rozvíjení pragmatické roviny řeči, ve které se obtíže vyskytují po dlouhou dobu. Zejména to jsou problémy s vytvářením pojmů, logickými operacemi a porozumění složitějším vztahům v souvislém vyjádření. Efektivita, se kterou dítě užívá mluvenou řeč při sociálních interakcích, záleží na jeho verbální aktivitě a jeho postoji k takovéto komunikaci. Během vývoje dítěte dochází k rozvíjení řečových schopností ve všech rovinách a tím i v sociální interakci. Neznamená to však, že všechny obtíže vymizí, některé deficity jsou v řeči stále patrné. (Bytešnicková, 2012)

Ve **foneticko-fonologické rovině** se obtíže projevují v samotné realizaci hlásek, fonematickém vnímání a s ním souvisejícím vnímání distinktivních rysů. Děti mají problémy rozlišovat znělost a neznělost hlásek, dále jejich závěrovost a nezávěrovost a kompaktnost a difuznost. To způsobuje následné obtíže ve vyslovování hlásek a řeč se stává nesrozumitelnou. (Bytešnicková, 2012) Z fonetického hlediska se tedy zaměřujeme na to, jak se tvoří hlásky, na činnost mluvidel a zvukovou podstatu zvuků. Z hlediska

fonologie posuzujeme zvukové rozdíly, které mají v jazyce určitou funkci. Těmi jsou myšleny hlásky, které mění význam slov. (Pospíšilová in Neubauer, Pospíšilová, 2017)

V **lexikálně-sémantické rovině** se obtíže manifestují v lexikonu dítěte, kdy slovní zásoba není dostatečná a převažuje pasivní slovník nad aktivním. Aktivní slovník se rozšiřuje velmi pomalu. Děti si tvoří vlastní slova. Při používání konkrétních slov často nechápou jejich význam a opakují je pouze mechanicky. Děti s vývojovou dysfázií mají problém formulovat svoje myšlenky, nemohou najít správná slova. (Bytešníková, 2012) Pospíšilová (in Neubauer, Pospíšilová, 2017) upozorňuje, že je nutné znát minimálně jedno kritérium dělení slovní zásoby, a to na slova abstraktní a konkrétní. Je to důležité pro diagnostiku i terapii, kdy je třeba uvědomit si, že konkrétní slova si dítě osvojuje snáze.

V **morfoložicko-syntaktické rovině** můžeme pozorovat četné dysgramatismy. Děti nemají rozvinutý jazykový cit, věty redukují na jednoslovné nebo dvouslovné. Při užití delší věty skládají slova ve špatném sledu. Výskyt slovních druhů není u těchto dětí rovnoměrný. Některé druhy převažují nad ostatními. Zvláště pak podstatná jména, čímž se stává vyjadřování statickým. Děti nezvládají skloňovat slovní druhy. To také platí o časování sloves, kdy často používají jejich tvary v infinitivu. Slovesa také mohou užívat v jedné osobě. Subjektivně nejdůležitější slova kladou ve větě na první místo. (Bytešníková, 2012) Dle Pospíšilové (in Neubauer, Pospíšilová, 2017) morfoložie v lingvistice znamená časování slov, jejich skloňování a odvozování slov pomocí předpon a přípon. Syntax pak popisuje vztahy mezi slovy ve větě, zabývá se tvořením větných konstrukcí a slovosledem.

V **rovině pragmatické** se symptomy vývojové dysfázie projevují v převažující preferenci nonverbální komunikace, nežli komunikace mluvenou řečí. Děti nejsou schopné udržovat dějovou linku. V jejich projevu se vyskytují nápadné prodloužené pauzy. Obtíže dětem dělá spontánní vyprávění i reprodukce textu. Jakmile mají děti nepříjemné pocity z verbální komunikace, pak přestávají chtít takto komunikovat a mluvní apetit se snižuje. Na tom závisí také získávání informací. Děti jsou tak závislé na rodičích nebo jiných blízkých osobách. Do řečového projevu vkládají přemíru emocí, ale i napětí. (Bytešníková, 2012)

Klenková (2006) uvádí další oblasti, které jsou při syndromu vývojové dysfázie narušeny. Jsou to:

- krátkodobá paměť;
- kresba;
- zrakové vnímání;
- hmatové vnímání;
- vnímání a reprodukce rytmu;
- jemná motorika a lateralizace.

Kejklíčková (2016) uvádí ještě oblast orientace v prostoru. Lateralizace je u těchto dětí často nevyhraněná nebo zkřížená. U dětí s vývojovou dysfázií lze předpokládat mozkovou dysfunkci, která se nejvíce projevuje psychomotorickým neklidem, ADHD, roztěkaností, nízkou schopností koncentrace a motorické koordinace.

Typický pro vývojovou dysfázií je nerovnoměrný vývoj všech složek osobnosti, který může činit rozdíl i několika let. Verbální a neverbální schopnosti dosahují také různé úrovně, přičemž složka neverbální často převažuje. Poruchy ve zrakovém vnímání se projevují hlavně v kresbě. Potíže dětem činí například odlišování figury a pozadí, vnímání barev, kdy nerozlišují jednotlivé barvy či jejich odstíny. Barvy se učí pojmenovávat dlouho. Kresba se při diagnostice vývojové dysfázie stává důležitým vodítkem. Děti kreslené tvary deformují, čáry jsou roztřesené a špatně napojované. Objevuje se přetahování nebo naopak nedotahování čar. Obrázky jsou proporčně nesprávné a často špatně natočené v prostoru. Typické je také nevyužívání celé plochy papíru, kdy děti kreslí malé obrázky vedle sebe nebo dokonce přes sebe a zbytek plochy nechávají volný. (Neubauer, 2010, Kejklíčková, 2016)

Deficity ve sluchovém vnímání se projevují v neschopnosti odlišovat od sebe jednotlivé hlásky, hlavně ty, které se podobají, dále je užívat a správně řadit za sebou, a to nejen samotné hlásky, ale také slabiky. To také souvisí s obtížemi v zapamatování si a napodobování rytmu a melodie. Časové zpracování zvukového signálu je totiž porušené. Proto se v řeči dysfatických dětí objevují nápadné latence, kdy chvíli trvá, než je jim položená otázka, instrukce či informace zpracována. Paměťové funkce jsou sníženy a jejich kvalita může mít diferenciálně diagnostickou hodnotu. Snížená schopnost pamatovat si může svědčit o nižších rozumových schopnostech, které mají podklad

v organickém poškození centrální nervové soustavy. U dětí je patrná neschopnost orientovat se v prostoru a čase. Problém je zjevný při pravolevé orientaci, která se projevuje například neschopností orientovat se na vlastním těle. Časové vztahy jsou vnímané obtížně nebo vůbec, stejně tak vnímání vztahů mezi rodinnými příslušníky. Motorické funkce vykazují deficity v jemné i hrubé motorice. Problémy se vyskytují v jemné motorice rukou. Neméně časté jsou potíže v koordinaci motoriky mluvidel či pohybu v prostoru. Obtížná je také celková koordinace. Lateralita se často vyskytuje zkrřížená nebo nevyhraněná. Děti mají sníženou psychickou výkonnost, pozornost a jsou velmi unavitelné. Po zahájení školní docházky jsou u nich často zjišťovány specifické poruchy učení. Důležité je uvědomit si, že takovýto vývoj dítěte narušuje jeho citovou, zájmovou i motivační oblast. Dítě může mít jiné postavení v rodině, může být odlišně vnímáno okolím i přáteli. Ovlivněno je také jeho psychosociální zařazení a možnost jeho budoucí profesní orientace. (Škodová, Jedlička, 2003, Kejkličková 2016)

3.2.3. Diagnostika

V rámci stanovení diagnózy syndromu vývojové dysfázie je diagnostika dlouhodobým procesem, který je komplexní a týmový. Jde o kooperaci speciálně-pedagogickou, lékařskou a psychologickou. Tým odborníků, kteří se podílejí na diagnostice, se skládá z lékařů, kterými jsou hlavně foniatri a neurologové, ale také pediatr. Tým ještě doplňují psycholog, logoped a speciální pedagog. (Klenková, 2006, Škodová, Jedlička, 2003) „*Týmová spolupráce má zajistit stanovení diagnózy, na jejímž podkladě bude pro každé dítě zpracován individuální terapeutický plán.*“ (Klenková, 2006, str. 71)

Správná a včasná diagnostika má vliv na budoucí úspěch terapie. Neméně důležitou a nezastupitelnou roli má diferenciatní diagnostika. Je totiž možné, že při diagnostikování syndromu vývojové dysfázie dojde pro celou škálu symptomů k zaměnění za jinou poruchu řeči. (Škodová, Jedlička, 2003)

Diferenciatní diagnostika by proto měla odlišit syndrom vývojové dysfázie od opožděného vývoje řeči prostého, kdy se opoždění projevuje pouze v řeči, ale ostatní složky osobnosti se vyvíjejí intaktně. Od dyslalie, kdy dítě tvoří některé nebo většinu hlásek odchylně od normy, pro které je řeč nesrozumitelná, ale hlásky, slabiky a věty jsou správně strukturované. Od sluchových vad, kdy je vývoj řeči opožděn a řeč může být deformovaná, ale jako u opožděného vývoje řeči prostého je vývoj všech složek osobnosti intaktní. Důležité je odlišit vývojovou dysfázii od mentální retardace, kdy u mentální retardace

dochází k rovnoměrnému postižení všech složek osobnosti, kdežto u vývojové dysfázie je toto postižení nerovnoměrné. Odlišení vývojové dysfázie od mutismu závisí na rozpoznání příčiny. Při mutismu dochází k zastavení komunikace na psychogenním základě, přičemž vývoj řeči byl po celou dobu intaktní. Rozlišení vývojové dysfázie od autismu či autistických rysů prováděno pomocí speciálně diagnostických postupů na specializovaných pracovištích. Vývojová dysfázie může být také zaměněna za Landau-Kleffnerův syndrom. V tomto případě jde o ztrátu schopnosti komunikovat na základě epileptické aktivity, která nejčastěji vzniká mezi třetím a pátým rokem věku dítěte. Nezbytná jsou proto neurologická vyšetření. Tento syndrom bývá nazýván epileptickou afázií. Častým testem, který je v rámci diagnostiky vývojové dysfázie využíván je Heidelberský test vývoje řeči (H-S-E-T) od Grimma a Schölera (1991). Tento test byl přeložen také do českého jazyka. Skládá se z několika subtestů. Test je využitelný u dětí od pěti do devíti let. Aby s ním mohl diagnostik pracovat, je nutné, aby absolvoval speciální školení. (Klenková, 2006)

Foniatrická diagnostika

Foniatrická diagnostika se zaměřuje na vyšetření expresivních i perceptivních složek řeči. Cíl foniatrického vyšetření, kterému je dítě podrobeno, je:

- diferenciální diagnostika opožděného vývoje řeči prostého a vývojové dysfázie;
- vyloučení jiného organického postižení mozku. (Lejska, 2003)

Nedílnou součástí je vyšetření sluchu, které se provádí pomocí tónové audiometrie a objektivních vyšetřovacích metod jako je BERA či CERA – vyšetření evokovaných potenciálů z kmene nebo mozkové kůry. Jako ukazatel vývojové dysfázie slouží test Index vnitřní informace řeči, ve kterém je u dětí s vývojovou dysfázií skóre pod 0,7 a Test fonematického sluchu, ve které je procento úspěšnosti u dysfatických dětí pod věkovou normou. Při objektivním audiometrickém vyšetření je nález symetrický, ale vyskytují se prodloužené latence (vlny III a V). (Hahn, 2006)

Neurologická diagnostika

Neurologickou diagnostiku provádí vysoce kvalifikovaný dětský neurolog. Nález prokazuje difúzní poškození centrální nervové soustavy. Charakteristický pro vývojovou dysfázií je při EEG vyšetření nález vlna-hrot, který se podobá epileptickým změnám, ale bez toho, aby se epilepsie manifestovala v klinickém obrazu. Výsledky CT bývají bez

nálezů. Závažnost postižení řeči tedy vzhledem k výsledkům zmíněných vyšetření nemusí korelovat s neurologickým postižením. (Hahn, 2006, Škodová, Jedlička, 2003)

Logopedická a speciálně pedagogická diagnostika

Funkce logopedické a speciálně pedagogické diagnostiky je pomáhat lékařům dotvářet celkový obraz dětských schopností a zjišťovat v jaké míře je opožděn jeho vývoj. Jde převážně o doménu klinického logopeda a zaměřuje se na následující oblasti, ve kterých se deficity nejčastěji vyskytují: sluchové vnímání, zrakové vnímání, motorické funkce, grafomotorika, paměť, aktivita a koncentrace pozornosti, prostorová a časová orientace, lateralita a percepce a exprese řeči.

Sluchové vnímání

Děti s vývojovou dysfázií mají obtíže ve vnímání a zpracování slovních podnětů, jejich následném uchování v paměti a opětovném vybavení. Velké problémy také činí paměťové učení. Děti jsou podrobovány standardním diagnostickým testům, které zjišťují stav jejich sluchové percepce. Jde o jednoduché prezentace slov, ve kterých se změnou jedné hlásky změní také význam slova. Jedná se tedy o zjišťování fonemického sluchu. Ten se vyšetřuje standardizovaným testem Hodnocení fonemického sluchu u předškolních dětí od Škodové a kol. (1995). Dalším možným způsobem, kterým lze zjistit stav sluchové percepce je Zkouška sluchové diferenciaci od Wepmana a Matějčka (1987). (Škodová, Jedlička, 2003) V této zkoušce examinátor dítěti předkládá slova, která postrádají smysl. Některá z nich tvoří stejné dvojice, jiné tvoří dvojici odlišnou (fraš – flaš, dynd – dint). Dítě by nemělo vidět na ústa examinátora a po vyslovení jedné dvojice by mělo říct, zda byla dvojice stejná či nikoliv. Výsledek by pak měl podávat informaci o zralosti sluchového vnímání. Druhou zkouškou pak je Zkouška sluchové analýzy a syntézy. Dítěti jsou předkládána slova, která postupují od nejjednodušších po nejtěžší a úkolem dítěte je tato slova rozkládat na slabiky, a poté naopak, slova, která mu jsou předkládána v oddělených slabikách vyslovit složená. (Matějček, 1988)

Zrakové vnímání

Na hodnocení zrakového vnímání existuje celá škála vyšetření, která jsou součástí mnoha testovacích metod. Některé z testů může realizovat pouze klinický psycholog. Klinický logoped může využít Vývojový test zrakového vnímání od Frostigové (1972). Test hodnotí úroveň zrakové percepce, senzomotorickou koordinaci a manuální zručnost. Využitelnost

testu je od čtyř do osmi let věku dítěte. Pokud má dítě vážnější postižení, pak i ve věku pozdějším. Jednotlivé složky testu lze využít při nácviku a zlepšování zrakové percepce. Jednotlivé subtesty se zaměřují na vizuomotorickou koordinaci, ve které má dítě s vývojovou dysfázií velké deficity. Další část se věnuje diferenciaci figury a pozadí, kdy zralost v této oblasti je nezbytná pro budoucí osvojování si čtení a psaní. Při problémech s odlišením figury a pozadí dochází také k neschopnosti využít dějové obrázky, orientovat se v obrázkové knížce nebo obkreslit obrázky. Konstantnost tvarů se zaměřuje, na schopnost dětí rozeznávat tvary a barvy. Deficit v této oblasti je v jejich rozeznávání. Dítě dlouho není schopné rozpoznat a pojmenovat barvy. Čáry, které kreslí, jsou nenápadné, a to jak silou, většinou jsou slabé, tak také barvou, kdy dítě užívá hlavně, hnědou, šedou nebo modrou barvu. Vázne nápodoba předkresleného vzoru. Další subtest se věnuje poloze v prostoru, kdy mají děti obtíže rozpoznat převrácené předměty (hlavou dolů, do strany). Poslední subtest se zaměřuje na prostorové vztahy. Děti s vývojovou dysfázií mají problém orientovat se v prostoru. Mohou být dezorientované. Projevuje se to také v pohybových hrách, kdy nejsou schopné udržet směr nebo vyhnout se překážce. Obtíže mají například ve hře slalom, kdy nezvládají rytmus kroků, pletou si směry dopředu a dozadu, překážky vynechávají nebo je několikrát obejdou. (Škodová, Jedlička, 2003)

Motorické funkce

Je nezbytné, aby byla při vyšetřování věnována pozornost celkovému motorickému projevu dítěte. Tím je myšlena jeho aktivita a pasivita, koordinace pohybů horních a dolních končetin i mimika dítěte. Logoped by se tedy neměl zaměřovat pouze na vyšetření motoriky mluvidel, ale měl by vyšetřit celkovou motoriku dítěte. Úroveň motoriky mluvidel je úzce spjata právě s rozvojem celkové motoriky. Při vyšetření by neměly být využívány úkoly, které vyžadují po dítěti intelektuální výkon a měly by být sníženy nároky, které souvisí s reakčním časem. Důležité je zaměřit se na elementární motorické dovednosti a schopnosti. (Škodová, Jedlička, 2003)

Nejčastěji užívaným testem u nás je Ozeretzkého test (1931) upravený Göllnitzem v roce 1973. Výhodou testu je jeho nenáročnost na administraci a pomůcky, které lze snadno opatřit. Test zjišťuje koordinaci horních a dolních končetin a také pravolevou orientaci. Úkoly jsou sestaveny tak, aby odpovídaly jednotlivým věkovým kategoriím. Z úkolů lze vycházet také při následných terapiích. Každá věková skupina má stanovených šest základních úloh, které se zaměřují na statickou koordinaci celého těla, dynamickou

koordinaci horních končetin, dynamickou koordinaci celého těla, rychlost motoriky rukou, rychlost a preciznost pohybů při realizaci dvou pohybů současně a na preciznost izolovaných pohybů. (Škodová, Jedlička, 2003)

Časté jsou u dětí s vývojovou dysfázií poruchy motoriky mluvidel, kdy jsou patrné nepřesné pohyby jazyka, rtů, tváří apod. Děti obtížně napodobují grimasy a jednoduché pohyby. Nejvíce se to projevuje u střídání antagonistických pohybů, které na sebe plynule nenavazují a jsou tvořeny izolovaně. Je oslabena elevace jazyka, která je stěžejní pro tvorbu některých hlásek. Jakmile dítě vykoná jeden pohyb, těžko se mu přechází do pohybu dalšího, výjimkou není ani ulpívání na předchozím pohybu. Neschopnost přesné diadochokineze má pak za následek to, že dítě není schopné za sebou plynule navazovat slabiky nebo přecházet z jedné hlásky na hlásku druhou. Pak vznikají nesprávné mluvní stereotypy, které se špatně odstraňují. Není tedy dobře, když se logoped při terapii zaměří pouze na formální stránku řeči, tedy artikulaci dítěte. Motoriku mluvidel lze vyšetřit běžně využívaným Testem aktivní mimické psychomotoriky podle Kwinta. Test je věkově omezen. Je možné jej využít u dětí od čtyř do šestnácti let. Pozornost je v něm věnována přesnosti pohybů jednotlivých částí obličeje. Po provedení testu bychom měli být schopni určit stupeň motorického opoždění. (Škodová, Jedlička, 2003)

Grafomotorika

Grafomotorika je velmi důležitá pro budoucí nácvik psaní. U dětí s vývojovou dysfázií můžeme evidovat nesprávné držení psacího náčiní, kdy drží tužku celou dlaní, jako pinzetu a dalšími jinými nesprávnými úchopy. Typické pro dysfatické děti je porušení vizuomotorické koordinace. Nápadná je také jejich kresba, která může mít výpovědní hodnotu při orientačním posuzování vývoje rozumových schopností. Lze si povšimnout deformovaných tvarů, s nesprávnými tvary přímek, úhlů i křivek. Čáry jsou napojovány nepřesně, jsou slabé a roztřesené. Děti buď přetahují, nebo nedotahují. Proporčně jsou obrázky nepřesné a špatně rotované vzhledem k základní rovině. Dysfatické děti neumí pracovat s plochou papíru, kdy obrázky kreslí přes sebe nebo těsně u sebe a zbytek prostoru si nevěšují. Při kresbě na tabuli (svislá plocha) se pak tyto problémy znásobují. Lze tedy tvrdit, že kresba je velmi důležitým vodítkem a měla by být součástí základního vyšetření. (Mikulajová, 1995, Škodová, Jedlička, 2003)

Paměť, aktivita a koncentrace pozornosti

Děti s vývojovou dysfázií mají porušenou krátkodobou paměť. Obtíže jim činí pamatovat si jednoduchou instrukci a následně ji využít v analogickém úkolu. Opakování delších slov je pro ně nesnadné. Víceslabičná slova komolí, dochází k přesmykům slabik, jejich redukování, kdy ve výsledku zůstávají například první a poslední slabika slova nebo pouze jeho část. Věty skládají ve špatném slovosledu a nesprávný je také počet slov. Opakování jednoduché básničky nebo rytmické řady je velkým problémem i přes jejich několikanásobné opakování. Dysfatické děti nedokáží podle vzoru napodobit obrázek ani použít s nimi nacvičený grafický prvek, pokud má být proveden v jiné situaci. Nepamatují si také pohyby, které se opakují (např. při hře). Neméně obtížným se jeví zapamatování si sledu činností, které jsou nutné pro vykonání nějakého úkonu, a také je nejsou schopny provést v podobných situacích. Při vyšetřování je nezbytné zaměřit se na celkovou úroveň pozornosti a jejich individuálních charakteristik. Těmi jsou například ulpívavou či vázanost na předměty nebo odolnost proti rušivým vlivům. Pro dysfatické děti jsou typické poruchy v oblasti koncentrace pozornosti. (Škodová, Jedlička, 2003)

„Jedním z hlavních úkolů moderní klinické logopedie by mělo být vypracování standardních speciálně-pedagogických diagnostických testů, které by umožňovaly porovnávání dosažených výsledků v jednotlivých obdobích vývoje komunikačních schopností i stanovení stupně narušení komunikační schopnosti.“ (Škodová, Jedlička, 2003, str. 114) To by umožnilo klinickému logopedovi kvalitnější stanovení terapeutického plánu a následné ověření správnosti jím zvolených terapeutických postupů. (Škodová, Jedlička, 2003)

Prostorová a časová orientace

Vývojová dysfázie se v této oblasti projevuje deficitem ve vnímání prostorových vztahů a pravolevé orientaci. Největší obtíže však dětem s vývojovou dysfázií činí chápání časových vztahů. Děti lze orientačně vyšetřit individuálně nebo při skupinové terapii. (Škodová, Jedlička, 2003)

Lateralita

Je nezbytné také vyšetřit lateralitu dítěte. Standardním testem při vyšetřování je Test lateralit od Žlaba a Matějčka. Součástí testu je také část zaměřená na zjištění lateralit oka a ucha. (Škodová, Jedlička, 2003)

Diagnostika exprese řeči

K diagnostice exprese řeči se využívají standardizované i nestandardizované testy. Můžeme k nim zařadit Žlabovu zkoušku jazykového citu, Kondášovu obrazově-slovníkovou zkoušku, Zkoušku čtení a část z Wechslerových testů rozumových schopností zaměřených na verbální oblast. Daleko častěji se ale využívají nestandardizované testy. Jedná se o různé popisování obrázků, reprodukování slyšených příběhů, dokončování vět a odpovídání na konkrétní otázky. (Lechta, 2003)

Diagnostika percepce řeči

Děti s vývojovou dyfázií, hlavně ty s percepčním typem, mají velké obtíže ve vnímání řeči a jejím porozumění. Při diagnostice se využívají obrázky a předměty, které má dítě na pokyn terapeuta nosit, ukazovat. Dokazuje, že rozumí tomu, co po něm diagnostik žádá. (Píšová, 1999)

Psychologická diagnostika

Psychologická diagnostika, která je u dítěte prováděna, prokazuje difuzní postižení CNS. Známky organicity lze prokázat např. v kresbě. Děti se vyvíjí nerovnoměrně, neumí hospodařit s energií. Součástí klinického obrazu vývojové dysfázie není porucha intelektu. Je-li prokázána, pak se jedná o přidruženou poruchu. Lze tedy hovořit o kombinovaném postižení. Děti s vývojovou dysfázií však mohou mít i nadprůměrný intelekt, přestože jejich řeč je nesrozumitelná a slovník není na úrovni věku. Může dojít k situaci, kdy intelekt dítěte klesne z důvodu pozdního zahájení terapie, kdy je dítě připraveno o přísun informací. Difuznost postižení lze poznat podle specificky rozptýlených výkonů, které se vztahují k jednotlivým složkám intelektu. Těmi jsou paměť, koncentrace pozornosti, poruchy využívání energie aj. (Škodová, Jedlička 2003)

Mikulajová, Rafajdusová (1993) poukazují na to, že psychologické vyšetření se skládá z několika etap. V první řadě to je zjišťování anamnestických údajů a jejich analýza spolu s analýzou vyšetření, která do té doby byla provedena (foniatrické vyšetření, vyšetření sluchu, logopedické vyšetření). Samotné psychologické vyšetření se provádí pomocí standardizovaných psychodiagnostických testů. Z nich je poté sepsán diagnostický závěr, ve kterém se psycholog vyjadřuje k diagnóze. Vzhledem k věku dítěte je součástí diagnostického závěru také vyjádření k zařazení dítěte do předškolního vzdělávání, posouzení školní zralosti, návrh na odklad povinné školní docházky a doporučení

vhodného vzdělávacího zařízení. Následně jsou rodiče poučeni o diagnóze a vhodném režimu, který dítě potřebuje.

Součástí psychologického vyšetření bývá také kresba a zkouška obkreslování. Pro jednodušší navázání kontaktu psychologa a dítěte se na začátku diagnostického procesu přistupuje právě ke kresbě, kdy mají děti za úkol nakreslit postavu. (Škodová, Jedlička, 2003) Mikulajová, Rafajdusová (1993) doplňují, že kresba je ve věku, kdy se začíná s diagnostikou vývojové dysfázie, nejpřirozenější činností. Výhodou tohoto testu je to, že neklade nároky na verbální vyjadřování dítěte. Kresba slouží k odhadu intelektových schopností. *„Podobnost kresby a zobrazovaného objektu je závislá na dosažení potřebné úrovně celého komplexu schopností a dovedností (motorika, senzomotorická koordinace, poznávací procesy atd.), ale i na dalších faktorech, jako je např. aktuální emoční stav.“* (Vágnerová, 1999, str. 110) U dětí s vývojovou dysfázií lze podle kresby odhadnout stav jejich komunikačních schopností, kdy se v kresbě odráží stav sebehodnocení dítěte, emoce a vztah k ostatním lidem. Kresba postavy u dysfatických dětí má velmi nízkou úroveň. Obsah kresby je výrazně chudý. Postavě chybí detaily, kterými jsou oči, nos a ústa, častá je také rotace postavy do svislé roviny. Kromě detailů obličeje postava postrádá i větší části těla, jako jsou prsty na ruce nebo krk. Děti kreslí postavy bez oblečení. Postava, která bývá dětmi nakreslena, působí neživě, schematicky. Někdy má velké prázdné oči, které jí dodávají morbidní vzhled. (Škodová, Jedlička, 2003, Mikulajová, Rafajdusová, 1993)

Zkouška obkreslování hodnotí úroveň motoriky a vizuální percepce. Konkrétněji hodnotí součinnost jemné motoriky ruky a zrakového vnímání. U menších dětí je obkreslování ukazatelem jejich inteligence. Testování je časově nenáročné, jelikož děti obkreslují geometrické tvary, z nichž zvládají pouze některé. Z těchto tvarů lze jmenovat kruh, kříž, trojúhelník, čtverec, kosočtverec a kosočtverec s vnitřním křížem. *„Z hlediska diagnostiky je mimořádně důležité, že velmi špatné výsledky v této zkoušce mají téměř všechny dysfatické děti (s intelektem nadprůměrným stejně tak jako s intelektem podprůměrným).“* (Škodová, Jedlička, 2003, str. 115) Velmi důležitou součástí klinického vyšetření je u dysfatických dětí vyšetření neuropsychologické, které odhaluje celý komplex potíží, které se nevztahují přímo na verbální oblast. Toto vyšetření je časově náročné a plně v kompetenci klinického logopeda, jako vyškoleného a zkušeného odborníka. (Škodová, Jedlička, 2003, Mikulajová, Rafajdusová, 1993)

3.2.4. Terapie vývojové dysfázie

Předpokladem pro tvorbu kvalitního terapeutického plánu, který by měl respektovat individuální možnosti a schopnosti u dětí s vývojovou dysfázií, je provedení komplexní diagnostiky. Nejde tedy o jedno sezení, ale o dlouhodobý diagnostický proces, který zahrnuje také pozorování dítěte. Při tomto procesu se hledá co nejlepší řešení, které by dítěti vyhovovalo a podpořilo nejlépe jeho vývoj. Terapie je velmi dlouhodobým a náročným procesem, který je nutné zaměřovat individuálně, tedy na míru každému dítěti. Je nutné zohledňovat stupeň a rozsah poškození mozkových funkcí. Nezbytné je, aby stejně jako diagnostika, tak i terapie probíhala v komplexní týmové kooperaci, která zajistí dítěti rozvoj celé jeho osobnosti. Do týmu odborníků by měla být zapojena rodina dítěte, která hraje důležitou roli. Rodiče jsou těmi, kteří s dítětem pracují denně, motivují ho a poskytují mu podporu a pocit bezpečí. (Klenková, 2006, Bytešníková, 2012) Podporu rodiny zdůrazňuje i Bočková (2011, str. 61) která tvrdí, že: *„rodiče jsou hlavními partnery v každodenním životě dítěte, mohou napomoci propojení terapie s běžným životem, zobečněním nově osvojených dovedností v komunikačních situacích. Musí se vyrovnat s dalšími komplikacemi, dítě s dysfázií velice obtížně navazuje vztahy s druhými. Z těchto důvodů vyvolává budoucnost dítěte v rodičích značné obavy. Logoped proto musí rodičům během sezení poskytnout dostatek času, aby se mohli se svými obavami a potížemi svěřit a zároveň vyslechnout rady.“*

Také Neubauer (2016) poukazuje na fakt, že terapie vývojové dysfázie je velmi dlouhodobou záležitostí, která trvá mnoho let a u některých dětí přetrvává po celý jejich školní věk. Zráním centrální nervové soustavy, včasnou a adekvátní logopedickou péčí a rehabilitací všech oblastí osobnosti dítěte se úroveň jednotlivých složek osobnosti postupně zlepšuje. Děti přestávají být tolik hyperaktivní a jejich chování přestává být impulsivní. Zlepšení se projevuje také v koncentraci pozornosti. Časem se zvyšuje úroveň pohybových dovedností, percepce a zpracování slovních podnětů, procesy paměti a s tím vším související řečový projev dítěte. Část z těchto dysfatických dětí si ve školním věku špatně osvojuje základní školní dovednosti a mají větší dispozice pro vznik specifických poruch učení. Dysfatické děti se také poté potýkají s obtížemi v osvojování si cizího jazyka.

Terapie, která je dětem s vývojovou dysfázií plánována, by měla být navržena tak, aby docházelo k plnému rozvíjení více složek osobnosti. Tak není vyvíjen tlak pouze na rozvoj

mluvního projevu. Terapie vždy musí probíhat tak, aby byla v souladu s individuálním a multisenzoriálním přístupem. Nedílnou součástí terapie je propojení mezioborové péče, kdy kromě klinického logopeda dochází k intervenci ergoterapeutické, fyzioterapeutické a psychologické. Logopedickou péči můžeme dělit do dvou skupin, a to na:

- individuální;
- skupinovou.

Základem pro dysfatické děti je individuální logopedická péče. Důležité je, aby terapie byla zahájena včas. Ohled je vždy brán na potíže, které se u dysfatických dětí vyskytují. Projevy syndromu vývojové dysfázie se u každého dítěte liší. Výhody individuálního přístupu spočívají v možnostech koncentrace pozornosti, vytvoření kladného vztahu mezi terapeutem a dítětem, navázání vzájemné důvěry, zajištění větší sociální adaptability a jistoty, možnost modifikovat terapeutické postupy individuálně každému dítěti.

Skupinová (kolektivní) logopedická péče, jak už její název napovídá, je prováděna v kolektivu dětí. Zaměřuje se na rozvoj citových vztahů a kontaktů mezi dětmi. Významnou roli hraje využívání pochval, které napomáhají ke zvyšování sebevědomí jednotlivých dětí. Vhodné aktivity, které jsou v takových to větších či skupinkách dětí zařazovány jsou například sluchové hry a hry, které vyžadují po dítěti postřeh, obratnost a rychlost. Neměla by být opomíjena ani relaxační cvičení. Skupinová péče v sobě zahrnuje také dechová a fonační cvičení, cvičení na motoriku mluvidel, hrubou i jemnou motoriku a specifická cvičení zaměřená na sluchové a zrakové vnímání a na grafomotoriku. Skupinová péče není jednorázovou záležitostí, ale s dětským kolektivem se takto pracuje v průběhu dne. Dobré je také zařadit psychomotorické hry. Takovéto hry posilují vnímání lability a stability těla, kontrolu vlastního pohybu, vnímání tělesného napětí a uvolnění, a také napomáhají k rozvoji orientace v prostoru. Součástí takovéto péče je také užívání jiných speciálně-pedagogických terapií, jimiž jsou: muzikoterapie, arteterapie, canisterapie, hipoterapie, dramaterapie a mnohé další. (Kejklíčková, 2016)

Logopedickou intervencí, která je dětem s vývojovou dysfázií poskytována, poskytuje rezort zdravotnický (klinický logoped) a rezort školství. (Klenková, 2006)

Kutálková (2011) uvádí základní principy, které by měly být dodržovány při terapii vývojové dysfázie. Jsou jimi:

- respektování vývojového stupně;

- pochvala jako motivační a biologický princip učení;
- princip malých kroků;
- obsah před výslovností;
- pomoc výraznou mimikou;
- režim a řád;
- multisenzoriální přístup.

Z těchto sedmi principů lze tedy shrnout, že je velmi důležité vycházet z vývojového stupně, na kterém se dítě nachází. To se netýká jeho věku, ale jeho aktuálních schopností a dovedností. Vzhledem k tomu budou nároky přizpůsobovány stupni vývoje osobnosti i řeči, ale materiál (např. obrazový), který se při terapii užívá, by měl odpovídat věku dítěte. Pochvala dítě motivuje, mozek si informace uloží daleko lépe, když je spojena s příjemnou situací. Negativní situace a pocity z ní vycházející vedou k vytěsňování informací. To zpomaluje také proces učení. Všechny děti a nejen děti, se z části učí nápodobou. Ta je základem učení. Důležité pro děti s vývojovou dysfázií je také vědomé učení, které by mělo postupovat pozvolna po malých kouscích. Vždy je nutné vnímat, co dítě říká, tedy obsah jeho sdělení. To je daleko důležitější než výslovnost dítěte. Dysfatické děti mají problém se zpracováváním informací a jejich porozuměním. Usnadnit přístup k informacím a jejich pochopení lze pomocí mimiky a srozumitelných gest, které podporují obsah promluvy. Dítě s vývojovou dysfázií potřebuje jistý řád a pravidla. Usnadňuje mu to lépe se orientovat ve struktuře dne. Lépe se mu o něco žádá nebo naopak děkuje, pokud vždy využívá stejné formulace vět. Neměnnost dodává dítěti pocit jistoty. Nakonec je nutné připomenout důležitost multisenzoriálního přístupu, kdy jsou při terapii využívány všechny smysly dítěte. Děti si tak mohou věci prohlédnout, osahat, očichat nebo ochutnat. Mohou slyšet a opakovat její název i zvuk, který vydává.

„V dnešní době je podstatou rozvoje komunikačních dovedností a schopností u vývojové dysfázie oproti jiným poruchám řeči zaměření na celkovou osobnost dítěte, aniž by byla zdůrazňována složka řeči.“ (Škodová, Jedlička, 2003, str. 117) Terapie vývojové dysfázie by tedy měla zahrnovat rozvíjení:

- vizuální percepce;
- sluchové percepce;
- myšlení;
- paměti a pozornosti;

- motoriky;
- schopnosti orientace;
- grafomotoriky;
- řeči.

Rozvíjení výše zmíněných oblastí není možné nacvičovat izolovaně. Z důvodů nerovnoměrného a individuálního vývoje dysfatických dětí, je nutné, aby byly všechny rehabilitační, edukační a reedukační postupy kombinovány tak, aby bylo dítěti umožněno v co největší míře využít již získaných vědomostí, schopností a dovedností. (Škodová, Jedlička, 2003)

Rozvíjení vizuální percepce

Zrak a jeho funkce je velmi důležitou složkou našeho vnímání a orientace v okolním prostředí. Smysly umožňují člověku získávat informace, které mu jsou poskytovány. Jsou předpokladem pro poznání. Pokud dojde z jakéhokoliv důvodu k jejich porušení nebo špatnému vývoji, je omezen i přísun informací. Tím je ovlivněno i učení. Zrakové vnímání umožňuje získávat informace o prostorových vztazích, vztazích mezi objekty a mnoho dalších důležitých údajů. (Šikl, 2012)

Některé děti neustále střídají hračky. To si může okolí vykládat jako zájem, a proto dítěti neustále dává nové věci, které má prozkoumávat. Dítě ale při obrovském množství věcí, které jsou v jeho bezprostřední blízkosti, vnímá pouze povrchně. Proto je důležité dítě nezahlcovat a podporovat rozvoj jeho zrakového vnímání pomocí kvalitních vjemů, ne jejich kvantity. (Kutálková, 2014)

Škodová, Jedlička (2003) upozorňují, že je velice důležité rozvíjet zrakovou percepci již od počátku terapie. Dítě nejprve začíná rozlišovat detaily ve směru nahoru-dolů, teprve později se jeho schopnosti rozlišovat detaily rozšiřují na směr vpravo-vlevo. Toto je důležité zejména v pozdějším věku, kdy se děti učí číst a psát. Je nutné uvědomit si, že v těchto úkolech selhávají děti nezralé a také ty, u nichž je diagnostikováno organické postižení centrální soustavy. Uvedené obtíže nezávisí na zrakovém analyzátoru, ale na centrálním zpracování daného vjemu. To znamená, že děti, které mají oční vadu, ve zrakové percepci nezaostávají.

Rozvíjení sluchové percepce

Dlouhá, Černý (2012) uvádí, že sluch je nepostradatelným a zásadním smyslem pro rozvoj lidské osobnosti. Zelinková (1994) upozorňuje, že dnešní životní styl není vhodný pro rozvoj sluchové percepce. Děti jsou zahlcovány zvuky, některé dosahují velké intenzity. Děti, jako obranu volí „zavírání uší“, je to určité odnaučování se slyšet. Nevnímají jemné nuance zvuků, neumí vnímat zvuky z okolí a poté ani samotnou řeč. Dysfatické děti mají obtíže s rozlišováním jednotlivých segmentů řeči. To se projevuje neschopností rozpoznat podobné hlásky nebo podobně znějící slova. Zvukové signály vnímají s obtížemi, a to se projevuje také na následné tvorbě sledů hlásek a slabik. Poruchy se ve velké míře vyskytují v časovém zpracování akustického signálu, které hraje důležitou roli pro následné rozpoznávání fonémů. Problém mají s určením klíčových slov ve sdělení, které se tím stává nesrozumitelným. Porušena je krátkodobá paměť, která je důležitá pro fixaci řečových vzorů. Děti slova komolí a nedodržují slovosled ve větách. Výjimkou nejsou ani poruchy vnímání a reprodukce rytmu, melodie a tempa řeči. (Dlouhá, 1997, Mikulajová, Rafajdusová, 1993)

Škodová, Jedlička (2003) uvádí, že pro rozvoj sluchového vnímání je vhodné zařazovat sluchová diskriminační cvičení, která se využívají při rehabilitaci sluchově postižených dětí a také speciálních cvičení. Kejkličková (2016) upozorňuje, že je nutné začít rozvíjet sluchové vnímání pomocí zvuků z okolního prostředí. Teprve poté lze přejít na zvuky specifické (např. hudební nástroje). Dítě se postupně učí diferencovat a identifikovat zvuky, poté identifikovat dva stejné zvuky a určovat, čím se zvuky liší. Je-li zvuk krátký nebo dlouhý, hlasitý nebo tichý či vysoký nebo hluboký. Tyto druhy cvičení podporují fonemické vnímání distinktivních rysů. To znamená, že dítě se učí rozlišovat například znělá a neznělá slova. Velice důležité je to pro samotnou intaktní výslovnost a její zapojení do spontánního řečového projevu.

Základní sluchová percepce je nacvičována za pomoci jednoduchých zvukových vzorců. V nich změna jedné hlásky změní význam slova. Zvuk se musí vždy spojit s vyhledáním konkrétního obrázku. K ukončení vývoje fonemického sluchu by mělo docházet kolem pátého roku života dítěte. Děti s vývojovou dysfázií se i ve vyšším věku pohybují na spodní hranici, proto je nutné fonemický sluch systematicky cvičit, to zahrnuje také nácvik zpětné vazby, tedy autokorekce, ve vlastním řečovém projevu. (Škodová, Jedlička, 2003)

Rozvíjení myšlení

Děti s vývojovou dysfázií vykazují výrazné nerovnoměrné rozložení jednotlivých schopností. Neverbální schopnosti převažují nad schopnostmi verbálními. Rozdíl mezi dysfatickými dětmi a dětmi se sníženým intelektem nebo mentální retardací je ten, že druhá skupina dětí vykazuje více či méně vyrovnané, ale snížené výsledky neverbálních i verbálních schopností. U dětí s vývojovou dysfázií může dojít ke snížení rozumových schopností, pokud stimulace vývoje řeči je malá nebo nesprávná. To nastává tehdy, pokud je dávana přednost formální stránce řeči (výslovnost) před obsahovou, která rozvíjí myšlení dítěte. Intelekt dítěte se tedy zvyšuje tehdy, když se zvyšuje obsahová stránka řeči. To je podmínkou k rozvoji celé osobnosti a také k dalšímu vzdělávání. (Škodová, Jedlička, 2003)

Rozvíjení pozornosti a paměti

Terapeutické a metodické postupy je nutné volit podle výsledků, které vzešli z jednotlivých vyšetření a podle úrovně paměti, pozornosti a jejich individuálních charakteristik. Cvičení, která rozvíjí paměť a pozornost je potřeba zařazovat do všech terapeutických postupů průběžně. To znamená, že terapeutické postupy a metody je nutné individuálně přizpůsobovat každému dítěti podle jeho schopností a potřeb. Klíčový význam pro rozvoj dětí s vývojovou dysfázií má opakování veškerých činností a pracovních postupů, které jsou s dítětem procvičovány.

Rozvíjení motoriky

Mikulajová, Rafajdusová (1993) poukazují na fakt, že motorika tvoří všeobecný základ percepčního a širěji duševního vývoje člověka. U dětí s vývojovou dysfázií se projevuje motorický neklid a nedostatečná koordinace pohybu. Jde spolu s poruchami pozornosti a chování o nejtypičtější projev. Děti nemají motorické dovednosti a schopnosti rozvinuté na úrovni jejich věku. Je potřeba se zaměřit na pohybovou zručnost, celkovou koordinaci a rozvoj hrubé a jemné motoriky horních končetin, která je důležitá pro budoucí učení se ve škole. Škodová, Jedlička (2003) ještě doplňují nutnost zaměřit se na mimické projevy.

Důležité je zaměřovat se na rozvoj obou složek motoriky, a to jak hrubé, tak jemné. Přitom se zaměřujeme na:

- motoriku rukou;
- dynamickou organizaci pohybů;

- opticko-prostorovou orientaci pohybů;
- komplexní praxi rukou.

Porucha v motorice horních končetin se projevuje neobratností pohybů, při činnostech si druhou rukou pomáhá, pohyby nejsou přesně prováděné. Terapie pak využívá různých stavebnic, jejichž dílky jsou pestré tvarově, velikostně a liší se povrchem i materiálem. Nejnapadnější oblastí, která je nejvíce porušena, je dynamická organizace pohybů. Terapie se pak zaměřuje na využití rozličných pohybových a rytmických her. Na rozdíl od dynamické organizace pohybů nebývá opticko-prostorová orientace pohybů tolik porušena. Nejvíce se projevuje neschopností rozlišit zrcadlově převrácené tvary. V terapii se zpravidla využívá nápodoba přímého vzoru. V komplexní praxi rukou se obtíže manifestují v plné míře. Velké množství dětí s vývojovou dysfázií si není například schopno zavázat tkaničky u bot ani ve školním věku, stejně tak mají problémy zapnout knoflíky, zip. Některé nejsou schopné jíst příborem. Velké problémy se spojují s oblékáním, kdy se dítě snaží provést přesně zacílený pohyb, ale přitom provede mnoho dalších zbytečných pohybů, které nejsou přesné. To znamená, že dítě nedokáže tyto pohyby zorganizovat do účelných pohybových stereotypů, které jsou harmonické. Terapie zahrnuje nácvik cílených a přesných pohybů, které si dítě osvojuje neustálým opakováním přesných pracovních postupů. (Kutálková, 2014)

Do rozvíjení hrubé motoriky doporučují Klenková a Kolbábková (2003) začlenit například do rodinných procházek, kdy má dítě chodit v nerovném terénu, překonávat překážky, běhat, skákat, přeskakovat. Velmi vhodné je chytání a odhazování míče, nácvik stability pomocí různých postojů na jedné noze (holubička). Další hrou, kterou lze využít, je skákání panáka, kterou mají děti rády. Důležitý je také spontánní pohyb dětí. Nechat děti jezdit na tříkolce, koloběžce nebo kole. Dítě tak procvičuje rovnováhu a stabilitu. Vždy je však nutné jít směrem od nejlehčích úkolů po ty těžké. Nikdy se k těžším úkolům nesmí přecházet, pokud dítě plně nezvládá úkoly lehčí.

Děti s vývojovou dysfázií velmi často mívají porušenou motoriku mluvidel, kdy se nejčastěji vyskytují nepřesné pohyby jazyka, rtů, tváří, atd. Dysfatické děti neumí napodobovat jednoduché grimasy, pohyby. Nejde o poruchu jednotlivých částí, ale o poruchu koordinace všech částí mluvidel. Terapie musí vždy respektovat to, co dítě v dané situaci zvládá. Podle toho se volí také různé druhy cvičení, přičemž by alespoň jedno z nich mělo být takové, které dítě bezpodmínečně zvládne. Postupně se úkoly stěžují,

ale dítě nikdy nesmí mít pocit neúspěchu. U malých dětí jako součást terapie dobře poslouží průpravná cvičení při jídle. Děti ochutnávají různé konzistence jídla, olizují lžičky, přehazují si jídlo nebo nějakou sladkost v puse z jedné strany na druhou, pijí z hrnečku brčkem, olizují si špinavé zoubky, mají lízátko nebo foukají do horké polévky. Dítě tak nemá pocit, že je po něm vyžadováno něco jiného, že mu nějaké cvičení nejde, ale přirozeně si hraje a tím se i učí, osvojuje si pohyby a upevňuje si jejich stereotypy. Nepřípustnou chybou, kterou terapeut může udělat je, když vybere taková cvičení, která jsou určena pouze pro úpravu výslovnosti řídicích se metodikami pro dyslalii. Je nutné uvědomit se, že pokud dítě bude mít výrazné obtíže v hrubé motorice, pak po něm nemůžeme vyžadovat zacílený a přesně koordinovaný pohyb mluvidel, který není schopné zvládnout. Terapeut při následné terapii může vycházet z některých již výše zmíněných testů, jako je například Test aktivní mimické psychomotoriky podle Kwinta (1972) nebo některé části z obsáhlejšího a specializovanějšího Testu 3F od Hedánka a Roubíčkové (1997). Je na terapeutovi a jeho úvaze, které položky z těchto testů pro terapii vybere. S jejich pomocí může s dítětem nacvičovat přesné a cílené pohyby (nafukování tváří – obou nebo pouze jedné, pískání, přivírání jednoho nebo obou očí, pohyby potřebné k intaktní artikulaci). Pravidlo, pro práci s takovýmto diagnostickým materiálem při terapiích je, že dítě nesmí být jeho pomocí vyšetřováno neprodleně po nácvičku jeho jednotlivých položek. (Škodová, Jedlička, 2003)

Rozvíjení orientační schopnosti

Dysfatické děti mají obtíže orientovat se v čase, prostoru i vlastních údajích, týkajících se jejich osoby. Nedokáží říct, kolik je jim let, později neznají datum svého narození. Nepamatují si, jak se jmenují jejich rodiče a neorientují se v rodinných vazbách. To znamená, že nezvládají říct, kdo je teta, strýc, dcera či vnuk. Hrubá orientace v prostoru, ve kterém dítě v dané chvíli pobývá, je na dostačující úrovni. (Škodová, Jedlička, 2003) Nechápe však prostorové vztahy a narušena je také pravolevá orientace. Zelinková (1994) uvádí, že dítě během vývoje nejprve zvládá operace ve vertikálním směru a teprve později ve směru předozadním a nakonec ve směru horizontálním. Nejprve dítě ovládá pojmy nahoře a dole, které jsou neměnné. Časem začíná ovládat také pojmy vepředu, vzadu, vpravo a vlevo. Ty jsou obtížné z hlediska jejich měnící se polohy, která závisí na poloze těla v prostoru. Obtíže ve vnímání prostorových vztahů může způsobovat nevýhodný typ lateralit, kdy bývá nevyhraněná dominance ruky nebo oka nebo jejich zkřížena lateralita. Terapie často využívají možnost spojit kresbu skládající se z 2-4 prvků, jako je například

čtverec nebo různé křivky s jejím následným zobrazením v prostoru. Obrázek se pomocí provázků, špejlí a jiných materiálů přenese do prostoru, třeba na zem. Dysfatické děti nedokáží umístit prvky na příslušnou základnu v kresbě ani v prostoru. Tato cvičení je možné provádět jak při individuálních, tak při skupinových terapiích, kdy záleží, jakou kreativitu a invenci terapeut vyvine. Největší obtíže, které se v této oblasti u dětí s vývojovou dysfázií vyskytují, jsou v chápání a vnímání časových vztahů. Děti nechápou časové úseky, neumí je vyjádřit slovem, ale umí je vyjádřit činností, která je s daným časovým úsekem spojená. To znamená, že dítě ví, že Vánoce jsou, když venku chumelí, ale nedokáže říct, že jsou v zimě (pojem ročního období). Nelze však tvrdit, že omezení v časové orientaci souvisí s poruchou vnímání času, jde spíše o poruchu verbálního pojmenování času. (Škodová, Jedlička, 2003) Zelinková (1994) poukazuje na nutnost dodržet vývojové hledisko. Terapie by tedy měla postupovat od nácviku schopností rozlišovat pojmy nahoře, dole a s nimi související nad-pod, vrchní-spodní aj. Lépe je zaměřit se na využívání předmětů v prostoru, než nácviku chápání těchto vztahů podle obrázků. Po zvládnutí orientace v tomto směru lze přejít na pojmy vpředu a vzadu spolu s první-poslední, před-za. Je nutné také využívat pojmy uvnitř, venku, mezi, vedle.

Rozvíjení grafomotoriky

Dle definice Dvořáka (1998, str. 62) rozumíme pod pojmem grafomotorika: „*specifická motorika, koordinovaná pohybová aktivita při grafických projevech (kreslení, psaní apod.)*“

Definice podle Průchy, Walterové a Mareše (2003, str. 69-70) zní takto: „*Soubor psychomotorických činností, které jedinec vykonává při psaní. Psaní není jen záležitostí psacích pohybů ruky (u postižených osob též nohy, úst), ale je řízeno psychikou. Grafomotorika tedy může být nápomocna při diagnostice psychických stavů (únavy, strachu), procesů a vlastností, při diagnostice poruch a nemocí jedince.*“

Významným prvkem rehabilitace komunikačních dovedností u dětí je kresba. Jde o dítěti přirozený projev, u kterého nemá strach z neúspěchu. Kresba je většinou dětí příjemná. Hojně se využívá pro navázání bližšího vztahu a důvěry mezi terapeutem a dítětem. Jedná se o časově nenáročnou aktivitu, která má významný vliv na odhadování vývojové úrovně dítěte a jeho citové ladění. (Vágnerová, 1997)

Z počátku, kdy se začíná s nácvičkem základních kresebných metod, je nutné, aby se postupovalo nenásilně, bez tlaků na dítě a jeho výkon. Některé děti nerady kreslí nebo nekreslí vůbec. Jejich kresebný projev je po dlouhou dobu spíše čmáranicí. Problémy mají děti s obkreslováním, nezvládají napodobit vzorový obrázek, a na daný pokyn obrázek nejsou schopné nakreslit. Děti si nevytváří pracovní postupy. Proto je nutné zaměřit se nejprve na jednotlivé prvky jako je kreslení klubíček, koleček, čar a vlnovek a mnoho jiných tvarů, které dítě nejprve obkresluje a obtahuje. Přesný pracovní postup se musí dětem ukazovat krok za krokem. Pokud jednotlivé prvky dítě zvládá, pak se přistupuje ke kombinaci jednotlivých prvků do jednoduchého schématu. Těmi mohou být například různě velká kolečka, která tvoří sněhuláka. Dalším krokem je přechod ke kombinacím dalších naučených prvků, které tvoří jednoduchý obrázek, například slunce, které se skládá z kolečka a čar. Kresbu lze dobře začlenit jak do individuálních, tak skupinových terapií. Vhodné je také nechat dítě kreslit na velkou plochu, kterou může být třeba tabule. (Škodová, Jedlička, 2003)

Rozvíjení řečových schopností

Do klinické praxe málokdy přijdou děti, které mají stejné potíže stejného stupně ve stejném věku, u kterých by se dalo s jistotou říct, že se správně zvolenou a včasnou terapií dosáhnou žádoucí úrovně komunikačních schopností ještě před nástupem do první třídy základní školy.

Výše zmiňované diagnostické testy nedokáží komplexně postihnout celou problematiku abnormálního vývoje řeči a nedokáží tedy odpovědět na otázky týkající se postupů, které dítě používá při zpracování slovních informací a otázky, které se týkají pokroků a doby, za kterou je dítě může udělat. Metodické postupy, které jsou v klinické praxi užívány u dysfatických dětí, jsou stanoveny spíše rámcově. Terapeutické postupy stanovuje terapeut individuálně každému dítěti zvlášť, podle jeho schopností a dovedností. Úspěch terapie závisí také na logopedovi, na jeho vědomostech, schopnostech a vlastnostech osobnosti. Terapie probíhá individuálně i v různě velkých skupinkách dětí. Nejčastěji však probíhá individuálně a ambulantně. Skupinová terapie je doménou především specializovaných klinických pracovišť, stacionářů a nemocničních oddělení.

Pro zahájení individuální logopedické péče hraje roli věk dítěte a jeho vývojový stupeň řeči. V rámci terapie jsou využívány různé speciálně-pedagogické a metodické zásady, z nichž jednou z nejdůležitějších je zásada individuálního přístupu. Žádné dítě s vývojovou

dysfází není stejné, nemá stejné schopnosti a dovednosti. Velkou roli hraje osobnost terapeuta. Dysfatické děti, které mají velké obtíže s koncentrací pozornosti, potřebují trpělivý přístup a klidné prostředí pro práci. Osobnost terapeuta souvisí také s vytvořením důvěry nejen mezi jím a dítětem, ale také mezi rodiči a terapeutem. Při terapii se klinický logoped zaměřuje na nejjednodušší prvky řeči a psychomotorické dovednosti. Terapeut vede rodinu k vytvoření takového rodinného prostředí, které dítě stimuluje a předává mu správné mluvní vzory. (Škodová, Jedlička, 2003)

Pro správný vývoj řeči je důležité, aby se postupně vyvíjely všechny složky motoriky dítěte. Nezastupitelnou roli má také vývoj zrakové a sluchové percepce. Jednu z nejdůležitějších úloh má rodina dítěte. Jeho vývoj mohou brzdit nevhodné výchovné styly, ale i nadbytek stimulace, kdy je dítě podněty zahlcováno a jsou na něj kladeny velké nároky. *„Rodiče jsou pro malé dítě zdrojem porozumění řeči, aktivní slovní zásoby, informací a modelem komunikace. Tím, jak se k dítěti chovají, jak s ním komunikují, vytvářejí vzor „jak se to dělá“; dítě se od nich učí věnování pozornosti, naslouchání, tvoření dialogu, odzívá prvky neverbální komunikace.“* (Bednářová, Šmardová, 2010, str. 25) Kutálková (2014) upozorňuje na nutnost kvalitního přísunu informací. Dále poukazuje na to, že vývoj řeči se pojí s obratností dítěte, jeho smyslovými schopnostmi, ale také s rozvojem intelektu.

3.2.5. Prognostické faktory

Úspěšná terapie u dětí s vývojovou dysfází je dlouhodobým procesem, který probíhá v řádu let. Adekvátní kombinace včasné logopedické terapie, zrání centrální nervové soustavy a celkové rehabilitace podporuje zlepšování úrovně jednotlivých složek osobnosti. Dítě přestává být tolik hyperaktivní a impulzivní a zlepšuje se také jeho koncentrace pozornosti, pohybové dovednosti, percepce a zpracování verbálních podnětů, paměť a ve výsledku i vlastní řečový projev. (Neubauer, 2010)

Dle Weindricha (2000) je za nevýhodný považovaný smíšený typ vývojové dysfázie, jelikož u tohoto typu často přetrvávají projevy specificky porušeného vývoje řeči až do dospělého věku, kdy se často přetvářejí do podoby specifických poruch učení.

Jelikož terapie a proces rozvoje celé osobnosti dítěte je dlouhodobá záležitost, existují zásady, které celý tento proces podpoří. První zásadou je motivace. Ta nezahrnuje pouze dítě, ale také jeho rodinu, která musí taktéž dlouhodobě spolupracovat a dítě podporovat.

Druhou zásadou je, aby klinický logoped vhodně vedl terapeutický program a postupně dosáhl důvěry v jeho výsledek. Třetí zásadou je zařazení dítěte do logopedické třídy v mateřské škole. Proto je velice důležité, aby byla navázána vhodná spolupráce mezi klinickým logopedem a pedagogy, kteří s dítětem pracují. V pozdějším věku je potřeba stejně kvalitní spolupráce mezi klinickým logopedem a třídním učitelem. Neméně důležitá je fungující kooperace klinického logopeda a pedagogicko-psychologické poradny. (Neubauer et al., 2016)

Nelze opomenout také nástrahy, kterým je potřeba snažit se vyhnout. Prvním z nich je užívání nevhodných metod v logopedické terapii. Hlavně tedy zaměření se na formální stránku řeči před rozvojem kognitivních a percepčních schopností dítěte. Výsledky terapie mohou být mařeny nezájmem rodiny o pomoc dítěti, které se také hojně vyskytují. Velmi často se stává, že po tom, co jsou děti vyšetřeny ve speciálně pedagogickém centru, bývá rodinám navržen internátní program speciální školy nebo péče v internátní mateřské škole. (Neubauer et al., 2016)

Dětem s vývojovou dysfázií bývá odkládána povinná školní docházka. *„Odklad školní docházky má pro dítě s vývojovou dysfázií smysl jen tehdy, podaří-li se pro dítě vypracovat a zajistit individuální výchovný a terapeutický program, který by zlepšil jeho nedostatky. Pokud dítě zůstává doma nebo v mateřské škole jen proto, že rodiče spoléhají na spontánní úpravu, případně chtějí dítěti prodloužit bezstarostné období, jde jen o odsunutí problému na pozdější dobu, ale nikoli o jeho vyřešení.“* (Škodová, Jedlička, str. 136) Není-li dítě speciálně terapeuticky vedeno v období odkladu povinné školní docházky, pak může dojít ke stagnaci nebo zhoršení stavu jeho schopností, dovedností a intelektu. Vhodné zařazení do určitého typu školy a podmínky, které jsou dítěti poskytovány, jsou nepostradatelné pro jeho budoucí vývoj. Dysfatické děti mívají ve škole podprůměrné výsledky, které dále ovlivňují jejich budoucí studijní směr a tím i budoucí možnost profesního zařazení. Existují však výjimky. Někteří vystudují střední školu a jen velmi malé procento z nich i školu vysokou. (Škodová, Jedlička, 2003)

PRAKTICKÁ ČÁST

4. Jazykové schopnosti u dětí v předškolním věku se syndromem vývojové dysfázie a opožděným vývojem řeči

4.1. Výzkumné cíle, otázky a metodologie výzkumu

Pro účely práce byla zvolena z metodologického hlediska kvalitativní forma výzkumu. Pro kvalitativní formu výzkumu je typická časová náročnost. Využívání standardizovaných metod je méně časté. Data, která jsou v průběhu získávána, představují přepisy terénních poznámek, které souvisí s rozhovory či pozorováním, obrazové a zvukové záznamy. Dále to jsou poznámky, osobní komentáře a mnoho dalších. Při kvalitativním výzkumu je vztah výzkumníka se zkoumanými objekty či osobami těsný, výzkumník je součástí vznikajících situací. Data, která jsou získávána, jsou hlubší a bohatší. (Hendl, 2005) V praktické části bylo využito přímé pozorování a analýza získaných dat.

Hlavním cílem praktické části diplomové práce je zhodnocení dosažených výsledků dětí předškolního věku s vývojovou dysfázií a opožděným vývojem řeči, které získaly v stimulačním programu vytvořeném pro účel této práce. Stimulační program je zhotoven jako samostatná příloha v kroužkové vazbě. Pro výzkumné šetření byly jako dílčí cíle stanoveny:

- aplikace části stimulačního programu na kontrolní skupině intaktních dětí,
- výběr vhodných kandidátů pro aplikaci stimulačního programu
- zaznamenání a vyhodnocení výsledků, kterých děti dosáhly
- porovnání obou skupin dětí

Pro výzkumné šetření byla stanovena hlavní výzkumná otázka: *Bude stimulační program pro děti s vývojovou dysfázií (VD) a opožděným vývojem řeči (OVR) přínosný a dojde ke zlepšení alespoň v jedné oblasti?*

Vedlejší výzkumnou otázkou vycházející z hlavní výzkumné pak otázky je: *Budou děti s OVR reagovat na program jinak než s VD?*

4.2. Realizace výzkumu

Výzkum byl realizován ve dvou fázích. A to v přípravné fázi, která proběhla od září 2018 do poloviny listopadu 2018. V tomto období byl vytvářen stimulační program, který byl následně ověřen na skupině intaktních dětí předškolního věku (kontrolní vzorek). Poznámky k výzkumnému vzorku jsou zařazeny do příloh.

Samotná realizace výzkumu začala v druhé polovině listopadu vstupním vyšetřením čtyř dětí předškolního věku s opožděným vývojem řeči a vývojovou dysfázií.

Pro vstupní a výstupní vyšetření bylo využito vyšetření artikulace řeči a vlastních materiálů pro vyšetření exprese řeči. Dalšími použitými materiály byly úkoly z knihy Diagnostika předškoláka od Klenkové (2003), které byly zaměřeny na některé oblasti, ze kterých se skládá stimulační program, a také validizovaný test Vyšetření fonemického sluchu předškolních dětí od Škodové a kolektivu. Výstupní vyšetření bylo realizováno na začátku března. V tomto mezidobí probíhala jednotlivá sezení s dětmi, která se zaměřovala na stimulační program, který byl pro účely této práce vytvořen. S každým dítětem proběhlo 10 sezení. Ve výsledku byl stimulační program skládající se z pěti částí exponován dvakrát.

Každá část stimulačního programu se skládá z deseti stejně koncipovaných úkolů. Ke každému úkolu byla vytvořena tabulka, do které byly zaznamenávány výsledky dětí. Děti byly hodnoceny A (ano-zvládají), N (ne-nezvládají) a u úkolu, ve kterém měly odpovídat na otázky, byla přidána možnost Částečně správně. Částečně správně byly hodnoceny neúplné odpovědi, odpovědi, které byly správně jen z části nebo odpovědi, kdy bylo potřeba děti navést k odpovědi. Políčko označené písmenem P bylo určeno pro poznámky. Ke každé tabulce pak byla přiřazena jedna menší, ve které se nachází součet správných, nesprávných a částečně správných odpovědí. Výsledky dětí byly také zpracovány do grafů. Jeden z grafů v sobě zahrnuje všechny úlohy jednoho typu ze všech pěti částí programu a druhý graf poté shrnuje výsledky dětí jako komplexní hodnocení jedné oblasti. Součástí práce také je porovnání výsledků obou skupin dětí. Pro větší přehlednost byly tyto výsledky zpracovány jako porovnání součtu všech bodů u dětí s opožděným vývojem řeči a u dětí s vývojovou dysfázií. Podrobněji jsou jednotlivé úlohy i s pokroky zpracované u každého dítěte zvlášť.

4.3. Charakteristika zařízení

Mateřská škola Komenského v Náchodě vznikla v roce 1949. Byla jednou z prvních mateřských škol v Náchodě. Mateřská škola sestává ze staré budovy a novější přístavby. V roce 2016 prošla starší část budovy renovací. Přední část (vchodová) je situována do rušné ulice. U školky jsou vymezena parkovací místa pro rodiče dětí navštěvujících mateřskou školu. Zadní část mateřské školy navazuje na velký zahradní pozemek terasovitého charakteru. Na zahradě se nachází pískoviště, altán, asfaltové hřiště, skluzavky, různé houpačky a dřevěné prvky. Součástí zahrady je také malé jezírko s rybami a vodními rostlinami. V létě je k dispozici mlhoviště.

Mateřská škola se skládá z pěti tříd. Třídy mají svá označení. Včeličky, Berušky, Kačenky, Sluníčka a Pusinky. Každá třída je typická tím, jak je barevně laděná, uspořádání třídy vytvářejí paní učitelky spolu s dětmi za účelem vytváření si kladného vztahu k pracovnímu prostředí. Každá třída je variabilně vybavena pomůckami a hračkami. Třídy jsou audiovizuálně vybavené a od roku 2015 mateřská škola disponuje připojením k internetu v obou budovách.

4.3.1. Charakteristika třídy Pusinky

Třída Pusinky byla původně zřízena jako logopedická třída, pro děti, kterým pobyt v ní doporučil klinický logoped nebo speciálně pedagogické centrum. Primárně zde pobývají děti předškolního věku, ale v případě potřeby zde mohou být i děti mladší.

Třída je zřízena pro 13 dětí. Na tento počet dětí jsou zde dvě paní učitelky – speciální pedagožky a asistentka pedagoga.

4.4. Průběh a vyhodnocení provedeného výzkumu

DÍVKA – VÝVOJOVÁ DYSFÁZIE

VSTUPNÍ A VÝSTUPNÍ VYŠETŘENÍ:

Při vstupním vyšetření byla dívka zamlklá, ale ochotná pracovat. Při výstupním vyšetření byla veselá, ve většině případů odpovídala spontánně, sama se opravovala – to u vstupního vyšetření nedělala.

VYŠETŘENÍ ARTIKULACE

- Vstupní:

Toto vyšetření bylo využito jako první pro navázání důvěry s dítětem. Řeč je silně dyslalická. Toto vyšetření bylo využito také pro orientační posouzení slovní zásoby dítěte. Slovní zásoba dívky se jeví na docela dobré úrovni. Slova však komolí (jahoda – hadula, knoflík – kofin, čáp - šaps) pro některá má vlastní pojmenování (lev – haf haf). Pokud nejsou slova dlouhá dívka je schopna ve většině případů slova zopakovat. Nedaří se tyto hlásky: diferenciaci sykavek, „r“, „ř“, „d“, „t“, „ň“. Většinu ostatních hlásek nemá fixovanou.

- Výstupní:

V tomto vyšetření nedošlo k žádným změnám.

VYŠETŘENÍ EXPRESE ŘEČI

Dějové posloupnosti (pěstování květin, bruslení)

- Vstupní:

Obrázky dívka seřadí správně, jak mají jít za sebou na poprvé. Sama nemluví, je potřeba doptávat se. Většinou odpovídá jednoslovně nebo dvěma slovy („Co vidíš na obrázku?“ – „Paní.“). V řečovém projevu jsou četné dysgramatismy („Co udělala paní?“ – „Jedna utrhala.“), dívka slova komolí a vynechává hlásky nebo celé slabiky. Řeč je výrazně dyslalická. Dívka někdy užije nesprávné slovo, např. zamění brusle za sánky, po otázce, zda to jsou sánky nebo brusle vybere správnou možnost.

- Výstupní:

Seřazení obrázků dívce nečiní potíže. Dívka učinila pokrok v tom, že se ve většině případů snažila vyjadřovat v celých větách („*Holšiška padne na zem.*“). Dysgramatismy přetrvávají.

Popis složitějšího obrázku (zima-ptáci):

- Vstupní:

Dívka ve většině případů neodpovídá celou větou. Je nutné se ptát na všechno jednotlivě, sama spontánně nepopisuje. Na větším obrázku vyhledá jednotlivé obrázky (*Co vidíš na obrázku?*“ – „*Ptášek, kuk, síh...*“). Dívka pozná základní barvy, některé názvy jsou zkomolené („*hená, fololová*“), na obrázku spočítá ptáčky s pomocí ukazování si prstem. Je schopna říct, co kdo dělá (*Ptáčky hásí zobání*“). Při dotazu, co mají děti na sobě, spojuje název oblečení s barvou s tím, že přídavné jméno většinou klade na druhé místo („*bundu slutou, fiolou pakalky – fialové kalhoty, papisi selenou a slutou – čepici*“). S pomocí je schopna říct, jaké je roční období. Na otázku, proč chybí na stromech listí, není schopná odpovědět (obtíže s chápáním příčiny a důvodu). Slova nejistě vytleská na slabiky.

- Výstupní:

V popisu složitějšího obrázku se dívka snažila mluvit sama. Byly ji pokládány doplňující otázky. Při popisu již většinou nemluvila v jednotlivých slovech, ale snažila se vytvořit jednoduchou větu („*Kuk. Háší kouli.*“ „*Ptásci tady pípá.*“). Přetrvává pokládání subjektivně důležitějšího slova na první místo („*Hloka pakalky modý.*“). Řekne, že je venku (pocitově) zima, ale na otázku, jaké je roční období si není jistá. S pomocí ke správné odpovědi dojde. Slova vytleskává s větší jistotou než při vstupním vyšetření. Delší slova (čtyřslabičná) se stále nedaří.

MATERIÁL – DIAGNOSTIKA PŘEDŠKOLÁKA

Obrázkové čtení

- Vstupní:

Chápe zadání úkolu. Obrázky pojmenuje všechny správně. Z 15 slov chybovala v doplněném tvaru pouze jednou.

- Výstupní:

V tomto úkolu již nechybovala.

Jednotné a množné číslo

- Vstupní:

Obrázky pozná, ze 16 tvarů slov v jednotném a množném čísle doplnila chybně v jednotném čísle pouze slovo kytička, kdy užila tvar „kýtisku“. V množném čísle chybovala dvakrát a to ve slovech medvědi a motýlci. V tomto případě u obou slov užila tvar „medvedy a motýlky“. Dysgramatismy přetrvávají převážně u slov životného mužského rodu.

- Výstupní:

V tomto úkolu snížila počet chybných odpovědí ze tří na dvě. Stále přetrvávají dysgramatismy, které jsou ve většině případů spojeny s životným mužským rodem, kdy koncovka slov odpovídá 4. pádu (motýlek-motýlky).

Rozdíly

- Vstupní:

Dívka našla na obrázku čtyři rozdíly – kytku, kocoura, jiný počet jablek na stromě, a jiný počet latěk v plotu). Hledala sama spontánně. Snažila se mluvit v celých větách (*"Tady jsou vísjabiško a tady málo. Tady je košour a tady není."*)

- Výstupní

Dívka našla stejné rozdíly a doplnila rozdíl – jiný tvar trávy. Nevýhodou obrázku je, že je nakreslen s různými rozdíly linií, došků na střeše. Strom má například jiný tvar koruny. Děti většinou rozeznávají pouze viditelné rozdíly. Po delší době dívka objevila těžší rozdíl (zminěný jiný tvar trávy)

Analýza-syntéza

- Vstupní:

V úkolu byla využita pouze schopnost rozdělit slova na slabiky (s ohledem na stimulační program). Slova vytleskávala nejistě. Vždy to zkoušela několikrát. Ze sedmi obrázků

rozdělila jedno slovo s pomocí a čtyřslabičné slovo (nejdelší – koloběžka) nezvládla říct ani vytleskat s dopomocí. Kolečka pro vizualizaci slabik nebyla schopná umístit.

- Výstupní:

Při plnění úkolu dívka zvládala vytleskávat slova s jistotou. Chybně byla vytleskána pouze koloběžka, kterou s pomocí vyslovila (zkomoleně – „kololožka“) i vytleskala, sama však nezvládla.

Předložky

- Vstupní:

Dívce byly kladeny otázky, kde se nachází konkrétní obrázek. Ze sedmi vybraných obrázků dívka nesprávně určila čtyři obrázky spojené s předložkami „za“, „vedle“ a „před“.

- Výstupní:

Dívka ze slov, které byly využity i ve vstupním vyšetření nechybovala ani v jedné. Je však stále cítit jistá nejistota u předložek, v kterých původně chybovala.

Opozita

- Vstupní:

V tomto úkolu z šesti dvojic dívka chybovala ve třech dvojicích. Dvojici plný-prázdný nezvládla ani s dopomocí vytvořit. Další dvojici (den-noc) vytvořila jako slunisko-den. Třetí dvojici (zlý-hodný) vytvořila jako zlobivý-hodný. Zlobivý nebylo uznáno za správnou odpověď.

- Výstupní:

V této části vyšetření dívka snížila počet chyb ze tří na dvě. Stále přetrvává neschopnost určit opozita den-noc. Zlepšení nastalo pouze u slova noc. Den však stále pojmenovává jako ráno nebo sluníčko.

VYŠETŘENÍ FONEMATICKÉHO SLUCHU

Tabulka 1 – Vyšetření fonematického sluchu – dívka VD

Distinktivní rysy	Vstupní		Výstupní	
	Body	%	Body	%
Znělost – Neznělost	21	70	20	66,6
Kontinuálnost – Nekontinuálnost	26	86,6	29	96,6
Nosovost – Nenosovost	26	86,6	29	96,6
Kompaktnost – Difuznost	21	70	25	76,6
Celkem	94	78,3	103	85,8

Dívka ve vyšetření fonematického sluchu, který je zobrazen v *tabulce 1*, prokázala při výstupním vyšetření zlepšení ve třech distinktivních rysech. Jsou jimi: kontinuálnost- nekontinuálnost, nosovost-nenosovost a kompaktnost-difuznost. V rysech kontinuálnost- nekontinuálnost a kompaktnost-difuznost prokázala dívka podhraniční výsledek, kdy získala 26 a 21 bodů ze 30 možných. Hraniční normo je stanovena na 28 a 24 bodů. Rys nosovost-nenosovost byl původně hraniční. Dívka v něm získala 26 bodů ze 30 možných. Při výstupním vyšetření dívka chybovala pouze v jednom slově, získala tedy 29 bodů. V rysu znělost-neznělost došlo ke zhoršení (slovo jáma). Předpokladem je nepozornost dívky. Tento rys byl hraniční s 21 body, nyní se stal pohraničním, kdy dívka získala 20 bodů ze 30 možných. V hodnocení celého testu byla dívka při vstupním vyšetření podprůměrná. Hraniční normou je zde 99 bodů. Při výstupním vyšetření se již pohybovala nad hraniční normou. Dosáhla 103 bodů ze 120 možných. Od listopadu 2017 dívka učinila pokrok téměř o 10 bodů. Podhraniční výsledky jsou značeny červenou barvou.

PRŮBĚH A HODNOCENÍ STIMULAČNÍHO PROGRAMU

PRVNÍ ÚKOL – OBRÁZKOVÉ ČTENÍ

ČTENÍ – O MYŠCE

Tabulka 2 – Čtení O Myšce dívka VD

	1. Sezení			2. Sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Slunce/sluníčko	✓			✓		
Malá myška/myška/myšička	✓			✓		
Domů		×	Domešku		×	Domečku
Maminka myš/maminka	✓			✓		
Zástěru	✓			✓		
Vařila	✓			✓		
Maminka myš/maminka	✓			✓		
Peří		×	Pérko	✓		
Hřebínek		×	Korunku	✓		
Zobák	✓			✓		
Drak	✓			✓		
Ouška/uši	✓			✓		
Oči	✓			✓		
Fousy/ fousky	✓			✓		
Ocas / ocásek	✓			✓		
Zobákem		×	Zobák		×	Zobák
Domů		×	Domešku	✓		
Srdíčko	✓			✓		
Kohout	✓			✓		
Zobák	✓			✓		
Myškám		×	Myšky		×	Myšky
Kočka	✓			✓		
Zuby	✓			✓		
Drápy/drápky	✓			✓		

Tabulka 3 – Výsledky čtení O Myšce – dívka VD

Obrázkové čtení	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	18	21
Chybné odpovědi	6	3

ČTENÍ – O ZIMĚ

Tabulka 4 – Čtení O zimě – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Holčička	✓			✓		
Posteli		×	Postele	✓		
Holčičce	✓			✓		
Okno	✓			✓		
Oknem		×	Okno		×	Okno
Vločka	✓			✓		
Holčičku	✓			✓		
Královna	✓			✓		
Budík	✓			✓		
Holčička	✓			✓		
Hradu/zámku	✓			✓		
Královny		×	Královna	✓		
Budík	✓			✓		
Holčička	✓			✓		
Budík	✓			✓		
Královna	✓			✓		
Okna	✓			✓		
Dveře	✓			✓		
Vločky	✓			✓		
Holčička	✓			✓		
Oknem		×	Okno	✓		
Vločky	✓			✓		
Holčička	✓			✓		
Královnu	✓			✓		

Tabulka 5 – Výsledky čtení O zimě – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	20	23
Chybné odpovědi	4	1

ČTENÍ – TŘI PRASÁTKA

Tabulka 6 – Čtení Tři prasátka – dívka VD

	1. Sezení			2. Sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Prasátka	✓			✓		
Prasátka	✓			✓		
Vlka	✓			✓		
Vlk	✓			✓		
Prasátka	✓			✓		
Prasátka	✓			✓		
Lesu		×	Lesu	✓		

Domečky		×	Domeček	✓		
Prasátko	✓			✓		
Domeček	✓			✓		
Slámy		×	Bez odezvy	✓		
Prasátko	✓			✓		
Dřevo	✓			✓		
Prasátko	✓			✓		
Vlk	✓			✓		
Domeček/čky	✓			✓		
Domeček	✓			✓		
Cihel		×	Cihly	✓		
Vlk	✓			✓		
Prasátka	✓			✓		
Domeček	✓			✓		
Prasátko	✓			✓		
Domečky	✓			✓		
Prasátko	✓			✓		
Postele		×	Postelak	✓		
Vlk	✓			✓		
Domečku	✓			✓		
Slámy	✓			✓		
Prasátko	✓			✓		
Vlk	✓			✓		
Domeček	✓			✓		
Prasátko	✓			✓		
Nohy	✓			✓		
Domečku	✓			✓		
Dřevo	✓			✓		
Vlk	✓			✓		
Domeček	✓			✓		
Domeček	✓			✓		
Prasátka	✓			✓		
Domečku	✓			✓		
Cihel	✓			✓		
Prasátko	✓			✓		
Cihly		×	Cihel		×	
Vlk	✓			✓		
Komínem	✓			✓		
Prasátko	✓			✓		
Oheň	✓			✓		
Vlk	✓			✓		
Komínem	✓			✓		
Čert	✓			✓		
Lesu		×	Lesem	✓		
Prasátka	✓			✓		
Domečku	✓			✓		
Cihel	✓			✓		
Prasátka	✓			✓		

Tabulka 7 – Výsledky čtení Tři prasátka – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	48	54
Chybné odpovědi	7	1

ČTENÍ - SNĚHURKA

Tabulka 8 – Čtení O Sněhurce – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Zámku/hradu	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Královnou	✓			✓		
Zrcadlo	✓			✓		
Zrcadlo	✓			✓		
Královna	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Zrcadlo	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
královna	✓			✓		
Myslivec		×	Myslivec	✓		
Sněhurku	✓			✓		
Srdce	✓			✓		
Myslivec	✓			✓		
Lesa	✓			✓		
Srdce	✓			✓		
Myslivec	✓			✓		
Lesa	✓			✓		
Srdce	✓			✓		
Královně	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Les	✓			✓		
Chloupku	✓			✓		
Dveře	✓			✓		
Stůl	✓			✓		
Židlemi		×	Židli		×	Židli
Stole	✓			✓		
Talířků	✓			✓		
Hrnečků	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Postýlek	✓			✓		
Trpaslíci	✓			✓		
Chaloupky	✓		Domečku	✓		
Sněhurka	✓			✓		
Trpaslíci		×	Trpaslíky		×	
Chaloupce		×	Chaloupku	✓		
Dveře	✓			✓		
Královna	✓			✓		
zrcadlo	✓			✓		

Sněhurka	✓			✓		
Trpaslíků	✓			✓		
Královna	✓			✓		
Myslivce		×	Myslivec	✓		
Královna	✓			✓		
Sněhurku	✓			✓		
Dveře	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Jablko	✓			✓		
Jablko	✓			✓		
Židli	✓			✓		
Sněhurce	✓			✓		
Jablko	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Královna	✓			✓		
Jablko	✓			✓		
Trpaslíci		×	Trpaslíky	✓		
Sněhurku		×	Sněhurce, Sněhurka	✓		
Princ	✓			✓		
Trpaslíky	✓			✓		
Princ	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Oči	✓			✓		
Trpaslíci		×	Trpaslíky	✓		
Princ	✓			✓		
Princ	✓			✓		
Sněhurku	✓			✓		
Hrad/zámek	✓			✓		
Královny	✓			✓		

Tabulka 9 – Výsledky čtení O Sněhurce – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	60	66
Chybné odpovědi	8	2

ČTENÍ – O ŘEPĚ

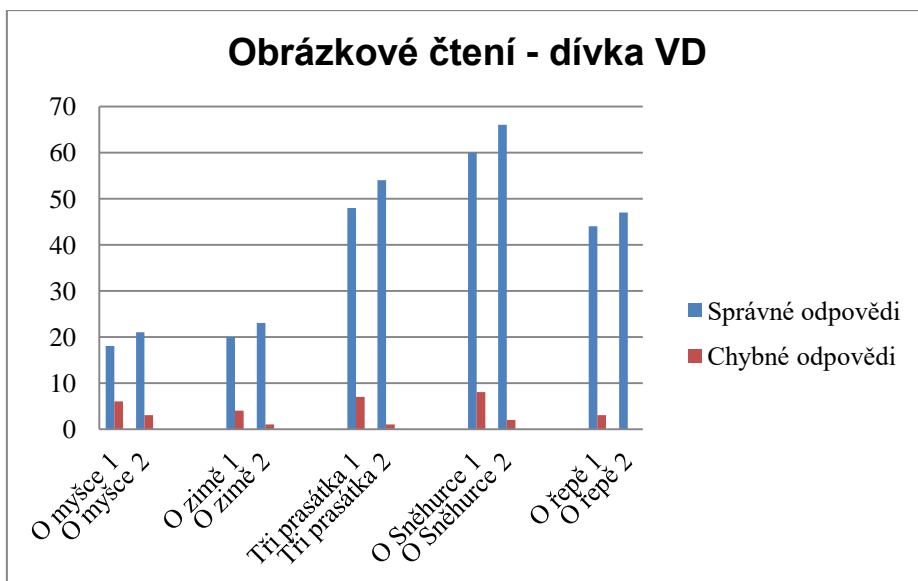
Tabulka 10 – Čtení O řepě – dívka VD

	1. Sezení			2. Sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Děda/dědeček	✓			✓		
Řepu	✓			✓		
Dědeček	✓			✓		
Řepu	✓			✓		
Řepa	✓			✓		
Dědeček	✓			✓		
Babičku	✓			✓		
Babička	✓			✓		

Dědečka	✓			✓		
Řepa	✓			✓		
Holčičku	✓			✓		
Holčička	✓			✓		
Babičky	✓			✓		
Dědečka		×	Dědešky, dědešek	✓		
Řepu	✓			✓		
Řepa	✓			✓		
Pejsek	✓			✓		
Pejsek	✓			✓		
Holčičku	✓			✓		
Sukni	✓		Tutýnku	✓		
Holčička	✓			✓		
Babičky	✓			✓		
Dědečka	✓			✓		
Řepu	✓			✓		
Kočka	✓			✓		
Pejska	✓			✓		
Holčičku	✓			✓		
Sukni	✓			✓		
Holčička	✓			✓		
Babičky		×	Babičku	✓		
Řepa	✓			✓		
Myš/myška	✓			✓		
Myška	✓			✓		
Kočce		×	Kočička	✓		
Kočka	✓			✓		
Pejska	✓			✓		
Pejsek	✓			✓		
Holčičku	✓			✓		
Sukni	✓			✓		
Holčička	✓			✓		
Babičky	✓			✓		
Babička	✓			✓		
Dědečka	✓			✓		
Řepu	✓			✓		
Řepa	✓			✓		
Hrušky	✓			✓		
Řepu	✓			✓		

Tabulka 11 – Výsledky čtení O řepě – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	44	47
Chybné odpovědi	3	0

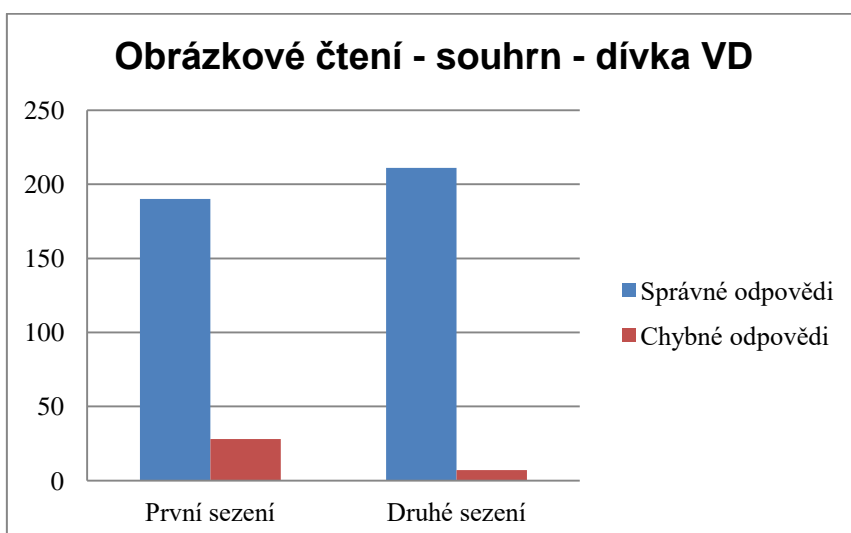

Graf 1 – Obrázkové čtení – dívka VD

OBRÁZKOVÉ ČTENÍ – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 12 – Souhrnné výsledky obrázkové čtení – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	190	211
Chybné odpovědi	28	7

Graf 2 – Obrázkové čtení – souhrn – dívka VD

Tabulka 12a graf 2 poukazují na dívčin výkon v oblasti užívání správných tvarů v celém stimulačním programu. Dívka byla z počátku zakřiknutá, ale byla ochotná pracovat a spolupracovat. V celém stimulačním programu byla patrná rostoucí tendence ke zlepšování se v oblasti doplňování správných tvarů slov do textu. Zjevné bylo také nabývání větší jistoty v plnění tohoto úkolu, kdy postupem času dívka reagovala rychleji a bez obav z nesprávné odpovědi. Občas docházelo ke snaze doplnit celou větu, dokončit ji. V celém stimulačním programu bylo možné získat v úloze Obrázkové čtení maximální počet bodů 218. Při prvním sezení dívka doplnila 28 slov chybně, při druhém sezení došlo k značnému zlepšení a počet chybně doplněných slov se snížil na 7. Podrobněji vykresluje dívčin výkon *tabulky 2-11 a graf 1*.

DRUHÝ ÚKOL – OTÁZKY A ODPOVĚDI

OTÁZKY - O MYŠCE 1

1. „Myši, kocoura.“
2. „Nevím.“
3. „Drak?“ – „Myslíš, že si o ni myslela, že je drak?“ – „Ne.“ – „Líbila se jí ta kočka?“ – „Jo.“ – „Co chtěla s kočkou myška dělat?“ – „Nevím.“ – „Chtěla si s ní hrát, protože se jí líbila.“
4. „Potoše byla hodná.“ – následovalo vysvětlení

OTÁZKY – O MYŠCE 2

1. „Kočku, kohout.“
2. „Bála se ho?“ – „Jo.“ – „S čím si ho spletla?“ – „Nevím.“
3. „Bála se jí?“ – „Jo?“ – „Ale ne, nebála se jí, přece si s ní chtěla hrát.“
4. „Nevím.“
5. „Mala fousy.“ – „Jaké?“ – „Dlouhý. Zuby.“ – „Jaké?“ – „Ostrý. Oči měla zelený?“ – „Co měl na hlavě?“ „Hřebínek. Zobáček.“ „A jaký?“ „Ostrý.“

Tabulka 13 – Otázky a odpovědi O myšce – dívka VD

	1. Sezení				2. Sezení			
	A	N	Částečně správně	P	A	N	Částečně správně	P
Která dvě zvířátka myška potkala?		×		Myši, kocoura	✓			
Co si myslela o kohoutovi?		×		Nevím			✓	
Co si myška myslela o kočce?		×		Drak		×		
Proč kočka myšku nesnědla?		×		Byla hodná		×		Nevím
Popiš, jak vypadala kočka a jak kohout?		×		Ani s nápovědou	✓			Cílené otázky

Tabulka 14 – Výsledky otázky a odpovědi O myšce – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	0	2
Chybné odpovědi	5	2
Částečně správné odpovědi	0	1

OTÁZKY – O ZIMĚ 1

1. „Léto?“ – „V létě padá sníh?“ – „Ne.“ – „Tak kdy to bylo?“ – „Zima.“
2. neodpověděla (ani s pomocí)
3. „Bylo léto?“ – „Když ji nevzbudil budík, co dělala?“ – „Spala?“ (odpověděla až po přehození 3. a 4. otázky.
4. „Budík.“

OTÁZKY – O ZIMĚ 2

1. „V zimě.“
2. „Kdo ťukal na okýnko?“ – „Víla.“ – „Co měla udělat holčička?“ (bez odpovědi).
3. „Co dělala královna?“ – „Spala.“
4. „Budík.“

Tabulka 15 – Otázky a odpovědi O zimě – dívka VD

	1. sezení				2. sezení			
	A	N	Částečně správně	P	A	N	Částečně správně	P
Kdy se příběh odehrává?			✓	Cílené otázky	✓			
Co se holčičce zdálo?		×					✓	
Proč nesněžilo?			✓		✓			
Co mělo sněhovou královnu vzbudit?	✓				✓			

Tabulka 16 – Výsledky otázky a odpovědi O zimě – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	1	3
Chybné odpovědi	1	0
Částečně správné odpovědi	2	1

OTÁZKY – O TŘECH PRASÁTKÁCH 1

1. „Z cihel.“ (Víc neřekla ani na dotaz.)
2. „Sežrat.“
3. „Sežral je vlk?“ – „Jo.“
4. „Byly tři. Nejstarší, mladší, nejmladší.“ (+ z čeho to postavily). – „Nejmladší.“
5. „Spadnul na zem?“ – „On spadl na zem?“ – „Co mu udělala prasátka?“ – „Nevím.“

OTÁZKY - O TŘECH PRASÁTKÁCH 2

1. „Cihel, slámy, dřeva.“
2. „Sežrat.“
3. „Bořil domečky.“
4. „Třetí, nejmladší.“
5. „Utekl.“

Tabulka 17 – Otázky a odpovědi Tři prasátka – dívka VD

	1. sezení				2. sezení			
	A	N	Částečně správně	P	A	N	Částečně správně	P
Z čeho si prasátka postavila domeček?			✓	Pouze cihly	✓			
Co chtěl vlk udělat prasátkům?	✓				✓			

Co jim udělal?		×			✓			
Které prasátko bylo nejchytřejší?	✓				✓			
Jak dopadl vlk?		×		Spadl na zem	✓			

Tabulka 18 – Výsledky otázky a odpovědi Tři prasátka – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	2	5
Chybné odpovědi	2	0
Částečně správné odpovědi	1	0

OTÁZKY – O SNĚHURCE 1

1. „Potoše byla zlobivá.“ – „Sněhurka byla zlobivá? – „Ne.“
2. „Mal zabít princeznu...ted'ka nevím, jak bylo.“
3. neodpověděla ani s pomocí
4. „Co nesměla?“ – „Otevřít.“ – „Poslechla?“ – „Ne.“ – „A proč?“ – „Potoše si myslela za bábu.“ – „Kdo přišel?“ – „Zlá kálovna.“ – „Věděla, že je to zlá královna?“ – „Ne.“ – „Za co se převlékla?“ – „Za bábu.“
5. „Otrávila jablíčka.“

OTÁZKY 2 – O SNĚHURCE 2

1. „Potoše byla haská.“
2. „Sabít.“ – „Kam vzal Sněhurku?“ – „Do lesa.“ – A zabil Sněhurku?“ – „Ne.“ – „Tak koho zabil?“ – „Srku.“
3. „Napila a najedla.“
4. „Otvírat, neposlechla“
5. „Dala jablíško Sněhurce.“ – „A jaké bylo?“ – „Otrávený.“

Tabulka 19 – Otázky a odpovědi O Sněhurce – dívka VD

	1. sezení				2. sezení			
	A	N	Částečně správně	P	A	N	Částečně správně	P
Proč se královna zlobila na Sněhurku?		×			✓			
Co udělal myslivec?		×			✓			
Co udělala Sněhurka, když vešla do chaloupky?		×			✓			

Co řekli trpaslíci Sněhurce? A poslechla Sněhurka? Proč neposlechla?	✓				✓			
Co udělala královna?	✓				✓			

Tabulka 20 – Výsledky otázky a odpovědi O Sněhurce – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	2	5
Chybné odpovědi	3	0
Částečně správné odpovědi	0	0

OTÁZKY – O ŘEPĚ 1

1. „Dedešek.“
2. „Protože byla těžká.“
3. „Babička, dědeček, holčička.“
4. „Pejsek, myšička, kočička.“

OTÁZKY – O ŘEPĚ 2

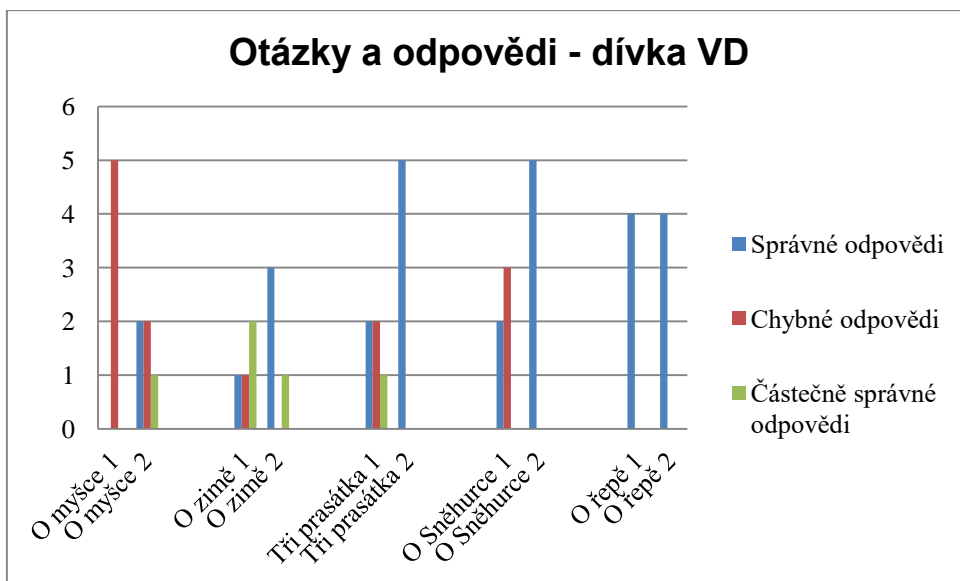
1. „Dědešek.“
2. „Protože byla těžká.“
3. „Holčička, babička, dědeček.“
4. „Pesek, kočička, myšička.“

Tabulka 21 – Otázky a odpovědi O řepě – dívka VD

	1. sezení				2. sezení			
	A	N	Částečně správně	P	A	N	Částečně správně	P
Kdo zasadil řepu?	✓				✓			
Proč nemohl dědeček řepu vytáhnout?	✓				✓			
Kdo z lidí ještě pomáhal?	✓				✓			
Která zvířátka pomáhala?	✓				✓			

Tabulka 22 – Výsledky otázky a odpovědi O řepě – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	4	4
Chybné odpovědi	0	0
Částečně správné odpovědi	0	0

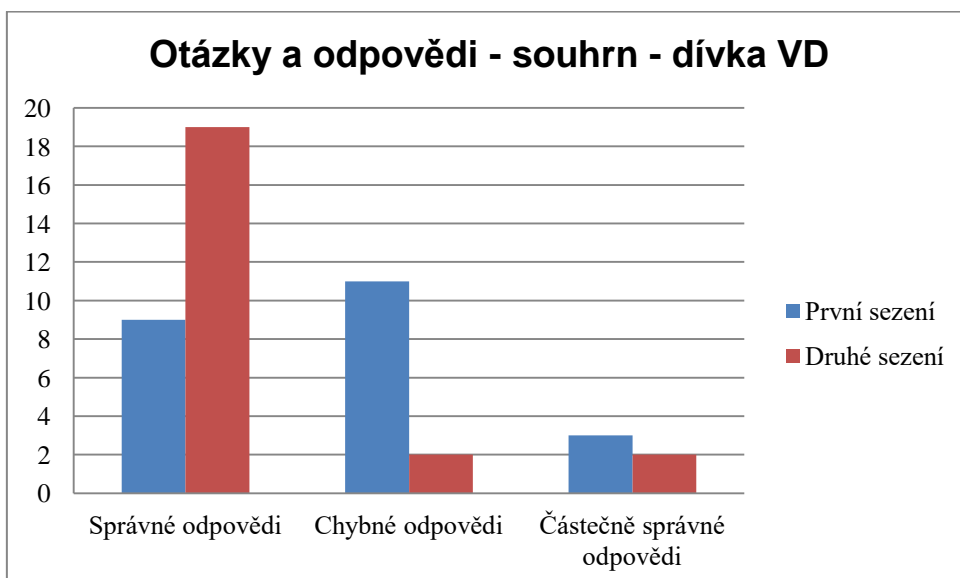

Graf 3 – Otázky a odpovědi – dívka VD

OTÁZKY A ODPOVĚDI – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 23 – Souhrnné výsledky otázky a odpovědi – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	9	19
Chybné odpovědi	11	2
Částečně správné odpovědi	3	2

Graf 4 – Otázky a odpovědi – souhrn – dívka VD

Tabulka 23 a graf 4 poukazují na výkon dívky v druhém úkolu – otázky a odpovědi. Hodnocení probíhalo podle třech kritérií, a to A (ano), kdy dítě odpovědělo na položenou otázku správně, N (ne), kdy neodpovědělo na otázku ani s pomocí a Částečně správně, kdy dítě odpovědělo buď na část otázky správně, popřípadě si ji logicky odvodilo nebo na otázku odpovědělo s pomocí examinátora. V těchto úlohách bylo možné dohromady získat 23 bodů, tedy z 23 otázek odpovědět na všechny. V této úloze nebylo hodnoceno správné užívání vět, jejich gramatika. Klíčové pro tuto oblast byla právě výbavnost textu, schopnost vzpomenout si na konkrétní okamžiky. V těchto úlohách je vidět posun nejvíce na správných a chybných odpovědích, kdy dívka při druhé expozici jednotlivým otázkám podávala lepší výkony. Pohádky jí již byly známé. Z původních 9 správných otázek dívka při druhé expozici otázkám odpověděla lépe v dalších 10 případech, celkový počet správných odpovědí byl tedy 19. Stejně tak lze sledovat sestupnou tendenci v chybných odpovědích. Kdy z původních 11 chybných odpovědí dívka při další expozici odpověděla chybně pouze ve dvou případech. Částečně správně či s dopomocí odpověděla téměř shodně, a to při druhé expozici na 2 otázky z původních 3. Podrobnější výsledky jsou vyobrazeny v tabulkách 13-22 a grafu 3

TŘETÍ ÚKOL – JEDNOTNÉ A MNOŽNÉ ČÍSLO

JEDNOTNÉ-MNOŽNÉ ČÍSLO – O MYŠCE

Tabulka 24 – Jednotné-množné číslo O myšce – dívka VD

Tady je	1. sezení							2. sezení							
	A	N	P	Tady jsou	A	N	P	Tady je	A	N	P	Tady jsou	A	N	P
Myš/ Myška	✓			Myšky	✓			Myš/ Myška	✓			Myšky	✓		
Kočka	✓		1. pokus kosour	Kočky	✓			Kočka	✓			Kočky	✓		
Drak	✓			Draci		×	Draky	Drak	✓			Draci	✓		
Slunce/S luničko	✓		Sluníš o	Slunce/S lunička	✓			Slunce/S luničko	✓			Slunce/S lunička	✓		

Tabulka 25 – Výsledky jednotné-množné číslo O myšce – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	7	8
Chybné odpovědi	1	0

JEDNOTNÉ-MNOŽNÉ ČÍSLO – O ZIMĚ

Tabulka 26 – Jednotné množné číslo O zimě – dívka VD

Tady je	1. sezení							2. sezení							
	A	N	P	Tady jsou	A	N	P	Tady je	A	N	P	Tady jsou	A	N	P
Vločka	✓			Vločky	✓			Vločka	✓			Vločky	✓		
Holčička	✓			Holčiček/ Holčičky	✓			Holčička	✓			Holčiček/ Holčičky	✓		
Budík	✓			Budíky	✓			Budík	✓			Budíky	✓		
Okno	✓			Okna	✓			Okno	✓			Okna	✓		

Tabulka 27 – Výsledky jednotné-množné číslo O zimě – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	8	8
Chybné odpovědi	0	0

JEDNOTNÉ-MNOŽNÉ ČÍSLO – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 28 – Jednotné-množné číslo Tři prasátka – dívka VD

Tady je	1. sezení							2. sezení							
	A	N	P	Tady jsou	A	N	P	Tady je	A	N	P	Tady jsou	A	N	P
Prasátko	✓			Prasátka	✓			Prasátko	✓			Prasátka	✓		
Vlk	✓			Vlci		×	Vlky	Vlk	✓			Vlci	✓		
Les	✓			Lesy	✓			Les	✓			Lesy	✓		
Čert	✓			Čerti		×	Čerty	Čert	✓			Čerti		×	Čerty

Tabulka 29 – Výsledky jednotné-množné číslo Tři prasátka – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	7
Chybné odpovědi	2	1

JEDNOTNÉ-MNOŽNÉ ČÍSLO – O SNĚHURCE

Tabulka 30 – Jednotné-množné číslo O Sněhurce – dívka VD

Tady je	1. sezení							2. sezení							
	A	N	P	Tady jsou	A	N	P	Tady je	A	N	P	Tady jsou	A	N	P
Hrneček	✓			Hrnečky	✓			Hrneček	✓			Hrnečky	✓		
Trpaslík	✓		Prkaslík	Trpaslíci		×	Prkaslíky	Trpaslík	✓			Trpaslíci		×	ky
Zrcadlo	✓			Zrcadla	✓			Zrcadlo	✓			Zrcadla	✓		
Princ	✓			Princové	✓		Princi	Princ	✓			Princové	✓		ci

Tabulka 31 – Výsledky jednotné-množné číslo O Sněhurce – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	7	7
Chybné odpovědi	1	1

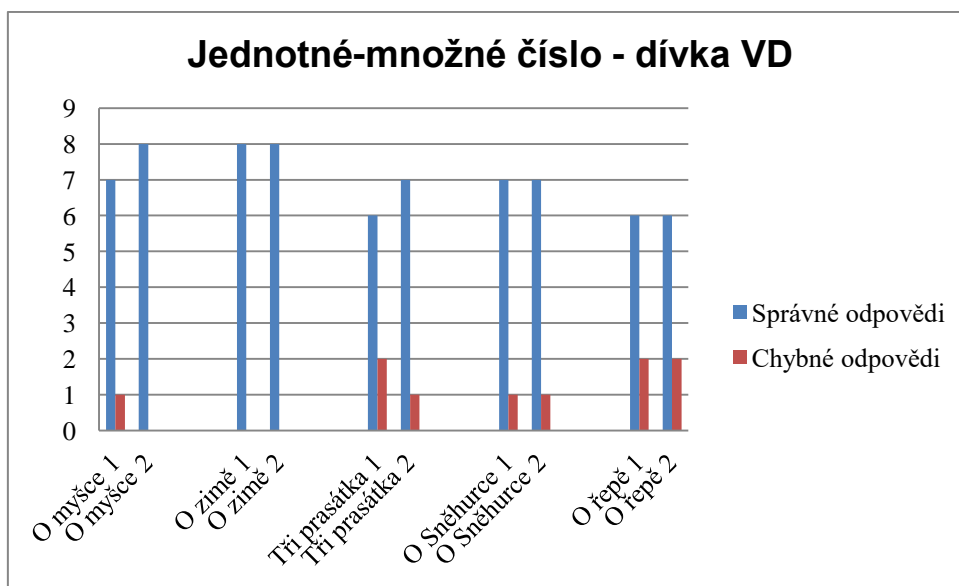
JEDNOTNÉ-MNOŽNÉ ČÍSLO – O ŘEPĚ

Tabulka 32 – Jednotné-množné číslo O řepě – dívka VD

Tady je	1. sezení							2. sezení							
	A	N	P	Tady jsou	A	N	P	Tady je	A	N	P	Tady jsou	A	N	P
Dědeček	✓			Dědečci		×	Dědešky	Dědeček	✓			Dědečci			ky
Babička	✓			Babičky	✓			Babička	✓			Babičky	✓		
Pejsek	✓			Pejsci		×	Pejsky	Pejsek	✓			Pejsci			ky
Řepa	✓			Řepy	✓			Řepa	✓			Řepy	✓		

Tabulka 33 – Výsledky jednotné-množné číslo O řepě – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	6
Chybné odpovědi	2	2

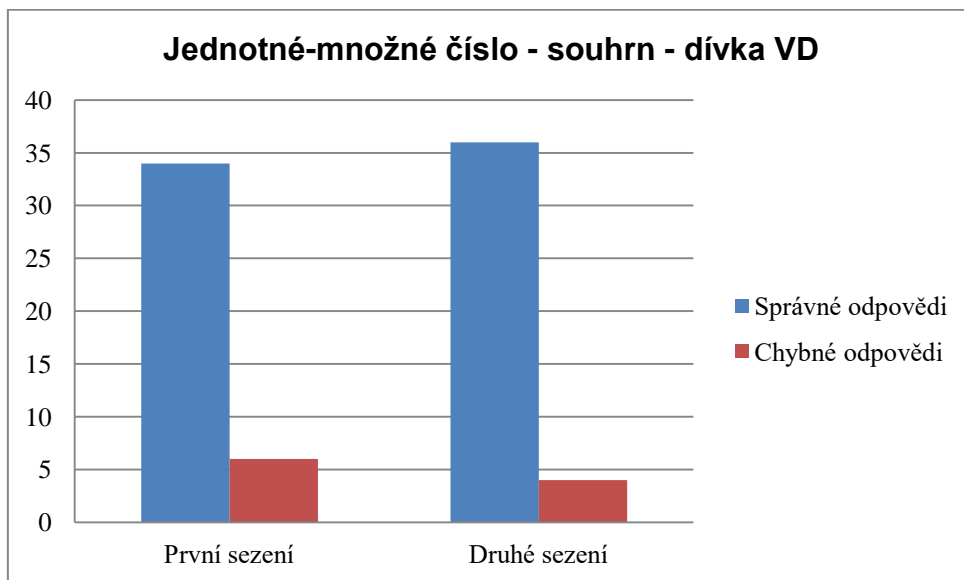

Graf 5 – Jednotné-množné číslo – dívka VD

JEDNOTNÉ A MNOŽNÉ ČÍSLO – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 34 – Souhrnné výsledky jednotné-množné číslo – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	34	36
Chybné odpovědi	6	4

Graf 6 – Jednotné-množné číslo – souhrn – dívka VD

Tabulka 34 a *graf 6* poukazují na správné a chybné odpovědi v případě tvoření správných tvarů slov v jednotných a množných číslech. V tomto případě došlo k mírnému zlepšení, a to o 2 správné odpovědi. Nadále však přetrvávala chybovost v tvorbě množných čísel mužského životného rodu (např. trpaslík – trpaslíky, dědeček – dědečky, pejsek – pejsky, drak – draky). Při první expozici úlohám bylo nutné dívce opětovně opakovat, co se po ní požaduje, postupně však již v průběhu prvních expozic dívka začínala na úkol reagovat sama. Nejprve při otázce „Víš, co s tímhle úkolem vždy děláme?“ nebo „Víš, co máš dělat?“ Začala dívka postupně přebírat aktivitu a již bez upozornování začínala slova používat také ve větách. Podrobnější výsledky vyobrazují tabulky 24-33 a *graf 5*.

ČTVRTÝ ÚKOL – ROZDÍLY

ROZDÍLY – O MYŠCE 1

1. „Tady je jeden domešek a tady je stan.“
2. „Tady je zajíček a tady koška.“
3. „Tady je kohout a tady je drak. Asi všechno.“

ROZDÍLY – O MYŠCE 2

1. „Tady je domeček a tady je stan.“
2. „Tady je zajíček a koška“
3. „Tam je kohout a drak.“

Tabulka 35 – Rozdíly O myšce – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Dům-Stan	✓			✓		
Zajíc-Kočka	✓			✓		
Kohout-Drak	✓			✓		

Tabulka 36 – Výsledky rozdílů O myšce – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	3	3
Chybné odpovědi	0	0

ROZDÍLY – O ZIMĚ 1

1. „Ta je dobře, ta je obráceně (holčička).“
2. „Tady není žebík a tady je žebík.“
3. „Tady není budík a tady je budík.“
4. „Vločka je tady a tady ne. Vločka je tady, tady ne.“ (S dopomocí)

ROZDÍLY – O ZIMĚ 2

1. „Tady není budík a tady je.“
2. „Tady není vločka a tady je.“ (zopakovala ještě jednou)
3. „Tady má na polštáři nohy a má obráceně hlavu. Na druhém má nohy dole a nahoře hlava.“
4. „Tady není žebík a tady je žebík.“
5. „Tady je šelulák a tady není sněhulák...asi hotovo.“

Tabulka 37 – Rozdíly O zimě – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Žebřík	✓			✓		
Vločka	✓			✓		
Budík	✓			✓		
Sněhulák		×		✓		
Holčička	✓			✓		

Tabulka 38 – Výsledky rozdílů O zimě – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	3	5
Chybné odpovědi	2	0

ROZDÍLY – O TŘECH PRASÁTKÁCH 1

1. „Tady je prase čistý a tady je prase pilaný (špinavý).“
2. „Tady je vlk a tady je pejsek.“
3. „Dům je čištej a dům je pilanej.“
4. „Tady je oheň a tady není.“
5. „Tady je dževo a tady je sláva (sláma).“

ROZDÍLY – O TŘECH PRASÁTKÁCH 2

1. „Tady je vlk a tady je pejsek.“
2. „Tady je domeček a tady je chaloupka.“
3. „Tady je pilaný a tady je čišťý.“
4. „Tady je sláma a tady dževo.“
5. „Tady je oheň a tady není oheň.“

Tabulka 39 – Rozdíly Tři prasátka – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Vlk – Pes	✓			✓		
Domeček – Chaloupka	✓			✓		
Špinavý – Čistý	✓			✓		
Sláma – Dřevo	✓			✓		
Oheň	✓			✓		

Tabulka 40 – Výsledky rozdílů Tři prasátka – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	5	5
Chybné odpovědi	0	0

ROZDÍLY – O SNĚHURCE 1

1. „Tady je sluníško a tady je měsíček.“
2. „Tady je modrý ptáček a ptáček je bílejší a zelenější.“
3. „Jablíčko a hruška.“
4. „Jeden je smutnější a tady veselější.“
5. „Chaloupka a dům.“

ROZDÍLY – O SNĚHURCE 2

1. „Tady jsou jablíčka a tady jsou hrušky.“
2. „Tady je ptáček – tady je modřejší, bílejší a zelenější.“
3. „Tady je chaloupka a tady je barák.“
4. „Tady je smutnější a tady je veselější.“
5. „Tady je měsíček a tady je sluníško.“

Tabulka 41 – Rozdíly O Sněhurce – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Slunce-měsíc	✓			✓		
Ptáčci	✓			✓		
Trpaslíci	✓			✓		
Domek-panelák	✓			✓		
Jablka-hrušky	✓			✓		

Tabulka 42 – Výsledky rozdílů O Sněhurce – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	5	5
Chybné odpovědi	0	0

ROZDÍLY – O ŘEPĚ 1

1. „Tady je červená a tady je žlutá řepa.“
2. „Traktor a tady není traktor.“
3. „Kočička jedna je modrá jedna je žlutá.“
4. „Jedna je hnědá a jedna je šedá (myš).“

ROZDÍLY – O ŘEPĚ 2

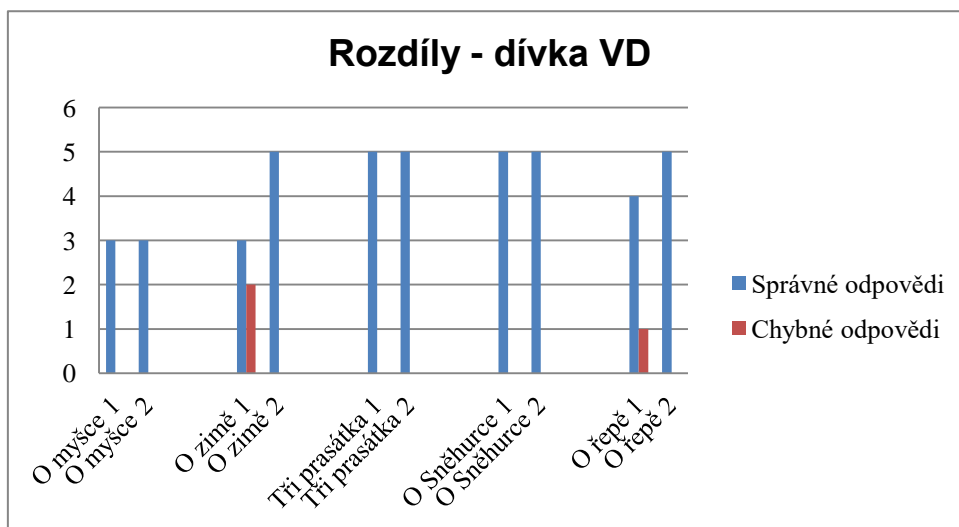
1. „Tady je řepa žlutá a řepa je červená.“
2. „Tady je šedá a hnědá myš.“
3. „Točka je šedá...trošku... a tady je kočka rezatá.“
4. „Tady je kluk a holka.“
5. „Tady je traktor a tady není.“

Tabulka 43 – Rozdíly O řepě – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Řepa	✓			✓		
Traktor	✓			✓		
Kluk-Holka		×		✓		
Kočka	✓			✓		
Myš	✓			✓		

Tabulka 44 – Výsledky rozdílů O řepě – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	4	5
Chybné odpovědi	1	0

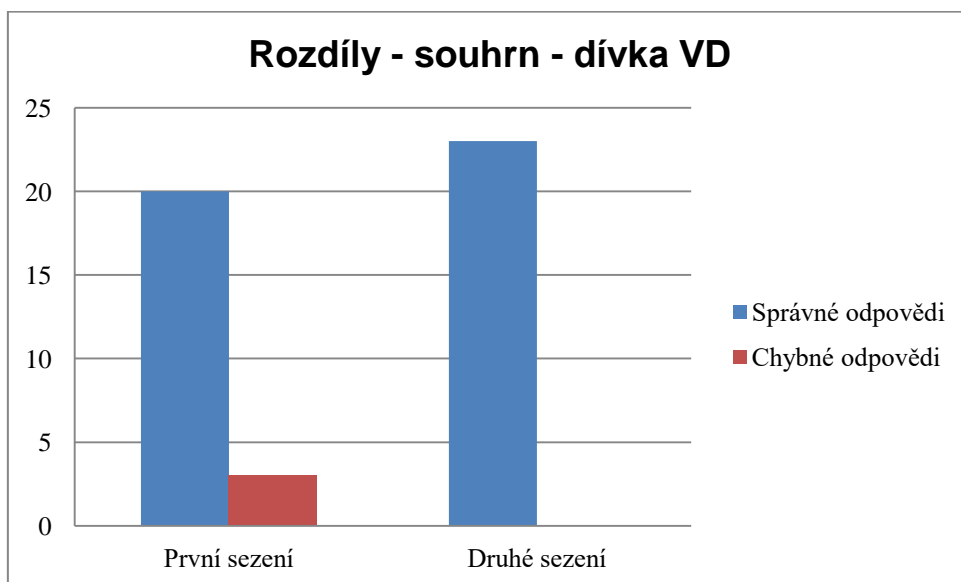

Graf 7 – Rozdíly – dívka VD

ROZDÍLY – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 45 – Souhrnné výsledky rozdílů – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	20	23
Chybné odpovědi	3	0

Graf 8 – Rozdíly – souhrn – dívka VD

Tabulka 45a graf 8 poukazují na výkon v oblasti zrakového vnímání. Dívka po celou dobu podávala dobré výsledky. Obtížným se nejvíce jevílo zrcadlové překlopení obrázku (př. umístění vločky v levé a následně v pravé části okna). Při první expozici dívka nenašla 3 obrázky z 20 možných, v druhé expozici již nechybovala a nebylo potřeba poskytovat nápovědu (zmenšení prostoru). Sama také řekla, že už na obrázcích nic není. Podrobnější výsledky jsou vyobrazeny v tabulkách 35-44 a grafu 7.

PÁTÝ ÚKOL – ANALÝZA-SYNTÉZA

ANALÝZA-SYNTÉZA – O MYŠCE

Tabulka 46 – Analýza-syntéza O myšce – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Domeček/Dům/Domek	✓			✓		
Zástěra	✓			✓		
Kočka/Kočička	✓			✓		
Drak	✓			✓		

Slunce/ Sluníčko	✓			✓		
Srdce/Srdíčko	✓			✓		

Tabulka 47 – Výsledky analýza-syntéza O myšce – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	6
Chybné odpovědi	0	0

ANALÝZA-SYNTÉZA – O ZIMĚ

Tabulka 48 – Analýza-syntéza O zimě – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Hrad/Zámek	✓			✓		
Budík	✓			✓		
Holčička/ Holka	✓		Na 2. pokus	✓		
Vločka	✓			✓		
Žebřík	✓			✓		
Sněhuláci		×		✓		

Tabulka 49 – Výsledky analýza-syntéza O zimě – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	5	6
Chybné odpovědi	1	0

ANALÝZA-SYNTÉZA – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 50 – Analýza-syntéza Tři prasátka – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Les	✓			✓		
Vlk	✓			✓		
Prasátka	✓			✓		
Postel/Postýlka	✓			✓		
Nohy	✓			✓		
Sláma	✓			✓		

Tabulka 51 – Výsledky analýza-syntéza Tři prasátka – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	6
Chybné odpovědi	0	0

ANALÝZA-SYNTÉZA – O SNĚHURCE

Tabulka 52 – Analýza-syntéza O Sněhurce – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Jablko	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Trpaslíci		×		✓		
Princ	✓			✓		
Myslivec	✓			✓		
Královna	✓			✓		

Tabulka 53 – Výsledky analýza-syntéza O Sněhurce – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	5	6
Chybné odpovědi	1	0

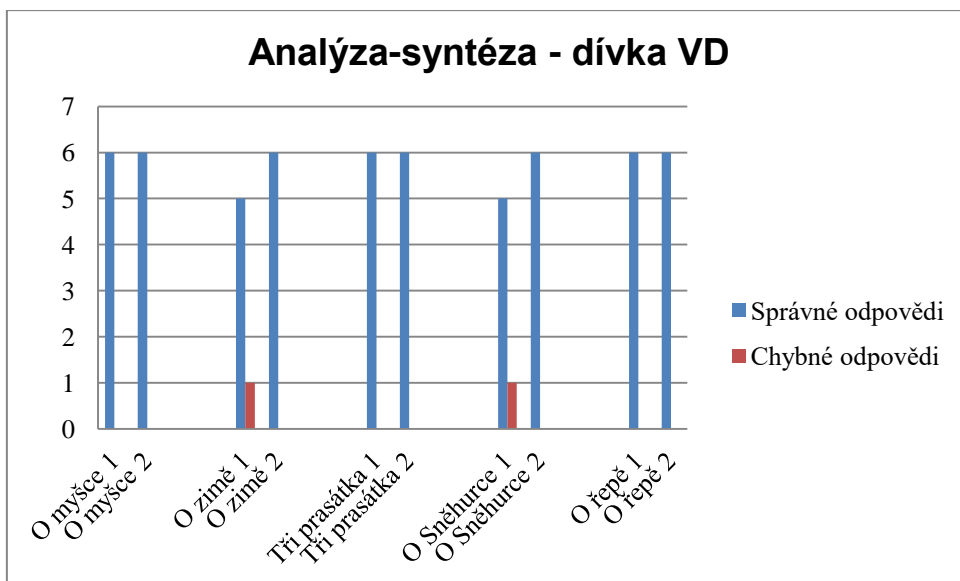
ANALÝZA-SYNTÉZA – O VELIKÉ ŘEPĚ

Tabulka 54 – Analýza-syntéza O řepě – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Dědeček	✓			✓		
Babička	✓			✓		
Řepa	✓			✓		
Pejsek	✓			✓		
Myš/Myška/ Myšička	✓			✓		
Sukně/ Sukýnka	✓			✓		

Tabulka 55 – Výsledky analýza-syntéza O řepě – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	6
Chybné odpovědi	0	0

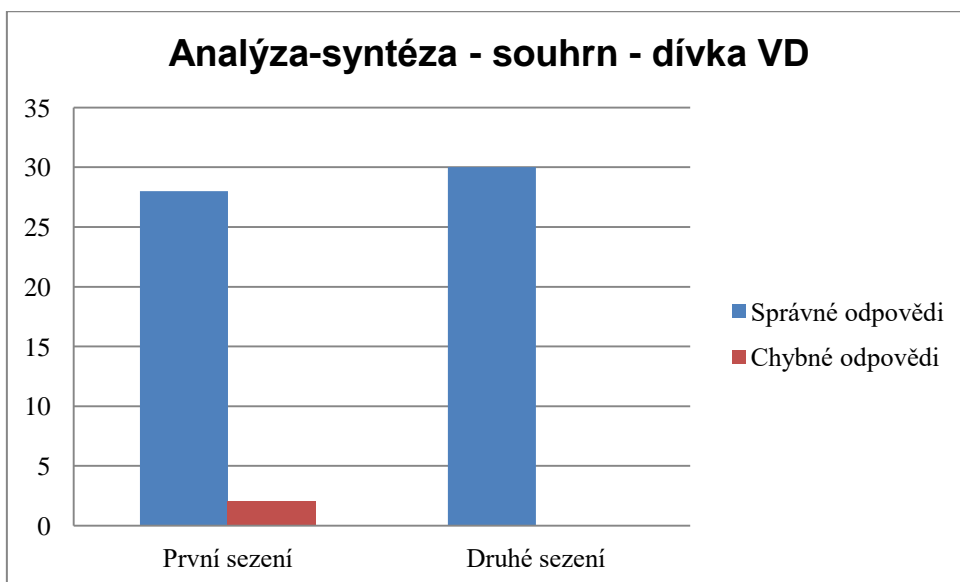

Graf 9 – Analýza-syntéza – dívka VD

ANALÝZA-SYNTÉZA – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 56 – Souhrnné výsledky analýza-syntéza – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	28	30
Chybné odpovědi	2	0

Graf 10 – Analýza-syntéza – souhrn – dívka VD

Tabulka 56 a graf 10 poukazují na schopnost rozložit slova na slabiky. Dívka v tomto ohledu podávala téměř konstantní výkony. Obtíže se projevily ve vytleskávání čtyřslabičných slov. Tyto potíže se projevily i v jejich vyslovování. Dívka však

v průběhu celého stimulačního programu udělala největší pokrok v autokorekci a spontánním plnění zadaných úkolů. Sama si v průběhu vytleskávání uvědomovala, že slovo vytleskala špatně a sama se opravovala, aniž by bylo nutné upozorňovat ji a ptát se, zda bylo slovo vytleskáno správně či špatně, popřípadě vytleskáno examínátorem správným a chybným způsobem, aby si uvědomila rozdíl a následně zopakovala správnou variantu. Sama dívka si uvědomovala, když se v tleskání a mluvení předběhla. Celou dobu, kdy slova vytleskávala, tak je slabikovala nahlas. Druhým posunem bylo užívání zástupných předmětů (koleček) místo vytleskávání. Zpočátku toto nezvládala, postupně byla schopná umístit kolečka do počtu tří slabik. Podrobné výsledky jsou uvedeny v tabulkách 46-55 a grafu 9.

ŠESTÝ ÚKOL – PŘEDLOŽKY

PŘEDLOŽKY – O MYŠCE

Tabulka 57 – Předložky O myšce – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
V košíku	✓			✓		
Vedle košíku		×	Venku je koška	✓		
Pod košíkem	✓			✓		
Na košíku	✓		Na košem	✓		
Mezi košíky		×			×	
Před košíkem		×	Dopředu		×	
Za košíkem	✓			✓		

Tabulka 58 – Výsledky předložky O myšce – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	4	5
Chybné odpovědi	3	2

PŘEDLOŽKY – O ZIMĚ

Tabulka 59 – Předložky O zimě – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Nad postelí		×	Nahoře	✓		
Vedle postele		×		✓		
Pod postelí	✓			✓		
Na posteli	✓			✓		
Mezi postelemi		×	Uprostřed		×	
Před postelí		×			×	Vpředu
Za postelí		×			×	Zad

Tabulka 60 – Výsledky předložky O zimě – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	2	4
Chybné odpovědi	5	3

PŘEDLOŽKY – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 61 – Předložky Tři prasátka – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Na stromě	✓			✓		
Mezi stromy		×	Uprostřed stromy	✓		
Vedle stromu	✓			✓		
Pod stromem	✓			✓		
Před stromem		×	Pod	✓		
Za stromem		×	Zad	✓		

Tabulka 62 – Výsledky Předložky Tři prasátka – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	3	6
Chybné odpovědi	3	0

PŘEDLOŽKY – O SNĚHURCE

Tabulka 63 – Předložky O Sněhurce – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Na stole	✓			✓		
Mezi stoly		×	Vprostřed		×	
Vedle stolu	✓			✓		
Pod stolem	✓			✓		
Před stolem		×		✓		
Za stolem		×		✓		
Nad stolem		×	Nahoře	✓		

Tabulka 64 – Výsledky předložky O Sněhurce – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	3	6
Chybné odpovědi	4	1

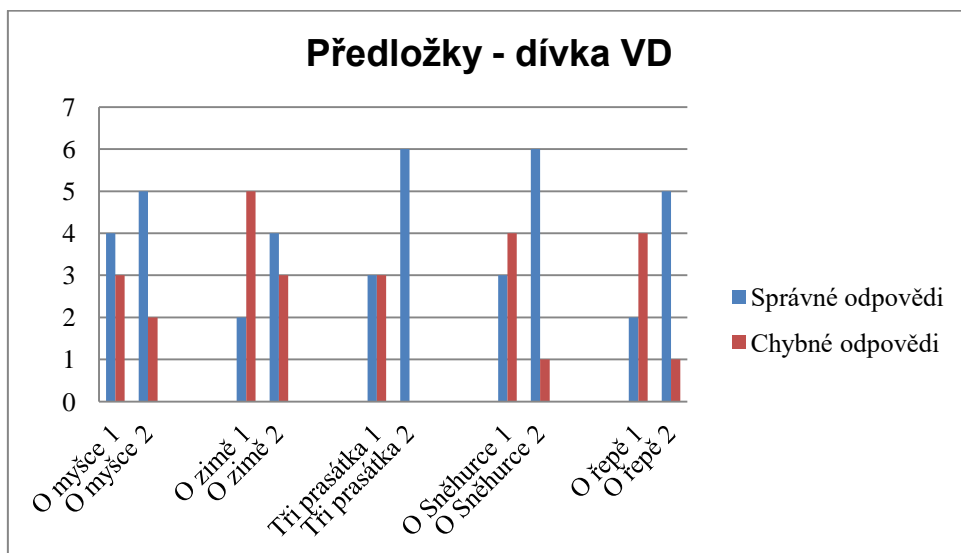
PŘEDLOŽKY – O ŘEPĚ

Tabulka 65 – Předložky O řepě – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Vedle boudy	✓			✓		
V boudě		×	Vevnitř	✓		
Na boudě/ Střeše	✓			✓		
Mezi boudami		×			×	
Před boudou		×		✓		
Za boudou		×		✓		

Tabulka 66 – Výsledky předložky O řepě – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	2	5
Chybné odpovědi	4	1

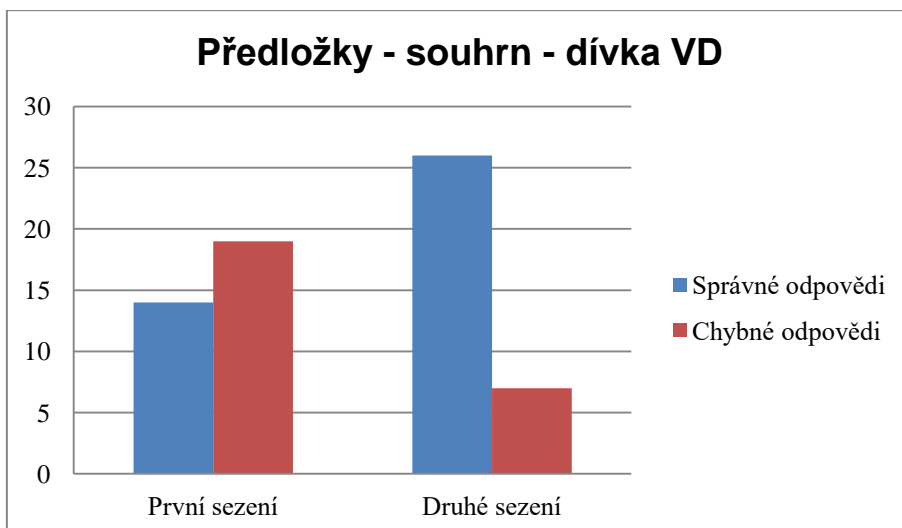

Graf 11 – Předložky – dívka VD

PŘEDLOŽKY – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 67 – Souhrnné výsledky předložky – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	14	26
Chybné odpovědi	19	7

Graf 12 – Předložky – souhrn – dívka VD

Tabulka 67a graf 12 poukazují na výkon dívky v oblasti užívání předložek vztahujících se k místu. V tomto případě dívka udělala velký pokrok. Při první expozici dívčiny výkony kolísaly. Nejlepšího výkonu dosáhla při prvním úkolu, tedy umístění kočky a košíků. Lze předpokládat, že s obrázkem kočky v různých pozicích se dívka setkává při běžné logopedické intervenci v rámci docházky do MŠ. Při druhé expozici již užívání místních předložek nečinilo dívce takové potíže. V celém stimulačním programu mohla odpovědět správně ve 33 případech. Jak lze pozorovat i na grafu (předložky), dívka z původních devatenácti chybných odpovědí snížila tento počet o více jak polovinu, tedy na 7 chybných odpovědí. Nejvíce problémová se až do konce jevila předložka mezi, kdy dívka užívala slova jako vprostřed nebo uprostřed. Podrobné výsledky jsou uvedeny v *tabulkách 57-66 a grafu 11*.

SEDMÝ ÚKOL – OPOZITA

OPOZITA – O MYŠCE

Tabulka 68 – Opozita O myšce – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Mladý-Starý		×	Problém i s pojmenováním daného obrázku (malá, mladší), obrázek pojmenovla: nemocný, chodí. Na otázku, jestli je mladý odpověděla „Ne, starý“	✓		
Potichu-Nahlas		×	Řve	✓		
Otevřený-Zavřený		×	Nejsou otevřený	✓		

Tabulka 69 – Výsledky opozita O myšce – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	0	3
Chybné odpovědi	3	0

OPOZITA – O ZIMĚ

Tabulka 70 – Opozita O zimě – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Teplo-Zima	✓			✓		
Dlouhý-Krátký	✓			✓		
Noc-Den		×	Večer x ráno		×	Noc správně – Den nevytvořila

Tabulka 71 – Výsledky opozita O zimě – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	2	2
Chybné odpovědi	1	1

OPOZITA – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 72 – Opozita Tři prasátka – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Studený - Teplý		×	Tulený – Palilý	✓		
Špinavý - Čistý	✓			✓		
Těžký- Lehký	✓			✓		

Tabulka 73 – Výsledky opozita Tři prasátka – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	2	3
Chybné odpovědi	1	0

OPOZITA – O SNĚHURCE

Tabulka 74 – Opozita O Sněhurce – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Hodná- Zlá		×	Zlá nevěděla	✓		
Malý – Velký	✓			✓		
Smutný- Veselý	✓		Pomoc první písmenko	✓		

Tabulka 75 – Výsledky opozita O Sněhurce – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	2	3
Chybné odpovědi	1	0

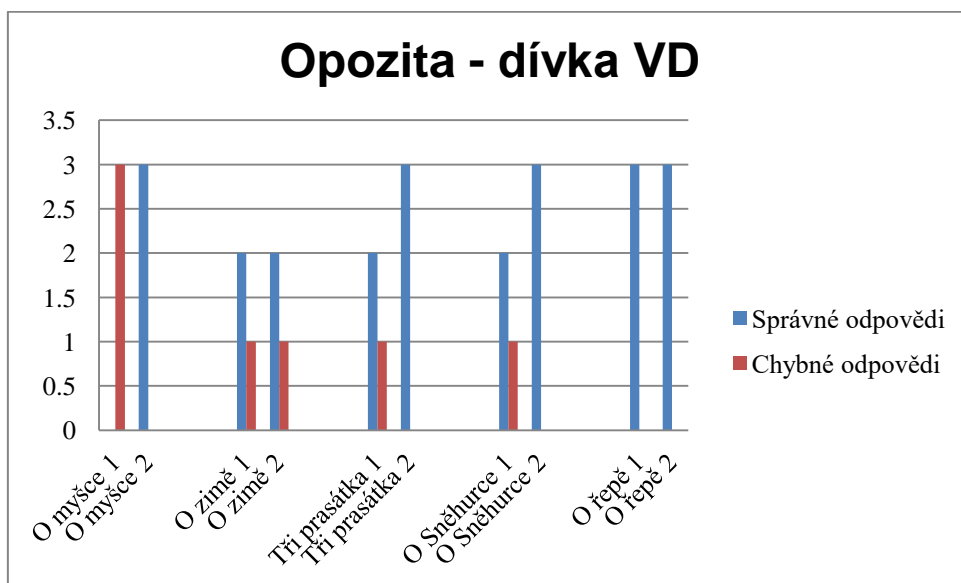
OPOZITA – O ŘEPĚ

Tabulka 76 – Opozita O řepě – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Tvrdý- Měkký	✓			✓		
Plný- Prázdný	✓			✓		
Hodně- Málo	✓			✓		

Tabulka 77 – Výsledky opozita O řepě – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	3	3
Chybné odpovědi	0	0

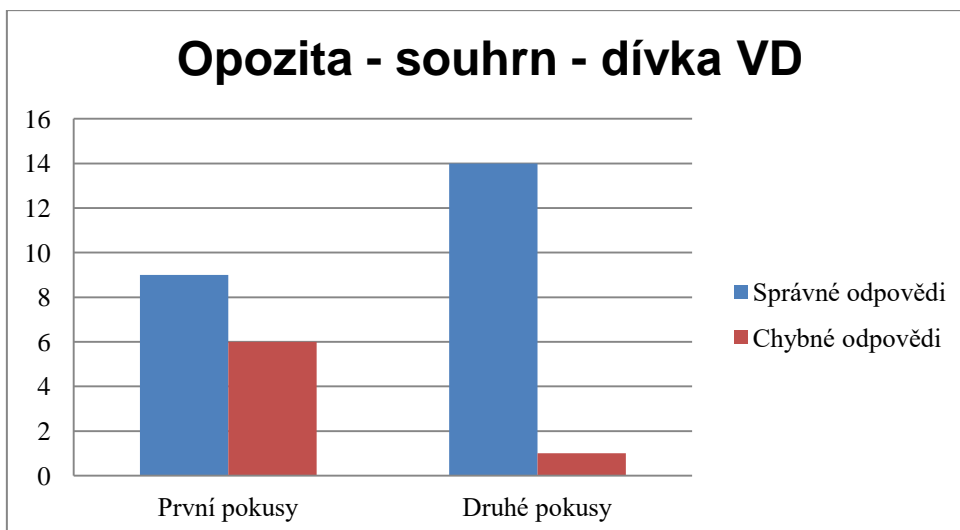

Graf 13 – Opozita – dívka VD

OPOZITA – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 78 – Souhrnné výsledky opozita – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	9	14
Chybné odpovědi	6	1

Graf 14 – Opozita – souhrn – dívka VD

Tabulka 78a graf 14 opozita poukazují na schopnost dívky pojmenovat slova opačného významu. Každá část stimulačního programu zaměřená na opozita obsahovala po třech dvojicích, které měla dívka pojmenovat. Největší obtíže dívce činila první trojice. Problém souvisel v pojmenování obrázků a také v jejich přiřazení. Dívka nejprve přiřadila starého muže k chlapci, který křičí nahlas a dívku, která šeptá potichu k mladé dívce. Lze usuzovat, že dívka tak činila dle znaků, které se shodují, tedy dívku k dívce a muže k chlapci. Při pojmenování obrázků měla dívka značné obtíže. K muži vymyslela slova jako je nemocný, nebo chodí. Tato slova tvořila i přes prvotní vysvětlení a předvedení dvojice mimo stimulační program. Dívku bylo nutné navádět. Při otázce, jestli je muž mladý nakonec odpověděla starý. Opak mladá nevytvořila, pouze malá a při snaze zlepšit výpověď nakonec mladší. To nebylo uznáno jako správná odpověď, jelikož se jedná o stupňování přídavných jmen. V dalších částech stimulačního programu většinou dívka odpovídala správně, vždy s jednou chybou. Poslední část zvládla při obou expozicích bezchybně. Po druhé expozici přetrvávala chyba v pojmenování noc a den, kdy při první expozici dívka nepojmenovala dobře ani jeden ze dvou obrázků a odpověděla večer a ráno. Při druhé expozici pojmenovala správně obrázek noc, ale obrázek den nepojmenovala vůbec. Podrobné výsledky jsou zaznamenány v *tabulkách 68-77* a *grafu 13*.

OSMÝ ÚKOL – PŘECHYLOVÁNÍ

PŘECHYLOVÁNÍ – O MYŠCE

Tabulka 79 – Přechylování O myšce – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Kuchař -Kuchařka	✓			✓		
Učitel -Učitelka	✓			✓		
Policajt/Policista – Policistka/ Policajtk	✓		Pololosatka	✓		

Tabulka 80 – Výsledky přechylování O myšce – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	3	3
Chybné odpovědi	0	0

PŘECHYLOVÁNÍ – O ZIMĚ

Tabulka 81 – Přechylování O zimě – dívka VD

	1. sezení			2. sezení			
	A	N	Poznámka	A	N	AP	Poznámka
Pošťák - Pošťáčka	✓			✓			
Hasič -Hasička	✓			✓			
Uklízeč - Uklízečka		×	(m) nevytvořila		×		Stejně jako při 1. sezení

Tabulka 82 – Výsledky přechylování O zimě – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	2	2
Chybné odpovědi	1	1

PŘECHYLOVÁNÍ – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 83 – Přechylování Tři prasátka – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Doktor- Doktorka	✓			✓		
Malíř-Malířka		×	Malula – malířka	✓		
Kadeřník- Kadeřnice (Holič-Holička)	✓		Holič- holička (kadeřnice nevysloví)	✓		

Tabulka 84 – Výsledky přechylování Tři prasátka – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	2	3
Chybné odpovědi	1	0

PŘECHYLOVÁNÍ – O SNĚHURCE

Tabulka 85 – Přechylování O Sněhurce – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Král- Královna	✓			✓		
Zahradník- Zahradnice		×	(ž) – zahrádka	✓		
Čaroděj- Čarodějnice		×	Čarovník-nevím	✓		

Tabulka 86 – Výsledky přechylování O Sněhurce – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	1	3
Chybné odpovědi	2	0

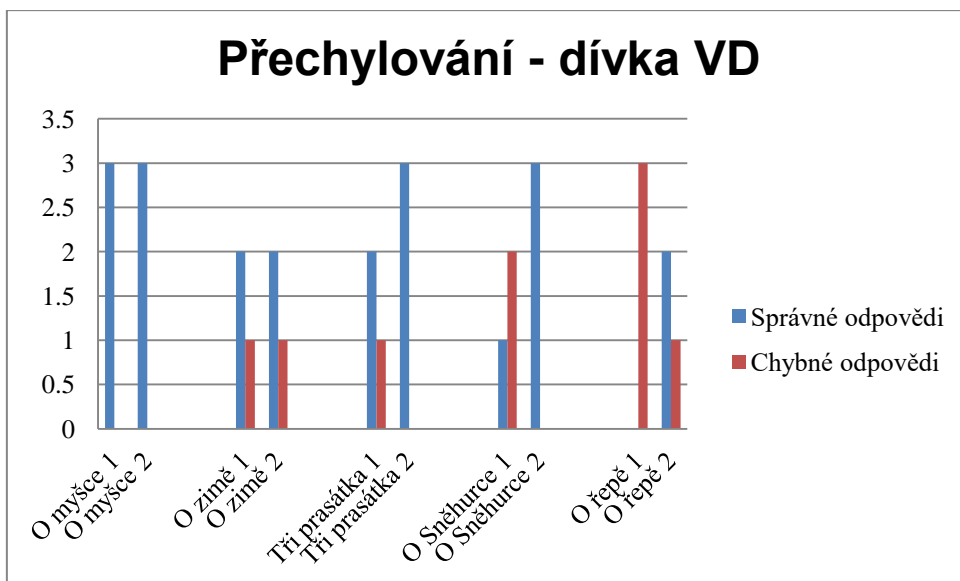
PŘECHYLOVÁNÍ – O ŘEPĚ

Tabulka 87 – Přechylování O řepě – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Farmář- Farmářka		×	Farmář nevytvořila – farmářka odvodila	✓		
Řidič-Řidička		×	Řiditel – řidička	✓		
Veterinář- Veterinářka		×	Veterinář nevytvořila – (ž) večernička		×	

Tabulka 88 – Výsledky přechylování O řepě – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	0	2
Chybné odpovědi	3	1

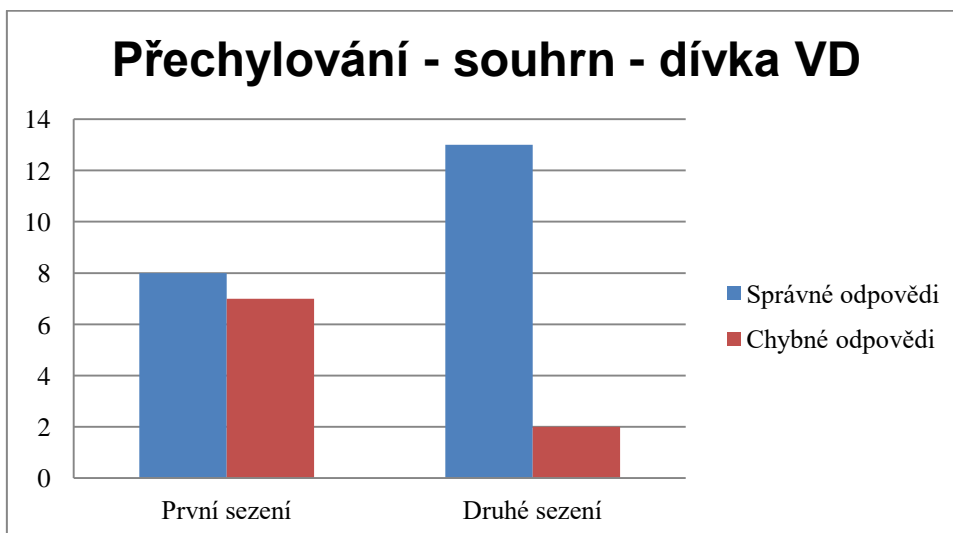

Graf 15 – Přechylování – dívka VD

PŘECHYLOVÁNÍ – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 89 – Souhrnné výsledky přechylování – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	8	13
Chybné odpovědi	7	2

Graf 16 – Přechylování – souhrn – dívka VD

Tabulka 89a graf 16 poukazuje na schopnost dívky přechylovat ženský a mužský rod. V těchto úlohách dívka zlepšila svůj výkon u pěti dvojic. Patrné byly také obtíže vyslovit slova správně, hlavně pak u slov víceslabičných. Chybné odpovědi přetrvávaly pouze ve

dvou případech a to: uklízeč-uklízečka a veterinář-veterinářka. V prvním případě nepomohlo ani pomocné sloveso uklízí, ve druhém případě dívka odpovídala „doktor“ nebo „nemocný“. Lze předpokládat, že se dívka s tímto povoláním nesetkala nebo že jej zná jako „doktor pro zvířátka“. Tato dvě slova jí také dělala velký problém při pouhém vyslovení. Podrobné výsledky jsou vyobrazeny v *tabulkách 79-88 a grafu 15*.

DEVÁTÝ ÚKOL – FONEMATICKÝ SLUCH

FONEMATICKÝ SLUCH – O MYŠCE

Tabulka 90 – Fonematický sluch O myšce – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Miska je na stole, myška je pod stolem	✓			✓		
Před sluncem je mrak, na nebi létá drak.		×		✓		
Hanka mává a Šimon dává		×	Správně zopakuje, co slyšela, ale bere oba obrázky mávajících dětí	✓		

Tabulka 91 – Výsledky fonematický sluch O myšce – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	1	3
Chybné odpovědi	2	0

FONEMATICKÝ SLUCH – O ZIMĚ

Tabulka 92 – Fonematický sluch O zimě – dívka VD

	1. sezení			P		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Miska je na stole, myška je pod stolem	✓			✓		
Před sluncem je mrak, na nebi létá drak.		×	Zopakuje dobře, bere jiné obrázky	✓		
Hanka mává a Šimon dává		×	Zopakuje dobře, bere jiné obrázky	✓		
Anička má míč, Petr nese rýč	✓			✓		
Amálka se dívá a Pepíček zívá	✓			✓		

Tabulka 93 – Výsledky fonemického sluchu O zimě – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	3	5
Chybné odpovědi	2	0

FONEMATICKÝ SLUCH – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 94 – Fonemický sluch Tři prasátka – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Miska je na stole, myška je pod stolem	✓			✓		
Před sluncem je mrak, na nebi létá drak.	✓			✓		
Hanka mává a Šimon dává	✓			✓		
Anička má míč, Petr nese rýč	✓			✓		
Amálka se dívá a Pepíček zívá	✓			✓		
Za domem je les, před domem stojí pes	✓			✓		
Na stole je tužka, vedle stolu je taška	✓			✓		

Tabulka 95 – Výsledky fonemického sluchu Tři prasátka – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	7	7
Chybné odpovědi	0	0

FONEMATICKÝ SLUCH – O SNĚHURCE

Tabulka 96 – Fonemický sluch O Sněhurce – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Miska je na stole, myška je pod stolem	✓				✓	
Před sluncem je mrak, na nebi létá drak.	✓				✓	
Hanka mává a Šimon dává	✓				✓	
Anička má míč, Petr nese rýč	✓				✓	
Amálka se dívá a Pepíček zívá	✓				✓	
Za domem je les, před domem stojí pes	✓				✓	
Na stole je tužka, vedle stolu je taška	✓				✓	
Před hradem je brána, vedle hradu stojí vrána.		×			✓	

Maminka pejska vede a kluk pejska veze.	✓				✓	
---	---	--	--	--	---	--

Tabulka 97 – Výsledky fonemického sluchu O Sněhurce – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	8	9
Chybné odpovědi	1	0

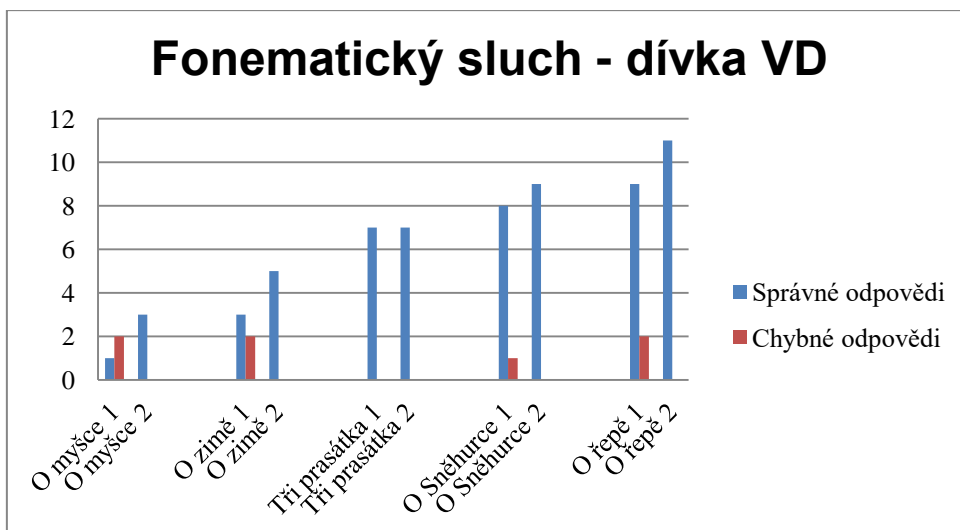
FONEMATICKÝ SLUCH – O ŘEPĚ

Tabulka 98 – Fonemický sluch O řepě – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Miska je na stole, myška je pod stolem	✓			✓		
Před sluncem je mrak, na nebi létá drak.	✓			✓		
Hanka mává a Šimon dává	✓			✓		
Anička má míč, Petr nese rýč	✓			✓		
Amálka se dívá a Pepíček zívá	✓			✓		
Za domem je les, před domem stojí pes	✓			✓		
Na stole je tužka, vedle stolu je taška	✓			✓		
Před hradem je brána, vedle hradu stojí vrána.		×		✓		
Maminka pejska vede a kluk pejska veze.	✓			✓		
Na poli je kupa, na louce stojí Kuba.	✓			✓		
Kosa je u stromu a koza je u domu.		×		✓		

Tabulka 99 – Výsledky fonemického sluchu O řepě – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	9	11
Chybné odpovědi	2	0

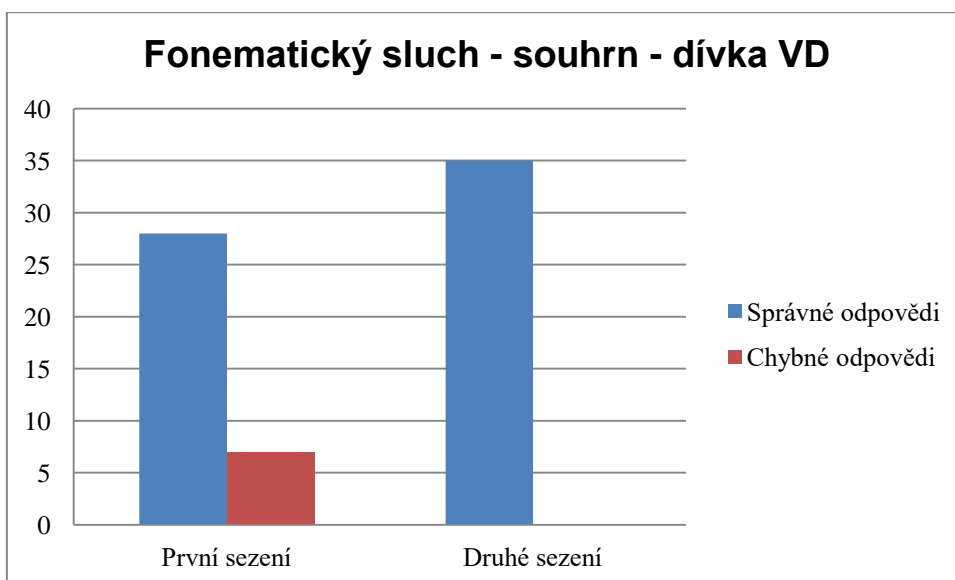

Graf 17 – Fonematický sluch – dívka VD

FONEMATICKÝ SLUCH – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 100 – Souhrnné výsledky fonematický sluch – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	28	35
Chybné odpovědi	7	0

Graf 18 – Fonematický sluch – souhrn – dívka VD

Tabulka 100a graf 18 poukazují na dívčinu schopnost fonologické diferenciaci. Dívka v tomto typu úlohy podávala velmi dobré výkony. V každé části stimulačního programu se k původním třem větám přidávaly další dvě a při druhé expozici se pracovalo se všemi.

Z původních sedmi chybných odpovědí, do kterých je započítávána každá chybná odpověď (i ve stejných větách v průběhu jednotlivých částí) při druhé expozici dívka zvládla obrázky vybrat bez chyb. Problémové dvojice byly mrak-drak, mává-dává, kosa-koza a nejvíce problémovou dvojicí byla vrána-brána, ve které dívka chybovala až do poslední expozice, kdy zvládla určit obrázek i v obměněné větě. Podrobnější výsledky jsou uvedeny v *tabulkách 80-99* a *grafu 17*.

DESÁTÝ ÚKOL – PROSTOROVÁ ORIENTACE

ORIENTACE NA OBRÁZKU – O MYŠCE

Tabulka 101 – Orientace na obrázku O myšce – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Jednu kočku	✓			✓		
Dva kohouty	✓			✓		
Na strom draka	✓			✓		
Domeček vedle kočky	✓			✓		
Pod kočku obě pířka	✓			✓		
Draka před slunce		×	Umisťuje různě na nebe	✓		
Kočku vedle kohouta		×	Dvě kočky pod a vedle	✓		
Všechny obrázky na obrázek	✓			✓		

Tabulka 102 – Výsledky orientace na obrázku O myšce – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	8
Chybné odpovědi	2	0

ORIENTACE NA OBRÁZKU – O ZIMĚ

Tabulka 103 – Orientace na obrázku O zimě – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Obě okna	✓			✓		
Vedle stolu židli	✓			✓		
Na stůl dva budíky	✓			✓		
Na okno vločku	✓			✓		
Jednu holčičku	✓			✓		
Oba žebříky	✓			✓		
Všechny obrázky	✓			✓		

Tabulka 104 – Výsledky orientace na obrázku O zimě – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	7	7
Chybné odpovědi	0	0

ORIENTACE NA OBRÁZKU – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 105 – Orientace na obrázku Tři prasátka – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Dva domečky	✓			✓		
Jednoho vlka	✓			✓		
Obě prasátka	✓			✓		
Vedle vlka balík slámy		×	Dva balíky	✓		
Pod strom oheň	✓			✓		
Nad komín čerta	✓			✓		
Všechny obrázky	✓			✓		

Tabulka 106 – Výsledky orientace na obrázku Tři prasátka – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	7
Chybné odpovědi	1	0

ORIENTACE NA OBRÁZKU – O SNĚHURCE

Tabulka 107 – Orientace na obrázku O Sněhurce – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Na obrázek jednoho trpaslíka	✓			✓		
Na obrázek 2 domečky	✓			✓		
Na obrázek 2 ptáčky	✓			✓		
Jednoho myslivce pod stromy	✓			✓		
Sněhurku vedle domečku	✓			✓		
Královnu mezi domeček a trpaslíka	✓			✓		
Všechny obrázky na obrázek	✓			✓		

Tabulka 108 – Výsledky orientace na obrázku O Sněhurce – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	7	7
Chybné odpovědi	0	0

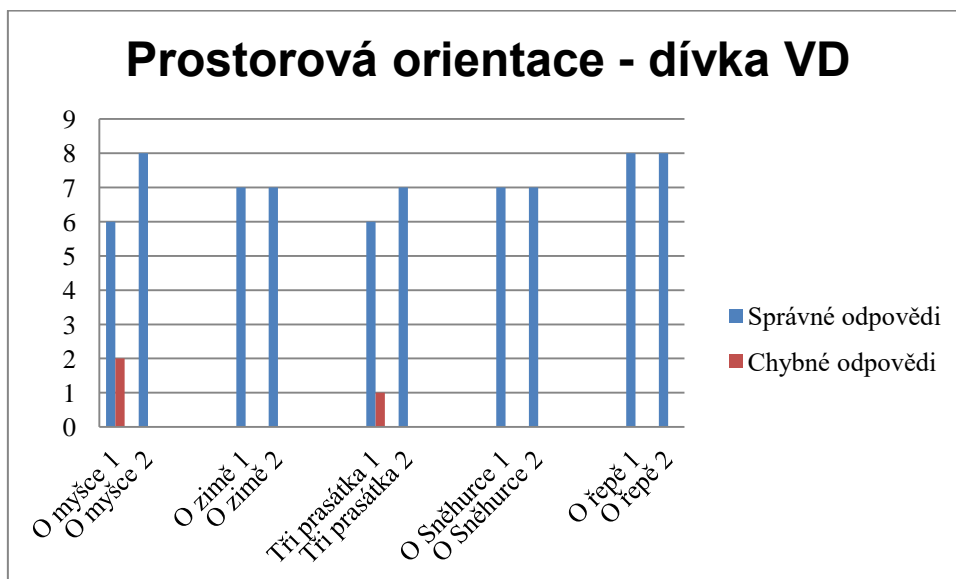
ORIENTACE NA OBRÁZKU – O ŘEPĚ

Tabulka 109 – Orientace na obrázku O řepě – dívka VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Jednu kočičku na obrázek	✓			✓		
Dva pejsky na obrázek	✓			✓		
Obě řepy na pole	✓			✓		
Dědečka vedle traktoru	✓			✓		
Holčičku pod domeček	✓			✓		
Kočičku na traktor	✓			✓		
Babičku vedle auta	✓			✓		
Všechny obrázky na obrázek	✓			✓		

Tabulka 110 – Výsledky orientace na obrázku O řepě – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	8	8
Chybné odpovědi	0	0

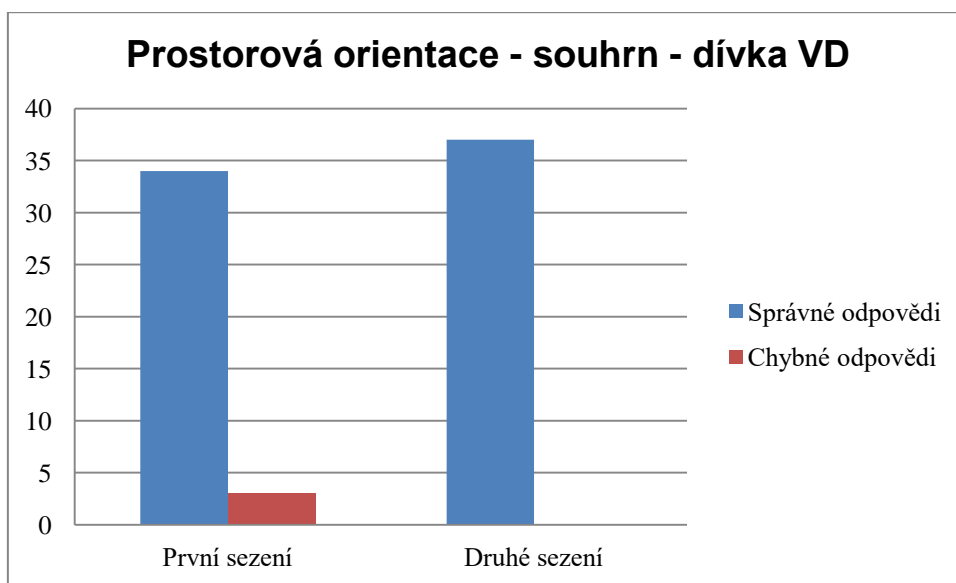

Graf 19 – Prostorová orientace – dívka VD

ORIENTACE NA OBRÁZKU – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 111 – Souhrnné výsledky orientace na obrázku – dívka VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	34	37
Chybné odpovědi	3	0

Graf 20 – Prostorová orientace – souhrn – dívka VD

Tabulka 111 a graf 20 poukazují na dívčinu schopnost plnit instrukce a orientovat se v prostoru obrázku. V tomto úkolu dívka neměla ve většině případů problémy a při druhé expozici již nechybovala. Ve dvou případech chybovala v umístění obrázku do prostoru a ve dvou případech v počtu obrázků, z toho v jedné instrukci chybovala v obou případech, jak v počtu, tak i v umístění. Byly to případy umístění draka před slunce, tehdy obrázek umísťovala různě po nebi a umístění kočky vedle kohouta. V tomto případě dívka vzala dvě kočky a jednu umístila vedle a druhou pod kohouta. V počtu obrázků chybovala v případě umístění balíku slámy vedle vlka, kdy místo jednoho balíku vzala oba a ty položila správně vedle vlka. Podrobné výsledky jsou shrnuty v *tabulkách 101-110* a *grafu 19*.

DÍVKA – OPOŽDĚNÝ VÝVOJ ŘEČI

VSTUPNÍ A VÝSTUPNÍ VYŠETŘENÍ:

Dívka je velmi komunikativní. Spontánně mluví, občas odbíhá od tématu a vypráví. Její projev se jeví jako u staršího dítěte. Někdy až dospěle, vážně.

VYŠETŘENÍ ARTIKULACE

- Vstupní:

Řeč dívky je srozumitelná. Není vyvozena hláska „ř“, toto hlásku zaměňuje za hlásku „ž“. Hláska „r“ se teprve fixuje. Občas, když se dívka nehlídá, zamění ve slovech sykavku jedné řady za sykavku řady druhé (beruska). Sykavky obou řad zvládá dívka intaktně. Častěji se nedaří diferenciaci sykavek ve slově (svecka – švestka, šveč – švec). Dívka občas slova komolí (těštec – štětec, jalbuť – labuť), přejmenovává (sušička – fén, tahač – řetěz, malovač – malíř), do slov vkládá hlásky navíc nebo naopak hlásky vynechává (noflík – knoflík, kozla – koza). Slovní zásoba dívky je na dobré úrovni. Obrázky pojmenovává aktivně.

- Výstupní:

Dívka při výstupním vyšetření zvládla správně pojmenovat a vyslovit některá slova, která na poprvé nezvládla (beruška, labuť, malíž, knoflík, koza). Hlásku „r“, která se fixuje, ve slovech nyní často používá ve slovech místo hlásky „d“ (děreček – dědeček). Během fixace se upevňuje mechanismus tvorby náročnější hlásky, a dívka již automaticky tuto hlásku tvoří. Lze předpokládat, že časem toto odezní a dívka bude odlišné mechanismy tvorby hlásky odlišovat.

VYŠETŘENÍ EXPRESE ŘEČI

Dějové posloupnosti (pěstování květin, bruslení)

- Vstupní:

Dívka seřadí obrázky správně za sebou. Mluví ve větách. Je schopná postihnout maličkosti, které se na obrázku nachází. Věty jsou dysgramatické („*Musí tam dát už jen pak semínka, pak zalít, pak už bude trhat kytičky.*“ – „*Co má holčička v ruce?*“ – „*Konvičku. Ta je trochu prasklá.*“) Stejně jako u první posloupnosti dívka stejně, jako

v prvním případě, dívka správně seřadí obrázky. Postihne děj. („*Musí teď navlíknout, zkusit to a pak spadnout.*“ – „*Co si navléká?*“ – „*Kolečkový brusle?*“ – „*Správně, to jsou kolečkové brusle a proč holčička spadla?*“ – „*Protože musí mít nekolečkový.*“).

- Výstupní:

Dějovou posloupnost dívka seřadí i popíše. Popisuje spontánně. Přetrvává dysgramatismus.

Popis složitějšího obrázku (zima-ptáci):

- Vstupní:

Dívka popíše, co vidí na obrázku. Nejprve pouze slovy. Na otázku se snaží odpovídat celou větou („*Jeden kamarád má kouli a jedna kamarádka má jídlo na ptáci.*“). Dívka je schopná popis obrázku doplnit o vlastní poznatky. Na otázku, co má dívka na sobě za oblečení sama po vyjmenování kusů oblečení doplňuje: „*Holka má mokré kolena, nastydne.*“ S pomocí dokáže určit roční období. Věty jsou dysgramatické („*Né, furt sněží tam.*“). Dokáže obrázky spočítat s ukazováním.

- Výstupní:

Dívka obrázek popíše, postihne na něm menší detaily. V řečovém projevu se neustále vyskytují dysgramatismy. Od vstupního vyšetření, které proběhlo v listopadu, dívka začala ve svém projevu opakovat slova a dělat nápadné pauzy. Rodiče byli tuto situaci ve školce konzultovat. Předpokládá se (i rodiče), že na dívku byly v poslední době kladeny zvýšené nároky, jelikož by měla brzy nastoupit do školy. Při takovémto přetrvávajícím přístupu je pravděpodobné, že by u dívky mohla vzniknout porucha plynulosti řeči. Proto po výskytu těchto obtíží nebylo na dívku během práce na stimulačním programu pospícháno. Byl jí poskytnut prostor pro vyjádření se bez spěchání a bez tlaku na výkon.

MATERIÁL – DIAGNOSTIKA PŘEDŠKOLÁKA

Obrázkové čtení

- Vstupní:

Dívka v tomto úkolu poznala všechny obrázky. V doplnění slov ve správném gramatickém tvaru do textu dívka nechybovala.

- Výstupní:

Při druhé expozici dívka v doplnění slov do textu nechybovala.

Jednotné a množné číslo

- Vstupní:

Dívka při vstupním vyšetření vytvořila z osmi dvojic správně dvojic sedm. Nesprávně vytvořila dvojici obrázků, na kterých byl zobrazen dům (*barák-baráků*). Ostatní dvojice byly vytvořeny správně. Dívka tvoří slova ve spojení s číslovkou. Občas užívá číslovku příslušící jinému rodu (*jeden lízátko-dva lízátka, dva květiny*).

- Výstupní:

Dívky při výstupním vyšetření v tvorbě jednotného a množného čísla již nechybovala. Stále přetrvává v některých případech nesprávné užívání číslovek před slovy (*jeden lízátko, dva květiny*).

Rozdíly

- Vstupní:

Dívka našla na obrázku čtyři rozdíly. Mluvila spontánně. Nejprve pouze říkala „Tady je. Tady není.“ Po dotázání vždy upřesnila, co myslela. Dobře se orientuje mezi dvěma obrázky.

- Výstupní

Při výstupním vyšetření dívka našla ještě o jeden rozdíl více (jablka na stromě). Pozornost mezi oběma obrázky dělí rovnoměrně, dobře se v obrázcích orientuje.

Analýza-syntéza

- Vstupní:

Obrázky pojmenuje. Je schopná rozdělit na slabiky i delší slova. Počet slabik si počítá na prstech, většinou určí správně slova, která mají jednu nebo dvě slabiky. Víceslabičná činí potíže. Pokud nemá slabiky vizualizované (u delších slov), tak jejich počet neurčí. Umisťování koleček činí obtíže u víceslabičných slov.

- Výstupní:

Slova vytleskává s jistotou. Kolečka pro vizualizaci slabik si umisťuje sama s hlasitým předříkáváním (i čtyřslabičná).

Předložky

- Vstupní:

Dívka u sedmi vybraných obrázků správně vytvořila předložkovou vazbu u šesti obrázků. Neurčila, že prádlo visí na šňůře. Obtíže dívce dělá předložka „za“ (za mrakem) – využije přítomnosti více mraků a použije předložku „mezi“.

- Výstupní:

Při výstupním vyšetření odpověděla správně na stejný počet obrázků. Opět neurčila předložkovou vazbu – na šňůře.

Opozita

- Vstupní:

Při vstupním vyšetření dívka rozeznala sama bez pomoci pouze jednu dvojici ze šesti. Nezvládla vytvořit dvojici noc-den (sluníčko-měsíček). S pomocí, dokázala u ostatních slov vytvořit buď celou dvojici anebo pojmenovat alespoň jeden obrázek z dvojice. Některá opozita vytvořila s využitím záporu (tlustej-netlustej). Nejčastěji obrázek popsala jeho nejnápadnějším znakem. Zlý pes je vyobrazen s vyceněnými zuby, pak nejprve zaregistrovala rozdíl.

„Myš je hnědá.“ – „Jaká je oproti slonovi?“ – „Myška musí být malá přeci.“ – „A jaký je ten slon?“ – „Šedý.“ – „Ale oproti myšce je...?“ – „Veliký přece...naprosto.“

„Tady je normální a tady má zuby.“ – „Jaký je ten pes, když kouše a vrčí?“ – „Vlk...nevím.“
(poté dvojici s pomocí vytvořila)

- Výstupní:

Dívka vytvořila všechny dvojice správně. Nejistě vytvořila pouze dvojici noc-den, a to na druhý pokus. Předpoklad je, že je tento pojem abstraktnější na představu a složitější na časovou orientaci.

VYŠETŘENÍ FONEMATICKÉHO SLUCHU

Tabulka 112 – Vyšetření fonematického sluchu – dívka OVŘ

Distinktivní rysy	Vstupní		Výstupní	
	Body	%	Body	%
Znělost – neznělost	24	80	25	83,3
Kontinuálnost – nekontinuálnost	26	86,6	28	93,3
Nosovost – nenosovost	29	96,6	29	96,6
Kompaktnost – difuznost	28	93,3	30	100
Celkem	107	89,2	112	93,3

Dívka ve vyšetření fonematického sluchu prokázala při výstupním vyšetření zlepšení ve třech distinktivních rysech. V jednom distinktivním rysu dívka prokázala stabilní výkon. V distinktivním rysu znělost-neznělost dívka získala při prvním sezení 24 bodů, při druhé expozici získala o bod více, tedy 25 bodů. V distinktivním rysu kontinuálnost-nekontinuálnost získala dívka 26 bodů. Tento výkon byl pod hranicí normy. Při výstupním vyšetření dosáhla minimální bodové hranice, tedy 28 bodů, která je nutná pro splnění normy. V distinktivním rysu nosovost-nenosovost získala při první i druhé expozici stejný počet bodů. V tomto rysu dívka dosáhla téměř plného počtu bodů. Z 30 možných bodů jich získala 29. Chybovala tedy pouze v jednom slově. V posledním distinktivním rysu kompaktnost-difuznost dívka dosáhla při první expozici 28 bodů, při výstupním vyšetření získala v tomto rysu plný počet bodů. V komplexním zhodnocení testu se dívka při první i druhé expozici pohybovala v pásu normy. Výsledky v jednotlivých distinktivních rysech jsou uvedeny v *tabulce 112*. Červeně jsou označeny podprůměrné výsledky.

PRŮBĚH A HODNOCENÍ STIMULAČNÍHO PROGRAMU

PRVNÍ ÚKOL – OBRÁZKOVÉ ČTENÍ

ČTENÍ – O MYŠCE

Tabulka 113 – Čtení O Myšce – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Slunce/Sluníčko	✓			✓		
Malá myška/Myška/ Myšička	✓			✓		
Domů		×	Baráčku		×	Baráčku
Maminka myš/Maminka	✓			✓		
Zástěru	✓			✓		
Vařila		×	Vařit	✓		
Maminka myš/ Maminka	✓			✓		
Peří		×	Pérko	✓		
Hřebínek	✓			✓		
Zobák	✓			✓		
Drak	✓			✓		
Ouška/Uši	✓			✓		
Oči	✓			✓		
Fousy/ Fousky	✓			✓		
Ocas / Ocásek	✓			✓		
Zobákem	✓			✓		
Domů	✓			✓		
Srdíčko	✓			✓		
Kohout	✓			✓		
Zobák	✓			✓		
Myškám		×	Myšky		×	Myšky
Kočka	✓			✓		
Zuby	✓			✓		
Drápy/Drápky	✓			✓		

Tabulka 114 – Výsledky čtení O Myšce – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	20	22
Chybné odpovědi	4	2

ČTENÍ – O ZIMĚ

Tabulka 115 – Čtení O zimě – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Holčička	✓			✓		
Posteli	✓			✓		

Holčičce	✓			✓		
Okno	✓			✓		
Oknem	✓			✓		
Vločka	✓			✓		
Holčičku	✓			✓		
Královna	✓			✓		
Budík	✓			✓		
Holčička	✓			✓		
Hradu/ Zámku	✓			✓		
Královny	✓			✓		
Budík	✓			✓		
Holčička	✓			✓		
Budík	✓			✓		
Královna	✓			✓		
Okna	✓			✓		
Dveře	✓			✓		
Vločky	✓			✓		
Holčička	✓			✓		
Oknem	✓			✓		
Vločky	✓			✓		
Holčička	✓			✓		
Královnu	✓			✓		

Tabulka 116 – Výsledky čtení O zimě – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	24	24
Chybné odpovědi	0	0

ČTENÍ – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 117 – Čtení Tři prasátka – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Prasátka	✓			✓		
Prasátka		×	Prasátky	✓		
Vlka	✓			✓		
Vlk	✓			✓		
Prasátka	✓			✓		
Prasátka	✓			✓		
Lesa	✓			✓		
Domečky	✓			✓		
Prasátko	✓			✓		
Domeček	✓		Baráček	✓		
Slámy	✓			✓		
Prasátko	✓			✓		
Dřevo	✓			✓		
Prasátko	✓			✓		
Vlk	✓			✓		

Domeček/čky	✓			✓		
Domeček	✓			✓		
Cíhel		×	Cihla	✓		
Vlk	✓			✓		
Prasátka	✓			✓		
Domeček	✓			✓		
Prasátko	✓			✓		
Domečky	✓			✓		
Prasátko	✓			✓		
Postele	✓			✓		
Vlk	✓			✓		
Domečku	✓			✓		
Slámy	✓			✓		
Prasátko	✓			✓		
Vlk	✓			✓		
Domeček	✓			✓		
Prasátko	✓			✓		
Nohy	✓			✓		
Domečku	✓			✓		
Dřevo	✓			✓		
Vlk	✓			✓		
Domeček	✓			✓		
Domeček	✓			✓		
Prasátka	✓			✓		
Domečku	✓			✓		
Cíhel		×	Cihla	✓		
Prasátko	✓			✓		
Cihly	✓			✓		
Vlk	✓			✓		
Komínem	✓			✓		
Prasátko	✓			✓		
Oheň	✓			✓		
Vlk	✓			✓		
Komínem	✓			✓		
Čert	✓			✓		
Lesu	✓			✓		
Prasátka	✓			✓		
Domečku	✓			✓		
Cíhel		×	Cihlím	✓		
Prasátka	✓			✓		

Tabulka 118 – Výsledky čtení Tři prasátka – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	51	55
Chybné odpovědi	4	0

ČTENÍ - SNĚHURKA

Tabulka 119 – Čtení O Sněhurce – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Zámku/hradu	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Královnou	✓			✓		
Zrcadlo	✓			✓		
Zrcadlo	✓			✓		
Královna	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Zrcadlo	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Královna	✓			✓		
Myslivce		×	Myslivceka, myslivas	✓		
Sněhurku	✓			✓		
Srdce	✓			✓		
Myslivec	✓			✓		
Lesa	✓			✓		
Srdce	✓			✓		
Myslivec	✓			✓		
Lesa	✓			✓		
Srdce	✓			✓		
Královně	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Les	✓			✓		
Chloupku	✓			✓		
Dveře	✓			✓		
Stůl	✓			✓		
Židlemi		×	Židli	✓		
Stole	✓			✓		
Talířků	✓			✓		
Hrnečků	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Postýlek	✓			✓		
Trpaslíci		×	Trpaslíky	✓		
Chaloupky	✓		Domečku	✓		
Sněhurka	✓			✓		
Trpaslíci	✓			✓		
Chaloupce	✓		Domku	✓		
Dveře	✓			✓		
Královna	✓			✓		
Zrcadlo	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Trpaslíků	✓			✓		
Královna	✓			✓		
Myslivce		×	Myslivoce	✓		
Královna	✓			✓		
Sněhurku	✓			✓		

Dveře	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Jablko	✓			✓		
Jablko	✓			✓		
Židli	✓			✓		
Sněhurce	✓			✓		
Jablko	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Královna	✓			✓		
Jablko	✓			✓		
Trpaslíci	✓			✓		
Sněhurku	✓			✓		
Princ	✓			✓		
Trpaslíky	✓			✓		
Princ	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Oči	✓			✓		
Trpaslíci	✓			✓		
Princ	✓			✓		
Princ	✓			✓		
Sněhurku	✓			✓		
Hrad/zámek	✓			✓		
Královny	✓			✓		

Tabulka 120 – Výsledky čtení O Sněhurce – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	64	68
Chybné odpovědi	4	0

ČTENÍ – O VELIKÉ ŘEPĚ

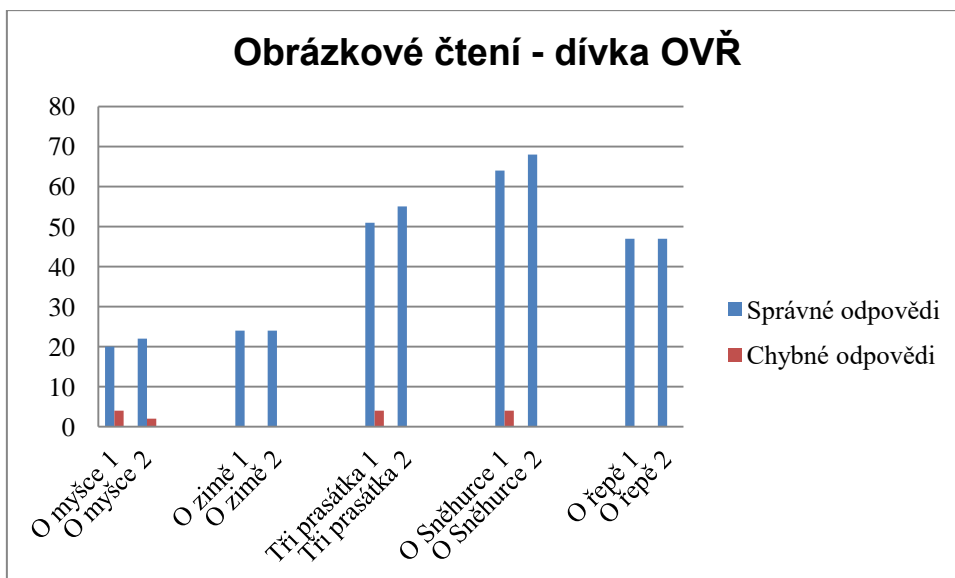
Tabulka 121 – Čtení O řepě – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Děda/dědeček	✓			✓		
Řepu	✓			✓		
Dědeček	✓			✓		
Řepu	✓			✓		
Řepa	✓			✓		
Dědeček	✓			✓		
Babičku	✓			✓		
Babička	✓			✓		
Dědečka	✓			✓		
Řepa	✓			✓		
Holčičku	✓			✓		
Holčička	✓			✓		
Babičky	✓			✓		
Dědečka	✓			✓		

Řepu	✓			✓		
Řepa	✓			✓		
Pejsek	✓			✓		
Pejsek	✓			✓		
Holčičku	✓			✓		
Sukni	✓			✓		
Holčička	✓			✓		
Babičky	✓			✓		
Dědečka	✓			✓		
Řepu	✓			✓		
Kočka	✓			✓		
Pejska	✓			✓		
Holčičku	✓			✓		
Sukni	✓			✓		
Holčička	✓			✓		
Babičky	✓			✓		
Řepa	✓			✓		
Myš/myška	✓			✓		
Myška	✓			✓		
Kočce	✓			✓		
Kočka	✓			✓		
Pejska	✓			✓		
Pejsek	✓			✓		
Holčičku	✓			✓		
Sukni	✓			✓		
Holčička	✓			✓		
Babičky	✓			✓		
Babička	✓			✓		
Dědečka	✓			✓		
Řepu	✓			✓		
Řepa	✓			✓		
Hrušky	✓			✓		
Řepu	✓			✓		

Tabulka 122 – Výsledky čtení O řepě – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	47	47
Chybné odpovědi	0	0

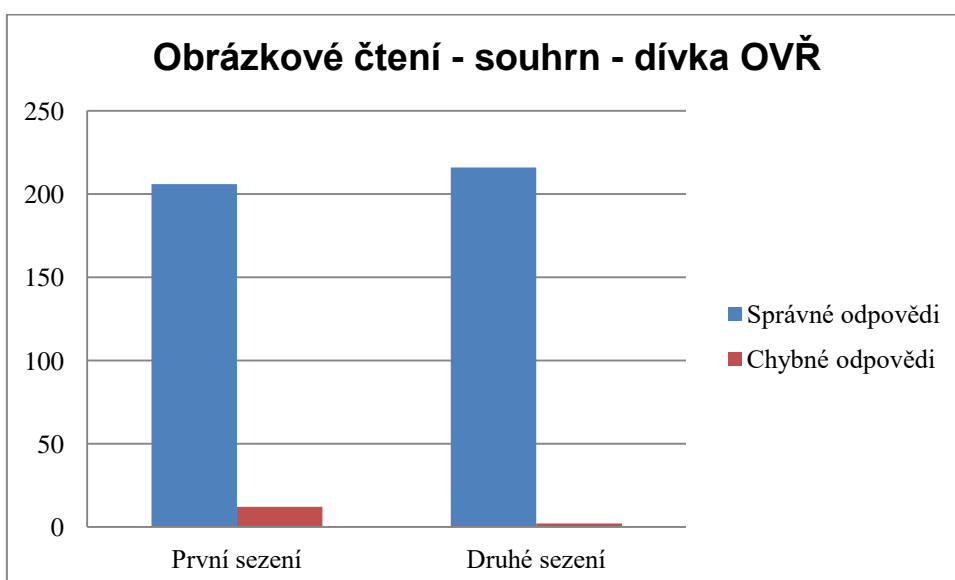

Graf 21 – Obrázkové čtení – dívka OVŘ

OBRÁZKOVÉ ČTENÍ – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 123 – Souhrnné výsledky obrázkové čtení – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	206	216
Chybné odpovědi	12	2

Graf 22 – Obrázkové čtení – souhrn – dívka OVŘ

Tabulka 123a graf 22 poukazují na schopnost dívky správně pojmenovat obrázky a užívat v textu správné gramatické tvary slov. Dívka v tomto úkolu podávala velmi dobré výkony.

Z celkem 218 slov chybovala při první expozici stimulačního programu pouze 12. Při druhé expozici to již byly pouhé dvě chyby na celý stimulační program. Chyby se vyskytovaly nejčastěji v užití jednotného čísla místo čísla množného. Dívka doplňovala slova tak, jak je viděla. Pokud byla na obrázku židle, pak doplnila slovo židli, když mu předcházela číslovka sedm. Chybovala také v užívání správných pádových koncovek. Nejvíce chybovala v pádových koncovkách u mužského životného rodu, kdy místo prvního pádu užívala pád čtvrtý (trpaslíci-trpaslíky). Občas se vyskytla také zkomolená slova (myslivceka, myslivas – myslivec). V průběhu jednotlivých sezení se dívka začala sama opravovat, když zaregistrovala, že užila nesprávný tvar slova. Dívka rozpozná gramaticky správnou větu od nesprávné. Vázne pouze realizace.

DRUHÝ ÚKOL – OTÁZKY A ODPOVĚDI

OTÁZKY - O MYŠCE 1

1. „Draka, kohouta, kočičku.“
2. „Protože má hřebínek na hlavě, že je jenom jiný.“
3. „Že má dlouhé dráčky, jinak.“
4. „Protože šla domů.“ – „Proč šla domů?“ – „Protože se bála?“ – „Proč, čeho se bála?“ – „Kočky, že ji sní.“
5. „Měla ocásek, fousky, nos a oči.“ – „jaké měla oči?“ – „zelený.“ – „jaké měla fousky?“ – „s nosánkem.“ – „měla je krátké nebo dlouhé?“ – „krátké.“ – „a jaké měla uši?“ – „růžový“.

OTÁZKY – O MYŠCE 2

1. „Kohouta a kočičku.“
2. „Kohouta jako drak.“
3. „Kočičce se nebála.“
4. „Protože utíkala domů.“ – „Proč? Čeho se lekla?“ – „Kohouta.“
5. „Kočka byla šedivá.“ – „Jaké byly vousky? Krátké nebo dlouhé?“ – „Krátké.“
6. „Kohout byl červený a barevný.“

Tabulka 124 – Otázky a odpovědi O myšce – dívka OVŘ

	1. sezení				2. sezení			
	A	N	Částečně správně	P	A	N	Částečně správně	P
Která dvě zvířátka myška potkala?			✓		✓			
Co si myslela o kohoutovi?		×			✓			
Co si myška myslela o kočce?		×					✓	
Proč kočka myšku nesnědla?		×			✓			
Popiš, jak vypadala kočka a jak kohout?			✓				✓	

Tabulka 125 – Otázky a odpovědi O myšce – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	0	3
Chybné odpovědi	3	0
Částečně správné odpovědi	2	2

OTÁZKY – O ZIMĚ 1

1. „Jiný.“ – „A jaký, co bylo venku?“ – „Sníh.“ – „To bylo v létě?“ – „Ne, sněžilo.“ – „A kdy sněží?“ – „Jak je zima.“
2. „O královně. Protože jí zvonil budík.“
3. „Protože bylo léto.“ – „To ne, co musela holčička udělat?“ – „Musela vzbudit princeznu (královnu) budíkem.“ – „A co se stalo potom?“ – „A královna se probudila.“ – „A co pak začalo?“ – „Sněžít.“
4. „Budík.“

OTÁZKY – O ZIMĚ 2

1. „Zima.“
2. „Jak napadne sníh.,,
3. „Protože byla zima, protože královna se nevzbudila“
4. „Budík.“

Tabulka 126 – Otázky a odpovědi O zimě – dívka OVŘ

	1. sezení				2. sezení			
	A	N	Částečně správně	P	A	N	Částečně správně	P
Kdy se příběh odehrává?	✓				✓			
Co se holčičce zdálo?			✓				✓	
Proč nesněžilo?			✓		✓			
Co mělo sněhovou královnu vzbudit?	✓				✓			

Tabulka 127 – Výsledky otázky a odpovědi O zimě – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	2	3
Chybné odpovědi	0	0
Částečně správné odpovědi	2	1

OTÁZKY – O TŘECH PRASÁTKÁCH 1

1. „Dřeva, uhlí, břízy.“
2. „Jenom foukat. Odfouknout domeček.“ – „Jenom? Proto to dělal?“ – „Protože chtěl. Protože je chtěl sníst.“ „Sníst“
3. „Mohl sfouknout dům.“ – „A udělal jim ještě něco?“ – „Né.“
4. „Poslední.“
5. „Udělalí oheň, pak se spálil a pak lezl z komínem.“

OTÁZKY - O TŘECH PRASÁTKÁCH 2

1. „Cihly, dřeva, slámy.“
2. „Sníst.“
3. „Sfouknul baráky.“
4. „Poslední.“
5. „Jenom šel do komína a udělal ohýnek a jenom spálil ocas.“

Tabulka 128 – Otázky a odpovědi Tři prasátka – dívka OVŘ

	1. sezení				2. sezení			
	A	N	Částečně správně	P	A	N	Částečně správně	P
Z čeho si prasátka postavila domeček?		×			✓			
Co chtěl vlk udělat prasátkům?			✓		✓			
Co jim udělal?	✓				✓			
Které prasátko bylo nejchytřejší?	✓				✓			
Jak dopadl vlk?	✓				✓			

Tabulka 129 – Výsledky otázky a odpovědi Tři prasátka – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	3	5
Chybné odpovědi	1	0
Částečně správné odpovědi	1	0

OTÁZKY – O SNĚHURCE 1

1. „Protože byla zlobivá“
2. „Musel sdce vysíznout? – „Komu, Sněhurce?“ – „Ne.“ – „Tak komu?“ – „Kálovně.“
3. „Mala had“ – „Tak co udělala?“ – Udelala oběd“ – „Ale ne, ona se přeci z těch talířků najedla, pak se... - „napila.“ – „A potom?“ – „ Pak spala.“
4. „Otevřít dveře. Neposlechla.“ – „A proč?“ – „Protože tam byl myslivec.“
5. nevěděla ani s náповědou

OTÁZKY 2 – O SNĚHURCE 2

1. „Protože chtěla políbit.“
2. „Myslivec jenom zastřelil srnku a srdce dal královně.“
3. „Sněhurka měla hlad, tak se hamala a napila a pak šla do postele.“
4. „Nesmí otevřít dveře někomu. Nee.“
5. „Sněhurce udělala más tady jablko.“ – „Jaké bylo?“ – „Otrávený.“

Tabulka 130 – Otázky a odpovědi O Sněhurce – dívka OVŘ

	1. sezení				2. sezení			
	A	N	Částečně správně	P	A	N	Částečně správně	P
Proč se královna zlobila na Sněhurku?		×				×		
Co udělal myslivec?		×			✓			
Co udělala Sněhurka, když vešla do chaloupky?			✓		✓			
Co řekli trpaslíci Sněhurce? A poslechla Sněhurka? Proč neposlechla?			✓				✓	
Co udělala královna?		×			✓			

Tabulka 131 – Výsledky otázky a odpovědi O Sněhurce – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	0	3
Chybné odpovědi	3	1
Částečně správné odpovědi	2	1

OTÁZKY – O ŘEPĚ 1

1. „Dědeček.“
2. „Protože byla velká.“
3. „Babička, holčička.“
4. „Myška a kočička a pejsek“

OTÁZKY – O ŘEPĚ 2

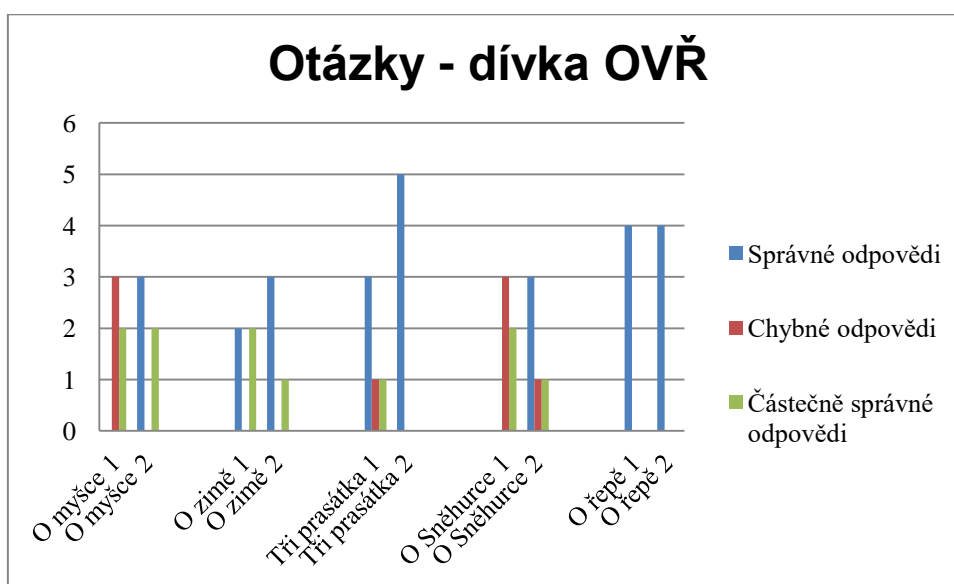
1. „Dědeček.“
2. „Protože byla velká.“
3. „Babička, holčička.“
4. „Myška a kočička a pejsek.“

Tabulka 132 – Otázky a odpovědi O řepě – dívka OVŘ

	1. sezení				2. sezení			
	A	N	Částečně správně	P	A	N	Částečně správně	P
Kdo zasadil řepu?	✓				✓			
Proč nemohl dědeček řepu vytáhnout?	✓				✓			
Kdo z lidí ještě pomáhal?	✓				✓			
Která zvířátka pomáhala?	✓				✓			

Tabulka 133 – Výsledky otázky a odpovědi O řepě – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	4	4
Chybné odpovědi	0	0
Částečně správné odpovědi	0	0

Graf 23 – Otázky – dívka OVŘ

OTÁZKY A ODPOVĚDI – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 134 – Souhrnné výsledky otázky a odpovědi – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	9	18
Chybné odpovědi	7	1
Částečně správné odpovědi	7	4

Graf 24 – Otázky – souhrn – dívka OVŘ

Tabulka 134a graf 24 poukazují na schopnost zapamatovat si příběh, reprodukovat jeho části a správně odpovědět. V celém stimulačním programu bylo zahrnuto 23 otázek, které souvisely s předchozím čteným textem. Dívka při prvních sezeních odpověděla celkem devětkrát správně. Otázek, na které odpověděla chybně bylo sedm, a sedm bylo také otázek, které zodpověděla buď pouze částečně (tzn. část byla zodpovězena správně a část chybně nebo vůbec) nebo s konkrétním naváděním ke správné odpovědi. Dívka občas odhadovala, co by se hodilo jako správná odpověď. Například při popisu kočky z textu se snažila popsat kočku obecně nebo při otázce, co udělala Sněhurka, když vešla do chalupy, odpověděla, že měla hlad, a tak udělala oběd. Patrné je také to, že dívka má problém s koncentrací, se kterou se úzce propojuje krátkodobá paměť. Dívka často ani po přečtení kratších částí textu nebyla schopná odpovědět správně. Nepamatovala si, o čem text byl. Zaregistrovala jej pouze rámcově. Toto se při druhé expozici zlepšilo. Dívka již věděla, o čem texty jsou a mohla se lépe soustředit na detaily. Počet správných odpovědí se zdvojnásobil. Z původních devíti odpovědí dívka odpověděla správně osmnáctkrát. Chybně odpověděla pouze na jednu otázku a jako částečné odpovědi byly uznány odpovědi u čtyř otázek. Jako nejtěžší texty se jevily pohádky O myšce a O Sněhurce. Podrobnější výsledky jsou uvedeny v *tabulkách 124-133* a *grafu 23*.

TŘETÍ ÚKOL – JEDNOTNÉ A MNOŽNÉ ČÍSLO

JEDNOTNÉ-MNOŽNÉ ČÍSLO – O MYŠCE

Tabulka 135 – Jednotné-množné číslo O myšce – dívka OVŘ

Tady je	1. sezení							2. sezení							
	A	N	P	Tady jsou	A	N	P	Tady je	A	N	P	Tady jsou	A	N	P
myš/ Myška	✓			myšky	✓			myš/ myška	✓			myšky	✓		
Kočka	✓			kočky	✓			kočka	✓			kočky	✓		
Drak	✓			draci		×	Draky	drak	✓			draci	✓		
slunce/ Sluníčko	✓			slunce/ Sluníčka	✓			slunce/ Sluníčko	✓			Slunce/ Sluníčka	✓		

Tabulka 136 – Výsledky jednotné-množné číslo O myšce – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	7	8
Chybné odpovědi	1	0

JEDNOTNÉ-MNOŽNÉ ČÍSLO – O ZIMĚ

Tabulka 137 – Jednotné množné číslo O zimě – dívka OVŘ

Tady je	1. sezení							2. sezení							
	A	N	P	Tady jsou	A	N	P	Tady je	A	N	P	Tady jsou	A	N	P
Vločka	✓			Vločky	✓			Vločka	✓			Vločky	✓		
Holčička	✓			Holčičky	✓			Holčička	✓			Holčičky	✓		
Budík	✓			Budíky	✓			Budík	✓			Budíky	✓		
Okno	✓			Okna	✓		Dva	Okno	✓			Okna	✓		

Tabulka 138 – Výsledky jednotné-množné číslo O zimě – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	8	8
Chybné odpovědi	0	0

JEDNOTNÉ-MNOŽNÉ ČÍSLO – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 139 – Jednotné-množné číslo Tři prasátka – dívka OVŘ

Tady je	1. sezení							2. sezení							
	A	N	P	Tady jsou	A	N	P	Tady je	A	N	P	Tady jsou	A	N	P
Prasátko	✓			Prasátka	✓			Prasátko	✓			Prasátka	✓		
Vlk	✓			Vlci	✓			Vlk	✓			Vlci	✓		
Les	✓			Lesy	✓			Les	✓			Lesy	✓		
Čert	✓			Čerti	✓			Čert	✓			Čerti	✓		

Tabulka 140 – Výsledky jednotné-množné číslo Tři prasátka – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	8	8
Chybné odpovědi	0	0

JEDNOTNÉ-MNOŽNÉ ČÍSLO – O SNĚHURCE

Tabulka 141 – Jednotné-množné číslo O Sněhurce – dívka OVŘ

Tady je	1. sezení							2. sezení							
	A	N	P	Tady jsou	A	N	P	Tady je	A	N	P	Tady jsou	A	N	P
Hrneček	✓			Hrnečky	✓			Hrneček	✓			Hrnečky	✓		
Trpaslík	✓		Kepaslík	Trpaslíci	✓		Kepaslíci	Trpaslík	✓			Trpaslíci	✓		
Zrcadlo	✓			Zrcadla	✓			Zrcadlo	✓			Zrcadla	✓		
Princ	✓			Princové	✓		Princi	Princ	✓			Princové	✓		

Tabulka 142 – Výsledky jednotné-množné číslo O Sněhurce – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	8	8
Chybné odpovědi	0	0

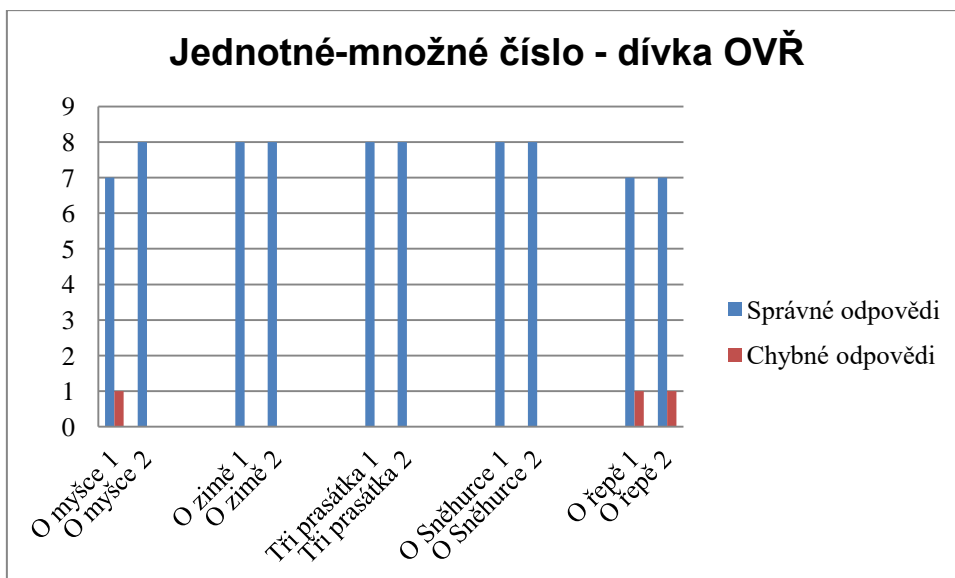
JEDNOTNÉ-MNOŽNÉ ČÍSLO – O ŘEPĚ

Tabulka 143 – Jednotné-množné číslo O řepě – dívka OVŘ

Tady je	1. sezení							2. sezení							
	A	N	P	Tady jsou	A	N	P	Tady je	A	N	P	Tady jsou	A	N	P
Dědeček	✓			Dědečci		×	Dědečky	Dědeček	✓			Dědečci		×	
Babička	✓			Babičky	✓			Babička	✓			Babičky	✓		
Pejsek	✓			Pejsci	✓			Pejsek	✓			Pejsci	✓		
Řepa	✓			Řepy	✓			Řepa	✓			Řepy	✓		

Tabulka 144 – Výsledky jednotné-množné číslo O řepě – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	7	7
Chybné odpovědi	1	1

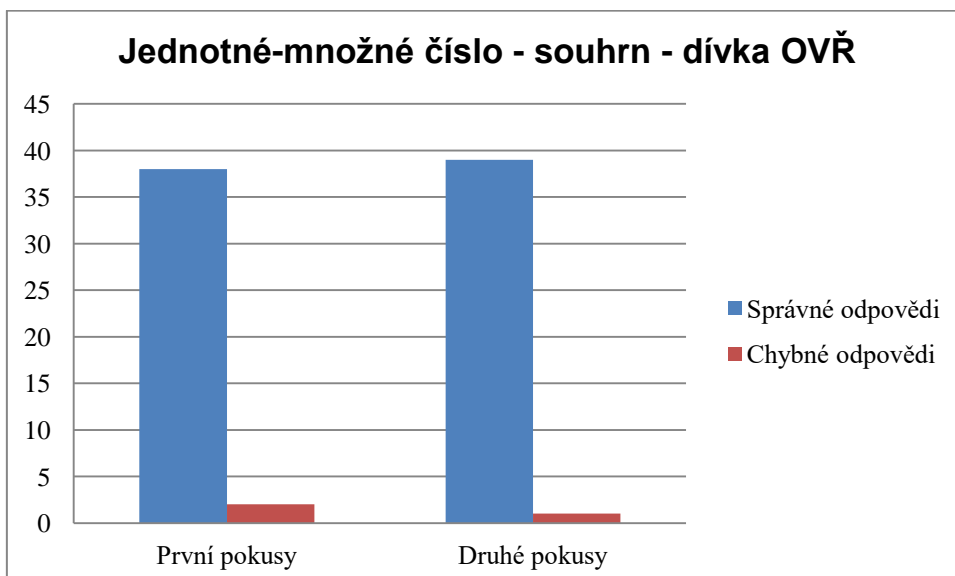

Graf 25 – Jednotné-množné číslo – dívka OVŘ

JEDNOTNÉ A MNOŽNÉ ČÍSLO – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 145 – Souhrnné výsledky jednotné-množné číslo – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	38	39
Chybné odpovědi	2	1

Graf 26 – Jednotné-množné číslo – souhrn – dívka OVŘ

Tabulka 145 a graf 26 poukazují na dívčinu schopnost tvořit jednotné a množné číslo. Dívka ze dvaceti dvojic slov chybovala při první expozici celého programu pouze dvakrát,

a to ve dvojici drak-draci, kdy množné číslo vytvořila s pádovou koncovkou odpovídající 4. pádu mužského životného rodu, tedy „draky“. Stejný problém se vyskytl u dvojice dědeček-dědečci (dědečkové), kdy opět v množném čísle užila koncovku odpovídající 4. pádu („dědečky“). Pokud dívka užila také číslovku před slovem, občas ji vytvořila v nesprávném rodě („dva okna“). Většinu slov však tvořila gramaticky správně. Při druhé expozici dívka chybovala pouze jednou, a to opět v nesprávné pádové koncovce u množného čísla dědečci („dědečky“). Podrobnější výsledky jsou uvedeny v *tabulkách 135-144 a grafu 25*.

ČTVRTÝ ÚKOL - ROZDÍLY

ROZDÍLY – O MYŠCE 1

1. „Barák. Tady je stan a tady barák.“
2. „Tady je kohout, tady je drak.“
3. „Tady je zajíc, tady je kočka.“

ROZDÍLY – O MYŠCE 2

1. „Tady je domeček a tady je stan.“
2. „Tady je králík, tady je kočka.“
3. „Tady je kohout, tady je drak.“
4. „Už nic.“

Tabulka 146 – Rozdíly O myšce – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Dům-Stan	✓			✓		
Zajíc-Kočka	✓			✓		
Kohout-Drak	✓			✓		

Tabulka 147 – Výsledky rozdílů O myšce – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	3	3
Chybné odpovědi	0	0

ROZDÍLY – O ZIMĚ 1

1. „Tady není a tady je druhá. A tady je na druhém okně.“
2. „Tady není žebřík a tady je.“
3. „Tady není sněhulák a tady jo.“
4. „Tady není budík a tam jo.“
5. „Tady je sněhulák a tady není.“

ROZDÍLY – O ZIMĚ 2

1. „Tady je na levé a tady je na pravé.“
2. „Tady je sněhulák a tady není.“
3. „Tady spí jinak.“
4. „Tady je žebřík a tady není.“
5. „Tady není budík a tady je.“

Tabulka 148 – Rozdíly O zimě – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Žebřík	✓			✓		
Vločka	✓			✓		
Budík	✓			✓		
Sněhulák	✓			✓		
Holčička	✓			✓		

Tabulka 149 – Výsledky rozdílů O zimě – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	5	5
Chybné odpovědi	0	0

ROZDÍLY – O TŘECH PRASÁTKÁCH 1

1. „Tady je dřevo a tady je sláma.“
2. „Tady je čistý a tady je špinavý.“
3. „Tady je pes a tady je vlk.“
4. „Tady je starý domeček a tady je nový domeček.“
5. „Tady je oheň a tady není.“

ROZDÍLY – O TŘECH PRASÁTKÁCH 2

1. „Tady je oheň a tady není.“
2. „Tady je dřevo a tady je sláma.“
3. „Tady je pes a tady je vlk.“
4. „Tady je starý domeček a tady je nový domeček.“
5. „Tady je čistý a tady je špinavý.“

Tabulka 150 – Rozdíly Tři prasátka – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Vlk – Pes	✓			✓		
Domeček – Chaloupka	✓			✓		
Špinavý – Čistý	✓			✓		
Sláma – Dřevo	✓			✓		
Oheň	✓			✓		

Tabulka 151 – Výsledky rozdílů Tři prasátka – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	5	5
Chybné odpovědi	0	0

ROZDÍLY – O SNĚHURCE 1

1. „Tady je sluníčko a tady je měsíc.“
2. „Tam je starý domeček a tam je nový domeček.“
3. „Tato jsou hrušky a tady jsou jabka.“
4. „Tady je zelený pták a tady modrý.“
5. „Tady je smutný a tady veselý krepaslík.“

ROZDÍLY – O SNĚHURCE 2

1. „Tady jsou hrušky a tady jsou jablka.“
2. „Tady jsou věže a tady domeček.“
3. „Tady je zelenej a tady je modrej pták.“
4. „Tady je veselej a tady je smutnej.“
5. „Tady je sluníčko a tady je měsíc.“

Tabulka 152 – Rozdíly O Sněhurce – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Slunce-měsíc	✓			✓		
Ptáčci	✓			✓		
Trpaslíci	✓			✓		
Domek-panelák	✓			✓		
Jablka-hrušky	✓			✓		

Tabulka 153 – Výsledky rozdíly O Sněhurce – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	5	5
Chybné odpovědi	0	0

ROZDÍLY – O ŘEPĚ 1

1. „Tady je hnědá a šedá myška.“
2. „Tady není traktor a tady je.“
3. „Tady je chlapeček a tady je holčička.“
4. „Tady je hnědá a tady šedá kočička.“
5. „Tady je červená a tady je žlutá řepa.“

ROZDÍLY – O ŘEPĚ 2

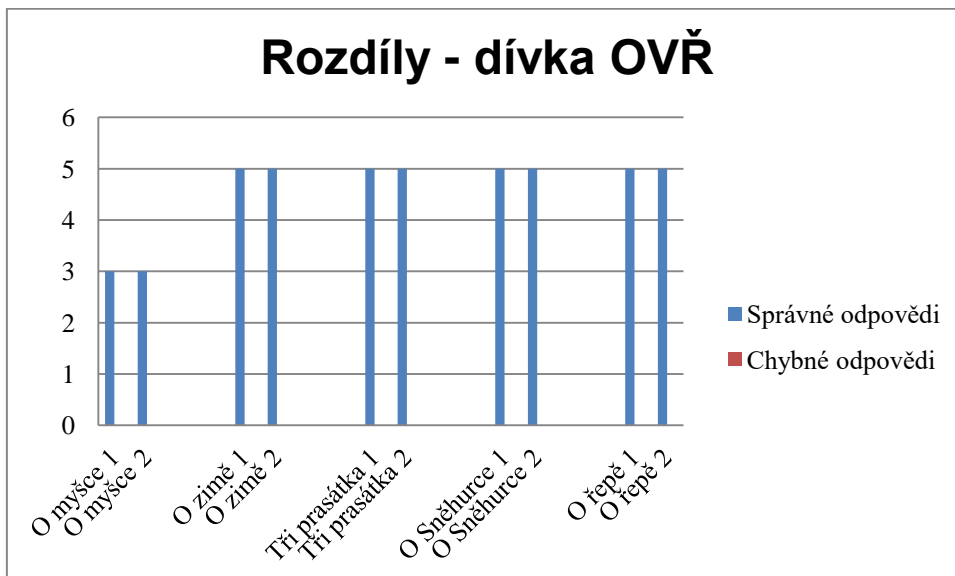
1. „Tady je chlapec a tady je holka.“
2. „Tady je červená a tady je žlutá řepa.“
3. „Tady je hnědá a tady je šedá kočka.“
4. „Stejně myš.“
5. „Tady není traktor a tady je.“

Tabulka 154 – Rozdíly O řepě – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Řepa	✓			✓		
Traktor	✓			✓		
Kluk-Holka	✓			✓		
Kočka	✓			✓		
Myš	✓			✓		

Tabulka 155 – Výsledky rozdílů O řepě – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	5	5
Chybné odpovědi	0	0

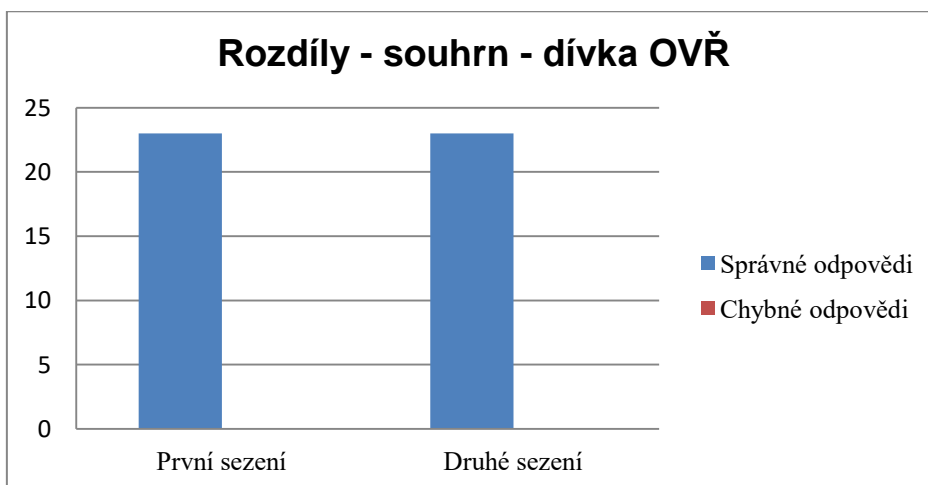

Graf 27 – Rozdíly – dívka OVŘ

ROZDÍLY – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 156 – Souhrnné výsledky rozdílů – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	23	23
Chybné odpovědi	0	0

Graf 28 – Rozdíly – souhrn – dívka OVŘ

Tabulka 156 a graf 28 poukazují na výkon dívky v oblasti zrakového vnímání. Dívka v tomto úkolu při první i druhé expozici stimulačního programu nechybovala ani v jednom případě. Zpočátku říkala jen „Tady je a tady není“. Vždy bylo nutné dívku upozornit, aby konkretizovala, co na obrázku není. Poté si zvykla používat celou větu i s tím obrázkem, na který zaměřovala svoji pozornost. Mezi obrázky se orientuje dobře a pozornost mezi ně dělí rovnoměrně. Větou ukončí své hledání, nezůstává potichu a nečeká. Podrobnější výsledky v jednotlivých úkolech zabývajících se rozdíly se nachází v *tabulkách 146-155* a *grafu 27*.

PÁTÝ ÚKOL – ANALÝZA-SYNTÉZA

ANALÝZA-SYNTÉZA – O MYŠCE

Tabulka 157 – Analýza-syntéza O myšce – dívka OVRĚ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Domeček/Dům/Do mek	✓			✓		
Zástěra	✓			✓		
Kočka/Kočička	✓			✓		
Drak	✓			✓		
Slunce/ Sluníčko	✓			✓		
Srdce/Srdíčko	✓			✓		

Tabulka 158 – Výsledky analýza-syntéza O myšce – dívka OVRĚ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	6
Chybné odpovědi	0	0

ANALÝZA-SYNTÉZA – O ZIMĚ

Tabulka 159 – Analýza-syntéza O zimě – dívka OVRĚ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Hrad/Zámek	✓			✓		
Budík	✓			✓		
Holčička/Holka	✓			✓		
Vločka	✓			✓		
Žebřík	✓			✓		
Sněhuláci	✓			✓		

Tabulka 160 – Výsledky analýza-syntéza O zimě – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	6
Chybné odpovědi	0	0

ANALÝZA-SYNTÉZA – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 161 – Analýza-syntéza Tři prasátka – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Les	✓			✓		
Vlk	✓			✓		
Prasátka	✓			✓		
Postel/Postýlka	✓			✓		
Nohy	✓			✓		
Sláma	✓			✓		

Tabulka 162 – Výsledky analýza-syntéza Tři prasátka – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	6
Chybné odpovědi	0	0

ANALÝZA-SYNTÉZA – O SNĚHURCE

Tabulka 163 – Analýza-syntéza O Sněhurce – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Jablko	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Trpaslíci	✓			✓		
Princ	✓			✓		
Myslivec	✓			✓		
Královna	✓			✓		

Tabulka 164 – Výsledky analýza-syntéza O Sněhurce – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	6
Chybné odpovědi	0	0

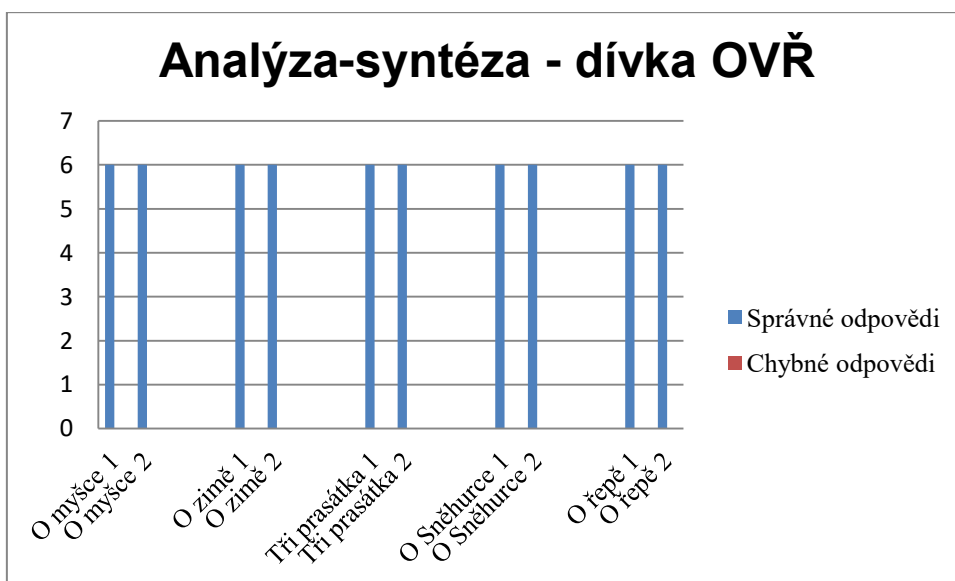
ANALÝZA-SYNTÉZA – O ŘEPĚ

Tabulka 165 – Analýza-syntéza O řepě – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Dědeček	✓			✓		
Babička	✓			✓		
Řepa	✓			✓		
Pejsek	✓			✓		
Myš/Myška/ Myšička	✓			✓		
Sukně/ Sukýnka	✓			✓		

Tabulka 166 – Výsledky analýza-syntéza O řepě – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	6
Chybné odpovědi	0	0

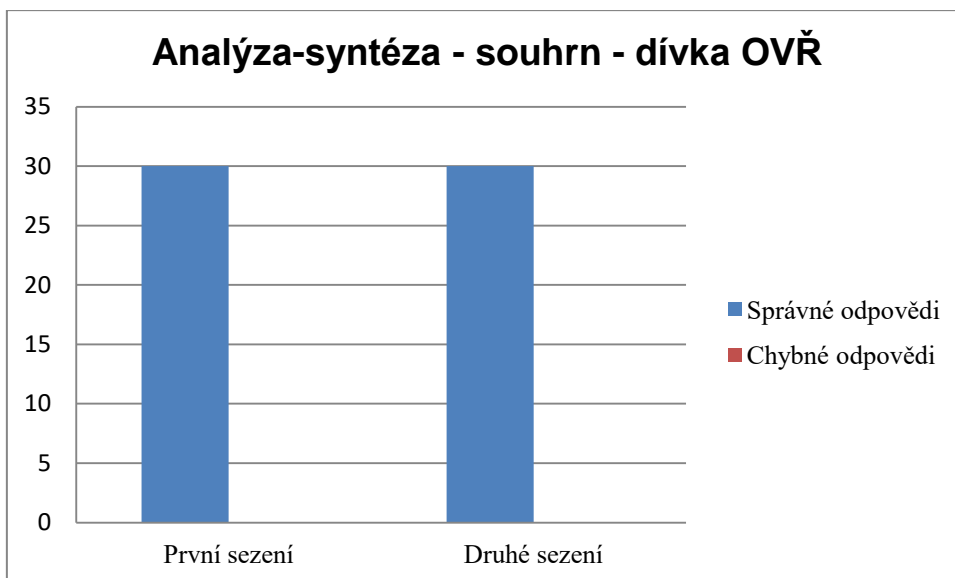

Graf 29 – Analýza-syntéza – dívka OVŘ

ANALÝZA-SYNTÉZA – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 167 – Souhrnné výsledky analýza-syntéza – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	30	30
Chybné odpovědi	0	0

Graf 30 – Analýza-syntéza – souhrn – dívka OVŘ

Tabulka 167a graf 30 ukazuje, jak je dívka schopná rozdělovat slova na slabiky a určovat jejich počet. Jde o důležitou schopnost, která je nutná pro pozdější osvojování si čtení při užití analyticko-syntetické metody. Dívka je schopná vytleskat všechna slova. Občas splete čtyřslabičné slovo, ale opraví se. Při prvních sezeních dívka slabikuje a počítá si na prstech. Vždy to slovo ještě jednou zopakuje a pak řekne, kolik slabik slovo má. Při prvním sezení jí nešla umisťovat kolečka, aniž by si vždy slabiku několikrát neodpočítala na prstech. Bylo potřeba vysvětlit. Takto to probíhalo u prvních dvou sezení. Poté již začala umisťovat kolečka s větší jistotou. Při opakování stimulačního programu již přestávala při umisťování koleček počítat na prstech a kolečka umisťovala pouze s hlasitým slabikováním bez tleskání, a následně ukazování si na prstech. Vždy když položila poslední kolečko, tak jejich počet spočítala a řekla, kolik slabik slovo má. Na konci druhého opakování programu již zvládala toto všechno s jistotou. Podrobnější výsledky jsou uvedeny v tabulkách 157-166 a grafu 29.

ŠESTÝ ÚKOL – PŘEDLOŽKY

PŘEDLOŽKY – O MYŠCE

Tabulka 168 – Předložky O myšce – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
V košíku	✓			✓		
Vedle košíku	✓			✓		

Pod košíkem	✓			✓		
Na košíku	✓			✓		
Mezi košíky		×	Vedle	✓		
Před košíkem	✓			✓		
Za košíkem	✓			✓		

Tabulka 169 – Výsledky předložky O myšce – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	7
Chybné odpovědi	1	0

PŘEDLOŽKY – O ZIMĚ

Tabulka 170 – Předložky O zimě – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Nad postelí		×	„Za“ – i po několika pokusech pojem „nad“ nechápe	✓		
Vedle postele	✓			✓		
Pod postelí	✓			✓		
Na posteli		×	U postele, peřiny	✓		
Mezi postelemi	✓			✓		
Před postelí	✓			✓		
Za postelí	✓			✓		

Tabulka 171 – Výsledky předložky O zimě – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	5	7
Chybné odpovědi	2	0

PŘEDLOŽKY – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 172 – Předložky Tři prasátka – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Na stromě	✓			✓		
Mezi stromy	✓		Stromy	✓		
Vedle stromu	✓			✓		
Podstromem	✓			✓		
Před stromem	✓			✓		
Za stromem	✓			✓		

Tabulka 173 – Výsledky Předložky Tři prasátka – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	6
Chybné odpovědi	0	0

PŘEDLOŽKY – O SNĚHURCE

Tabulka 174 – Předložky O Sněhurce – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Na stole	✓			✓		
Mezi stoly	✓			✓		
Vedle stolu	✓			✓		
Pod stolem	✓		Pod stolí	✓		
Před stolem	✓			✓		
Za stolem	✓			✓		
Nad stolem		×		✓		

Tabulka 175 – Výsledky předložky O Sněhurce – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	7
Chybné odpovědi	1	0

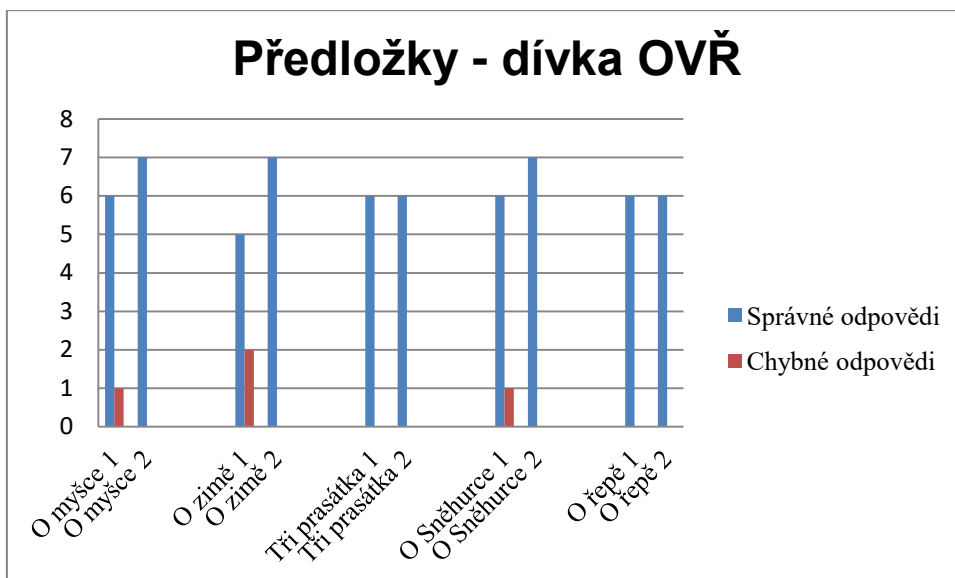
PŘEDLOŽKY – O ŘEPĚ

Tabulka 176 – Předložky O řepě – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Vedle boudy	✓			✓		
V boudě	✓			✓		
Na boudě/střeše	✓			✓		
Mezi boudami	✓			✓		
Před boudou	✓			✓		
Za boudou	✓			✓		

Tabulka 177 – Předložky O řepě – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	6
Chybné odpovědi	0	0

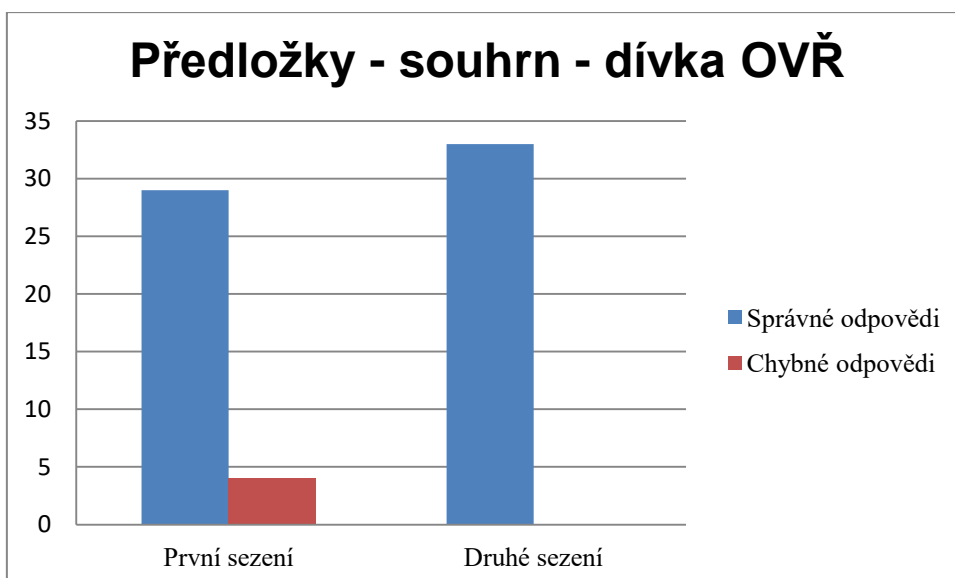

Graf 31 – Předložky – dívka OVŘ

PŘEDLOŽKY – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 178 – Souhrnné výsledky předložky – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	29	33
Chybné odpovědi	4	0

Graf 32 – Předložky – souhrn – dívka OVŘ

Tabulka 178a graf 32 poukazují na schopnost dívky užívat místní předložky. Dívka tyto předložky zvládá užívat na celkem dobré úrovni. Občas chybuje. Chyby jsou nekonstantní.

Dívce se pletou podle záznamů tyto předložky: „mezi“ a „nad“. Dívka jednou chybovala také v předložce „na“. S velkou pravděpodobností dívku zmátl obrázek postele, který byl natočený v jiném úhlu. Nepomohlo ani vysvětlení, že holčička stála na posteli, začala skákat a je ve vzduchu. Podruhé již polohu holčičky určila správně. Při opakování stimulačního programu dívka nechybovala. Podrobné výsledky jsou uvedeny v *tabulkách 168 a grafu 31*.

SEDMÝ ÚKOL – OPOZITA

OPOZITA – O MYŠCE

Tabulka 179 – Opozita O myšce – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Mladý-Starý		×	Místo mladá použila nová	✓		
Potichu-Nahlas		×	Potišejc	✓		
Otevřený – Zavřený	✓			✓		

Tabulka 180 – Výsledky opozita O myšce – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	1	3
Chybné odpovědi	2	0

OPOZITA – O ZIMĚ

Tabulka 181 – Opozita O zimě – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Teplo-Zima	✓			✓		
Dlouhý-Krátký	✓			✓		
Noc-Den		×	Noc / ráno	✓		

Tabulka 182 – Výsledky opozita O zimě – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	2	3
Chybné odpovědi	1	0

OPOZITA – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 183 – Opozita Tři prasátka – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Studený-Teplý	✓			✓		
Špinavý-Čistý	✓			✓		
Těžký-Lehký		×	Těžký – netěžký	✓		

Tabulka 184 – Výsledky opozita Tři prasátka – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	2	3
Chybné odpovědi	1	0

OPOZITA – O SNĚHURCE

Tabulka 185 – Opozita O Sněhurce – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Hodná-Zlá	✓			✓		
Malý – Velký	✓			✓		
Smutný-Veselý	✓			✓		

Tabulka 186 – Výsledky opozita O Sněhurce – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	3	3
Chybné odpovědi	0	0

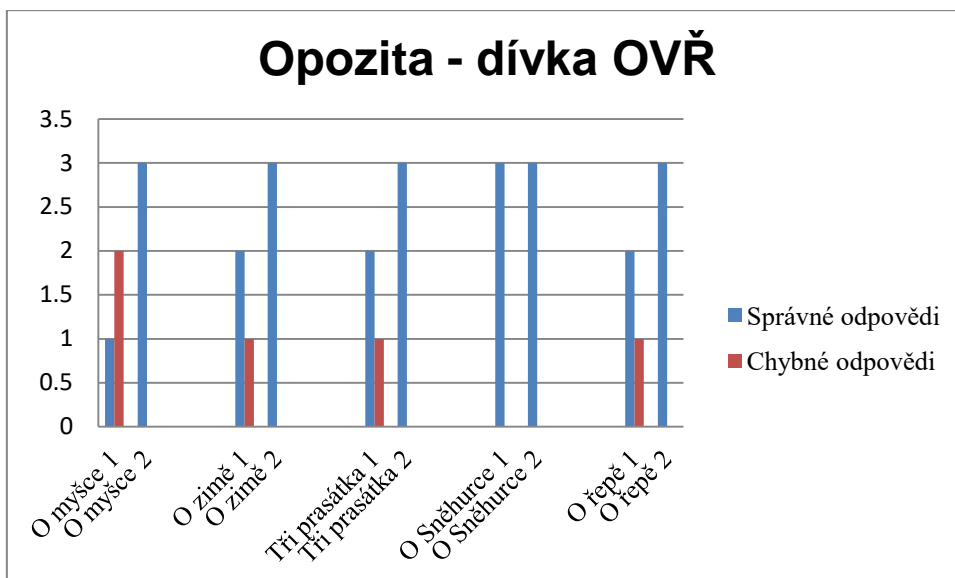
OPOZITA – O ŘEPĚ

Tabulka 187 – Opozita O řepě – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Tvrdý-Měkký		×	Neměkký	✓		
Plný-Prázdný	✓			✓		
Hodně-Málo	✓			✓		

Tabulka 188 – Výsledky opozita O řepě – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	2	3
Chybné odpovědi	1	0

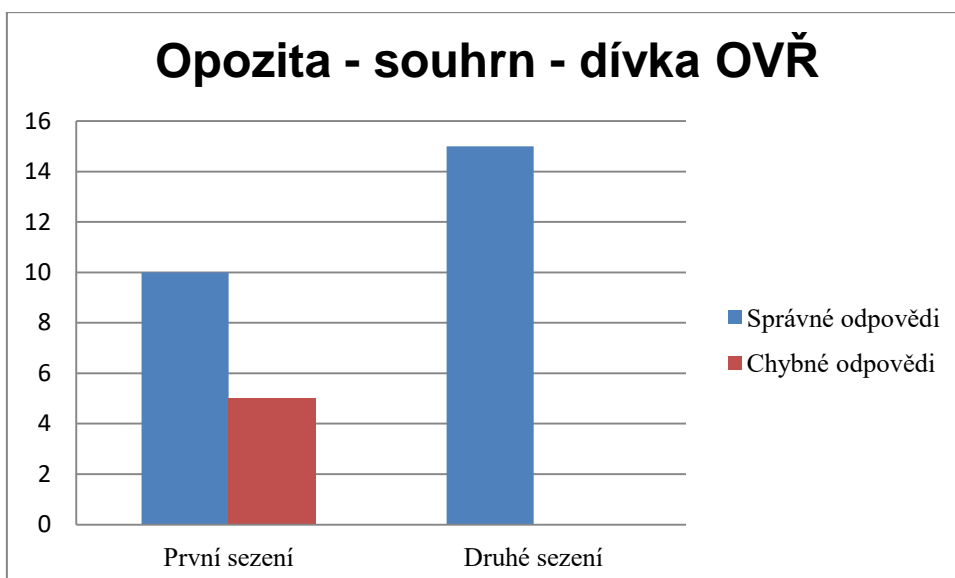

Graf 33 – Opozita – dívka OVŘ

OPOZITA – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 189 – Souhrnné výsledky opozita – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	10	15
Chybné odpovědi	5	0

Graf 34 – Opozita – souhrn – dívka OVŘ

Tabulka 189a graf 34 poukazují na schopnost dívky pojmenovat a vytvořit slova opačného významu. V každé části stimulačního programu byly využity tři dvojice opozit. Nejvíce problémová byla opozita v první části stimulačního programu (mladý-starý, potichu-nahlas). Nejprve dívka chybovala v přiřazení dvou obrázků ze tří, a to když přiřadila chlapce, který křičí nahlas ke starému pánovi a mladou dívku k dívce, která šeptá. Předpokladem je, že přiřadila obrázky podle jejich nejvýraznější podobnosti (dívka-dívka, muž-chlapec). Po ujasnění si, co vlastně dělá druhá dvojice (šeptá-křičí) obrázky přiřadila správně. Při prvním sezení užila pro dívku přídavné jméno „nová“ místo mladá. U dvojice, kde se děti projevují různě hlasitě, pak slovo potichu utvořila jako „potišeje“. To nebylo uznáno, jelikož se jedná o stupňování přídavného jména. Při druhém opakování již v těchto slovech nechybovala, a to ani v přiřazení. Další obtížnou dvojicí byla dvojice noc-den, kdy dívka místo slova den použila slovo ráno. Pro všechny děti byla tato dvojice nejobtížnější. Předpoklad je, že je náročná na časovou orientaci. Po druhé již dívka dvojici utvořila správně, ale až na druhý pokus, kdy se opravila. Byla patrná nejistota. Poslední dvě dvojice, které poprvé dívce činily potíže, byla opozita těžký-lehký a tvrdý-měkký. V obou případech utvořila druhou dvojici se zápornou předponou ne. Těžký-netěžký a měkký-neměkký. Po vysvětlení již dívka zvládla tyto dvojice utvořit. Při druhém sezení v nich již nechybovala. Podrobnější výsledky jsou uvedeny v *tabulkách 179-188 a grafu 33*.

OSMÝ ÚKOL – PŘECHYLOVÁNÍ

PŘECHYLOVÁNÍ – O MYŠCE

Tabulka 190 – Přechylování O myšce – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Kuchařka	✓			✓		
Učitelka	✓		Nejprve ředitel u mužského rodu	✓		
Policistka/ Policajtk	✓			✓		

Tabulka 191 – Výsledky přechylování O myšce – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	3	3
Chybné odpovědi	0	0

PŘECHYLOVÁNÍ – O ZIMĚ

Tabulka 192 – Přechylování O zimě – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Pošťáčka		×	Pošťák (m,ž)	✓		
Hasička	✓			✓		
Uklízečka	✓			✓		

Tabulka 193 – Výsledky přechylování O zimě – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	2	3
Chybné odpovědi	1	0

PŘECHYLOVÁNÍ – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 194 – Přechylování Tři prasátka – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	P
Doktor-Doktorka		×	Doktor – doktorice	✓		
Malíř-Malířka		×	Maloval – malířka (barevnice)	✓		
Kadeřník-Kadeřnice (holič-holička)	✓			✓		

Tabulka 195 – Výsledky přechylování Tři prasátka – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	1	3
Chybné odpovědi	2	0

PŘECHYLOVÁNÍ – O SNĚHURCE

Tabulka 196 – Přechylování O Sněhurce – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Král-Královna	✓			✓		
Zahradník- Zahradnice	✓			✓		
Čaroděj- Čarodějnice	✓			✓		

Tabulka 197 – Výsledky přechylování O Sněhurce – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	3	3
Chybné odpovědi	0	0

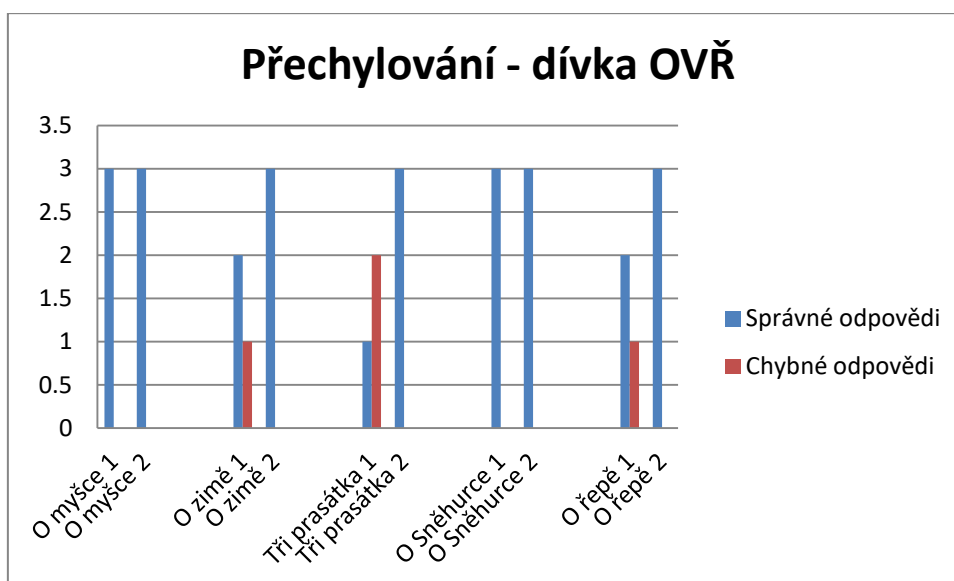
PŘECHYLOVÁNÍ – O ŘEPĚ

Tabulka 198 – Přechylování O řepě – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Farmář-Farmářka		×	Farmánice (ž)	✓		
Řidič-Řidička	✓		I traktorista/traktoristka	✓		
Veterinář-Veterinářka	✓			✓		

Tabulka 199 – Výsledky přechylování O řepě – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	2	3
Chybné odpovědi	1	0

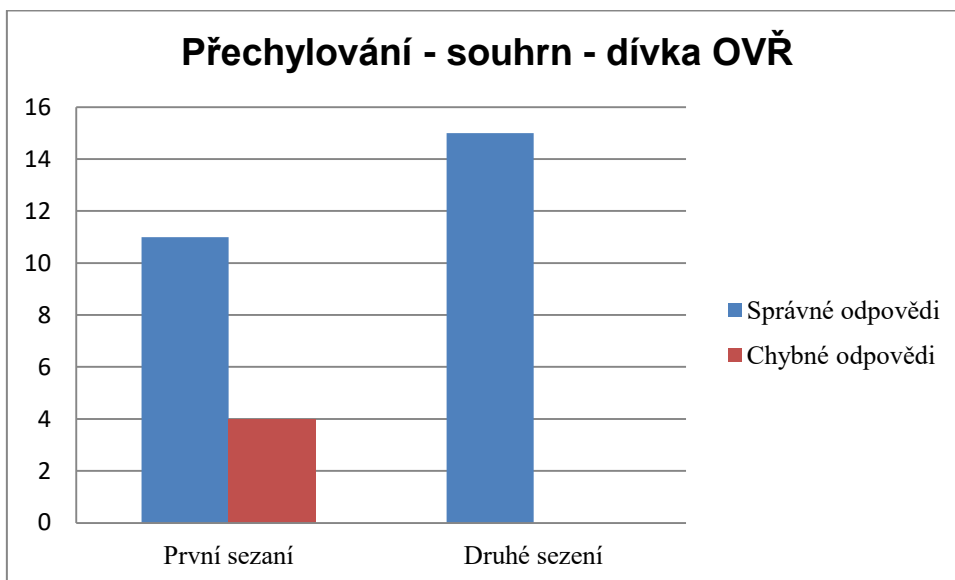

Graf 35 – Přechylování – dívka OVŘ

PŘECHYLOVÁNÍ – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 200 – Souhrnné výsledky přechylování – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	11	15
Chybné odpovědi	4	0

Graf 36 – Přechylování – souhrn – dívka OVŘ

Tabulka 200a graf 36 poukazuje na schopnost dívky přechylovat mužský a ženský rod. Dívka se v tomto úkolu při druhé expozici zlepšila o čtyři dvojice slov a již nechybovala. Jednotlivé obrázky poznala, chyby dělala vždy v jednom slově ze dvojice. U slova pošťák užíla stejné slovo jak pro mužský, tak pro ženský rod. Dalšími chybnými slovy byly: ženský tvar „doktorice“ (doktorka), „farmánice“ (farmářka) a mužský tvar „maloval“ (malíř). Dívka byla schopná také říci, co jednotlivé osoby na obrázcích dělají. U dvojice farmář-farmářka byla dívce poskytnuta nápověda, že pracují na farmě. Dívka z původních čtyř chyb při druhém sezení již nechybovala. Podrobnější výsledky jsou zahrnuty v tabulkách 190-199 a grafu 35.

DEVÁTÝ ÚKOL – FONEMATICKÝ SLUCH

FONEMATICKÝ SLUCH – O MYŠCE

Tabulka 201 – Fonemický sluch O myšce – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Miska je na stole, myška je pod stolem	✓			✓		
Před sluncem je mrak, na nebi létá drak.	✓			✓		
Hanka mává a Šimon dává	✓			✓		

Tabulka 202 – Výsledky fonemický sluch O myšce – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	3	3
Chybné odpovědi	0	0

FONEMATICKÝ SLUCH – O ZIMĚ

Tabulka 203 – Fonemický sluch O zimě – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Miska je na stole, myška je pod stolem	✓			✓		
Před sluncem je mrak, na nebi létá drak.	✓			✓		
Hanka mává a Šimon dává	✓			✓		
Anička má míč, Petr nese rýč	✓			✓		
Amálka se dívá a Pepíček zívá	✓			✓		

Tabulka 204 – Výsledky fonemický sluch O zimě – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	5	5
Chybné odpovědi	0	0

FONEMATICKÝ SLUCH – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 205 – Fonematický sluch Tři prasátka – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Miska je na stole, myška je pod stolem	✓			✓		
Před sluncem je mrak, na nebi létá drak.	✓			✓		
Hanka mává a Šimon dává	✓			✓		
Anička má míč, Petr nese rýč	✓			✓		
Amálka se dívá a Pepíček zívá	✓			✓		
Za domem je les, před domem stojí pes	✓			✓		
Na stole je tužka, vedle stolu je taška	✓			✓		

Tabulka 206 – Výsledky fonematický sluch Tři prasátka – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	7	7
Chybné odpovědi	0	0

FONEMATICKÝ SLUCH – O SNĚHURCE

Tabulka 207 – Fonematický sluch O Sněhurce – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Miska je na stole, myška je pod stolem	✓			✓		
Před sluncem je mrak, na nebi létá drak.	✓			✓		
Hanka mává a Šimon dává	✓			✓		
Anička má míč, Petr nese rýč	✓			✓		
Amálka se dívá a Pepíček zívá	✓			✓		
Za domem je les, před domem stojí pes	✓			✓		
Na stole je tužka, vedle stolu je taška	✓			✓		
Před hradem je brána, vedle hradu stojí vrána.		×		✓		
Maminka pejska vede a kluk pejska veze.	✓			✓		

Tabulka 208 – Výsledky fonemického sluch O Sněhurce – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	8	9
Chybné odpovědi	1	0

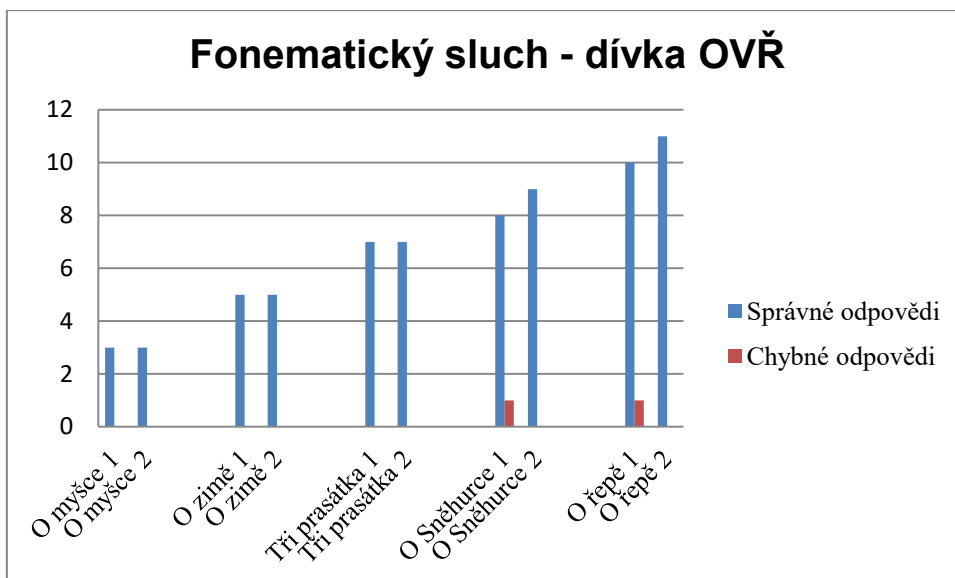
FONEMATICKÝ SLUCH – O ŘEPĚ

Tabulka 209 – Fonemický sluch O řepě – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Miska je na stole, myška je pod stolem	✓			✓		
Před sluncem je mrak, na nebi létá drak.	✓			✓		
Hanka mává a Šimon dává	✓			✓		
Anička má míč, Petr nese rýč	✓			✓		
Amálka se dívá a Pepíček zívá	✓			✓		
Za domem je les, před domem stojí pes	✓			✓		
Na stole je tužka, vedle stolu je taška	✓			✓		
Před hradem je brána, vedle hradu stojí vrána.		×		✓		
Maminka pejska vede a kluk pejska veze.	✓			✓		
Na poli je kupa, na louce stojí Kuba.	✓			✓		
Kosa je u stromu a koza je u domu.	✓			✓		

Tabulka 210 – Výsledky fonemického sluch O řepě – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	10	11
Chybné odpovědi	1	0

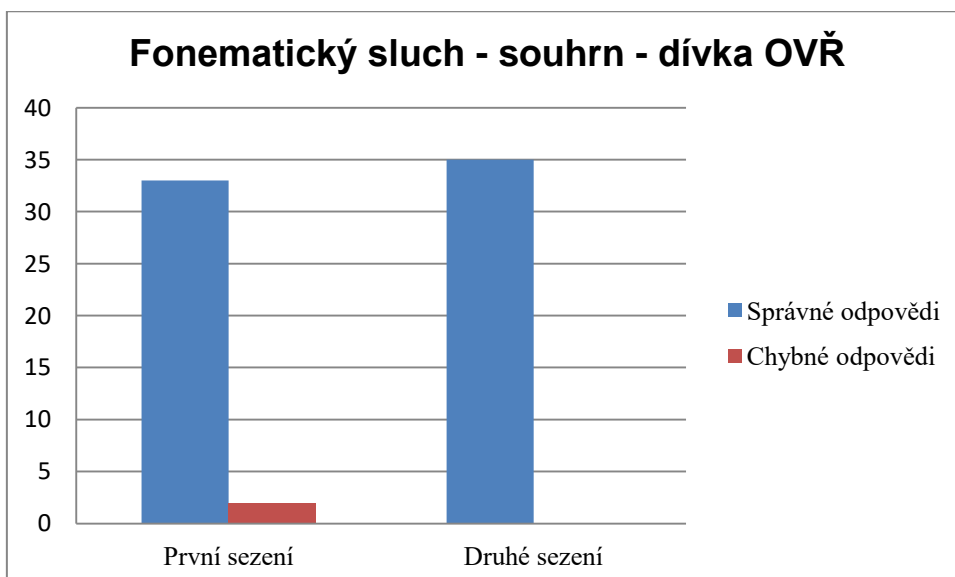

Graf 37 – Fonematický sluch – dívka OVŘ

FONEMATICKÝ SLUCH – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 211 – Souhrnné výsledky fonematický sluch – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	33	35
Chybné odpovědi	2	0

Graf 38 – Fonematický sluch – souhrn – dívka OVŘ

Tabulka 211 a graf 38 poukazují na dívčinu schopnost fonologické diferenciacie. Dívka dosahovala v tomto úkolu velmi dobrých výsledků. Chybovala pouze v jedné dvojici, a to

ve dvojici vrána-brána. V té chybovala ve dvou částech programu. Poté již nechybovala, ale vybírala tato slova nejistě, popřípadě se opravovala. Tato chybná dvojice byla s dívkou často opakována, tak, že byla ve větě slova zaměňována. Postupně dívka dokázala určit jednotlivé části věty (rozdělena na dvě poloviny). Na konci programu již byla schopná tuto dvojici rozeznat bez váhání v celé větě. Podrobné výsledky jsou uvedeny v *tabulkách 201-210* a *grafu 37*.

DESÁTÝ ÚKOL – ORIENTACE NA OBRÁZKU

ORIENTACE NA OBRÁZKU – O MYŠCE

Tabulka 212 – Orientace na obrázku O myšce – dívka OVR

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Jednu kočku	✓			✓		
Dva kohouty	✓			✓		
Na strom draka	✓			✓		
Domeček vedle kočky	✓			✓		
Pod kočku obě pířka		×		✓		
Draka před slunce	✓			✓		
Kočku vedle kohouta	✓			✓		
Všechny obrázky na obrázek	✓			✓		

Tabulka 213 – Výsledky orientace na obrázku O myšce – dívka OVR

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	7	8
Chybné odpovědi	1	0

ORIENTACE NA OBRÁZKU – O ZIMĚ

Tabulka 214 – Orientace na obrázku O zimě – dívka OVR

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Obě okna	✓			✓		
Vedle stolu židli	✓			✓		
Na stůl dva budíky	✓			✓		
Na okno vložku	✓			✓		
Jednu holčičku	✓			✓		
Oba žebříky	✓			✓		
Všechny obrázky	✓			✓		

Tabulka 215 – Výsledky orientace na obrázku O zimě – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	7	7
Chybné odpovědi	0	0

ORIENTACE NA OBRÁZKU – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 216 – Orientace na obrázku Tři prasátka – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Dva domečky	✓			✓		
Jednoho vlka	✓			✓		
Obě prasátka	✓			✓		
Vedle vlka balík slámy	✓			✓		
Pod strom oheň	✓			✓		
Nad komín čerta	✓			✓		
Všechny obrázky	✓			✓		

Tabulka 217 – Výsledky orientace na obrázku Tři prasátka – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	7	7
Chybné odpovědi	0	0

ORIENTACE NA OBRÁZKU – O SNĚHURCE

Tabulka 218 – Orientace na obrázku O Sněhurce – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Na obrázek jednoho trpaslíka	✓			✓		
Na obrázek 2 domečky	✓			✓		
Na obrázek 2 ptáčky	✓			✓		
Jednoho myslivce pod stromy		×	Na stromy	✓		
Sněhurku vedle domečku	✓			✓		
Královnu mezi domeček a trpaslíka	✓			✓		
Všechny obrázky na obrázek	✓			✓		

Tabulka 219 – Výsledky orientace na obrázku O Sněhurce – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	7
Chybné odpovědi	1	0

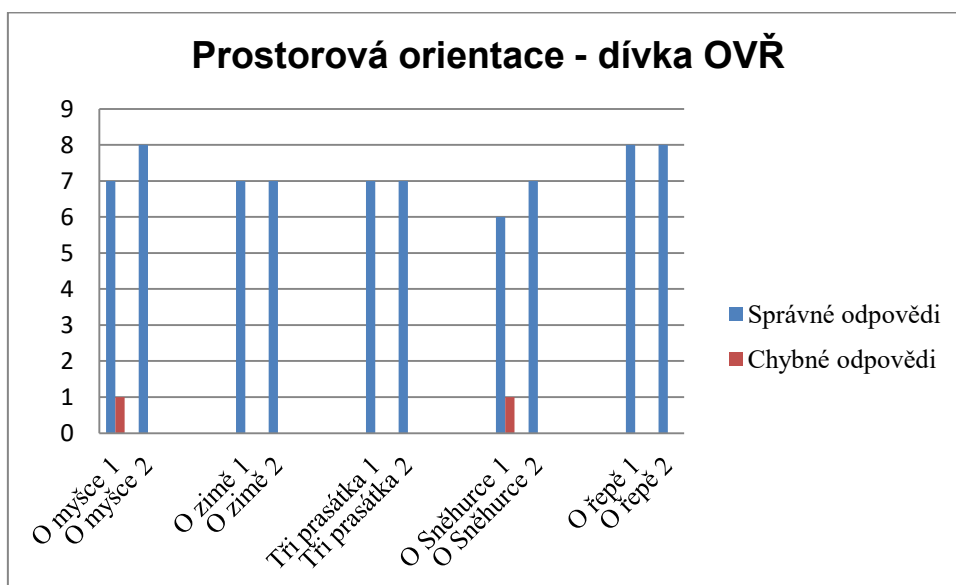
ORIENTACE NA OBRÁZKU – O ŘEPĚ

Tabulka 220 – Orientace na obrázku O řepě – dívka OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Jednu kočičku na obrázek	✓			✓		
Dva pejsky na obrázek	✓			✓		
Obě řepy na pole	✓			✓		
Dědečka vedle traktoru	✓			✓		
Holčičku pod domeček	✓			✓		
Kočičku na traktor	✓			✓		
Babičku vedle auta	✓			✓		
Všechny obrázky na obrázek	✓			✓		

Tabulka 221 – Výsledky orientace na obrázku O řepě – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	8	8
Chybné odpovědi	0	0

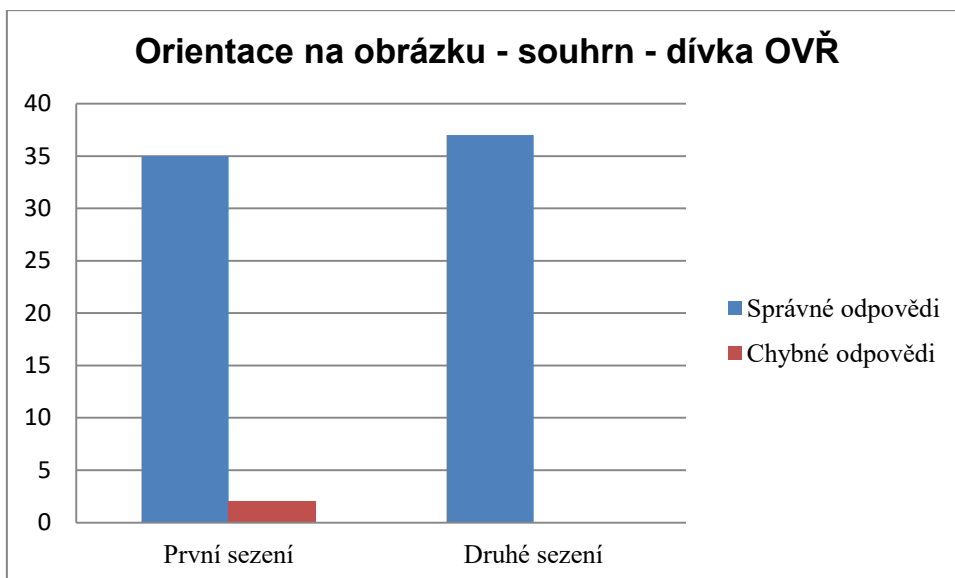

Graf 39 – Prostorová orientace – dívka OVŘ

ORIENTACE NA OBRÁZKU – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 222 – Souhrnné výsledky orientace na obrázku – dívka OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	35	37
Chybné odpovědi	2	0

Graf 40 – Orientace na obrázku – souhrn – dívka OVŘ

Tabulka 222 a graf 40 shrnují schopnost dívky plnit zadané instrukce, umístit požadované množství obrázků na určité místo (místní předložky) a orientovat se v pojmech jeden, dva, oba, všechny. V tomto úkolu dívka vykazovala velmi dobré výsledky již od prvních částí stimulačního programu. Za celý program a jeho opakování chybovala pouze dvakrát. Kdy umístila na instrukci „Dej pod kočku obě pírka“ dvě pírka vedle kočky. Po druhé chybovala také v umístění obrázku na konkrétní místo, aby jednoho myslivce umístila pod stromy, položila jeho obrázek na stromy. V množství se dívka orientuje dobře. Při druhé expozici již dívka nechybovala. Podrobné výsledky jsou uvedeny v *tabulkách 212-221* a *grafu 39*.

CHLAPEC – OPOŽDĚNÝ VÝVOJ ŘEČI

VSTUPNÍ A VÝSTUPNÍ VYŠETŘENÍ:

Při vstupním vyšetření chlapec většinou odmítal spolupracovat. Takto se projevoval i při jednotlivých sezeních se stimulačním programem. Podle jeho učitelek se takto chová většinu času. Není zvyklý, že se po něm vyžaduje nějaká práce. Chtěl by si jenom hrát. Pokud se po něm něco vyžaduje, buď odmítá mluvit a odpovědi jen tak mumlá nebo se začne vztekat a brečet. Když chlapec zjistí, že toto jeho chování nezabírá, je schopný celkem dobře pracovat. Přesto měl chlapec celou dobu takovéto výkyvy chování. Poslední dvě sezení byla bezproblémová a výstupní vyšetření taktéž. Chlapec se dokonce smál a snažil se co nejrychleji odpovídat, aby ukázal, že mu to jde.

VYŠETŘENÍ ARTIKULACE

- Vstupní:

Vyšetření bylo zařazeno na úvod pro navázání kontaktu s dítětem. Řeč chlapce je srozumitelná. Slovní zásoba dítěte se jeví na docela dobré úrovni. Přesto se vyskytují v řeči neologismy a různé deformace a přejmenovávání slov (píchavka – ježek, houbovnice – chobotnice). Slova zopakuje většinou správně. Sykavky nejsou upevněny, jejich diferenciaci ve slovech se nedaří. Hlásky „r“ a „ř“ nejsou vyvozeny.

- Výstupní:

Výslovnost hlásek se od vstupního vyšetření nezměnila. Chlapec prokázal lepší výsledky v pojmenovávání obrázků (ježek, luk – předtím šíp, sánky – předtím busle)

VYŠETŘENÍ EXPRESE ŘEČI

Dějové posloupnosti (pěstování květin, bruslení)

- Vstupní:

Na chlapci bylo znát, že nechce spolupracovat. Odpovídal téměř našťavaně, mumlal. V řeči se vyskytují četné agramatismy. Chybuje v pojmenovávání obrázků. První dějovou posloupnost, kdy žena zasévá, zalévá a trhá květinu v květináči, neseřadil.

„Podívej, jaký mám tady obrázky, řekneš mi, jak mají jít správně za sebou?“ – „Pak posolit, pak kytku, pak vylít. Táta posolit.“ – „A kdo to je?“ – „Pak vylít kytičky, pak vyrošte.“ – „Co udělala holčička s kytičkami?“ – „Utrhne.“

Druhý obrázek, kdy si dívka nazouvá brusle a padá na zem, již seřadil bez toho, aby se bylo třeba doptávat. „Blušle. Pak bude hýbat. Pak bude hýbat, a brečet. Bude bolet zadek.“

- Výstupní:

Chlapec seřadil obě posloupnosti správně. Přetrvalo pojmenování činnosti zasévá, jako solí. Dívku, která pěstuje květiny, pojmenoval jako paní (předtím tatínek). Agramatismy v řeči přetrvávají („Pak bude hýbat.“). Chlapec neskloňuje slovesa.

Popis složitějšího obrázku (zima-ptáci):

- Vstupní:

Chlapec většinou odpovídal slovy, ne ve větách. Ukazoval prstem a říkal, co vidí. Základní barvy pozná, plete se hnědá, kterou pojmenovává jako šedou. Množství ptáčků spočítá s pomocí ukazováním si prstem. Na otázku, kolik je na obrázků dětí bez ukazování začal počítat ptáčky. Kusy oblečení, to co dělají děti na obrázku, pojmenuje. Na otázku, co chybí na stromě, nejprve odpověděl, že větve, podruhé již odpověděl listy. Na otázku, proč nemá strom listy, odpověděl, že padají. Otázka, která se týkala ročního období, byla problematická. Slova vytleská správně.

„Věděl bys, jaké je na obrázku roční období?“ – „Stopy.“ – „Ano ve sněhu jsou stopy. A jaké je tedy období?“ – „Léto?“ – „V létě je sníh?“ – „Jo.“ – „Není to zima?“ – „Ne.“ Zde již bylo patrné, že chlapec dělá naschvály.

- Výstupní:

Chlapec spolupracoval lépe. Obrázek chvílemi popisoval sám spontánně. Věty stále nejsou tvořeny gramaticky správně. Roční období poznal. Barvy určil bezchybně.

VÝSLEDKY MATERIÁL – DIAGNOSTIKA PŘEDŠKOLÁKA

Obrázkové čtení

- Vstupní:

Chlapec zadání úkolu chápe. Všechny obrázky v textu pojmenoval správně, kromě jednoho. Chlapce pojmenoval jako „paní“ a „dáma“. Ve správném gramatickém tvaru nedoplnil 4 obrázky z 15. Pro dudlík použil dětský výraz „dudýnek“.

- Výstupní:

Chlapec pojmenoval všechny obrázky správně. Gramaticky nesprávně doplnil dvě slova.

Jednotné a množné číslo

- Vstupní:

Chlapec poznal všechny obrázky, problém nastal s určením slepice, kdy ze začátku obrázků pojmenovával jako kohout. Ze 16 tvarů slov v jednotném a množném čísle chlapec chyboval ve dvou případech v množném čísle, kdy koncovka slova v mužském životném rodu odpovídala 4. pádu (medvěd-medvědy, kohout-kohouty). Při tvorbě jednotného čísla z množného chyboval jednou, kdy slovo ponechal v množném čísle (koťátka-koťátka). Vytvořená slova v obou číslech většinou odpovídají gramatickým pravidlům. Chlapec nerespektuje (nerozlišuje) rody, když používá před slovem číslovku. Ta je vždy tvořena v ženském rodě (dvě medvědy, jedna motýlek).

- Výstupní:

Chlapec při druhé expozici pojmenoval všechny obrázky správně. Zlepšil se ve tvorbě jednotného čísla z množného u slova koťátka-koťátka. U mužského životného rodu stále přetrvávají chybné koncovky odpovídající 4. pádu. Občas si chlapec uvědomuje, že slovo by mělo znít jinak, ale málokdy ho opraví správně.

Rozdíly

- Vstupní:

Chlapec našel na obrázku sedm rozdílů. Vždy řekl jen slovo. Pouze pro první rozdíl, který viděl, použil větu. Nepoukazoval však na rozdíl stylem tady je-tady není, ale upozornil

pouze na první obrázek: „Je tam kočka.“ Další rozdílly byly pouze vyjmenovány (čtyři dževa, kytka, jabka, táva.). Na dva rozdílly poukázal na střeše domu: „*Tohle, maličký čevený.*“

- Výstupní

Při druhém sezení se chlapec snažil užívat jednoduché věty. „*Tady je kočka, tady není.*“ Našel pět rozdílů (bez rozdílů na střeše). Nelze říci, že došlo ke zhoršení. Obrázky nejsou nakresleny jednoznačně. Liší se drobnými tvary nebo jinými liniemi, které nemusí být považovány za rozdílly.

Analýza-syntéza

- Vstupní:

Chlapec vytleskal ze sedmi slov správně slov šest. Obtíže mu činilo slovo koloběžka, kdy vytleskal pouze tři slabiky místo čtyř. Pokud má jednotlivé slabiky před sebou vizualizované, pak je schopný říci, kolik jich je. Pokud má určit, kolik slabik slovo má, ve většině případů jen tipuje. Kolečka se snaží umístit s pomocí vytleskávání. V umístování chybje.

- Výstupní:

Při druhém sezení je chlapec schopný vytleskat všechna slova správně. Kolečka umístí pouze se slabikováním nahlas, bez pomoci tleskání. Stále není schopný určit počet slabik z paměti. Musí je vidět.

Předložky

- Vstupní:

Chlapci byly kladeny otázky, kde se nachází konkrétní obrázek. Ze sedmi vybraných obrázků chlapec správně určil pouze jeden obrázek (miska - na trávě). Při dotazu, kdy měl říci, kde se ještě nachází s poukázáním na psí boudu, nebyl schopný odpovědět. Nebyl schopný určit předložky „za“, „na“, a také „v“. Někdy odpovídal nesmyslně: „Kde je pes?“ – „Domů.“ (pes je v boudě) nebo „Kde je kytka v květináči? – „Nevím, na komín, dřevo.“ Chlapci se nechtělo moc spolupracovat, někdy se snažil odpovídat naschvál špatně, to ale po zjištění, že mu to neprojde, ustalo.

- Výstupní:

Ze stejných obrázků, které byly užity při vstupním vyšetření, chlapec správně určil z chybně užítých při první expozici předložky „v“ a „na“. Předložka „za“ se stále nedaří. V užívání předložek má chlapec stále kolísavé výsledky. I přesto došlo k jistému zlepšení.

Opozita

- Vstupní:

Při vstupním vyšetření chyboval v tomto úkolu, který se skládal ze šesti dvojic pětkrát. Nebyl schopný určit rozdíl noc a den (noc-sluníčko), dále chyboval u dvojice hodný-zlý, kdy užil slovo zlobivý (nebylo uznáno). U dvojice hubený a tlustý použil pro „hubený“ spojení „není tlustej.“ Plný a prázdný neurčil („*Tam není jabuka a tam je.*“). Krátký a dlouhý neurčil také (užil velký-malý).

- Výstupní:

Při druhé expozici chlapec nesprávně určil pouze dvojici noc a den, kdy přetrvává jako opak noci sluníčko, i když se ve stimulačním programu toto zadařilo, jde spíše o spojení s obrázkem, kdy chlapec nemá tento výraz zafixovaný.

VYŠETŘENÍ FONEMATICKÉHO SLUCHU

Tabulka 223 – Vyšetření fonemického sluchu – chlapec OVŘ

Distinktivní rysy	Vstupní		Výstupní	
	Body	%	Body	%
Znělost – neznělost	19	63,3	29	96,6
Kontinuálnost – nekontinuálnost	24	80	27	90
Nosovost – nenosovost	21	70	28	93,3
Kompaktnost – difuznost	20	66,6	25	83,3
Celkem	84	70	109	90,8

Chlapec ve vyšetření fonemického sluchu prokázal při výstupním vyšetření zlepšení ve všech čtyřech distinktivních rysech. Při prvním sezení byly všechny distinktivní rysy pod hranicí normy. V distinktivním rysu znělost-neznělost získal chlapec při vstupním vyšetření 19 bodů z 30 možných. Hraniční výsledek u tohoto rysu je stanoven na 21 bodů. Při výstupním vyšetření získal o deset bodů více, a to 29 bodů. V distinktivním rysu kontinuálnost-nekontinuálnost získal chlapec při vstupním vyšetření 24 bodů z 30

možných. Hraniční výsledek je stanoven na 28 bodů. Při výstupním vyšetření se chlapec zlepšil o tři body, dosáhl tedy 27 bodů, ale přesto zůstal v tomto distinktivním rysu pod hranicí normy. V distinktivním rysu nosovost-nenosovost získal chlapec při vstupním vyšetření 21 bodů z 30 možných. Hraniční norma je stanovena na 26 bodů. Při výstupním vyšetření získal v tomto distinktivním rysu 28 bodů. V posledním distinktivním rysu kompaktnost-difuznost získal chlapec 20 bodů z 30 možných. Hraniční norma je stanovena na 24 bodů. Při výstupním vyšetření již přesáhl hraniční normu a získal 25 bodů. V celkovém hodnocení testu fonemického sluchu byl při prvním sezení chlapec pod hranicí normy. Dosáhl výsledku 84 bodů ze 120 možných. Při výstupním vyšetření chlapec přesáhl hranici normy, kdy získal 109 bodů. Lze tedy říci, že chlapec udělal ve fonologickém rozlišování od vstupního vyšetření, které proběhlo v listopadu 2017, značný pokrok. Podhraniční výsledky jsou v *tabulce 223* značeny červenou barvou.

PRŮBĚH A HODNOCENÍ STIMULAČNÍHO PROGRAMU

PRVNÍ ÚKOL – OBRÁZKOVÉ ČTENÍ

OBRÁZKOVÉ ČTENÍ – O MYŠCE

Tabulka 224 – Čtení O myšce – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Slunce/Sluníčko	✓			✓		
Malá myška/Myš/ Myšička	✓			✓		
Domů		×	Domečku		×	Domečku
Maminka myš/ Maminka	✓			✓		
Zástěru		×	Ručník	✓		
Vařila		×	Vaření	✓		
Maminka myš/Maminka	✓		Mamka	✓		
Peří		×	Pírko	✓		
Hřebínek		×	Hírko – nevím	✓		
Zobák	✓			✓		
Drak	✓			✓		
Ouška/Uši	✓		Uši velký	✓		
Oči	✓			✓		
Fousy/ Fousky	✓		1.zobák-opravil se	✓		
Ocas / Ocásek	✓			✓		
Zobákem		×	Zobák	✓		
Domů		×	Domečku		×	Domečku
Srdíčko	✓			✓		
Kohout	✓			✓		
Zobák	✓			✓		
Myškám		×	Myši	✓		
Kočka	✓			✓		
Zuby	✓			✓		
Drápy/Drápky	✓		Nápy	✓		

Tabulka 225 – Výsledky čtení O myšce – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	16	22
Chybné odpovědi	8	2

OBRÁZKOVÉ ČTENÍ – O ZIMĚ

Tabulka 226 – Čtení O zimě – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Holčička	✓			✓		
Posteli		×	Postele	✓		
Holčičce	✓			✓		
Okno	✓			✓		

Oknem	✓			✓		
Vločka	✓			✓		
Holčičku	✓			✓		
Královna	✓			✓		
Budík	✓			✓		
Holčička	✓			✓		
Hradu/Zámku		×	Neodpověděl ani na pomocné otázky	✓		
Královny		×	Královna	✓		
Budík	✓		Budíček	✓		
Holčička	✓			✓		
Budík	✓			✓		
Královna	✓			✓		
Okna	✓		Okýnka	✓		
Dveře	✓			✓		
Vločky	✓			✓		
Holčička	✓			✓		
Oknem	✓		Okýnkem	✓		
Vločky	✓			✓		
Holčička	✓			✓		
Královnu	✓			✓		

Tabulka 227 – Výsledky čtení O zimě – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	21	24
Chybné odpovědi	3	0

OBRÁZKOVÉ ČTENÍ – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 228 – Čtení Tři prasátka – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Prasátka	✓			✓		
Prasátka	✓			✓		
Vlka	✓			✓		
Vlk	✓			✓		
Prasátka	✓			✓		
Prasátka	✓			✓		
Les		×	Vlesa	✓		
Domečky	✓			✓		
Prasátko	✓			✓		
Domeček	✓			✓		
Slámy		×	Sláma	✓		
Prasátko	✓			✓		
Dřevo		×	Dřevo	✓		
Prasátko	✓			✓		
Vlk	✓			✓		
Domeček/čky	✓			✓		

Domeček	✓			✓		
Cihel		×	Cihly	✓		
Vlk	✓			✓		
Prasátka	✓			✓		
Domeček	✓			✓		
Prasátko	✓			✓		
Domečky	✓			✓		
Prasátko	✓			✓		
Postele	✓			✓		
Vlk	✓			✓		
Domečku	✓			✓		
Slámy		×	Nevím	✓		
Prasátko	✓			✓		
Vlk	✓			✓		
Domeček	✓			✓		
Prasátko	✓			✓		
Nohy	✓			✓		
Domečku	✓			✓		
Dřevo	✓			✓		
Vlk	✓			✓		
Domeček		×	Domečku	✓		
Domeček	✓			✓		
Prasátka	✓			✓		
Domečku	✓			✓		
Cihel		×	Cihly	✓		
Prasátko	✓			✓		
Cihly	✓			✓		
Vlk	✓			✓		
Komínem	✓			✓		
Prasátko	✓			✓		
Oheň		×	Oheň	✓		
Vlk	✓			✓		
Komínem	✓			✓		
Čert	✓			✓		
Lesu	✓			✓		
Prasátka	✓			✓		
Domečku	✓			✓		
Cihel			Cihly	✓		
Prasátka	✓			✓		

Tabulka 229 – Výsledky čtení Tři prasátka – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	47	55
Chybné odpovědi	8	0

OBRÁZKOVÉ ČTENÍ – O SNĚHURCE

Tabulka 230 – Čtení O Sněhurce – chlapec OVR

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Zámku/Hradu	✓			✓		
Sněhurka				✓		
Královnou	✓			✓		
Zrcadlo	✓			✓		
Zrcadlo	✓			✓		
královna	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Zrcadlo	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Královna	✓			✓		
Myslivec		×	Myslivec	✓		
Sněhurku		×	Sněhurka	✓		
Srdce	✓			✓		
Myslivec	✓			✓		
Lesa	✓			✓		
Srdce	✓			✓		
Myslivec	✓			✓		
Lesa	✓			✓		
Srdce	✓			✓		
Královně		×	Královnou		×	Královnou/ovna
Sněhurka	✓			✓		
Les	✓			✓		
Chloupku			Domečku	✓		
Dveře	✓			✓		
Stůl	✓			✓		
Židlemi		×	Židli		×	Židli, Židle, židlička
Stole		×	Stůle	✓		
Talířků		×	Talíř	✓		
Hrnečků	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Postýlek		×	Postele	✓		
Trpaslíci		×	Trpaslíky		×	Trpaslíky
Chaloupky	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Trpaslíci		×	Trpaslíky	✓		
Chaloupce			Chaloupky	✓		
Dveře	✓			✓		
Královna	✓			✓		
Zrcadlo	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Trpaslíků		×	Trpaslíky	✓		
Královna	✓			✓		
Myslivec		×	Myslivec	✓		
Královna	✓			✓		
Sněhurku	✓			✓		
Dveře	✓			✓		

Sněhurka	✓			✓		
Jablko	✓			✓		
Jablko	✓			✓		
Židli	✓			✓		
Sněhurce		×	Sněhurku	✓		
Jablko	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Královna	✓			✓		
Jablko	✓			✓		
Trpaslíci	✓			✓		
Sněhurku	✓			✓		
Princ	✓			✓		
Trpaslíky		×	Trpaslíci	✓		
Princ	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Oči	✓			✓		
Trpaslíci		×	Trpaslíky	✓		
Princ	✓			✓		
Princ	✓			✓		
Sněhurku	✓			✓		
Hrad/Zámek		×	Zámku	✓		
Královny		×	Královna	✓		

Tabulka 231 – Výsledky čtení O Sněhurce – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	52	65
Chybné odpovědi	16	3

OBRÁZKOVÉ ČTENÍ – O ŘEPĚ

Tabulka 232 – Čtení O řepě – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Děda/Dědeček	✓			✓		
Řepu		×	Řepa	✓		
Dědeček	✓			✓		
Řepu	✓			✓		
Řepa	✓			✓		
Dědeček	✓			✓		
Babičku	✓			✓		
Babička	✓			✓		
Dědečka		×		✓		
Řepa	✓			✓		
Holčičku	✓			✓		
Holčička	✓			✓		
Babičky		×	Babičku	✓		
Dědečka		×	Dědu	✓		
Řepu	✓			✓		

Řepa	✓			✓		
Pejsek	✓			✓		
Pejsek	✓			✓		
Holčičku	✓			✓		
Sukni	✓		Sukénku	✓		
Holčička	✓			✓		
Babičky	✓			✓		
Dědečka	✓		Dědu	✓		
Řepu	✓			✓		
Kočka	✓			✓		
Pejska	✓			✓		
Holčičku	✓			✓		
Sukni	✓			✓		
Holčička	✓			✓		
Babičky		×	Babičku	✓		
Řepa	✓			✓		
Myš/Myška	✓			✓		
Myška	✓			✓		
Kočce		×	Kočičky	✓		
Kočka	✓			✓		
Pejska	✓			✓		
Pejsek	✓			✓		
Holčičku	✓			✓		
Sukni		×		✓		
Holčička	✓			✓		
Babičky		×	Babička	✓		
Babička	✓			✓		
Dědečka		×	Dědu	✓		
Řepu	✓			✓		
Řepa	✓			✓		
Hrušky	✓			✓		
Řepu	✓			✓		

Tabulka 233 – Výsledky čtení O řepě – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	38	47
Chybné odpovědi	9	0

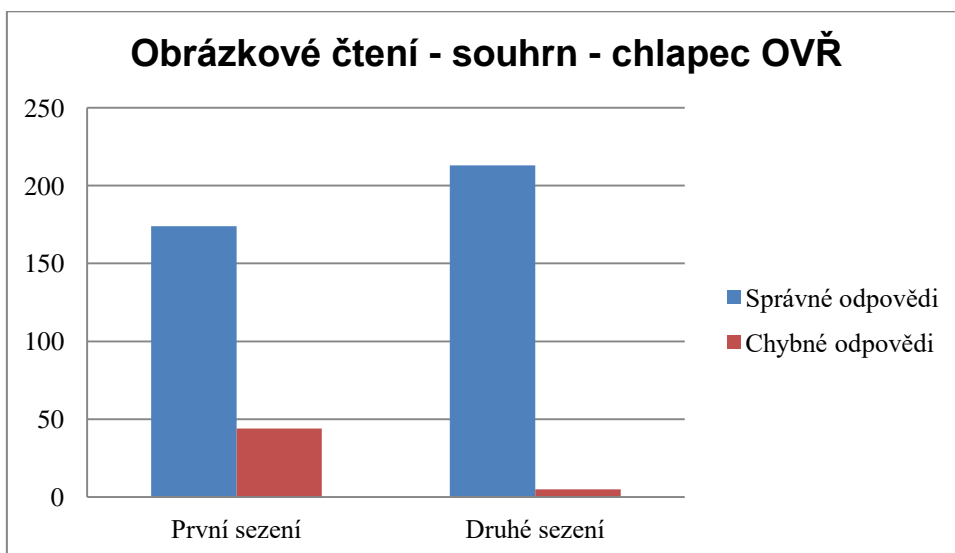

Graf 41 – Obrázkové čtení – chlapec OVŘ

OBRÁZKOVÉ ČTENÍ – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 234 – Souhrnné výsledky obrázkové čtení – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	174	213
Chybné odpovědi	44	5

Graf 42 – Obrázkové čtení – souhrn – chlapec OVŘ

Tabulka 234 a graf 42 poukazují na výkon v oblasti užívání gramaticky správných tvarů. Chlapec nechtěl spolupracovat, bylo obtížné navázat s ním komunikaci. V tomto úkolu bylo patrné postupné zlepšování se. Z původních 44 chyb, které chlapec udělal dohromady

v první expozici programu, snížil tuto chybovost na pouhých 5 nesprávných odpovědí. Ve třech pohádkách dokonce při druhé expozici nechyboval vůbec. Chlapec si byl při druhé expozici jistější, ke konci bylo vidět, že ho některé pohádky dokonce baví a má z nich radost. V takovém případě se snažil slova doplňovat co nejrychleji, takže bylo potřeba trochu mírnit jeho překotnost, aby zbytečně nechyboval. Podrobnější výsledky jsou uvedené v *tabulkách 224-233 a grafu 41*.

DRUHÝ ÚKOL – OTÁZKY A ODPOVĚDI

OTÁZKY – O MYŠCE 1

1. „Jaká dvě zvířátka myška potkala? – „Sýra (jako tady – ukazuje na myšku, která drží sír), tři.“ – „Já se ptám, jaká zvířátka potkala, ne kolik jich bylo. Tak jaká zvířátka potkala?“ – „Šedý.“ - „Jak se jmenovala zvířátka, která potkala?“ – „Nevím.“
2. „Byli kamarádi.“
3. „Sní.“
4. „Proto byli kamarádi.“
5. „Hezká (kočka). Hezký (kohout)“

OTÁZKY – O MYŠCE 2

1. „Kohouta, kočka.“
2. „Nevím.“
3. „Sežrala, nesežere.“ – „Co si chtěla myška s kočkou?“ – „Zabít.“
4. „Proto on byla pryč, akorát, nevím.“
5. „Zelené oči, uši špičatý.“ (kočka) „Zobák ostřej, peří, křídla. – „Jak křičel kohout?“ – „Kikirikí.“

Tabulka 235 – Otázky a odpovědi O myšce – chlapec OVŘ

	1. sezení				2. sezení			
	A	N	Částečně správně	P	A	N	Částečně správně	P
Která dvě zvířátka myška potkala?		×			✓			
Co si myslela o kohoutovi?		×				×		
Co si myška myslela o kočce?		×				×		
Proč kočka myšku nesnědla?		×				×		

Popiš, jak vypadala kočka a jak kohout?		×			✓			
---	--	---	--	--	---	--	--	--

Tabulka 236 – Výsledky otázky a odpovědi O myšce – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	0	2
Chybné odpovědi	5	3
Částečně správné odpovědi	0	0

OTÁZKY – O ZIMĚ 1

1. „Hmm.“ – „Jaké máme venku období?“ – „Nevím.“ – „Je venku teplo?“ – „Ne.“ – „Jak tam je?“ – „Zima.“ – „Tak jaké období to bylo?“ – „Zima.“
2. „Okýnkem.“ – „Kdo zaťukal na okýnko?“ – „Vločka.“
3. „Co dělala sněhová královna?“ – „Já to nevím.“ – „Co jí nezvonilo?“ – „Budík.“ – „Tak co dělala královna, když jí nezvonil budík?“ (Bez odpovědi.)
4. „Malá holčička.“ – „Ta ji přišla vzbudit, ale co nefungovalo? Co nezvonilo?“ – „Budík.“

OTÁZKY – O ZIMĚ 1

1. „V zimě.“
2. „Vločka v bílých šatech.“ – „A proč přišla za holčičkou?“ – „Proto potřebuje vzbudit královnu.“
3. „Proto nebyl sníh, proto královna spala.“
4. „Budík.“ (poprvé slovo – bumbač)

Tabulka 237 – Otázky a odpovědi O zimě – chlapec OVŘ

	1. sezení				2. sezení			
	A	N	Částečně správně	P	A	N	Částečně správně	P
Kdy se příběh odehrává?			✓		✓			
Co se holčičce zdálo?			✓		✓			
Proč nesněžilo?		×			✓			
Co mělo sněhovou královnu vzbudit?			✓		✓			

Tabulka 238 – Výsledky otázky a odpovědi O zimě – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	0	4
Chybné odpovědi	1	0
Částečně správné odpovědi	3	0

OTÁZKY – O TŘECH PRASÁTKÁCH 1

1. „Dřevo a nevím.“ – „To jedno prasátko si postavilo domeček z něčeho žlutého, zkus si vzpomenout.“ – „Nevím.“ – „To byla sláma.“ – „A co to druhé?“ (kroučí hlavou.) – „To bylo dřevo.“
2. „Sežrat.“
3. „Nic.“ – „Vážně? Něco, ale zničil ne?“ – „Domečky.“ – „A co udělal?“ – „Foukal“.
4. Nedokázal odpovědět ani s pomocí.
5. „Odejde.“

OTÁZKY – O TŘECH PRASÁTKÁCH 2

1. „Ze cihel, ze slámy, ze dřeva.“
2. „Sníst.“
3. „Nic.“ – „Vážně? Co jim provedl?“ – „Zničil domečky.“
4. „Z cihel.“ – „A řekneš mi to celou větou? Prasátko, které...“ – „Stavělo domeček ve z cihel.“
5. „Ničil domečky a utíkaly prasátka, chtěl sežrat prasátka a ten stavěl ze dřeva a foukl dvakrát a utíkaly znovu k ze cihel a fouk třikrát a to nezbořilo to a teď šel do komína a tam byl oheň a uletěl jako čert a uletěl v lesa a už je to konec.“

Tabulka 239 – Otázky a odpovědi Tři prasátka – chlapec OVŘ

	1. sezení				2. sezení			
	A	N	Částečně správně	P	A	N	Částečně správně	P
Z čeho si prasátka postavila domeček?			✓		✓			
Co chtěl vlk udělat prasátkům?	✓						✓	
Co jim udělal?			✓				✓	
Které prasátko bylo nejchytřejší?		×			✓			
Jak dopadl vlk?			✓		✓			

Tabulka 240 – Výsledky otázky a odpovědi Tři prasátka – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	1	3
Chybné odpovědi	1	0
Částečně správné odpovědi	3	2

OTÁZKY – O SNĚHURCE 1

1. „Proto byla zlá?“ – „Kdo byl zlý?“ – „Královna.“
2. „Nic. Do lesa.“
3. „Co viděla na stole?“ – „Talíř.“ – „A co udělala? Ona se...“ – „Napila.“
4. „Nevím.“ – „Nesměla přeci otevírat cizím lidem dveře. A poslechla?“ – „Ne.“ – „Proč ne?“ (Bez odpovědi)
5. „Zabila.“ – „Koho chtěla zabít?“ – „Sněhurku.“ – „Jak to udělala?“ – „Kousla na jablko.“

OTÁZKY – O SNĚHURCE 2

1. „Proto byla zlá?“ – „Kdo byl zlý?“ – „Královna.“
2. (mlčí) „Kam ji odvedl?“ – „Do lesa?“ – „A co jí tam udělal? Zabil ji?“ – „Ne, pustil.“ – „Čí srdce přinesl královně? Nějakého zvířátka, vid’?“ – „Srna!“
3. „Bydlet.“ – „Co tam viděla?“ – „Stůl.“ – „A co na něm bylo?“ – „Talíře.“ – „A ještě něco?“ – „Hrnečky.“ – „A co udělala teda?“ „Najedla se a napila se a šla do postela.“
4. „Jíst jablko.“ – „A ještě něco vid’?“ – „Otevřít dveře?“ – „A poslechla?“ – „Jo?“ – „Vážně? Otevřela dveře někomu?“ – „Královně?“ – „Co si myslela Sněhurka o královně? Za co se převlékla královna?“ – „Bábu.“
5. „Dala jablko.“ – „A jaké bylo?“ – „Sladké.“ – „Vážně? Co se stalo Sněhurce, když si do něj kousla?“ – „Ona um...“ – „Umřít!“ – „A jaké teda bylo jablíčko?“ „O...“ – „Ostrý!“ – „Ale ne, ono bylo otrá...otráve...“ – „Otrávený!“

Tabulka 241 – Otázky a odpovědi O Sněhurce – chlapec OVŘ

	1. sezení				2. sezení			
	A	N	Částečně správně	P	A	N	Částečně správně	P
Proč se královna zlobila na Sněhurku?			✓				✓	
Co udělal myslivec?			✓				✓	

Co udělala Sněhurka, když vešla do chaloupky?			✓				✓	
Co řekli trpaslíci Sněhurce, a poslechla Sněhurka? Proč neposlechla?			✓				✓	
Co udělala královna?			✓				✓	

Tabulka 242 – Výsledky otázky a odpovědi O Sněhurce – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	0	0
Chybné odpovědi	0	0
Částečně správné odpovědi	5	5

OTÁZKY – O ŘEPĚ

1. „Děda.“
2. „Proto oni nevytáhli.“
3. „Děda, babička, holčička.“
4. „Kočička, pejsek, myška.“

OTÁZKY – O ŘEPĚ 2

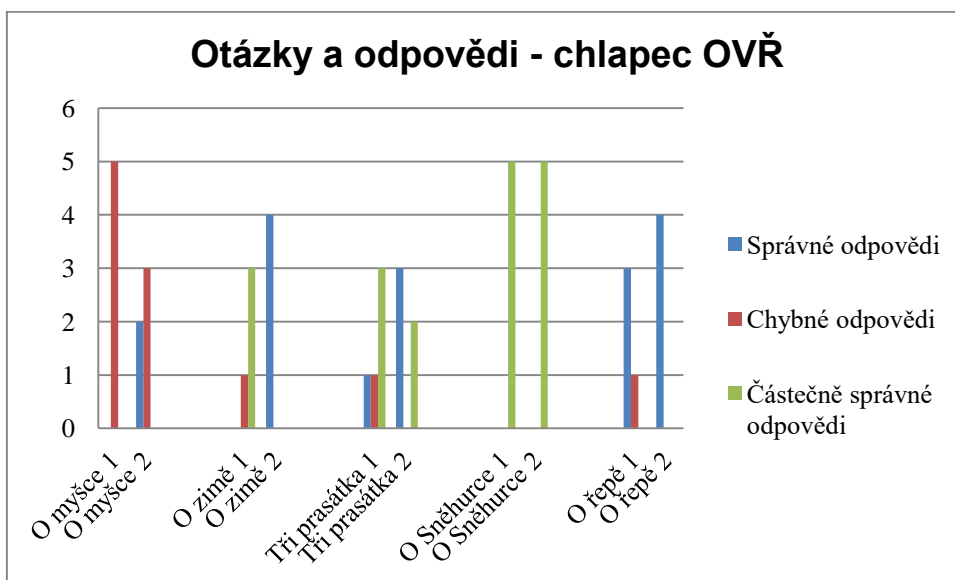
1. „Děda.“
2. „Byla těžká.“
3. „Holčička, babička, dědeček.“
4. „Kočička, pejsek, myška.“

Tabulka 243 – Otázky a odpovědi O řepě – chlapec OVŘ

	1. sezení				2. sezení			
	A	N	Částečně správně	P	A	N	Částečně správně	P
Kdo zasadil řepu?	✓				✓			
Proč nemohl dědeček řepu vytáhnout?		×			✓			
Kdo z lidí ještě pomáhal?	✓				✓			
Která zvířátka pomáhala?	✓				✓			

Tabulka 244 – Výsledky otázky a odpovědi O řepě – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	3	4
Chybné odpovědi	1	0
Částečně správné odpovědi	0	0

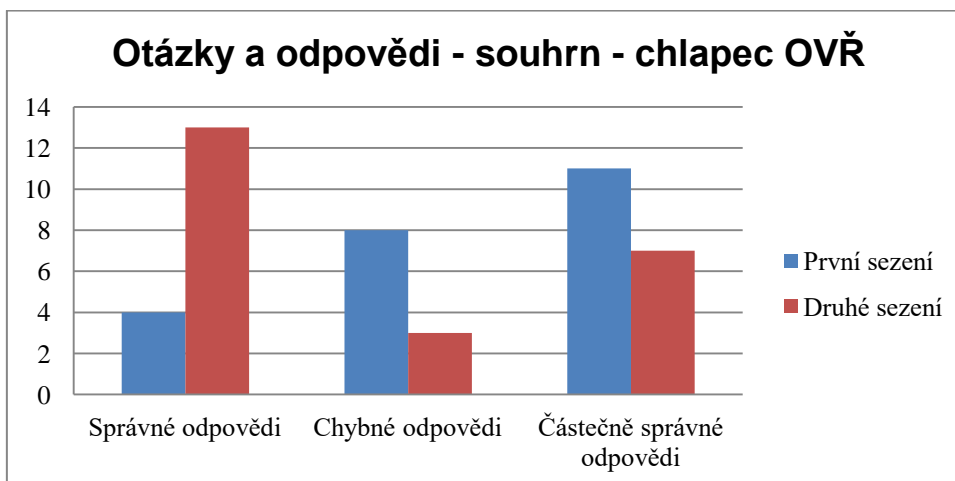

Graf 43 – Otázky a odpovědi – chlapec OVŘ

OTÁZKY – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 245 – Souhrnné výsledky otázky a odpovědi – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	4	13
Chybné odpovědi	8	3
Částečně správné odpovědi	11	7

Graf 44 – Otázky a odpovědi – souhrn – chlapec OVŘ

Tabulka 245a graf 44 poukazují na výkon chlapce v úkolu zaměřeném na schopnost odpovídat správně na otázky, které se vztahují na předchozí čtený text. Pro tento druh úkolu je nezbytná schopnost udržet pozornost a pamatovat si detaily v krátkém čase. Chlapec prokázal při druhé expozici programu jisté zlepšení, ale k výraznému pokroku nedošlo. Bylo patrné, že má problém pamatovat si detaily i v kratších pasážích. V některých případech odpovídal zcela mimo. K největšímu posunu došlo u pohádky O zimě. Naopak u pohádky O Sněhurce chlapcovy výsledky stagnovaly. Podrobnější výsledky jsou uvedeny v tabulkách 235-244 a grafu 43.

TŘETÍ ÚKOL – JEDNOTNÉ A MNOŽNÉ ČÍSLO

JEDNOTNÉ-MNOŽNÉ ČÍSLO – O MYŠCE

Tabulka 246 – Jednotné-množné číslo O myšce – chlapec OVŘ

Tady je	1. Sezení							2. Sezení							
	A	N	P	Tady jsou	A	N	P	Tady je	A	N	P	Tady jsou	A	N	P
Myš/ Myška	✓			Myši/ Myšky	✓			Myš/ Myška	✓			Myši/ Myšky		×	Myškové
Kočka	✓		Koči čka	Kočky	✓			Kočka	✓			Kočky	✓		
Drak	✓			Draci		×	Draky	Drak	✓			Draci	✓		Drakové
Slunce/ Sluníčko	✓			Slunce/ Sluníčka	✓			Slunce/S luníčko	✓			Slunce/ Sluníčka		×	Sluníčko vé

Tabulka 247 – Výsledky jednotné-množné číslo O myšce – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	7	6
Chybné odpovědi	1	2

JEDNOTNÉ-MNOŽNÉ ČÍSLO – O ZIMĚ

Tabulka 248 – Jednotné množné číslo O zimě – chlapec OVŘ

Tady je	1. sezení							2. sezení							
	A	N	P	Tady jsou	A	N	P	Tady je	A	N	P	Tady jsou	A	N	P
Vločka	✓			Vločky	✓			Vločka	✓			Vločky	✓		
Holčička	✓			Holčičky	✓			Holčička	✓			Holčičky	✓		
Budík	✓			Budíky	✓			Budík	✓			Budíky	✓		
Okno	✓			Okna	✓			Okno	✓			Okna	✓		

Tabulka 249 – Výsledky jednotné-množné číslo O zimě – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	8	8
Chybné odpovědi	0	0

JEDNOTNÉ-MNOŽNÉ ČÍSLO – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 250 – Jednotné-množné číslo Tři prasátka – chlapec OVŘ

Tady je	1. sezení							2. sezení							
	A	N	P	Tady jsou	A	N	P	Tady je	A	N	P	Tady jsou	A	N	P
prasátko		×	Prasátka	prasátka	✓			prasátko	✓			prasátka	✓		
vlk	✓			Vlci		×	Vlky	vlk	✓			Vlci	✓		
les	✓		Vles	lesy	✓		Vlesy	les	✓			lesy	✓		
čert	✓			čerti		×	Čerty	čert	✓			čerti	✓		

Tabulka 251 – Výsledky jednotné-množné číslo Tři prasátka – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	5	8
Chybné odpovědi	3	0

JEDNOTNÉ-MNOŽNÉ ČÍSLO – O SNĚHURCE

Tabulka 252 – Jednotné-množné číslo O Sněhurce – chlapec OVŘ

Tady je	1. sezení							2. sezení							
	A	N	P	Tady jsou	A	N	P	Tady je	A	N	P	Tady jsou	A	N	P
Hrneček	✓			hrnečky	✓			Hrneček	✓			hrnečky	✓		
Trpaslík		×	Trpaslíci	Trpaslíci	✓			Trpaslík	✓			Trpaslíci	✓		
Zrcadlo	✓			Zrcadla	✓			Zrcadlo	✓			Zrcadla	✓		
princ	✓			princevé	✓		Dvě prince	princ	✓			princevé	✓		

Tabulka 253 – Výsledky jednotné-množné číslo O Sněhurce – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	7	8
Chybné odpovědi	1	0

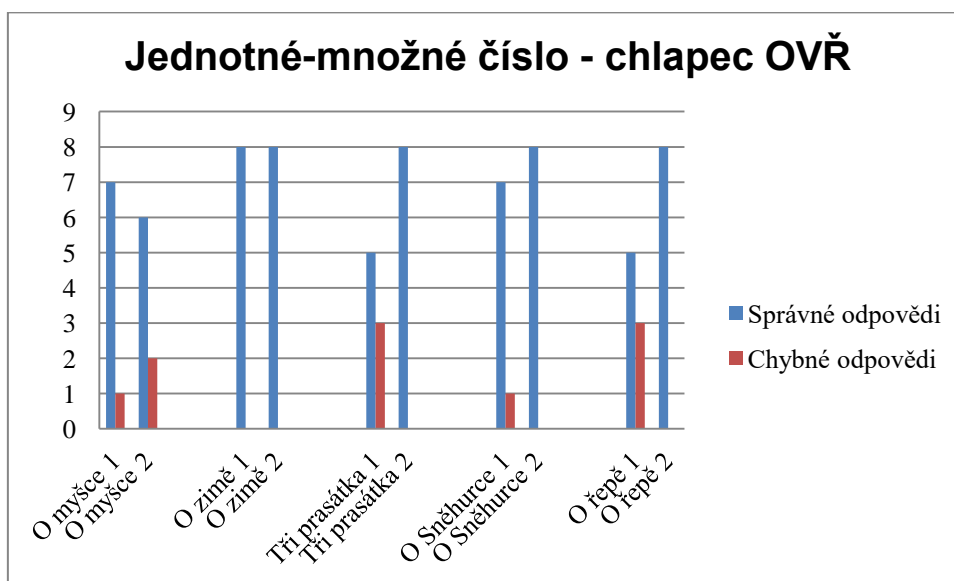
JEDNOTNÉ-MNOŽNÉ ČÍSLO – O ŘEPĚ

Tabulka 254 – Jednotné-množné číslo O řepě – chlapec OVŘ

Tady je	1. sezení						2. sezení								
	A	N	P	Tady jsou	A	N	P	Tady je	A	N	P	Tady jsou	A	N	P
Děda/ Dědeček	✓			Dědečci		×	Děda	Dědeček	✓			Dědečci	✓		
Babička	✓			Babičky		×	Babičkové	Babička	✓			Babičky	✓		
Pejsek	✓			Pejsci	✓		Pejskové	Pejsek	✓			Pejsci	✓		
Řepa	✓			Řepy		×	Řepové	Řepa	✓			Řepy	✓		

Tabulka 255 – Výsledky jednotné-množné číslo O řepě – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	5	8
Chybné odpovědi	3	0

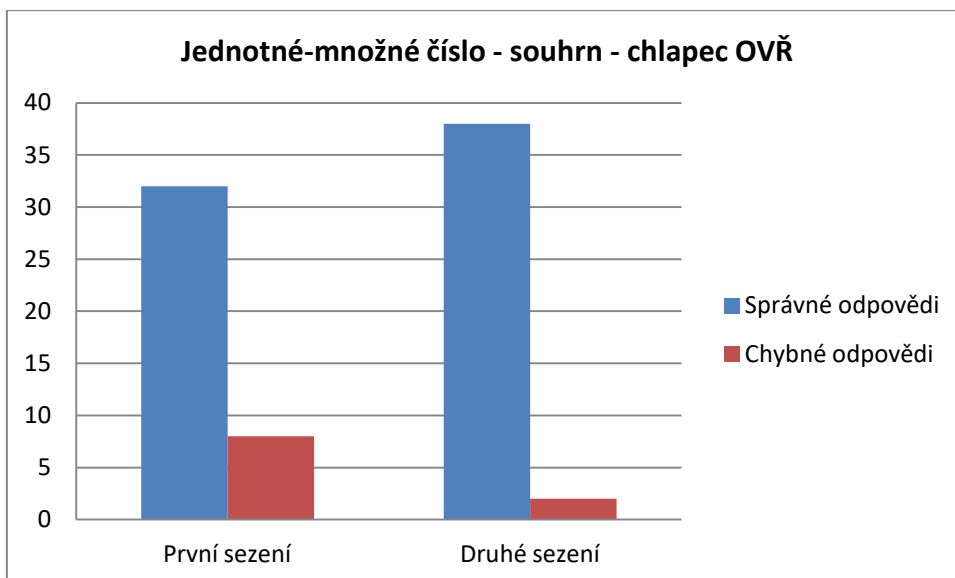

Graf 45 – Jednotné-množné číslo – chlapec OVŘ

JEDNOTNÉ-MNOŽNÉ ČÍSLO – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 256 – Souhrnné výsledky jednotné-množné číslo – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	32	38
Chybné odpovědi	8	2

Graf 46 – Jednotné-množné číslo – souhrn – chlapec OVŘ

Tabulka 256a graf 46 poukazuje na schopnost chlapce tvořit jednotné a množné číslo. Chlapec podával v tomto úkolu dobré výsledky. Při prvních sezeních chyboval celkem osmkrát. Chyby, které chlapec tvořil, byly užívání čtvrtého pádu (místo prvního) u mužského životného rodu (draci-draky, vlci-vlky, čerti, čerty). Dalšími chybami bylo užívání množného čísla i u těch slov, které měly být vytvořeny v jednotném čísle (prasátka-prasátka, trpaslíci-trpaslíci). Při druhých sezeních chlapec chyboval pouze dvakrát, a to v první části, která přísluší k pohádce O myšce. Přičemž je předpokladem, že chybovost souvisela s chlapcovou náladou a neochotou pracovat. Jeho projev byl při tomto sezení nedbalý. To se odráží i v použitých koncovkách slov, kdy užíval koncovku „ové“ (myškové, drakové – správně, sluníčkové). Tento případ se vyskytl také u posledního úkolu (pohádka O řepě) při prvním sezení (babičkové, pejskové – správně, řepové). V dalších sezeních při druhé expozici již nechyboval a pracoval lépe. Podrobné výsledky jsou uvedeny v *tabulkách 246-255 a grafu 45*.

ČTVRTÝ ÚKOL – ROZDÍLY

ROZDÍLY – O MYŠCE 1

1. „Nejsou stejný domečky.“
2. „Nejsou stejný kočičky.“ – „Co je to?“ – „Králíček.“
3. „Není stejný kohout ani drak.“

ROZDÍLY – O MYŠCE 2

1. „Tohle špatnej domeček a tady dobrej.“
2. „Dole je králík a nahoře je kočička.“
3. „Tam nahoře je kohout a tady dole drak.“

Tabulka 257 – Rozdíly O myšce – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	Ano	Ne	Poznámka	A	N	Poznámka
Dům-Stan	✓			✓		
Zajíc-Kočka	✓			✓		
Kohout-Drak	✓			✓		

Tabulka 258 – Výsledky rozdílů O myšce – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	3	3
Chybné odpovědi	0	0

ROZDÍLY – O ZIMĚ 1

1. „Pěkně leží a tady ne.“
2. „Tady je budík a tady není.“
3. „Tady je žebřík a tady ne.“
4. „Vločky a vločky.“
5. Sněhulák: Nenašel ani s pomocí, ani se zmenšením prostoru (zakrytí velké části obrázku).

ROZDÍLY – O ZIMĚ 2

1. „Tady je sněhulák, tady není.“
2. „Tady je žebřík a tady není.“
3. „Tady je budík a tady není.“
4. „Tady je vpravo vločko a tady je nalevo vločka.“
5. „Tady je obráceně a tady je dobře.“

Tabulka 259 – Rozdíly O zimě – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	Ano	Ne	Poznámka	A	N	Poznámka
Žebřík	✓			✓		
Vločka	✓			✓		
Budík	✓			✓		
Sněhulák		×		✓		
Holčička	✓			✓		

Tabulka 260 – Výsledky rozdílů O zimě – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	4	5
Chybné odpovědi	1	0

ROZDÍLY – O TŘECH PRASÁTKÁCH 1

1. „Tady není bachno.“ – „A co ta prasátka, jaká jsou?“ – „To je špinavý.“ – „A jaké je to druhé?“ – „Není špinavý.“ – „A jak to ještě jinak řekneme?“ – „Čistý.“
2. „Tady nejsou stejný rozdíl.“ – „A co to tedy je?“ – „Tady je dřevo a tady nevím.“ (sláma)
3. „Tady je oheň a tady není.“
4. „Tady je pes a tady je vlk.“
5. „Tady je hnusný domeček a tady je pěkný.“

ROZDÍLY – O TŘECH PRASÁTKÁCH 2

1. „Tady je pes a vlk.“
2. „Tady je oheň a tady není.“
3. „Tady je špinavý prase a tady čistý.“
4. „Tady je domeček a tady barák.“
5. „Tady je dřevo a tady sláma.“

Tabulka 261 – Rozdíly Tři prasátka – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Vlk – pes	✓			✓		
Domeček – chaloupka	✓			✓		
Špinavý – čistý	✓			✓		
Sláma – dřevo	✓			✓		
Oheň	✓			✓		

Tabulka 262 – Výsledky rozdílů Tři prasátka – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	5	5
Chybné odpovědi	0	0

ROZDÍLY – O SNĚHURCE 1

1. „To je špatný slunce a tohle dobře.“
2. „Tohle je směje a tady slzy.“
3. „Ptáci.“
4. „To je špatný domek, to je dobře domek.“
5. „Tady jabka a tady hrušky.“

ROZDÍLY – O SNĚHURCE 2

1. „Tady je veselej a tady je smutnej, brečí.“
2. „Tady je zelený ptáček, tady je modrý ptáček.“
3. „Tady je měsíc, tady je slunce.“
4. „Tady je hruška, tady je jabko.“
5. „Tady je velký domov a tady je malý domov. A tady to je všechno! (konec hledání)“

Tabulka 263 – Rozdíly O Sněhurce – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Slunce-měsíc	✓			✓		
Ptáčci	✓			✓		
Trpaslíci	✓			✓		
Domek-panelák	✓			✓		
Jablka-hrušky	✓			✓		

Tabulka 264 – Výsledky rozdílů O Sněhurce – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	5	5
Chybné odpovědi	0	0

ROZDÍLY – O ŘEPĚ 1

1. „Traktor, tady není.“
2. „To nejsou stejné řepy.“ (barvu řekl)
3. „Tohle je špatná kočička.“
4. „Tady je holčička.“
5. „To je špatný myš, to je správný myš.(barvy poznal)“

ROZDÍLY – O ŘEPĚ 2

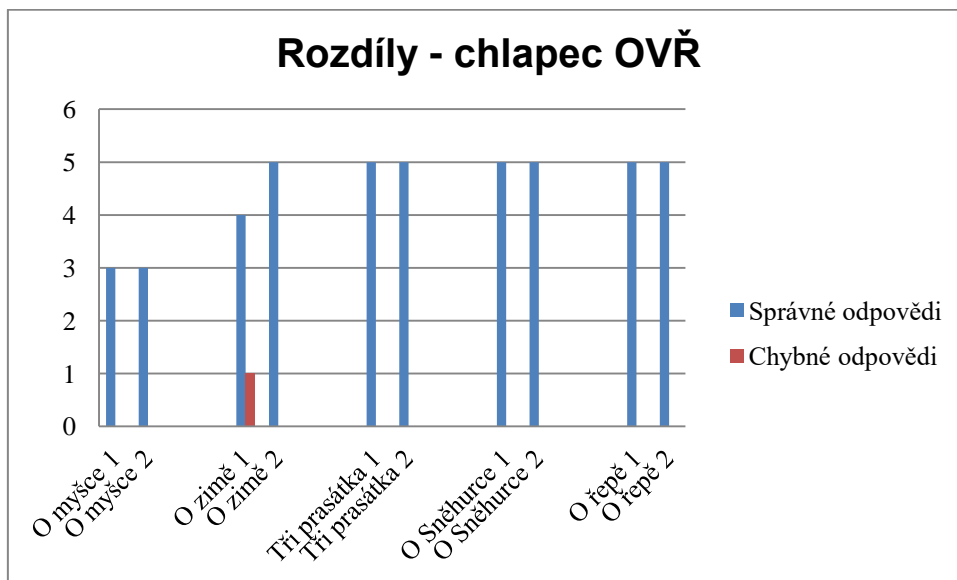
1. „Řepa a řepa.“ – „A jakou mají barvu?“ – „Žlutá a červená.“
2. „Tady je holčička a tady je kluk.“
3. „Kočka je šedá a jiná kočka.“
4. „Tady je myš a myš.“ – „A co je na nich jiné?“ – „Černá (tmavě hnědá) a šedá.“
5. „Tady je traktor, tady není traktor.“

Tabulka 265 – Rozdíly O řepě – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	Ano	Ne	Poznámka	A	N	Poznámka
Řepa	✓			✓		
Traktor	✓			✓		
Kluk-Holka	✓			✓		
Kočka	✓			✓		
Myš	✓			✓		

Tabulka 266 – Výsledky rozdílů O řepě – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	5	5
Chybné odpovědi	0	0

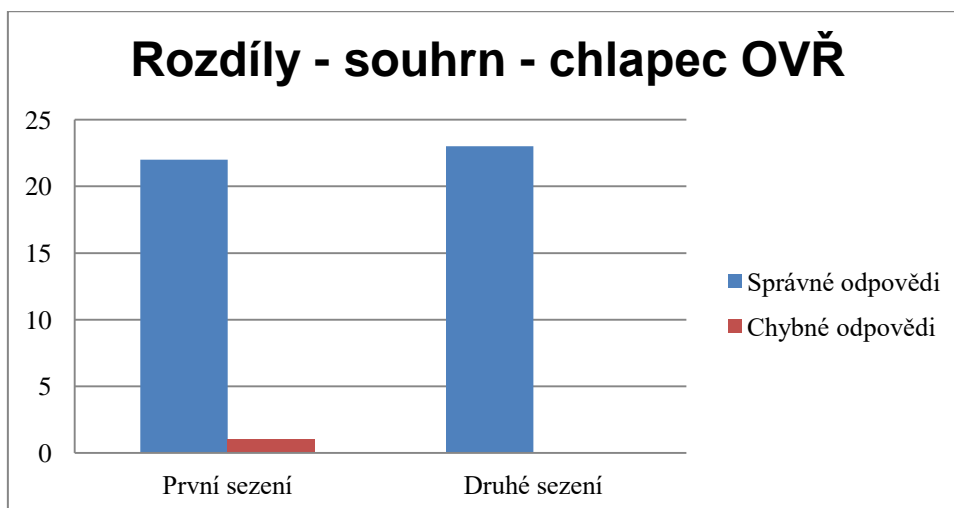

Graf 47 – Rozdíly – chlapec OVŘ

ROZDÍLY – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 267 – Souhrnné výsledky rozdílů – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	22	23
Chybné odpovědi	1	0

Graf 48 – Rozdíly – souhrn – chlapec OVŘ

Tabulka 267 a graf 48 poukazuje na výkon chlapce v oblasti zrakového vnímání. Chlapec v tomto úkolu chyboval pouze v jednom případě. Při první expozici nezaznamenal na obrázku sněhuláka, který na druhém obrázku chyběl. Nenašel ho ani s pomocí, kdy mu byl zmenšován prostor kolem hledaného obrázku. Chlapec občas popisoval rozdíly větou, jindy jen slovy. Po doptání většinou upřesnil nebo odpověděl větou. Chlapec se mezi obrázky orientoval dobře a pozornost mezi ně dělil rovnoměrně. Podrobnější výsledky jsou zobrazeny v tabulkách 257-266 a grafu 47.

PÁTÝ ÚKOL – ANALÝZA-SYNTÉZA

ANALÝZA-SYNTÉZA – O MYŠCE

Tabulka 268 – Analýza-syntéza O myšce – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Domeček/Dům/Do mek	✓			✓		
Zástěra	✓		Nejprve ručník	✓		
Kočka/Kočička	✓			✓		
Drak	✓			✓		
Slunce/ Sluníčko	✓			✓		
Srdce/Srdíčko	✓			✓		

Tabulka 269 – Výsledky analýza-syntéza O myšce – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	6
Chybné odpovědi	0	0

ANALÝZA-SYNTÉZA – O ZIMĚ

Tabulka 270 – Analýza-syntéza O zimě – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Hrad/Zámek	✓			✓		
Budík	✓			✓		
Holčička/Holka	✓			✓		
Vločka	✓			✓		
Žebřík	✓			✓		
Sněhuláci	✓			✓		

Tabulka 271 – Výsledky analýza-syntéza O zimě – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	6
Chybné odpovědi	0	0

ANALÝZA-SYNTÉZA – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 272 – Analýza-syntéza Tři prasátka – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Les	✓			✓		
Vlk	✓			✓		
Prasátka	✓			✓		
Postel/Postýlka	✓			✓		
Nohy	✓			✓		
Sláma	✓			✓		

Tabulka 273 – Výsledky analýza-syntéza Tři prasátka – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	6
Chybné odpovědi	0	0

ANALÝZA-SYNTÉZA – O SNĚHURCE

Tabulka 274 – Analýza-syntéza O Sněhurce – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Jablko	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Trpaslíci	✓			✓		
Princ	✓			✓		
Myslivec	✓			✓		
Královna	✓			✓		

Tabulka 275 – Výsledky analýza-syntéza O Sněhurce – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	6
Chybné odpovědi	0	0

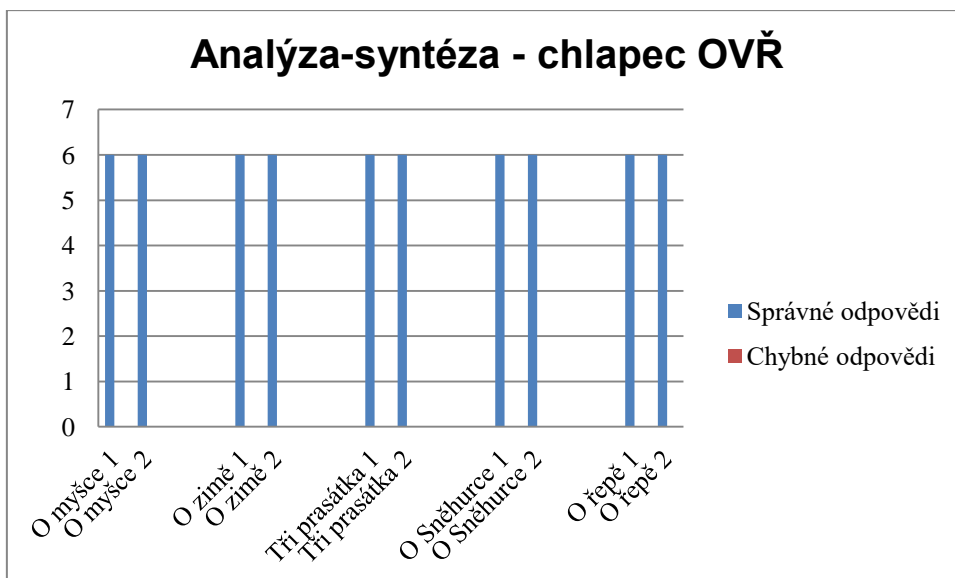
ANALÝZA-SYNTÉZA – O ŘEPĚ

Tabulka 276 – Analýza-syntéza O řepě – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	A	P
Dědeček	✓			✓		
Babička	✓			✓		
Řepa	✓			✓		
Pejsek	✓			✓		
Myš/Myška/ Myšička	✓			✓		
Sukně/Sukýnka	✓			✓		

Tabulka 277 – Výsledky analýza-syntéza O řepě – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	6
Chybné odpovědi	0	0

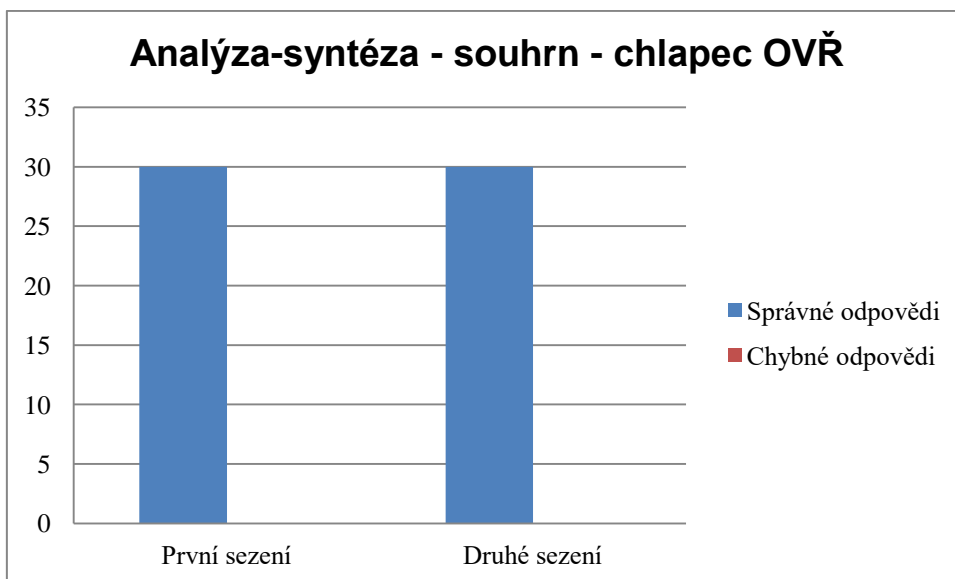

Graf 49 – Analýza-syntéza – chlapec OVŘ

ANALÝZA-SYNTÉZA – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 278 – Souhrnné výsledky analýza-syntéza – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	30	30
Chybné odpovědi	0	0

Graf 50 – Analýza-syntéza – souhrn – chlapec OVŘ

Tabulka 278a graf 50 shrnují schopnost chlapce dělit slova na slabiky a určovat jejich počet. Chlapec je schopný slova vytleskat (rozdělit) na slabiky již od prvního sezení. Po vysvětlení chlapec kolečka při prvním sezení umísťuje s opakovaným tleskáním, většinou

neúspěšně. Postupně chlapec začal zvládat jednoslabičná a dvouslabičná slova. Slova tři a víceslabičná činila potíže. V posledních částech při první expozici programu chyboval stále ve víceslabičných slovech, ale kolečka umisťoval již s větší jistotou. Víceslabičná slova stále vytleskával, ale postupně začal slova dělit na slabiky, pouze s říkáním a umisťováním koleček bez tleskání. Při druhé expozici postupně začal kolečka umisťovat bez tleskání u tříslabičných slov. Když nebyly slabiky vizualizované, tak si zkoušel z paměti počítat na prstech. Chyboval v počtu koleček u čtyřslabičných slov. Na konci programu již zvládal dělit slabiky ve slově za pomoci koleček bez tleskání, pouze s hlasitým slabikováním bez počítání na prstech. V umístění koleček chyboval pouze ve slově trpaslíci. Kolečka byla určitou nástavbou, která se v tabulkách nehodnotila. Podrobnější výsledky jsou uvedeny v předchozích *tabulkách 268 a grafu 49*.

ŠESTÝ ÚKOL – PŘEDLOŽKY

PŘEDLOŽKY – O MYŠCE

Tabulka 279 – Předložky O myšce – chlapec OVR

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
V košíku	✓			✓		
Vedle košíku	✓			✓		
Pod košíkem		×	V košíku obráceně		×	Dole
Na košíku		×	Nahore		×	Nahore
Mezi košíky		×	Sedí dvě košíčky		×	Vpravo
Před košíkem		×	Dopředu		×	Dopředu
Za košíkem		×	Dozadu		×	Nevím

Tabulka 280 – Výsledky předložky O myšce – chlapec OVR

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	2	2
Chybné odpovědi	5	5

PŘEDLOŽKY – O ZIMĚ

Tabulka 281 – Předložky O zimě – chlapec OVR

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Nad postelí		×		✓		
Vedle postele		×	Tady	✓		
Pod postelí		×		✓		

Na posteli		×			×	Nahoru
Mezi postelemi		×		✓		
Před postelí		×			×	Dopředu
Za postelí		×			×	Dozadu

Tabulka 282 – Výsledky předložky O zimě – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	0	4
Chybné odpovědi	7	3

PŘEDLOŽKY – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 283 – Předložky Tři prasátka – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Na stromě		×	Nahoře	✓		
Mezi stromy		×	Vpravo stromy nalevo stromy	✓		
Vedle stromu	✓				×	Nalevopravo
Podstromem		×	V stromu		×	Nazemi stromu
Před stromem		×	Bez odezvy		×	Vpředu
Za stromem		×	Dozadu		×	Dozadu

Tabulka 284 – Výsledky Předložky Tři prasátka – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	1	2
Chybné odpovědi	5	4

PŘEDLOŽKY – O SNĚHURCE

Tabulka 285 – Předložky O Sněhurce – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Na stole		×	Nahoře		×	Nahoře
Mezi stoly		×	Vpravo a vlevo stoly	✓		
Vedle stolu		×	Doleva		×	Vpravo stolem
Pod stolem		×	Dole stolu	✓		
Před stolem		×	Nevím		×	První stolí
Za stolem		×	Dozadu		×	Tady chovává stolem
Nad stolem		×	Nahoře	✓		

Tabulka 286 – Výsledky předložky O Sněhurce – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	0	3
Chybné odpovědi	7	4

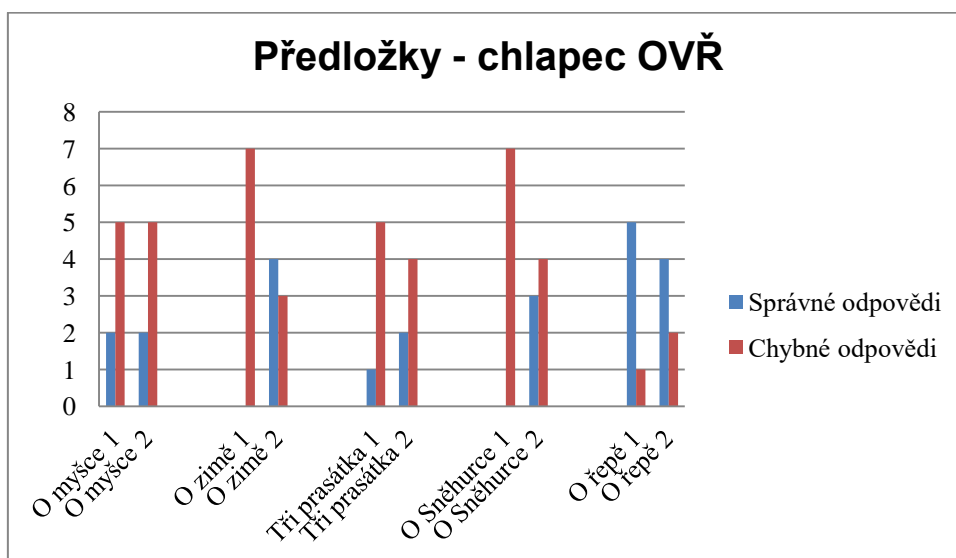
PŘEDLOŽKY – O ŘEPĚ

Tabulka 287 – Předložky O řepě – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Vedle boudy		×	Vpravo	✓		
V boudě		×	Schovaný	✓		
Na boudě/střeše	✓			✓		
Mezi boudami		×	Nevím	✓		
Před boudou		×	První		×	Vpředu
Za boudou		×	Dozadu		×	Vzad

Tabulka 288 – Výsledky předložky O řepě – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	5	4
Chybné odpovědi	1	2

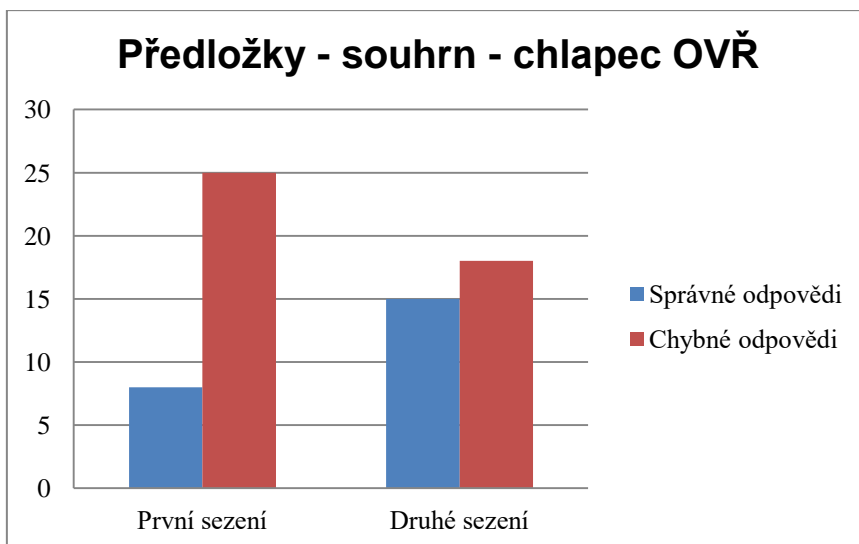

Graf 51 – Předložky – chlapec OVŘ

PŘEDLOŽKY – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 289 – Souhrnné výsledky předložky – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	8	15
Chybné odpovědi	25	18

Graf 52 – Předložky – souhrn – chlapec OVŘ

Tabulka 259a graf 52 poukazují na chlapcovu schopnost používat správně místní předložky. Při prvních sezeních chlapec určil správnou předložkovou vazbu pouze v osmi případech z 33 možných. Při druhé expozici došlo k zlepšení, ale chlapcovy výkony byly velmi kolísavé. Chyby byly nekonstantní, kdy chyboval i v případech, ve kterých předtím nechyboval. I když se chlapec, v komplexním hodnocení tohoto úkolu, zlepšil téměř o polovinu, přesto jsou jeho výkony spíše podprůměrné. Podrobné výsledky v jednotlivých úlohách zabývajících se předložkami jsou uvedeny v *tabulkách 279-288 a grafu 51*.

SEDMÝ ÚKOL – OPOZITA

OPOZITA – O MYŠCE

Tabulka 290 – Opozita O myšce – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Mladý-Starý		×	Stařenej		×	Pomalý, malý
Potichu-Nahlas	✓			✓		
Otevřený-Zavřený		×	Zamčený	✓		

Tabulka 291 – Výsledky opozita O myšce – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	1	2
Chybné odpovědi	2	1

OPOZITA – O ZIMĚ

Tabulka 292 – Opozita O zimě – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Teplo-zima	✓			✓		
Krátký-dlouhý		×	Velký x malý	✓		
Noc-den		×	Den = sluníčko	✓		

Tabulka 293 – Výsledky opozita O zimě – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	1	3
Chybné odpovědi	2	0

OPOZITA – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 294 – Opozita Tři prasátka – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Studený-Teplý		×	Teplý – Pálivý	✓		
Špinavý-Čistý	✓			✓		
Těžký-Lehký	✓			✓		

Tabulka 295 – Výsledky opozita Tři prasátka – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	2	3
Chybné odpovědi	1	0

OPOZITA – O SNĚHURCE

Tabulka 296 – Opozita O Sněhurce – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	P
Hodná- Zlá	✓			✓		
Malý – Velký	✓			✓		
Smutný – Veselý		×	Smutnej – šťastnej	✓		

Tabulka 297 – Výsledky opozita O Sněhurce – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	2	3
Chybné odpovědi	1	0

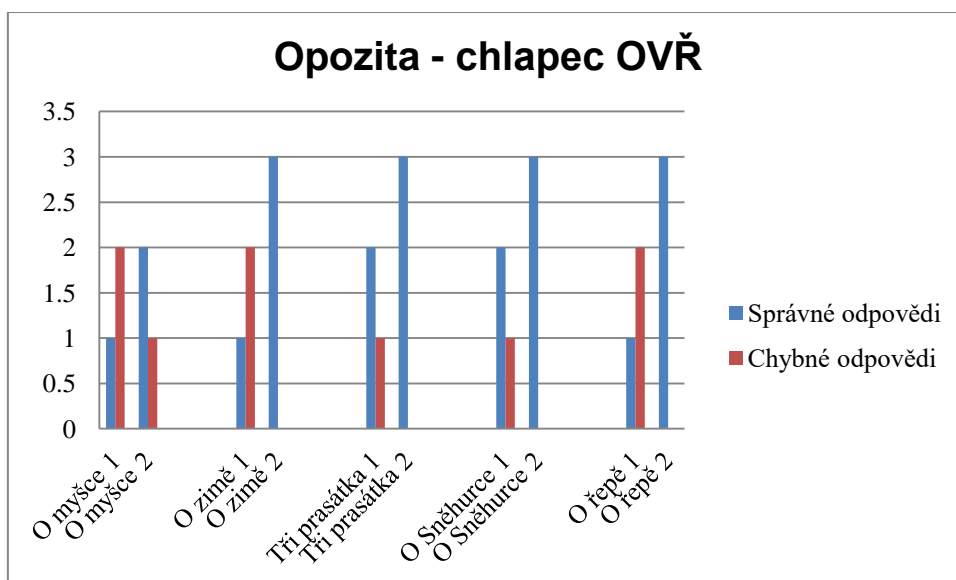
OPOZITA – O ŘEPĚ

Tabulka 298 – Opozita O řepě – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	P
Tvrdý- Měkký		×	Místo tvrdý utvořil těžký	✓		
Plný- Prázdný		×	Plněný	✓		
Hodně- Málo	✓			✓		

Tabulka 299 – Výsledky opozita O řepě – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	1	3
Chybné odpovědi	2	0

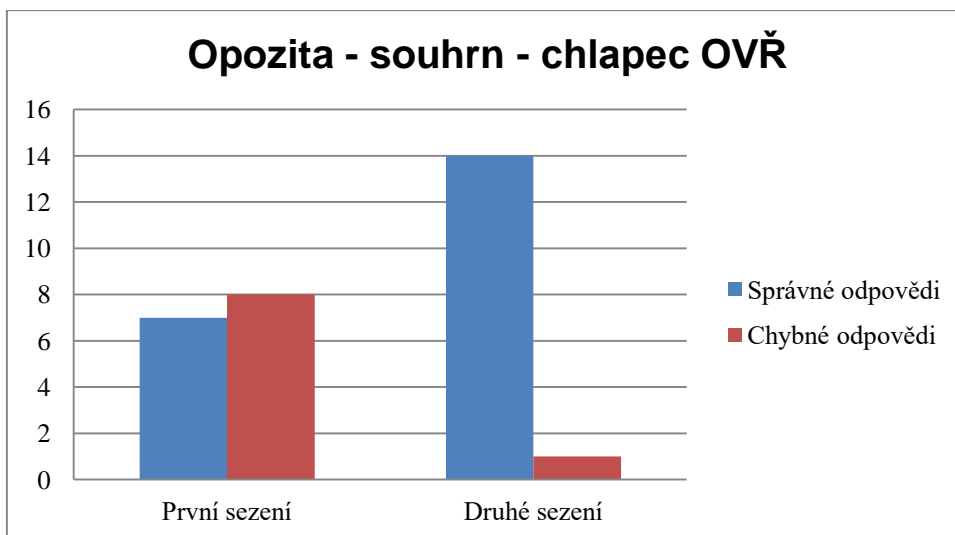

Graf 53 – Opozita – chlapec OVŘ

OPOZITA – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ – CHLAPEC OVŘ

Tabulka 300 – Souhrnné výsledky opozita – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	7	14
Chybné odpovědi	8	1

Graf 54 – Opozita – souhrn – chlapec OVŘ

Tabulka 300 a *graf 54* poukazují na chlapcovu schopnost pojmenovat a tvořit slova opačného významu. V tomto úkolu chlapec při první expozici stimulačního programu hodně chyboval a z 15 dvojic nesprávně utvořil dvojic osm. Nejvíce problémovou byla dvojice mladý-starý, kdy chlapec poprvé užil slova „stařenej“ a podruhé pomalý nebo malý. Problém nastal i s umístěním obrázků do správné dvojice, kdy umisťoval křičícího chlapce k dědečkovi a malou holčičku k holčičce, která šeptá. Obrázky tak přiřadil na základě podobnosti pohlaví. Jako u ostatních dětí také tento chlapec nežívá slovo den, ale sluníčko. Podruhé, když byl upozorněn, jak že to má být správně, když už jsme o tom několikrát mluvili, utvořil dvojici správně. Poprvé nezvládl také dvojice studený-teplý, kdy vytvořil dvojici „teplý-pálivý“. U dvojice plný-prázdný chlapec slovo plný zkomolil do tvaru „plněný“, který nebyl uznán. V komplexním zhodnocení tohoto úkolu chlapec prokázal velký pokrok. Kdy z osmi chybných odpovědí snížil tento počet na jednu chybnou odpověď. Podrobnější výsledky jsou uvedeny v *tabulkách 290-299* a *grafu 53*.

OSMÝ ÚKOL – PŘECHYLOVÁNÍ

PŘECHYLOVÁNÍ – O MYŠCE

Tabulka 301 – Přechylování O myšce – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Kuchařka	✓			✓		
Učitelka	✓			✓		
Policistka/ Policajtk	✓			✓		

Tabulka 302 – Výsledky přechylování O myšce – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	3	3
Chybné odpovědi	0	0

PŘECHYLOVÁNÍ – O ZIMĚ

Tabulka 303 – Přechylování O zimě – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Pošťák – Pošťáčka		×	(m)Pošťánek (ž)pošťák		×	
Hasič – Hasička		×	(Ž)hasič	✓		
Uklízeč – Uklízečka		×	(m)uklizení (ž)nepojmenoval	✓		

Tabulka 304 – Výsledky přechylování O zimě – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	0	2
Chybné odpovědi	3	1

PŘECHYLOVÁNÍ – O TŘECH PRASÁTKACH

Tabulka 305 – Přechylování Tři prasátka – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Doktor- Doktorka		×	Doktor-doktor	✓		
Malíř-Malířka		×	Malíře-malíř holčička	✓		
Kadeřník- Kadeřnice (holič-holička)		×	Kadeřník (doplnil poslední 2 písmena) – kadeřinka (holínky – holičky)		×	

Tabulka 306 – Výsledky přechylování Tři prasátka – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	0	2
Chybné odpovědi	3	1

PŘECHYLOVÁNÍ – O SNĚHURCE

Tabulka 307 – Přechylování O Sněhurce – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Král-Královna	✓			✓		
Zahradník-Zahradnice		×	Zahradník (s pomocí) – zahradníka		×	
Čaroděj-Čarodějnice		×	Čarodějnice – čaroděj neřekl ani s pomocí	✓		

Tabulka 308 – Výsledky přechylování O Sněhurce – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	1	2
Chybné odpovědi	2	1

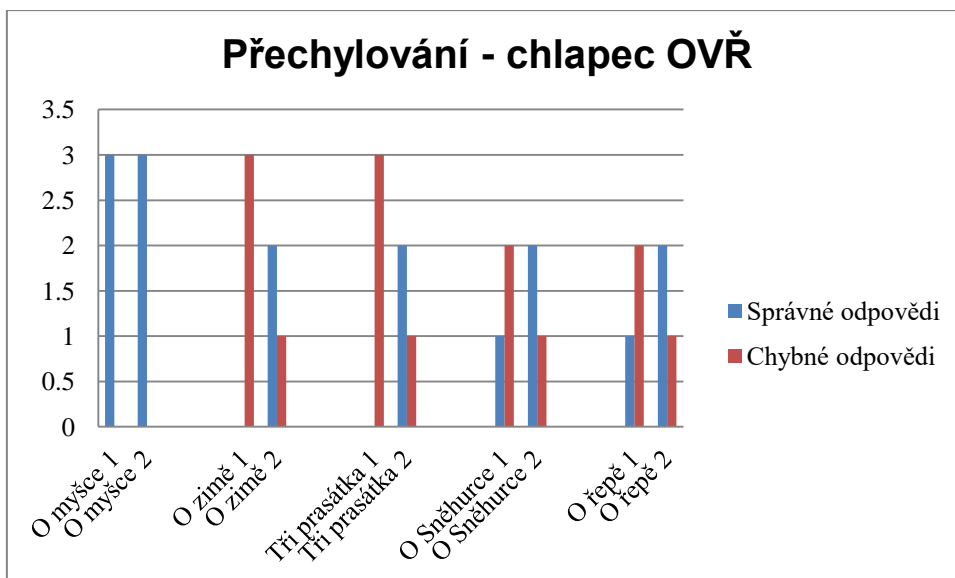
PŘECHYLOVÁNÍ – O ŘEPĚ

Tabulka 309 – Přechylování O řepě – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Farmář-Farmářka		×	Farmář neutvořil, farmářku odvodil	✓		
Řidič-Řidička	✓			✓		
Veterinář-Veterinářka		×	Veterinář neutvořil, veterinářka odvodil		×	

Tabulka 310 – Výsledky přechylování O řepě – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	1	2
Chybné odpovědi	2	1

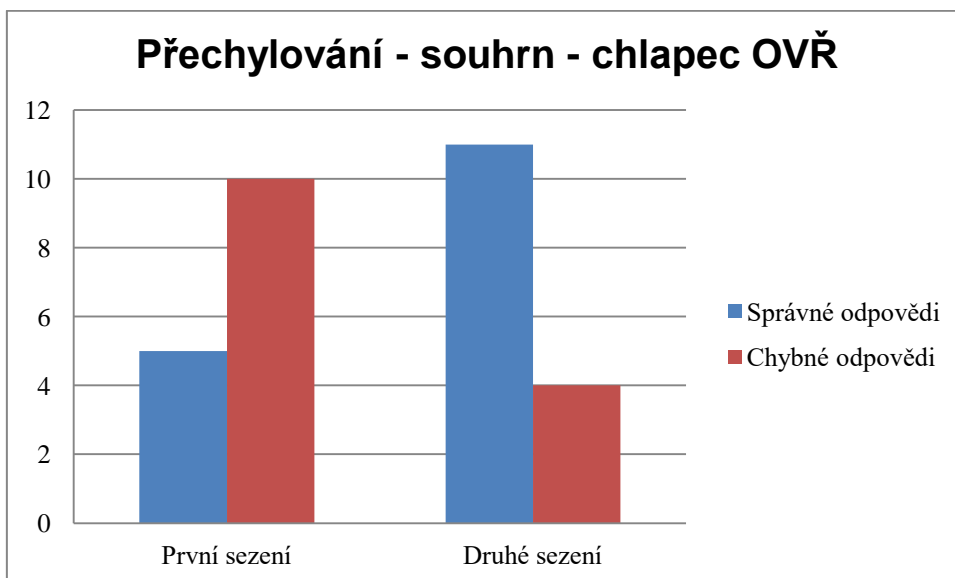

Graf 55 – Přechylování chlapec OVŘ

PŘECHYLOVÁNÍ – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 311 – Souhrnné výsledky přechylování – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	5	11
Chybné odpovědi	10	4

Graf 56 – Přechylování – souhrn – chlapec OVŘ

Tabulka 311a graf 56 poukazují na chlapcovu schopnost přechylovat mužský a ženský rod. Tento úkol byl pro chlapce těžký. Při prvních sezeních chlapec z 15 správných odpovědí

odpověděl správně pouze pětkrát. Některé dvojice nebyl schopný utvořit, u některých byl schopný alespoň odvodit jejich část. Z původních deseti chybných odpovědí při druhé expozici odpověděl chybně pouze čtyřikrát. Slova, která nebyl schopný utvořit, byla dvojice pošťák-pošťáčka, kadeřník-kadeřnice (popř. holič-holička), zahradník-zahradnice a veterinář-veterinářka. Některé ženské tvary tvořil jako máské (hasič-hasič, doktor-doktor). U dvojice malíř-malířka si pomohl u tvoření ženského rodu tak, že řekl malíř a doplnil ho slovem holčička. Některá slova byla zkomolená např. pošťánek (pošťák), kadeřinka (kadeřnice). V tomto úkolu chlapec udělal značný pokrok. Výsledky z jednotlivých částí úkolů zabývajících se přechylováním jsou uvedeny v *tabulkách 301-310* a *grafu 55*.

DEVÁTÝ ÚKOL – FONEMATICKÝ SLUCH

FONEMATICKÝ SLUCH – O MYŠCE

Tabulka 312 – Fonematický sluch O myšce – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Miska je na stole, myška je pod stolem	✓			✓		
Před sluncem je mrak, na nebi létá drak.	✓			✓		
Hanka mává a Šimon dává	✓			✓		

Tabulka 313 – Výsledky fonematický sluch O myšce – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	3	3
Chybné odpovědi	0	0

FONEMATICKÝ SLUCH – O ZIMĚ

Tabulka 314 – Fonematický sluch O zimě – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Miska je na stole, myška je pod stolem	✓			✓		
Před sluncem je mrak, na nebi létá drak.		×		✓		
Hanka mává a Šimon dává	✓			✓		
Anička má míč, Petr nese rýč	✓			✓		
Amálka se dívá a Pepíček zívá	✓			✓		

Tabulka 315 – Výsledky fonemického sluchu O zimě – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	4	5
Chybné odpovědi	1	0

FONEMATICKÝ SLUCH – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 316 – Fonemický sluch Tři prasátka – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Miska je na stole, myška je pod stolem	✓			✓		
Před sluncem je mrak, na nebi létá drak.	✓			✓		
Hanka mává a Šimon dává	✓			✓		
Anička má míč, Petr nese rýč	✓			✓		
Amálka se dívá a Pepíček zívá	✓			✓		
Za domem je les, před domem stojí pes	✓			✓		
Na stole je tužka, vedle stolu je taška	✓			✓		

Tabulka 317 – Výsledky fonemického sluchu Tři prasátka – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	7	7
Chybné odpovědi	0	0

FONEMATICKÝ SLUCH – O SNĚHURCE

Tabulka 318 – Fonemický sluch O Sněhurce – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Miska je na stole, myška je pod stolem	✓			✓		
Před sluncem je mrak, na nebi létá drak.	✓			✓		
Hanka mává a Šimon dává	✓			✓		
Anička má míč, Petr nese rýč	✓			✓		
Amálka se dívá a Pepíček zívá	✓			✓		
Za domem je les, před domem stojí pes	✓			✓		

Na stole je tužka, vedle stolu je taška	✓			✓		
Před hradem je brána, vedle hradu stojí vrána.		×		✓		
Maminka pejska vede a kluk pejska veze.	✓			✓		

Tabulka 319 – Výsledky fonemického sluchu O Sněhurce – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	8	9
Chybné odpovědi	1	0

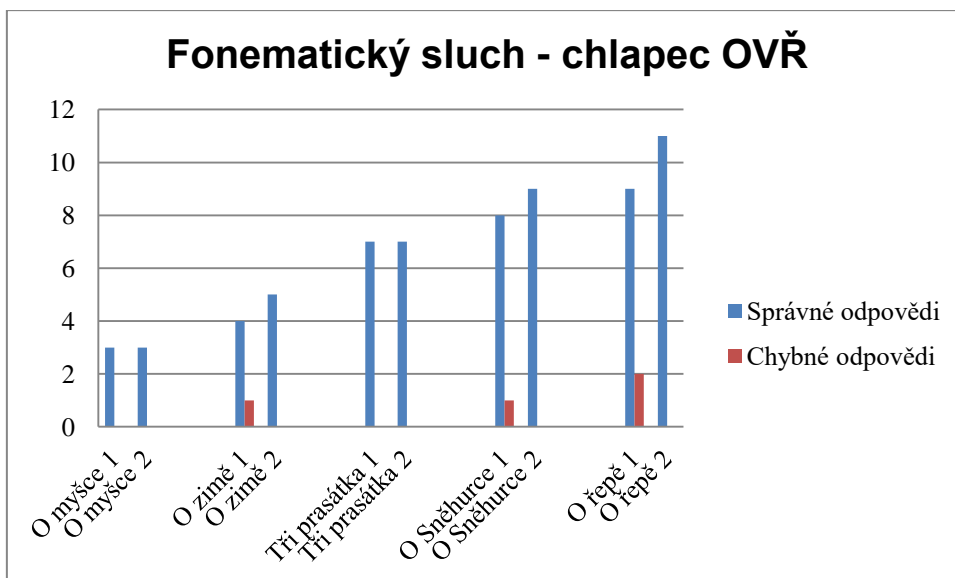
FONEMICKÝ SLUCH – O ŘEPĚ

Tabulka 320 – Fonemický sluch O řepě – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Miska je na stole, myška je pod stolem	✓					
Před sluncem je mrak, na nebi létá drak.	✓					
Hanka mává a Šimon dává	✓					
Anička má míč, Petr nese rýč	✓					
Amálka se dívá a Pepíček zívá	✓					
Za domem je les, před domem stojí pes	✓					
Na stole je tužka, vedle stolu je taška	✓					
Před hradem je brána, vedle hradu stojí vrána.		×		✓		
Maminka pejska vede a kluk pejska veze.	✓					
Na poli je kupa, na louce stojí Kuba.	✓			✓		
Kosa je u stromu a koza je u domu.		×		✓		

Tabulka 321 – Výsledky fonemického sluchu O řepě – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	9	11
Chybné odpovědi	2	0

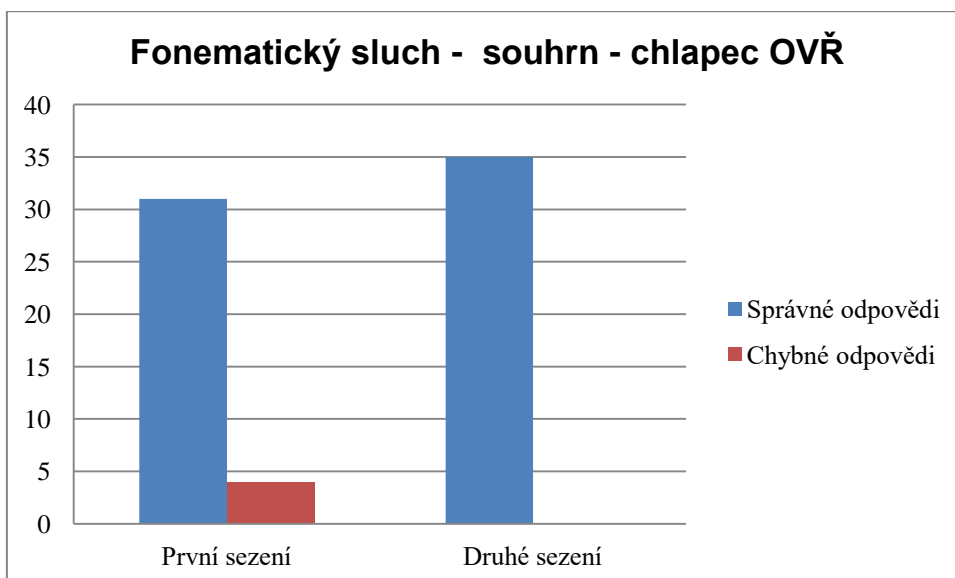

Graf 57 – Fonematický sluch – chlapec OVŘ

FONEMATICKÝ SLUCH – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 322 – Souhrnné výsledky fonematický sluch – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	31	35
Chybné odpovědi	4	0

Graf 58 – Fonematický sluch – souhrn – chlapec OVŘ

Tabulka 312a graf 58 shrnují chlapcovu schopnost fonologické diferenciacie. Chlapec tento úkol zvládal dobre již od prvních sezení. Chlapcovým největším problémem byla ze

začátku nepozornost a neochota pracovat. Pak zbytečně chyboval a bylo obtížné rozeznat, kdy větě rozumí a kdy ne. Proto se u tohoto úkolu s chlapcem strávilo více času. S obrázky se hrálo, různě se ve větách střídaly. Chlapec nejvíce chyboval ve slovech mrak-drak, vrána-brána a kosa-koza. Nejdéle chyboval ve dvojici vrána-brána. Tato chybovost přetrvávala nejdéle a chlapec si v ní nebyl jistý ani při druhé expozici programu, i když už nechyboval. Jednotlivé výsledky jsou zahrnuty v *tabulkách 312-321* a *grafu 57*.

DESÁTÝ ÚKOL – ORIENTACE NA OBRÁZKU

ORIENTACE NA OBRÁZKU – O MYŠCE

Tabulka 323 – Orientace na obrázku O myšce – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Jednu kočku	✓			✓		
Dva kohouty	✓			✓		
Na strom draka	✓			✓		
Domeček vedle kočky	✓			✓		
Pod kočku obě pířka	✓			✓		
Draka před slunce	✓			✓		
Kočku vedle kohouta		×	Dal pod	✓		
Všechny obrázky na obrázek	✓			✓		

Tabulka 324 – Výsledky orientace na obrázku O myšce – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	7	8
Chybné odpovědi	1	0

ORIENTACE NA OBRÁZKU – O ZIMĚ

Tabulka 325 – Orientace na obrázku O zimě – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Obě okna	✓			✓		
Vedle stolu židli		×	Na obr. dal obě	✓		
Na stůl dva budíky	✓			✓		
Na okno vločku	✓			✓		
Jednu holčičku	✓			✓		
Oba žebříky	✓			✓		
Všechny obrázky	✓			✓		

Tabulka 326 – Výsledky orientace na obrázku O zimě – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	7
Chybné odpovědi	1	0

ORIENTACE NA OBRÁZKU – O TRECH PRASÁTKACH

Tabulka 327 – Orientace na obrázku Tři prasátka – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Dva domečky	✓			✓		
Jednoho vlka	✓			✓		
Obě prasátka	✓			✓		
Vedle vlka balík slámy		×	Vzal 2 obrázky slámy a umístil po obou stranách vlka	✓		
Pod strom oheň	✓			✓		
Nad komín čerta	✓			✓		
Všechny obrázky	✓			✓		

Tabulka 328 – Výsledky orientace na obrázku Tři prasátka – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	7
Chybné odpovědi	1	0

ORIENTACE NA OBRÁZKU – O SNEHURCE

Tabulka 329 – Orientace na obrázku O Sněhurce – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	P
Na obrázek jednoho trpaslíka	✓			✓		
Na obrázek 2 domečky	✓			✓		
Na obrázek 2 ptáčky	✓			✓		
Jednoho myslivce pod stromy		×	Na stromy	✓		
Sněhurku vedle domečku		×	Nad domeček	✓		
Královnu mezi domeček a trpaslíka		×	Pouze vedle trpaslíka (z druhé strany)	✓		
Všechny obrázky na obrázek	✓			✓		

Tabulka 330 – Výsledky orientace na obrázku O Sněhurce – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	4	7
Chybné odpovědi	3	0

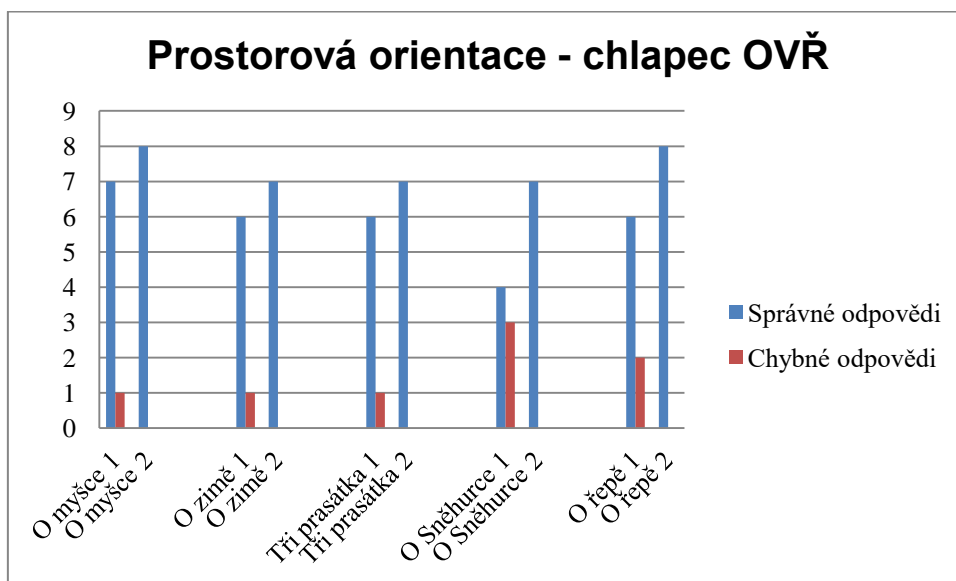
ORIENTACE NA OBRÁZKU – O ŘEPĚ

Tabulka 331 – Orientace na obrázku O řepě – chlapec OVŘ

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Jednu kočičku na obrázek	✓			✓		
Dva pejsky na obrázek	✓			✓		
Obě řepy na pole	✓			✓		
Dědečka vedle traktoru	✓			✓		
Holčičku pod domeček		×	Pod a vedle	✓		
Kočičku na traktor	✓			✓		
Babičku vedle auta	✓	×	Místo vedle dal pod	✓		
Všechny obrázky na obrázek	✓			✓		

Tabulka 332 – Výsledky orientace na obrázku O řepě – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	8
Chybné odpovědi	2	0

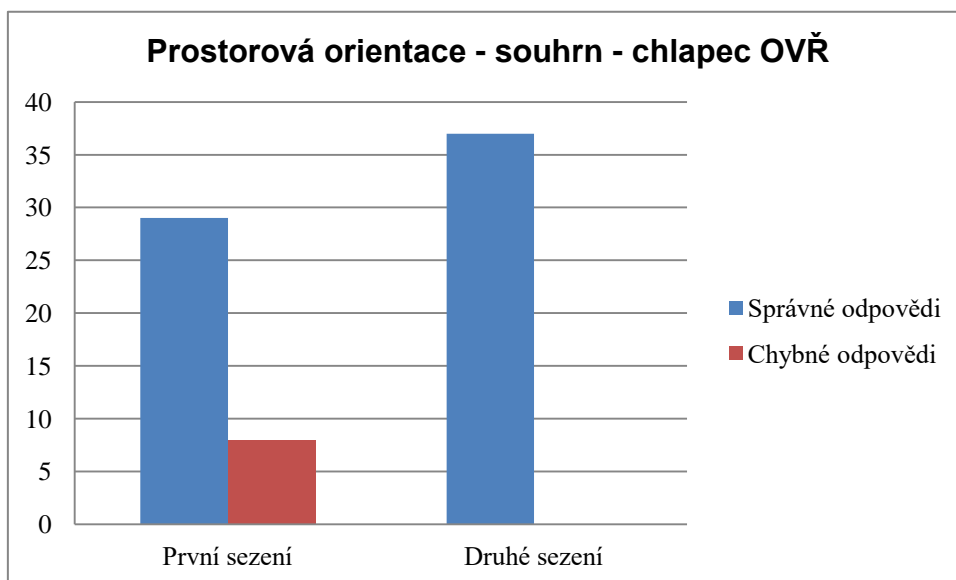

Graf 59 – Prostorová orientace – chlapec OVŘ

PROSTOROVÁ ORIENTACE – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 333 – Souhrnné výsledky orientace na obrázku – chlapec OVŘ

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	29	37
Chybné odpovědi	8	0

Graf 60 – Prostorová orientace – souhrn – chlapec OVŘ

Tabulka 333a graf 60 poukazují na chlapcovu schopnost orientovat se na větším obrázku, umístit do něj správný počet menších obrázků, tedy mít základní číselné představy (jeden, dva, oba, všechny). Úkol v sobě zahrnuje také schopnost rozumění zadaným instrukcím a prostorovým vztahům (místní předložky – na, vedle...). Chlapec zvládal úkol při první expozici programu s mírnými obtížemi. Nejvíce chyboval v umístění obrázků do prostoru. Chlapec chyboval u předložek „vedle“, „pod“ a „mezi“. Další chyby se vyskytly v umístění počtu obrázků. Stalo se, že chlapec umístil místo jednoho obrázku na plochu obrázky dva. Bylo to u vět, kde nebyl počet vyjádřen číslovkou (např. „Dej vedle vlka balík slámy.“). Chlapec nerozeznal tvar jednotného čísla a umístil tak obrázky dva. Při druhé expozici již chlapec nechyboval. Bylo znát, že si dává větší pozor a pozorněji také naslouchá, co má dělat. Podrobnější výsledky jsou uvedeny v *tabulkách 323-332 a grafu 59*.

CHLAPEC – VÝVOJOVÁ DYSFÁZIE

VSTUPNÍ A VÝSTUPNÍ VYŠETŘENÍ:

VYŠETŘENÍ ARTIKULACE

- Vstupní:

Řeč chlapce je silně dyslalická. Řečový projev je většinou nesrozumitelný. Chlapec ve velké míře vypouští ve slovech hlásky i slabiky (ue-cibule, tom-strom, ua-pila, hajíko-vajíčko). Slova komolí, cuncne-slunce, těteš-štětec). Některé hlásky zaměňuje. Některá slova přejmenovává nebo jde jen o sled hlásek (hauo-tehon-telefon). Z hlásek se nedaří chlapci tvořit tyto: „v“, „f“, „z“, „r“, „ř“, „s“, „l“, „ch“. Nedaří se také diferenciaci sykavek. Další hlásky umí vyslovit, ale nepoužívá je. Nebo jen v některých slovech. Chlapec mnoho obrázků nepoznal. Pokud obrázky nepoznal, pak mu byly pojmenovány a on je měl zopakovat. Jeho slovní zásoba je malá. Často otázkám moc nerozumí.

- Výstupní:

V této oblasti nedošlo ke zlepšení. Chlapec pouze poznal více obrázků. Řeč zůstává silně dyslalická a nesrozumitelná.

VYŠETŘENÍ EXPRESE ŘEČI

Dějové posloupnosti (pěstování květin, bruslení)

- Vstupní:

Chlapec sám obrázky neseřadí a správně nepopíše. Řeč je silně dyslalická a řečový projev dysgramatický. Otázkám často nerozumí. „Co dělá holka na obrázku?“ – „Alít kytku. Dá kytiku.“ ... „Musela dát semínka do květináče, vid? A co musela udělat potom?“ – „Nakrmit páky.“ Druhý obrázek popsal lépe, ale bylo potřeba doptávat se, jinak by chlapec nemluvil. „Idím holku, jak bruslení.“ – „Co dělá?“ – „Boci“ (bruslí) – „A co dělá tady?“ – „Jede.“ – „A co dělá holčička tady?“ – „Holka padá.“ – „Proč spadla?“ – „Potože nejde buslit. (Neumí bruslit)“

- Výstupní:

Chlapec sám spontánně nepopisuje, děj postihne částečně. Řeč je stále velmi dysgramatické. Otázkám stále úplně nerozumí. Odpovědi s položenými otázkami často nesouvisí.

Popis složitějšího obrázku (zima-ptáci):

- Vstupní:

Chlapec obrázek popisuje nesystematicky. „*Má tady koulu. A tady je hamaj ptáky.*“ – „*Co ještě vidíš na obrázku?*“ – „*Ptáky. Pak dá. To je sýr. On nakrmí ptáky.*“ Neustále je potřeba doptávat se. Slovní zásoba je malá. Barvy spíše nepozná. Počet ptáčků na obrázku spočítal bez ukazování.

- Výstupní:

Chlapec sám spontánně nepopisuje. Projev je dyslalický a dysgramatický. Je nutné doptávat se. V tomto vyšetření nedošlo ke zlepšení.

VÝSLEDKY MATERIÁL – DIAGNOSTIKA PŘEDŠKOLÁKA

Obrázkové čtení

- Vstupní:

Chlapec v tomto úkolu z 15 obrázků doplnil chybně obrázků šest. Většinou užíval první pád slova (babička s děda, paní s táta). Téměř všechna slova chlapec pojmenoval správně. Chyboval pouze ve slově postýlka, kterou pojmenoval jako lehátko a obrázek maminka pojmenoval jako paní. Při doplňování slov chlapec působil nejistě.

- Výstupní:

V tomto úkolu chlapec působil jistěji. Nesprávně pojmenoval opět postýlku. Gramaticky nesprávně doplnil čtyři tvary slov. Zlepšil se ve slovním spojení *babička s dědou* a *maminka s tátou*.

Jednotné a množné číslo

- Vstupní:

Chlapec poznal a pojmenoval všechny obrázky. Chlapec vytvořil nesprávně z jednotného čísla množné číslo ve dvou případech (ze čtyř dvojic). A to medvěd-medvědy, hízátko-hízáky. Vždy před slovem používal číslovku jeden a dvě (v tomto tvaru vše). Z množného čísla vytvořil číslo jednotné správně ve všech případech. Chyboval opět v množném čísle (motýlky). Užíval také spojení s číslovkou. U jednotného čísla vždy ve tvaru jeden. U množného čísla ve tvaru dvě ve spojení se slovy balóky, motýlky, kočičky a ve tvaru dva ve spojení „dva kytky“.

- Výstupní:

U chlapce přetrvává tvoření mužského životného rodu s pádovou koncovkou odpovídající čtvrtému pádu. Na rozdíl od vstupního vyšetření vytvořil správně dvojici lízátko-lízátka. Nedošlo tedy k výraznému zlepšení. Stále tvoří slova ve spojení s číslovkou. Tu většinou tvoří v jiném rodu.

Rozdíly

- Vstupní:

Chlapec se v obrázku orientoval obtížně. Rozdíly téměř nezvládal najít. Jediný rozdíl, který našel, byla květina u stromu. U ostatních obrázků vždy ukázal na jeden, ale nebyl schopný říct, jestli to je na druhém obrázku stejné nebo jiné. Nezvládal ani s nápovědou.

- Výstupní

Chlapec se na obrázku zvládl orientovat lépe. Stále si není jistý. Kromě květiny objevil na obrázku ještě kočku a s nápovědou našel rozdílný počet jablíček na stromě a velikost plotu.

Analýza-syntéza

- Vstupní:

Chlapec slova pojmenoval. Vytleskává je aktivně. Čtyřslabičné slovo sám vytleskat nezvládl. Po předvedení slovo vytleskal. Nezvládl slabiky vizualizovat (s pomocí koleček).

- Výstupní:

Chlapec zvládal vytleskat slova. Stále chyboval u slova čtyřslabičného. Kolečka byl schopný s obtížemi použít k vizualizaci slabik. Dařilo se jen u jednoslabičných a dvouslabičných slov.

Předložky

- Vstupní:

Chlapec není schopný sám užívat předložky. Lépe rozumí, pokud má na obrázek ukázat, ale sám nepojmenuje. Pokud se zadaří, jde spíše o náhodu a podruhé již správnou předložku ke stejnému slovu nepoužije. Chlapec hodně ulpíval na předložce, kterou použil (i nesprávně) u předchozího slova. Velmi často používá slovo „tady“.

- Výstupní:

Chlapcovy výsledky byly nevyrovnané. Občas se mu podařilo použít správnou předložkovou vazbu, ale výkon nebyl stabilní. Byl schopný říci, že komín je na střeše. Spíše však není schopen předložky správně užívat. Stále spíše ukazuje a říká „tady“. V této oblasti nedošlo téměř k žádnému zlepšení.

Opozita

- Vstupní:

Při vstupním vyšetření chlapec ze šesti dvojic určil správně dvě dvojice (malej myš-helký slon, zlý pes-hodne). Dvojici tlustý-hubený popsal jako: „dědá kulatý, kaky kulatá“. Prázdný a plný nebyl schopný určit, pouze poukázal na fakt, že v jednom košíku jablíčka jsou a v druhém nejsou. Po nápovědě, že jeden je plný, byl schopný doplnit správné slovo do dvojice.

- Výstupní:

Chlapec nezvládl vytvořit dvojice noc-den a tlustý hubený. Ostatní dvojice vytvořil správně, u dvojice plný-prázdný si nebyl jistý a několikrát se opravil. Ostatní dvojice, které byly také užity v stimulačním programu, chlapec zvládl vytvořit s větší jistotou. V této oblasti došlo k většímu zlepšení.

VYŠETŘENÍ FONEMATICKÉHO SLUCHU

Tabulka 334 – Vyšetření fonematického sluchu – chlapec VD

Distinktivní rysy	Vstupní		Výstupní	
	Body	%	Body	%
Znělost – Neznělost	18	60	25	83,3
Kontinuálnost – Nekontinuálnost	22	73,3	29	96,6
Nosovost – Nenosovost	23	76,6	26	86,6
Kompaktnost – Difuznost	21	70	24	80,0
Celkem	84	70	104	86,7

Chlapec ve vyšetření fonematického sluchu prokázal při výstupním vyšetření zlepšení ve všech čtyřech distinktivních rysech. Při prvním sezení vykázal chlapec podprůměrný výkon ve všech čtyřech distinktivních rysech. Podprůměrného výsledku dosáhl při prvním sezení také v komplexním hodnocení testu, kdy získal 84 bodů ze 120 možných. Hranice normy je nastavena na 99 bodů. V distinktivním rysu znělost-neznělost získal při první expozici testu 18 bodů. V tomto rysu získal o tři body méně, než je nastavená norma. Při druhé expozici pak tuto hranici normy překročil o jeden bod. Dosáhl tedy 25 bodů. Ve druhém distinktivním rysu kontinuálnost-nekontinuálnost získal chlapec 22 bodů. Norma je nastavena na 28 bodů. V tomto, a také v prvním distinktivním rysu chlapec prokázal největší pokrok. Při druhé expozici ve druhém distinktivním rysu získal téměř plný počet bodů tedy 29 z 30 možných. V distinktivním rysu nosovost-nenosovost chlapec získal při první expozici 23 bodů. Norma v tomto distinktivním rysu je stanovena na 26 bodů. Chlapcův výkon v tomto distinktivním rysu byl tedy při druhé expozici hraniční. V posledním distinktivním rysu kompaktnost-difuznost chlapec získal při první expozici 21 bodů. Norma v tomto rysu je stanovena na 24 bodů. Této hranice chlapec při druhé expozici dosáhl. V komplexním zhodnocení testu byl chlapec v pásu nižší normy, kdy získal 104 bodů ze 120 možných. Červeně jsou v *tabulce 334* zobrazeny podprůměrné výkony.

PRŮBĚH A HODNOCENÍ STIMULAČNÍHO PROGRAMU

PRVNÍ ÚKOL – OBRÁZKOVÉ ČTENÍ

OBRÁZKOVÉ ČTENÍ – O MYŠCE

Tabulka 335 – Čtení O Myšce – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Slunce/Sluníčko	✓			✓		
Malá myška/Myška/ Myšička	✓			✓		
Domů		×	Domečku	✓		
Maminka myš/ Maminka	✓			✓		
Zástěru		×	Nevím		×	Zástěra
Vařila		×	Vařil		×	Vařil
Maminka myš/ Maminka	✓			✓		
Peří		×	Pírko			Pírko
Hřebínek		×		✓		
Zobák	✓			✓		
Drak	✓			✓		
Ouška/Uši	✓			✓		
Oči	✓			✓		
Fousy/ Fousky	✓			✓		
Ocas / Ocásek	✓			✓		
Zobákem	✓			✓		
Domů		×	Domečku	✓		
Srdíčko	✓			✓		
Kohout	✓			✓		
Zobák	✓			✓		
Myškám		×	Myšky		×	Myšonky
Kočka	✓			✓		
Zuby	✓			✓		
Drápy/Drápký		×	Pacičky	✓		

Tabulka 336 – Výsledky čtení O Myšce – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	16	21
Chybné odpovědi	8	3

OBRÁZKOVÉ ČTENÍ – O ZIMĚ

Tabulka 337 – Čtení O zimě – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Holčička	✓			✓		
Posteli		×	Do posteli	✓		
Holčičce		×	Holčičkovi	✓		
Okno	✓			✓		
Oknem		×	Na okno	✓		
Vločka		×	Koule, nevím	✓		
Holčičku		×	Holčička	✓		
Královna	✓		Nápověda prvním písmenem	✓		
Budík		×	Budíkem	✓		
Holčička	✓			✓		
Hradu/Zámku	✓			✓		
Královny		×	Královna		×	Královna
Budík	✓		1.hodiny	✓		
Holčička	✓			✓		
Budík		×	Budíkem	✓		
Královna	✓			✓		
Okna	✓			✓		
Dveře	✓			✓		
Vločky	✓		1.kuličky	✓		
Holčička	✓			✓		
Oknem	✓			✓		
Vločky	✓			✓		
Holčička	✓			✓		
Královnu	✓			✓		

Tabulka 338 – Výsledky čtení O zimě – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	16	23
Chybné odpovědi	8	1

OBRÁZKOVÉ ČTENÍ – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 339 – Čtení Tři prasátka – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Prasátka		×	Prase	✓		
Prasátka	✓			✓		
Vlka		×	Vlky	✓		
Vlk		×	Hek (vlk)	✓		
Prasátka	✓			✓		
Prasátka	✓			✓		
Lesa				✓		

Domečky		×	Dvě dům	✓		
Prasátko	✓			✓		
Domeček	✓			✓		
Slámy		×	Sláma	✓		
Prasátko	✓			✓		
Dřevo		×	Dřevo	✓		
Prasátko	✓			✓		
Vlk	✓			✓		
Domeček/čky	✓			✓		
Domeček	✓			✓		
Cíhel		×	Cihly	✓		
Vlk	✓			✓		
Prasátka	✓			✓		
Domeček	✓			✓		
Prasátko	✓			✓		
Domečky		×	Domy	✓		
Prasátko	✓			✓		
Postele	✓			✓		
Vlk	✓			✓		
Domečku	✓			✓		
Slámy		×	Sláma	✓		
Prasátko	✓			✓		
Vlk	✓			✓		
Domeček	✓			✓		
Prasátko	✓			✓		
Nohy		×	Boty, kolínka	✓		
Domečku	✓			✓		
Dřevo		×	Dřevo	✓		
Vlk	✓			✓		
Domeček		×	Domečku	✓		
Domeček	✓			✓		
Prasátka	✓			✓		
Domečku	✓			✓		
Cíhel		×	Cihly	✓		
Prasátko	✓			✓		
Cihly	✓			✓		
Vlk	✓			✓		
Komínem		×	Komíku		×	Komínku
Prasátko	✓			✓		
Oheň				✓		
Vlk	✓			✓		
Komínem		×	Komíku		×	Komínku
Čert	✓			✓		
Lesu		×	Do lesa	✓		
Prasátka		×	Prasátko	✓		
Domečku	✓			✓		
Cíhel				✓		
Prasátka		×	Prasátky	✓		

Tabulka 340 – Výsledky čtení Tři prasátka – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	37	53
Chybné odpovědi	18	2

OBRÁZKOVÉ ČTENÍ – O SNĚHURCE

Tabulka 341 – Čtení O Sněhurce – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Zámku/Hradu	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Královnou	✓			✓		
Zrcadlo	✓			✓		
Zrcadlo	✓			✓		
královna	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Zrcadlo	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
královna	✓			✓		Královka
Myslivec		×			×	Myslivec
Sněhurku		×		✓		
Srdce	✓				×	Nevím
Myslivec	✓			✓		
Les	✓			✓		
Srdce	✓			✓		
Myslivec	✓			✓		
Les	✓			✓		
Srdce	✓			✓		
Královně		×	Královnou	✓		Královka
Sněhurka	✓			✓		
Les	✓			✓		
Chloupku		×	Domečku		×	Domečku
Dveře	✓			✓		
Stůl	✓			✓		
Židlemi			Židličku	✓		
Stole	✓				×	Stůl
Talířků		×	Talíř	✓		
Hrnečků		×	Hrnička		×	Hrniček
Sněhurka	✓			✓		
Postýlek	✓		Postelí		×	Postelů
Trpaslíci		×	Trpaslíky		×	Trpaslíky
Chaloupky	✓		Domu	✓		
Sněhurka	✓				×	Bez odpovědi
Trpaslíci		×	Trpaslíky			Trpaslíky
Chaloupce/domečku	✓		Domečku	✓		Domečku
Dveře	✓			✓		
Královna	✓			✓		Královka
Zrcadlo	✓			✓		
Sněhurka	✓				×	Královka

Trpaslíků		×	Trpaslíky	✓		
Královna	✓			✓		
Myslivec		×	Myslivec		×	Myslivec
Královna	✓			✓		
Sněhurku		×	Sněhurka		×	Sněhurka
Dveře	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Jablko	✓			✓		
Jablko	✓			✓		
Židli	✓			✓		
Sněhurce		×	Sněhurka		×	Karkulka, Sněhurka
Jablko	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Královna	✓			✓		
Jablko	✓			✓		
Trpaslíci		×	Trpaslíky		×	Trpaslíky
Sněhurku		×	Sněhurka	✓		
Princ	✓			✓		
Trpaslíky	✓			✓		
Princ	✓			✓		
Sněhurka	✓			✓		
Oči	✓			✓		
Trpaslíci		×	Trpaslíky		×	Trpaslíky
Princ	✓			✓		
Princ	✓			✓		
Sněhurku		×	Sněhurka		×	Karkulka, Sněhurka
Hrad/Zámek		×	Zámku		×	Hradu
Královny		×	Královna		×	Královna

Tabulka 342 – Výsledky čtení O Sněhurce – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	50	51
Chybné odpovědi	18	17

OBRÁZKOVÉ ČTENÍ – O ŘEPĚ

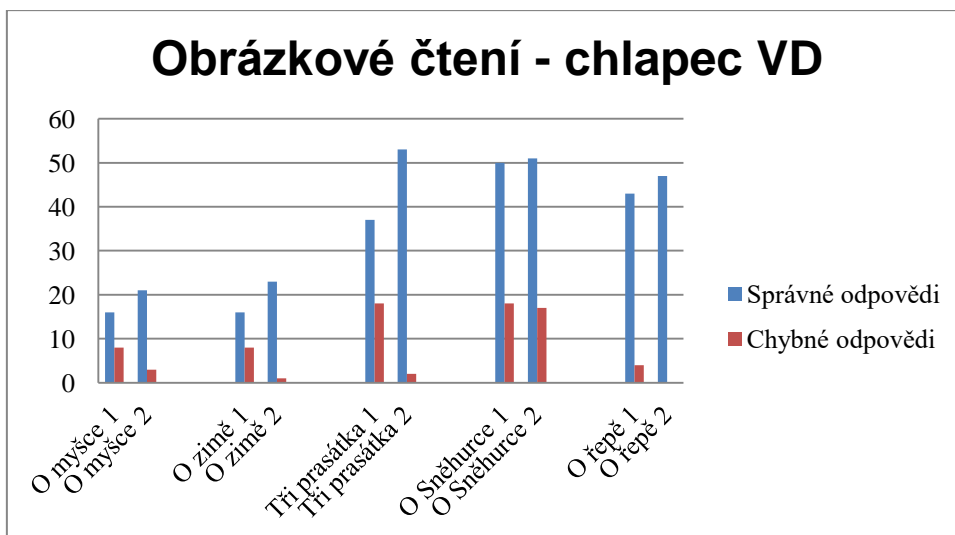
Tabulka 343 – Čtení O řepě – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Děda/Dědeček	✓			✓		
Řepu	✓			✓		
Dědeček	✓			✓		
Řepu	✓			✓		
Řepa	✓			✓		
Dědeček	✓			✓		
Babičku	✓			✓		
Babička	✓			✓		
Dědečka		×	Dědo	✓		
Řepa	✓			✓		

Holčičku	✓			✓		
Holčička	✓			✓		
Babičky	✓			✓		
Dědečka	✓			✓		
Řepu	✓			✓		
Řepa	✓			✓		
Pejsek	✓			✓		
Pejsek	✓			✓		
Holčičku	✓			✓		
Sukni	✓			✓		
Holčička	✓			✓		
Babičky	✓			✓		
Dědečka	✓		Dědu	✓		
Řepu	✓			✓		
Kočka	✓			✓		
Pejska		×	Pes	✓		
Holčičku	✓			✓		
Sukni	✓			✓		
Holčička	✓			✓		
Babičky	✓			✓		
Řepa	✓			✓		
Myš/Myška	✓			✓		
Myška	✓			✓		
Kočce	✓			✓		
Kočka	✓			✓		
Pejska		×	Pejskoj	✓		
Pejsek	✓			✓		
Holčičku	✓			✓		
Sukni	✓			✓		
Holčička	✓			✓		
Babičky	✓			✓		
Babička	✓			✓		
Dědečka		×	Dědu	✓		
Řepu	✓			✓		
Řepa	✓			✓		
Hrušky	✓			✓		
Řepu	✓			✓		

Tabulka 344 – Výsledky čtení O řepě – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	43	47
Chybné odpovědi	4	0

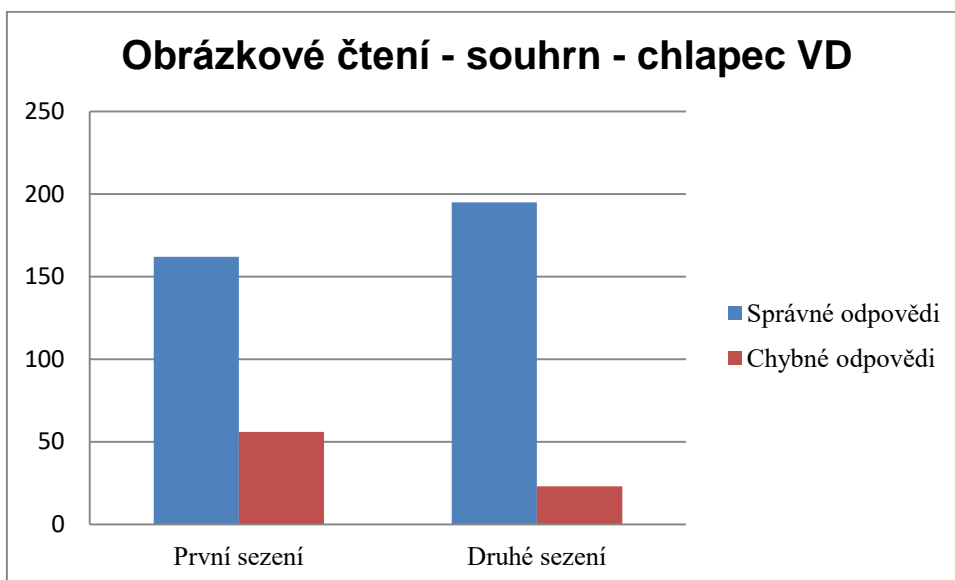

Graf 61 – Obrázkové čtení – chlapec VD

OBRÁZKOVÉ ČTENÍ – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 345 – Souhrnné výsledky obrázkové čtení – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	162	195
Chybné odpovědi	56	23

Graf 62 – Obrázkové čtení – souhrn – chlapec VD

Tabulka 345 a graf 62 shrnují chlapcovu schopnost užívat gramaticky správné tvary slov ve větách. Chlapec podával oproti očekávání v obrázkovém čtení docela dobré výkony. Došlo také ke zlepšení, kdy počet chybných odpovědí snížil o více jak polovinu. Tedy z 56

na 23 chybných odpovědí. I přes pojmenovávání slov, které předcházely, každému čtení, chlapec slova zaměňoval nebo přejmenovával (vločky-kuličky). Některé tvary slov vůbec nedoplňl. Jako nejvíce problematické slovo se jevila Sněhurka. Chlapec ji neustále zaměňoval za Karkulku. Při upozornění, že to není Karkulka popřípadě při nápovědě prvního písmene, chlapec obrázek pojmenoval správně. Proto to nebylo započítáváno do chybných odpovědí. Největší pokrok chlapec udělal u pohádky Tři prasátka. Ta se mu také nejvíce líbila. U pohádky O Sněhurce nedošlo téměř k žádnému zlepšení, z 18 chybných odpovědí při druhé expozici učinil chybných odpovědí 17. Nejlépe chlapec zvládal pohádku O řepě, a to jak v první, tak také druhé expozici. Podrobnější výsledky jsou uvedeny v *tabulkách 335-344 a grafu 61*.

DRUHÝ ÚKOL – OTÁZKY A ODPOVĚDI

OTÁZKY – O MYŠCE 1

1. „Kočku, drak.
2. Chlapec mlčí. Na otázku „Bála se ho?“ odpovídá nejistou otázkou „Jo?“ – „S kým si ho spletla? – „Draka.“
3. „Že hamat?“ – „Myslíš, že si myška myslela, že ji chce kočka sníst?“ – „Jo.“ – „Nechtěla, myšce se kočka líbila.“ – „Co s ní chtěla myška dělat?“ – „Hrát.“
4. „Protože se nechce hrát.“ – „Proč myška utekla?“ – „Chce sněst.“
5. Kočka: „Ocásek.“ – „Co měla na hlavě?“ – „Uši, bradu, krk.“ – „Co měla na hlavě, aby viděla?“ – „Oči“
Kohout: „Červený, ocás, jeden nohy a druhou nohy a jeden měl oko.“

OTÁZKY – O MYŠCE 2

1. „Kočku.“
2. –
3. –
4. –
5. „Hřebínek červený, zobák žlutý.“

Tabulka 346 – Otázky a odpovědi O myšce – chlapec VD

	1. sezení				2. sezení			
	A	N	Částečně správně	P	A	N	Částečně správně	P
Která dvě zvířátka myška potkala?			✓				✓	
Co si myslela o kohoutovi?			✓			×		
Co si myška myslela o kočce?			✓			×		
Proč kočka myšku nesnědla?		×				×		
Popiš, jak vypadala kočka a jak kohout?			✓				✓	

Tabulka 347 – Výsledky otázky a odpovědi O myšce – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	0	0
Chybné odpovědi	1	3
Částečně správné odpovědi	4	2

OTÁZKY – O ZIMĚ 1

1. „Sněhu!“ – „Jak to řekneme jinak?“ – „Sníh. Nevím.“
2. „Já to nevím.“ – „O čem jsme si povídali? Zkus si vzpomenout.“ – „Já to nevím.“ – „O holčičce, která vylezla po žebříku do zámku. Kdo byl v zámku?“ – „Holčička.“ – „Ne.“ – „Tak královna.“ – „Co dělala královna v zámku?“ – „Zvonila budíkem.“ – „Budík jí přeci nezvonil. Tak co dělala?“ – „Spala.“ – „Ano, spala. A co dělala, když zazvonil budík a ona se probudila? Co vypustila ven?“ – „Vločka.“
3. „Už jsme si to říkali.“ – „Já nevím.“ (neodpověděl)
4. „Budík.“

OTÁZKY – O ZIMĚ 2

1. „V zimě.“
2. „Kdo za ní přišel?“ – „Královna.“ – „Ale ne, víla to byla, vid’? Co po ní chtěla?“ (mlčí)
3. „Protože bylo teplo.“
4. „Budík.“

Tabulka 348 – Otázky a odpovědi O zimě – chlapec VD

	1. sezení				2. sezení			
	A	N	Částečně správně	P	A	N	Částečně správně	P
Kdy se příběh odehrává?		×			✓			
Co se holčičce zdálo?		×				×		
Proč nesněžilo?		×				×		
Co mělo sněhovou královnu vzbudit?	✓				✓			

Tabulka 349 – Výsledky otázky a odpovědi O zimě – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	1	2
Chybné odpovědi	3	2
Částečně správné odpovědi	0	0

OTÁZKY – O TŘECH PRASÁTKÁCH 1

1. „Cihly, oheň.“ – „Oheň?“ – „Oni si postavili domečky z ohně?“ – „Ne.“ – „Tak z čeho?“ – „Eeee.“ – „Přijdeš na to?“ – „Ne.“ – „Prasátka si postavila domečky z cihel, slámy a dřeva.“
2. „Sníst.“
3. „Foukal.“ – „A když foukal, co se stalo?“ – „Spadnul domeček.“ – „A udělal něco prasátkům?“ – „Ne.“
4. Nedokázal odpovědět ani s pomocí.
5. „Padnul do vody.“ – „Jaká byla ta voda?“ – „Hodně pálivá.“ – „Takže co se vlk?“ – „Pálil.“

OTÁZKY – O TŘECH PRASÁTKÁCH 2

1. „Z cihel, ze dřevy, ze salamáku.“ – „Zkus to ještě jednou, z čeho byl ten domeček?“ – „Ze slámy.“
2. „Sníst.“
3. „Fouknul domeček.“
4. „Prasátka, dvě prasátka.“ – „Ale ne, zkus mi říct, z čeho si postavilo nejchytřejší prasátko domeček?“ – „Z cihel.“
5. „Komín, vylez, hapálil ohýnek. – „A kdo zapálil ohýnek?“ – „Prasátka?“ – „A co dala nad oheň prasátka?“ – „Oběd?“ – „Ne ne, vodu přeci.“ – „A spálil ocásek.“

Tabulka 350 – Otázky a odpovědi Tři prasátka – chlapec VD

	1. sezení				2. sezení			
	A	N	Částečně správně	P	A	N	Částečně správně	P
Z čeho si prasátka postavila domeček?			✓		✓			
Co chtěl vlk udělat prasátkům?	✓				✓			
Co jim udělal?	✓				✓			
Které prasátko bylo nejchytřejší?		×			✓			
Jak dopadl vlk?	✓						✓	

Tabulka 351 – Výsledky otázky a odpovědi Tři prasátka – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	3	4
Chybné odpovědi	1	0
Částečně správné odpovědi	1	1

OTÁZKY – O SNĚHURCE 1

1. „Nevím.“
2. „Vzal srdíčko.“ – „Komu, Sněhurce?“ – „Královnou.“
3. „Co viděla na stole? – „Misku“ – „Co udělala?“ – „Já nevím.“
4. „Utýct.“ – „Ale ne, něsměla otevírat dveře. To jí zakázali trpaslíci, aby neotevírala cizím lidem. Poslechla je?“ – „Jo.“
5. „Zabila Sněhurku.“ – „Jak to udělala? Co jí dala? – „Srdíčko.“

OTÁZKY – O SNĚHURCE 2

1. „Neměla ji ráda.“
2. „Zabil Karkulku.“ – „To není Karkulka, to je S...“ – „Sněhurka“ – „A on ji vážně zabil“ – „Jo.“
3. „Potichu...“ – „Kdo byl potichu?“ – „Ona.“ – „A pak, co udělala Sněhurka, když vešla do chaloupky?“ – „Nevím.“
4. „Nevím.“ – zopakovaná první otázka – „Ano.“
5. „Šla pryč.“ – „Kam šla?“ – „Karkulka“ – „To není Karkulka, to je S...“ – „Sněhurka.“ – „Proč šla za Sněhurkou?“ – „Sněd habko.“

Tabulka 352 – Otázky a odpovědi O Sněhurce – chlapec VD

	1. sezení				2. sezení			
	A	N	Částečně správně	P	A	N	Částečně správně	P
Proč se královna zlobila na Sněhurku?		×			✓			
Co udělal myslivec?		×				×		
Co udělala Sněhurka, když vešla do chaloupky?		×				×		
Co řekli trpaslíci Sněhurce, a poslechla Sněhurka? Proč neposlechla?		×				×		
Co udělala královna?		×					✓	

Tabulka 353 – Výsledky otázky a odpovědi O Sněhurce – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	0	1
Chybné odpovědi	5	3
Částečně správné odpovědi	0	1

OTÁZKY – O ŘEPĚ 1

1. „Děda.“
2. „Protože přišel babička.“ – „Ta babička přišla na pomoc dědečkovi, ale pro řepu nemohl vytáhnout?“ – „Protože to je těžký.“
3. „Děda, holka.“ (babičku nedoplnil)
4. „Krokodýl.“ – „Krokodýl? To ne. Jiná zvířátka. Zkus si vzpomenout, kdo se koho držel.“ – „Klokany.“

OTÁZKY – O ŘEPĚ

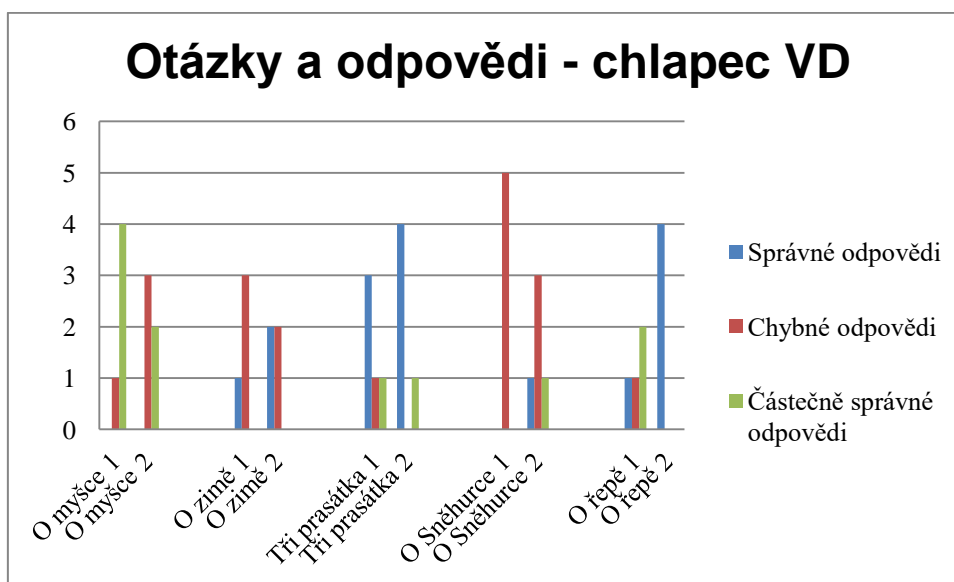
1. „Děda.“
2. „Protože byla těžká.“
3. „Babička, holčička, děda.“
4. „Pes, kočička, myš.“

Tabulka 354 – Otázky a odpovědi O řepě – chlapec VD

	1. sezení				2. sezení			
	A	N	Částečně správně	P	A	N	Částečně správně	P
Kdo zasadil řepu?	✓				✓			
Proč nemohl dědeček řepu vytáhnout?			✓		✓			
Kdo z lidí ještě pomáhal?			✓		✓			
Která zvířátka pomáhala?		×			✓			

Tabulka 355 – Výsledky otázky a odpovědi O řepě – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	1	4
Chybné odpovědi	1	0
Částečně správné odpovědi	2	0

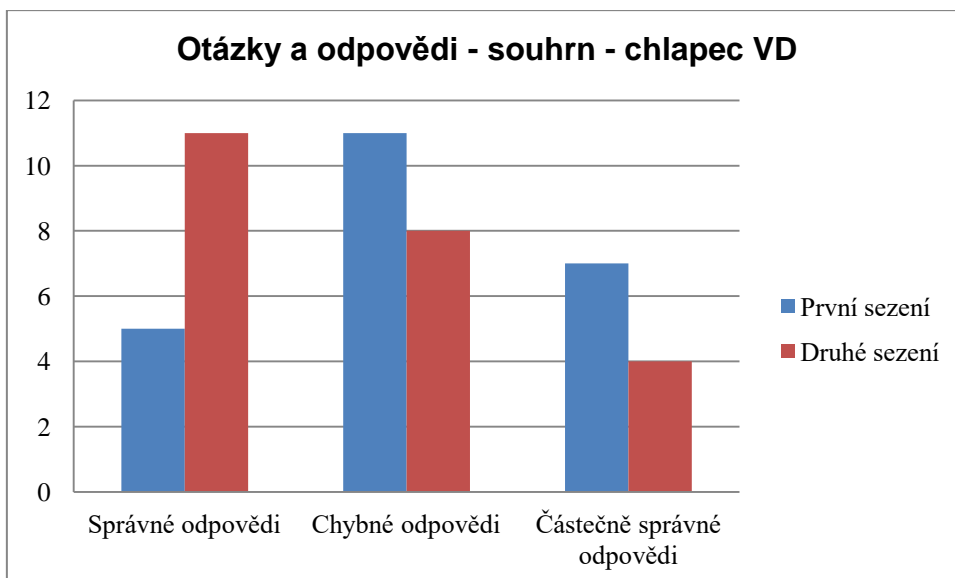

Graf 63 – Otázky a odpovědi – chlapec VD

OTÁZKY A ODPOVĚDI – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 356 – Souhrnné výsledky otázky a odpovědi – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	5	11
Chybné odpovědi	11	8
Částečně správné odpovědi	7	4

Graf 64 – Otázky a odpovědi – souhrn – chlapec VD

Tabulka 356 a graf 64 poukazují na výkon chlapce v úkolu zaměřeném na schopnost odpovídat správně na otázky, které se vztahují na předchozí čtený text. Nezbytná je schopnost udržet pozornost a krátkodobá paměť. Chlapec v tomto typu úloh prokázal zlepšení, kdy z původních pěti správných odpovědí navýšil úspěšnost o šest správně zodpovězených otázek. Na chlapci bylo při druhé expozici patrné, že si je jistější, protože se s texty již seznámil. Přesto bylo nutné se doptávat a téměř všechny odpovědi z chlapce doslova páčit. Nejlépe se při druhé expozici dařilo chlapci odpovídat na otázky týkající se pohádek Tři prasátka a O řepě. Chlapec se však také v některých otázkách zhoršil (O myšce), kdy z původně částečně správně zodpovězených otázek nebyl schopný odpovědět ani s pomocí. Jako nejtěžší se jevíly otázky spojené s pohádkou o Sněhurce, kdy nedošlo k výraznému zlepšení. Podrobnější výsledky jsou uvedeny v *tabulkách 346-355 a grafu 65*.

TŘETÍ ÚKOL JEDNOTNÉ A MNOŽNÉ ČÍSLO

JEDNOTNÉ-MNOŽNÉ ČÍSLO – O MYŠCE

Tabulka 357 – Jednotné množné číslo O myšce – chlapec VD

Tady je	1. sezení							2. sezení							
	A	N	P	Tady jsou	A	N	P	Tady je	A	N	P	Tady jsou	A	N	P
Myška	✓			Myšky	✓			Myška	✓			Myšky	✓		
Kočka	✓			Kočky	✓		Kočky	✓			Kočka	✓			
Drak	✓			Draci		×	Draky	Drak	✓			Draci		×	Draky

Slunce/Sluníčko	✓		Sluníčko	Slunce/Sluníčko		×	Sluníčko	Slunce/Sluníčko	✓			Slunce/Sluníčko	✓		
-----------------	---	--	----------	-----------------	--	---	----------	-----------------	---	--	--	-----------------	---	--	--

Tabulka 358 – Výsledky jednotné-množné číslo O myšce – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	7
Chybné odpovědi	2	1

JEDNOTNÉ-MNOŽNÉ ČÍSLO – O ZIMĚ

Tabulka 359 – Jednotné množné číslo O zimě – chlapec VD

Tady je	1. sezení							2. sezení							
	A	N	P	Tady jsou	A	N	P	Tady je	A	N	P	Tady jsou	A	N	P
Vločka	✓			Vločky	✓			Vločka	✓		Jeden	Vločky	✓		
Holčička	✓			Holčičky	✓			Holčička	✓			Holčičky	✓		
Budík		×	1.hodiny, 2. budíkem	Budíky		×	Budíkem	Budík	✓			Budíky	✓		
Okno	✓			Okna	✓			Okno	✓			Okna	✓		

Tabulka 360 – Výsledky jednotné-množné číslo O zimě – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	8
Chybné odpovědi	2	0

JEDNOTNÉ-MNOŽNÉ ČÍSLO – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 361 – Jednotné-množné číslo Tři prasátka – chlapec VD

Tady je	1. sezení							2. sezení							
	A	N	P	Tady jsou	A	N	P	Tady je	A	N	P	Tady jsou	A	N	P
Prasátko		×	Jeden prasátko	Prasátka		×	Prasátka	Prasátko	✓			Prasátka	✓		
Vlk	✓		Hek	Vlci		×	Heky	Vlk	✓			Vlci		×	
Les	✓		Hes	Lesy	✓		Hesy	Les	✓			Lesy	✓		
Čert	✓			Čerti		×	Čerty	Čert	✓			Čerti		×	

Tabulka 362 – Výsledky jednotné-množné číslo Tři prasátka – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	4	6
Chybné odpovědi	4	2

JEDOTNÉ-MNOŽNÉ ČÍSLO – O SNĚHURCE

Tabulka 363 – Jednotné-množné číslo O Sněhurce – chlapec VD

Tady je	1. sezení						2. sezení								
	A	N	P	Tady jsou	A	N	P	Tady je	A	N	P	Tady jsou	A	N	P
Hrneček		×	Hrnečky	Hrnečky	✓			Hrneček	✓			Hrnečky	✓		
Trpaslík	✓			Trpaslíci		×	Trpaslík	Trpaslík	✓			Trpaslíci		×	
Zrcadlo	✓		Zrcátko	Zrcadla		×	Zrcátko	Zrcadlo	✓			Zrcadla		×	Dva zrcadlo
Princ	✓			Princové	✓			Princ	✓			Princové		×	Dvě přince

Tabulka 364 – Výsledky jednotné-množné číslo O Sněhurce – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	5	5
Chybné odpovědi	3	3

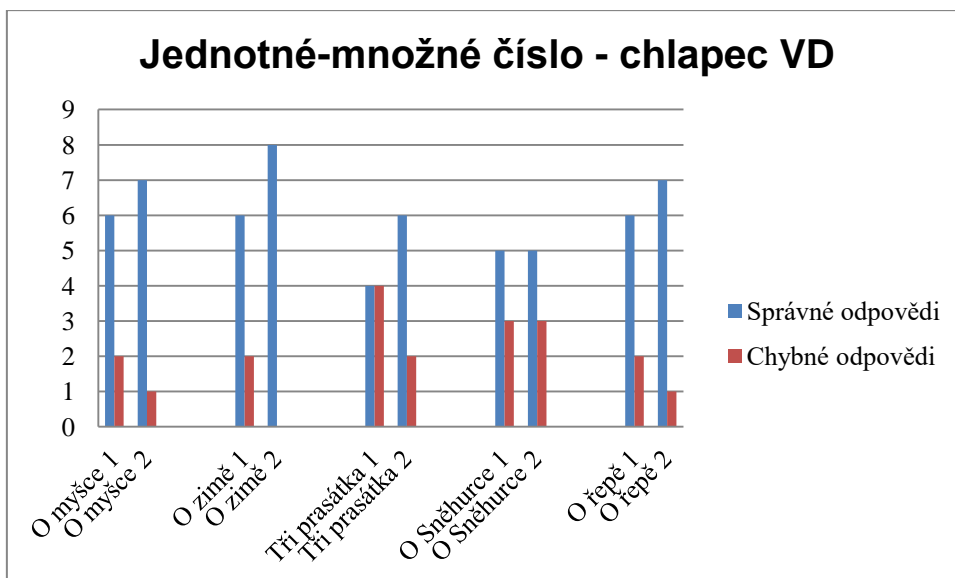
JEDOTNÉ-MNOŽNÉ ČÍSLO – O ŘEPĚ

Tabulka 365 – Jednotné-množné číslo O řepě – chlapec VD

Tady je	1. sezení						2. sezení								
	A	N	P	Tady jsou	A	N	P	Tady je	A	N	P	Tady jsou	A	N	P
Dědeček	✓			Dědečci		×	Dědečky	Dědeček	✓			Dědečci		×	Dvě dědy
Babička	✓			Babičky	✓			Babička	✓			Babičky	✓		
Pejsek	✓			Pejsci		×	Pejsky	Pejsek	✓			Pejsci	✓		
Řepa	✓			Řepy	✓			Řepa	✓			Řepy	✓		

Tabulka 366 – Výsledky jednotné-množné číslo O řepě – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	7
Chybné odpovědi	2	1

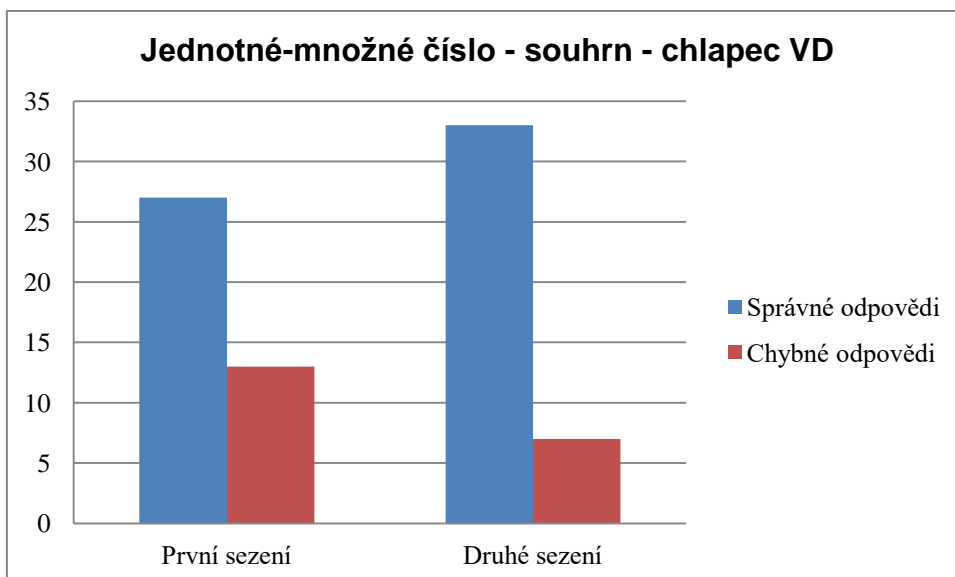

Graf 65 – Jednotné-množné číslo – chlapec VD

JEDNOTNÉ-MNOŽNÉ ČÍSLO – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 367 – Souhrnné výsledky jednotné-množné číslo – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	27	33
Chybné odpovědi	13	7

Graf 66 – Jednotné-množné číslo – souhrn – chlapec VD

Tabulka 367 a graf 66 shrnují chlapcovu schopnost tvořit jednotné a množné číslo. Chlapec v tomto typu úloh předvedl docela dobré výkony. Přesto chlapec stále u mnoha slov tvoří pádové koncovky nepříslušící prvnímu pádu. Nejčastěji tvoří koncovku 4. pádu u mužského životného rodu (dědeček-dědečky). Často tvoří shodné tvary pro jednotné i množné číslo (trpaslík-trpaslík, zrcátko-zrcátko, hrnečky-hrnečky.). Chlapec také často používá před slovem číslovku, která se většinou neshoduje s rodem podstatného jména (dva zrcadlo, dvě dědy, dvě princ). Pozn. Chlapec používá číslovku dvě, i když se na obrázcích nachází více objektů. Na požádání je však spočítá za pomoci ukazování si prstem správně. Stejně tak u jednotného čísla užívá nejčastěji číslovku jeden (v tomto tvaru). Při první expozici chyboval celkem ve 13 případech. Podruhé zvládl všechny úlohy tohoto typu pouze se sedmi chybami. Podrobné výsledky jsou uvedeny v *tabulkách 357-366 a grafu 57*.

ČTVRTÝ ÚKOL – ROZDÍLY

ROZDÍLY – O MYŠCE 1

„Podívej se tady na ty dva obrázky. Najdeš na nich rozdíly? Co je jiné?“

1. „Tady je drak a tady není.“ - „Co je místo něj?“ - „Sluníko.“ - „Podívej se pořádně.“ - „Myš“. (ticho) „Kohout.“
2. „Kočka a tady kálík.“
3. „Tady není domeček a tady je.“

ROZDÍLY – O MYŠCE 2

1. „Drak – drak není.“ (kohout)
2. „Dům-stan.“
3. „Králík-kočka“

Tabulka 368 – Rozdíly O myšce – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Dům-Stan	✓			✓		
Zajíc-Kočka	✓			✓		
Kohout-Drak	✓			✓		

Tabulka 369 – Výsledky rozdílů O myšce – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	3	3
Chybné odpovědi	0	0

ROZDÍLY – O ZIMĚ 1

1. „Tady není hebžík a tady je.“
2. „Holčička je obráceně a holčička je správně.“
3. „Nejsou stejný okna.“
4. „Nejsou tady budiny (hodiny).“

ROZDÍLY – O ZIMĚ 2

1. „Hebžík a není.“
2. „Tady je sněhuláček a tady není.“
3. „Špatně a hezky (holčička).“
4. „Není budík, je budík.“
5. „Tam je a tam není, tam je a tam není (vločky).“

Tabulka 370 – Rozdíly O zimě – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Žebřík	✓			✓		
Vločka	✓			✓		
Budík	✓			✓		
Sněhulák		×	Ani s pomocí	✓		
Holčička	✓			✓		

Tabulka 371-Výsledky rozdílů O zimě – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	4	5
Chybné odpovědi	1	0

ROZDÍLY – O TŘECH PRASÁTKÁCH 1

1. „Prasátko pinavej – čistej.“
2. „Sláma-dřevo.“
3. „Dům a není dům.“
4. „Vlk – pes.“
5. „Oheň.“ (na prvním obrázku ukazuje jinam, na druhém ukazuje správně na oheň)

ROZDÍLY – O TŘECH PRASÁTKÁCH 2

1. „Pes a vlk.“
2. „Oheň a není oheň.“
3. „Prasátko není čistej a není čistej.“
4. „Sláma a není sláma.“
5. Dům nenašel

Tabulka 372 – Rozdíly Tři prasátka – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Vlk – Pes	✓			✓		
Domeček – Chaloupka	✓				×	
Špinavý – Čistý	✓			✓		
Sláma – Dřevo	✓			✓		
Oheň	✓			✓		

Tabulka 373 – Výsledky rozdílů Tři prasátka – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	5	4
Chybné odpovědi	0	1

ROZDÍLY – O SNĚHURCE 1

1. „Čarodejnice, habko a hrušku.“
2. „Smutný trpaslík a hezký.“
3. „Sluníško a bublina (měsíc).“
4. „Dům a dům není.“
5. „Strom a ptáčky.“ (ukazuje na strom, na upozornění řekne barvy ptáčků)

ROZDÍLY – O SNĚHURCE 2

1. „Sluníčko a není sluníčko“ – „A co to je? Co svítí v noci?“ – „Noc?“ – „Co svítí místo sluníčka?“ – „Měsíc.“
2. „Je mutenej a je hezkej.“ – „A jak to řekneme jinak, když je tenhle smutný?“ – „Heselej.“
3. „Je dům a není dům.“
4. „Je žlutej. – „To ne, není žlutý.“ – „Zelenej, modrej.“ – „A co to je?“ – „Ptáčky.“
5. „Hušky a habky.“

Tabulka 374 – Rozdíly O Sněhurce – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Slunce – měsíc	✓			✓		
Ptáčci	✓			✓		
Trpaslíci	✓			✓		
Domek-panelák	✓			✓		
Jablka-hrušky	✓			✓		

Tabulka 375 – Výsledky rozdílů O Sněhurce – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	5	5
Chybné odpovědi	0	0

ROZDÍLY – O ŘEPĚ 1

1. „Traktor-není traktor.“
2. „Řepa a druhý řepa (červený a žlutý).“
3. „Holčička – kluk. (s pomocí)“
4. Kočka a myš - nenašel

ROZDÍLY – O ŘEPĚ 2

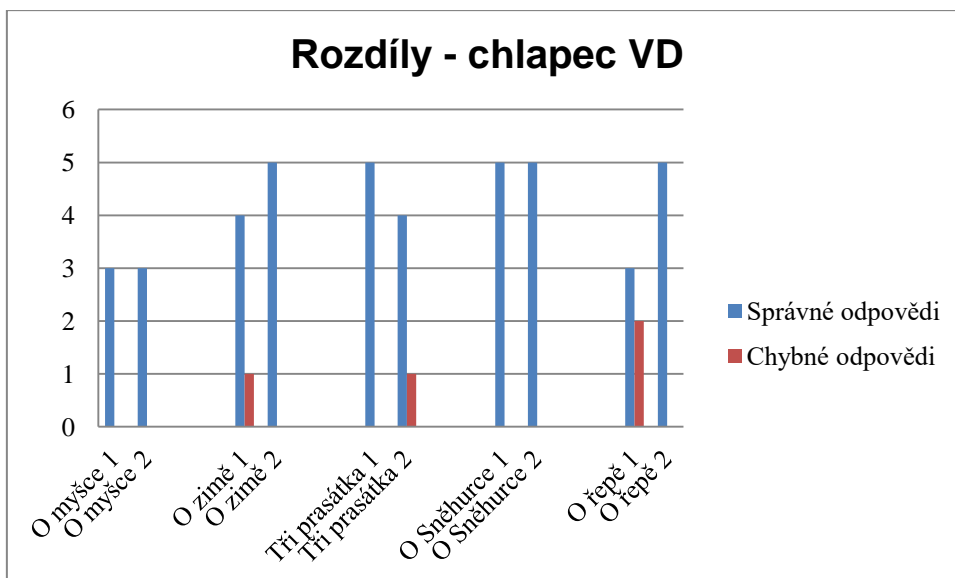
1. „Není traktor a je traktor.“
2. „Myš je černej a myš je šedy.“
3. „Kočička je bílá a kočička je žlutá.“
4. „Kluk a holčička.“
5. „Řepa červený a žlutá.“

Tabulka 376 – Rozdíly O řepě – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Řepa	✓			✓		
Traktor	✓			✓		
Kluk-Holka	✓		S pomocí	✓		
Kočka		×		✓		
Myš		×		✓		

Tabulka 377 – Výsledky rozdílů O řepě – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	3	5
Chybné odpovědi	2	0

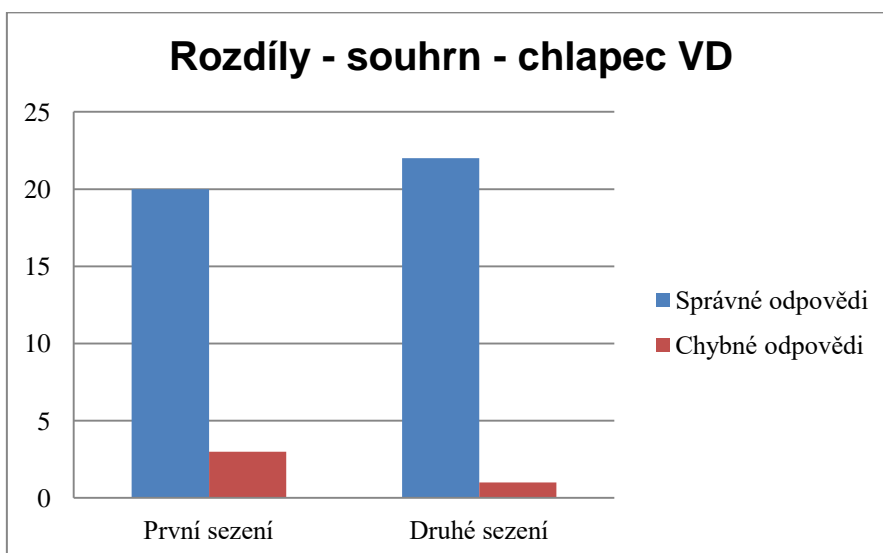

Graf 67 – Rozdíly – chlapec VD

ROZDÍLY – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 378 – Souhrnné výsledky rozdílů – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	20	22
Chybné odpovědi	3	1

Graf 68 – Rozdíly – souhrn – chlapec VD

Tabulka 378a graf 68 shrnují výkon chlapce v oblasti zrakového vnímání, kdy bylo jeho úkolem najít rozdíly, kterými se liší dva obrázky. Chlapec v tomto typu úloh chyboval při první expozici pouze třikrát. Tyto obrázky nebyl schopný najít ani s pomocí. U sněhuláka

byl chlapci postupně zmenšován prostor, ve kterém se rozdíl nacházel. Ani s maximálním zmenšením na pouhý rozdíl nebyl schopný rozdíl rozpoznat. Dále nebyl schopný rozpoznat rozdíly v barvě zvířat. Tyto tři obrázky při druhé expozici již rozeznal. Chyboval ve dvojici chalupa-dům, kdy viděl na stejném místě stát dům, ale nezaznamenal jeho rozdílnost. Rozdílnost v té oblasti zaregistroval, pořád se pohyboval kolem domečku, ukazoval na cihly, ale nebyl schopný rozdíl rozeznat. Podrobné výsledky jsou uvedeny v *tabulkách* 368-377 a *grafu* 67.

PÁTÝ ÚKOL – ANALÝZA-SYNTÉZA

ANALÝZA-SYNTÉZA – O MYŠCE

Tabulka 379 – Analýza-syntéza O myšce – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Domeček/Dům/ Domek	✓			✓		
Zástěra	✓			✓		
Kočka/Kočička	✓			✓		
Drak	✓			✓		
Slunce/Sluníčko	✓			✓		
Srdce/Srdíčko	✓			✓		

Tabulka 380 – Výsledky analýza-syntéza O myšce – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	6
Chybné odpovědi	0	0

ANALÝZA-SYNTÉZA – O ZIMĚ

Tabulka 381 – Analýza-syntéza O zimě – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Hrad/Zámek	✓			✓		
Budík	✓			✓		
Holčička/Holka	✓			✓		
Vločka	✓			✓		
Žebřík	✓			✓		
Sněhuláci	✓			✓		

Tabulka 382 – Výsledky analýza-syntéza O zimě – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	6
Chybné odpovědi	0	0

ANALÝZA-SYNTÉZA – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 383 – Analýza-syntéza Tři prasátka – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Les	✓			✓		
Vlk	✓			✓		
Prasátka	✓			✓		
Postel/Postýlka	✓			✓		
Nohy	✓			✓		
Sláma	✓			✓		

Tabulka 384 – Výsledky analýza-syntéza Tři prasátka – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	6
Chybné odpovědi	0	0

ANALÝZA-SYNTÉZA – O SNĚHURCE

Tabulka 385 – Analýza-syntéza O Sněhurce – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Jablko	✓			✓		
Sněhurka		×		✓		
Trpaslíci	✓			✓		
Princ	✓			✓		
Myslivec	✓			✓		
Královna	✓			✓		

Tabulka 386 – Výsledky analýza-syntéza O Sněhurce – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	5	6
Chybné odpovědi	1	0

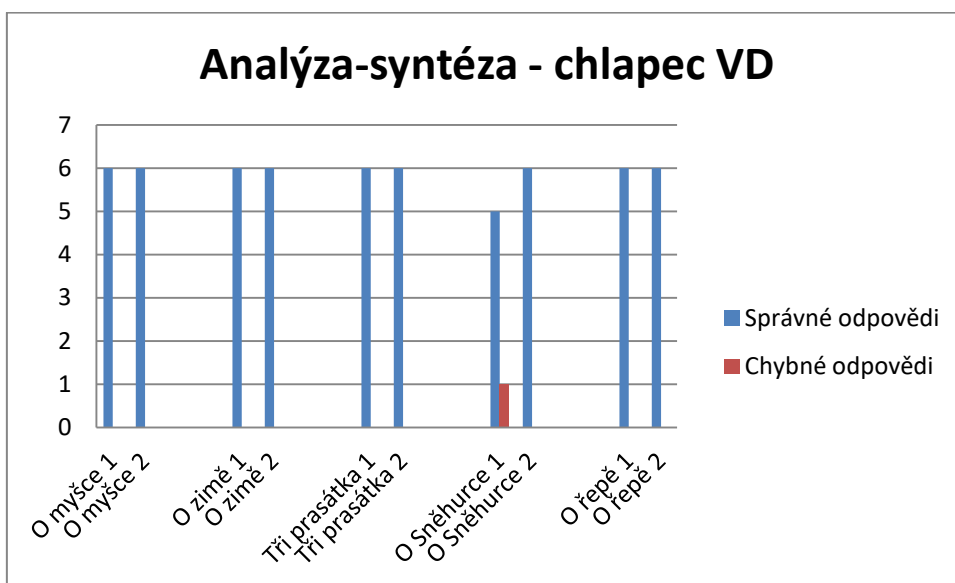
ANALÝZA-SYNTÉZA – O ŘEPĚ

Tabulka 387 – Analýza-syntéza O řepě – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Dědeček	✓			✓		
Babička	✓			✓		
Řepa	✓			✓		
Pejsek	✓			✓		
Myš/Myška/ Myšička	✓			✓		
Sukně/Sukýnka	✓			✓		

Tabulka 388 – Výsledky analýza-syntéza O řepě – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	6
Chybné odpovědi	0	0

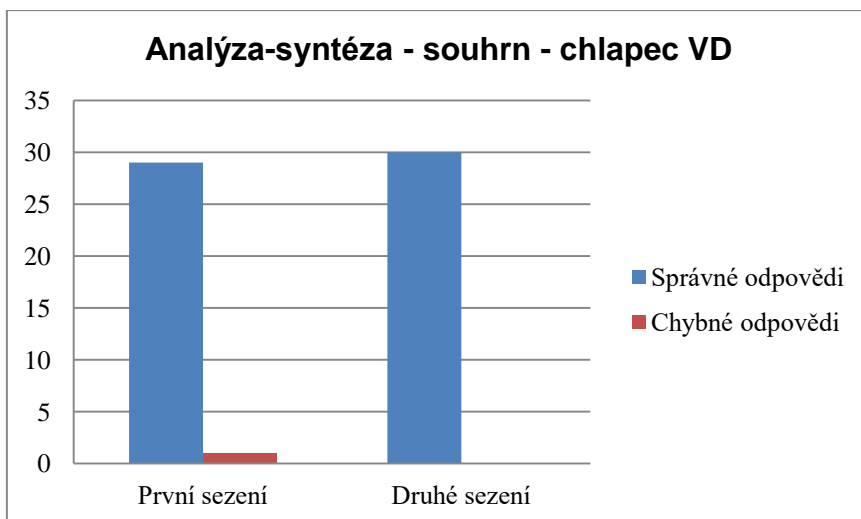

Graf 69 – Analýza-syntéza – chlapec VD

ANALÝZA-SYNTÉZA – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 389 – Souhrnné výsledky analýza-syntéza – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	29	30
Chybné odpovědi	1	0

Graf 70 – Analýza-syntéza – souhrn – chlapec VD

Tabulka 389 a *graf 70* shrnují schopnost chlapce dělit slova na slabiky a určovat jejich počet. Chlapec byl schopný slova vytleskat (rozdělit) na slabiky již od prvního sezení. Problém se vyskytoval pouze tehdy, pokud vytleskával zkomolené slovo, poté mu byl předřikán správný tvar slova a chlapec jej vytleskal. Ani po vysvětlení, nebyl chlapec schopný kolečka umístit. Chlapec nezvládl určit počet slabik ve slovech, často nechápal, co se po něm chce. Na konci druhé expozice stimulačního programu začínal pomalu chápat princip rozdělování slov na slabiky pomocí koleček. Přesto se to dařilo jen výjimečně u jednoslabičných a dvouslabičných slov. Pro účely práce byla však hodnocena pouze schopnost rozdělit slova na slabiky, a tu chlapec zvládá bez problémů. Chyboval pouze jednou ve slově Sněhurka. To je přisuzováno chlapcově nepozornosti, protože bylo poté několikrát náhodně požádáno, aby slovo vytleskal, a to zvládl. Podrobnější výsledky jsou uvedeny v *tabulkách 379-388* a *grafu 69*.

ŠESTÝ ÚKOL – PŘEDLOŽKY

PŘEDLOŽKY – O MYŠCE

Tabulka 390 – Předložky O myšce – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
V košíku		×	Do košíku		×	Pod
Vedle košíku		×			×	U
Pod košíkem		×	Já to nevím	✓		
Na košíku		×		✓		
Mezi košíky		×	Tady nejsou a tady nejsou (ukazuje na koše)		×	
Před košíkem		×	Nevím		×	
Za košíkem		×	Vkošíku		×	

Tabulka 391 – Výsledky předložky O myšce – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	0	2
Chybné odpovědi	7	5

PŘEDLOŽKY – O ZIMĚ

Tabulka 392 – Předložky O zimě – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Nad postelí		×	Neřekl nic		×	Před
Vedle postele	✓		Předpoklad odhadu	✓		
Pod postelí	✓			✓		
Na posteli		×	Nahore		×	Uprostřed
Mezi postelemi		×	Vedle		×	Uprostřed
Před postelí		×	Vedle		×	U
Za postelí		×	Právě (napravo) – strany nerozezná		×	Vedle, dozadz

Tabulka 393 – Výsledky předložky O zimě – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	2	2
Chybné odpovědi	5	5

PŘEDLOŽKY – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 394 – Předložky Tři prasátka – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Na stromě	✓			✓		
Mezi stromy		×			×	
Vedle stromu		×			×	U
Podstromem		×			×	
Před stromem		×		✓		
Za stromem		×			×	Uprostřed

Tabulka 395 – Výsledky Předložky Tři prasátka – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	1	2
Chybné odpovědi	5	4

PŘEDLOŽKY – O SNĚHURCE

Tabulka 396 – Předložky O Sněhurce – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Na stole	✓			✓		
Mezi stoly		×	Stůl a stůl		×	
Vedle stolu		×		✓		
Pod stolem		×	Schovává		×	Schovanej? Dolů
Před stolem		×	Nevím		×	Vedle
Za stolem		×	Nevím		×	Dozadu
Nad stolem		×	Tady		×	Lítá, přímo

Tabulka 397 – Výsledky předložky O Sněhurce – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	1	2
Chybné odpovědi	6	5

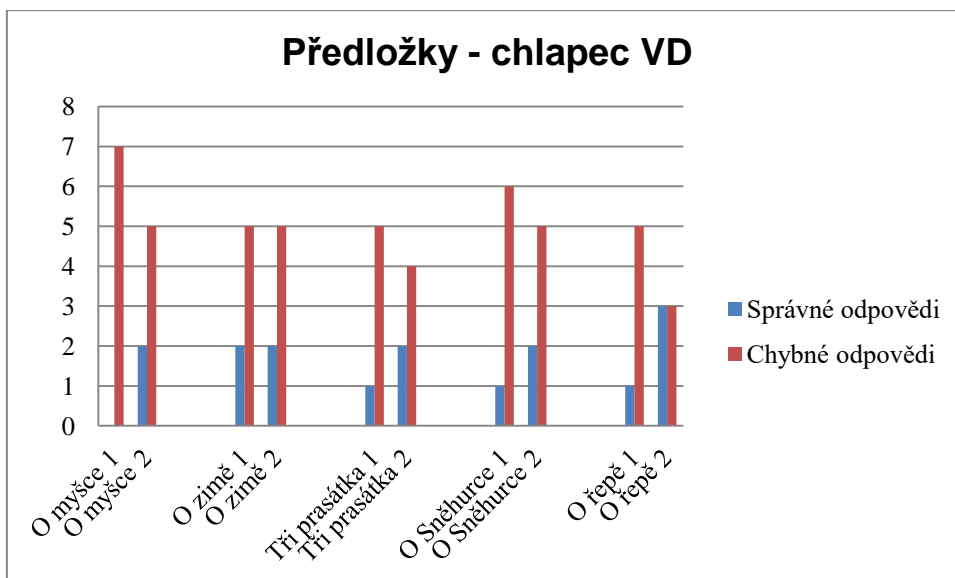
PŘEDLOŽKY – O ŘEPĚ

Tabulka 398 – Předložky O řepě – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Vedle boudy	✓			✓		
V boudě		×	U	✓		
Na boudě/Střeše		×	U	✓		
Mezi boudami		×	U		×	Uprostřed
Před boudou		×	Vedle		×	Vedle
Za boudou		×	U		×	Vedle

Tabulka 399 – Výsledky předložky O řepě – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	1	3
Chybné odpovědi	5	3

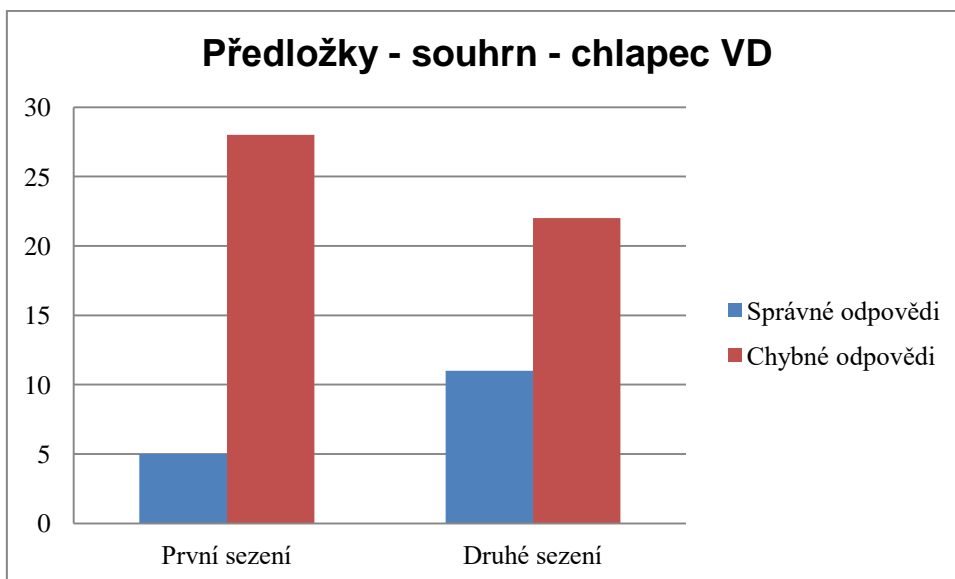

Graf 71 – Předložky – chlapec VD

PŘEDLOŽKY – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 400 – Souhrnné výsledky předložky – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	5	11
Chybné odpovědi	28	22

Graf 72 – Předložky – souhrn – chlapec VD

Tabulka 400a graf 72 poukazují na chlapcovu schopnost používat správně místní předložky. Při prvních sezeních chlapec určil správnou předložkovou vazbu pouze v pěti případech z 33 možných. Při druhé expozici došlo k zlepšení, ale chlapcovy výkony byly nekonstantní. Chlapec chyboval i v případech, ve kterých předtím nechyboval. Častým jevem bylo ulpívání na předchozí předložkové vazbě (u všeho např. užíval předložkovou vazbu vedle). Přestože se chlapec, v komplexním hodnocení tohoto úkolu zlepšil, jeho výsledky jsou podprůměrné. Podrobnější výsledky jsou uvedeny v tabulkách 390-499 a grafu 71.

SEDMÝ ÚKOL – OPOZITA

OPOZITA – O MYŠCE

Tabulka 401 – Opozita O myšce – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Mladý-starý		×	Mladý – pomalý, velký		×	Mladý-pomalý, velký
Potichu-nahlas		×	Křičí		×	Křičí
Otevřený-zavřený	✓			✓		

Tabulka 402 – Výsledky opozita O myšce – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	1	1
Chybné odpovědi	2	2

OPOZITA – O ZIMĚ

Tabulka 403 – Opozita O zimě – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Teplo-Zima		×	Vedro	✓		
Krátký-Dlouhý		×	Velký x malý	✓		
Noc-den		×			×	Noc – sluníčko

Tabulka 404 – Výsledky opozita O zimě – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	0	2
Chybné odpovědi	3	1

OPOZITA – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 405 – Opozita Tři prasátka – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Studený- Teplý		×	Studená – hodně pálivý	✓		
Špinavý- Čistý	✓		Pinavej – čistej	✓		
Těžký- Lehký		×	Těžkej – bez odpovědi		×	

Tabulka 406 – Výsledky opozita Tři prasátka – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	1	2
Chybné odpovědi	2	1

OPOZITA – O SNĚHURCE

Tabulka 407 – Opozita O Sněhurce – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Hodná- Zlá	✓		Pěkně hodný – úplně zlá	✓		
Malý – Velký	✓			✓		
Smutný- Veselý		×	Hodně mutnej – hezkej	✓		

Tabulka 408 – Výsledky opozita O Sněhurce – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	2	3
Chybné odpovědi	1	0

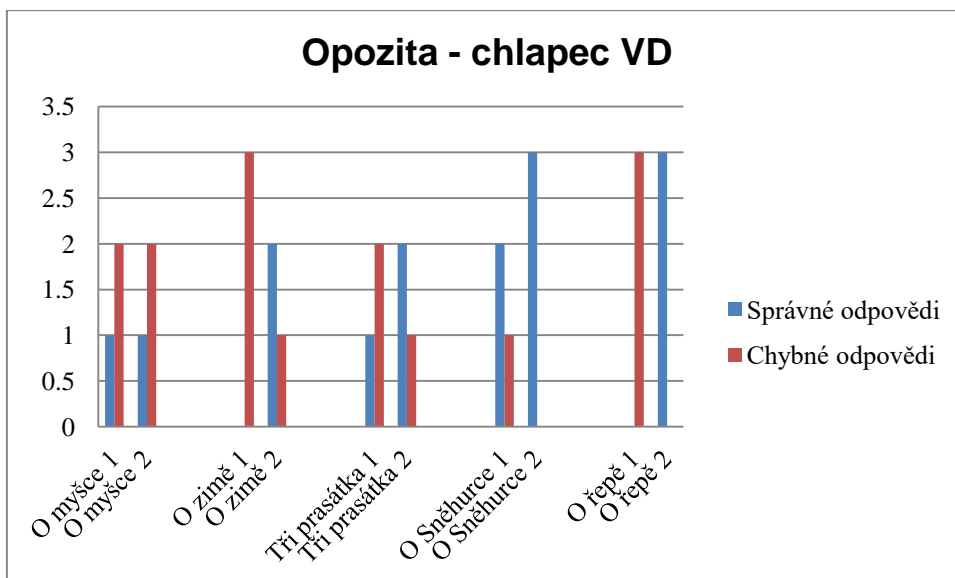
OPOZITA – O ŘEPĚ

Tabulka 409 – Opozita O řepě – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Tvrký- Měkký		×	Nevytvořil ani s pomocí	✓		
Plný- Prázdný		×	Pálivej – prázdněj	✓		
Hodně- Málo		×	Hodně vytvořil, málo nevytvořil	✓		

Tabulka 410 – Výsledky opozita O řepě – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	0	3
Chybné odpovědi	3	0

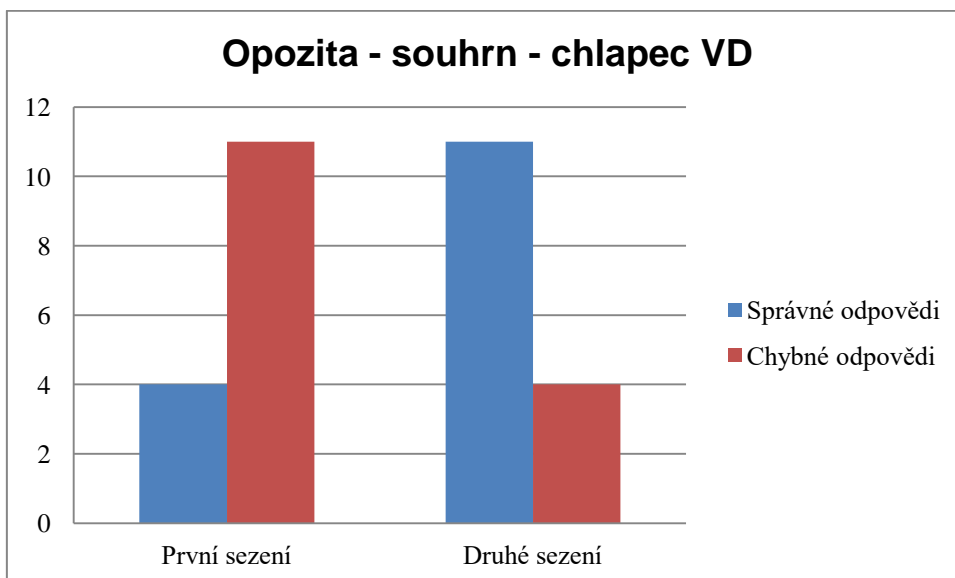

Graf 73 – Opozita – chlapec VD

OPOZITA – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 411 – Souhrnné výsledky opozita – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	4	11
Chybné odpovědi	11	4

Graf 74 – Opozita – souhrn – chlapec VD

Tabulka 411 a graf 74 shrnuje chlapcovu schopnost pojmenovat a tvořit slova opačného významu. Při první expozici chlapec většinu opozit nezvládl. Z 15 dvojic chlapec chyboval jedenáctkrát. Stejně jako ostatní děti první dvě dvojice přiřadil obráceně na základě vnější podobnosti (dívka-dívka, děda-chlapec). Toto přetrvalo i při druhé expozici, kdy chlapec obrázky také nesprávně pojmenoval. Chybná dvojice, která přetrvala, byla dvojice noc-den, kdy opět místo slova den užil slovo sluníčko. Největší pokrok chlapec učinil u poslední trojice slov v programu. V těchto dvojicích chlapec na rozdíl od první expozice již nechyboval. Občas bylo nutné chlapci pomoci ve vyjádření opačného významu zapojením okolních předmětů (tvrdý-měkký), jelikož vlastnosti předmětů je těžší vytvořit, na rozdíl od viditelných znaků (čistý-špinavý). Na konci programu se výkon chlapce hodně zlepšil. Chyboval pouze čtyřikrát. Přesto bylo často chlapci potřeba pomoci s vyjádřením se. Podrobnější výsledky jsou zobrazeny v tabulkách 401-410 a grafu 73.

OSMÝ ÚKOL – PŘECHYLOVÁNÍ

PŘECHYLOVÁNÍ – O MYŠCE

Tabulka 412 – Přechylování O myšce – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Kuchař-Kuchařka	✓			✓		
Učitel -Učitelka		×	Paní učitel	✓		
Policista/Policajt - Policistka/ Policajtká	✓		Polda, policajti	✓		

Tabulka 413 – Výsledky přechylování O myšce – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	2	3
Chybné odpovědi	1	0

PŘECHYLOVÁNÍ – O ZIMĚ

Tabulka 414 – Přechylování O zimě – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Pošťák-Pošťáčka		×	(m)pošťák (ž) pošťáku		×	Oba pošťák
Hasič -Hasička	✓			✓		
Uklízeč -Uklízečka		×	(m) popelář	✓		

Tabulka 415 – Výsledky přechylování O zimě – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	1	2
Chybné odpovědi	2	1

PŘECHYLOVÁNÍ – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 416 – Přechylování Tři prasátka – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Doktor-Doktorka		×	Doktor-doktor	✓		
Malíř-Malířka		×	Malování - malováv		×	
Kadeřník-Kadeřnice (holič-holička)		×	Kadeřník (zvládl s pomocí) – kadeřník (holič nevěděl)		×	

Tabulka 417 – Výsledky přechylování Tři prasátka – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	0	1
Chybné odpovědi	3	2

PŘECHYLOVÁNÍ – O SNĚHURCE

Tabulka 418 – Přechylování O Sněhurce – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Král-Královna		×	Princ-královna		×	Pán
Zahradník-Zahradnice		×	Ani s pomocí		×	Zahradník – x
Čaroděj-Čarodějnice		×	2x čarodějnice		×	X – čaroděj

Tabulka 419 – Výsledky přechylování O Sněhurce – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	0	0
Chybné odpovědi	3	3

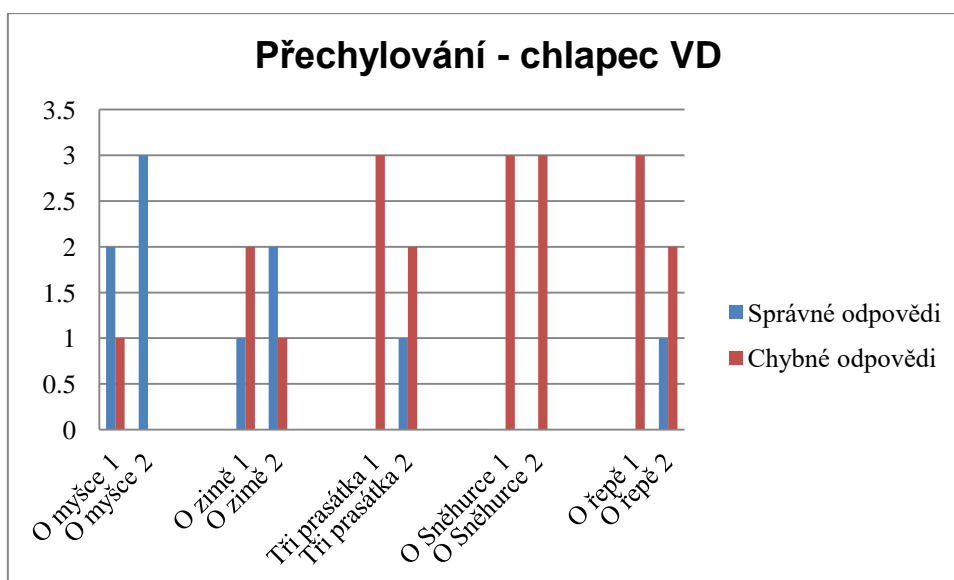
PŘECHYLOVÁNÍ – O ŘEPĚ

Tabulka 420 – Přechylování O řepě – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Farmář-Farmářka		×	Farf – (ž) farmář	✓		
Řidič-Řidička		×	Řidič – řídívec		×	
Veterinář-Veterinářka		×	Ani s pomocí		×	

Tabulka 421 – Výsledky přechylování O řepě – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	0	1
Chybné odpovědi	3	2

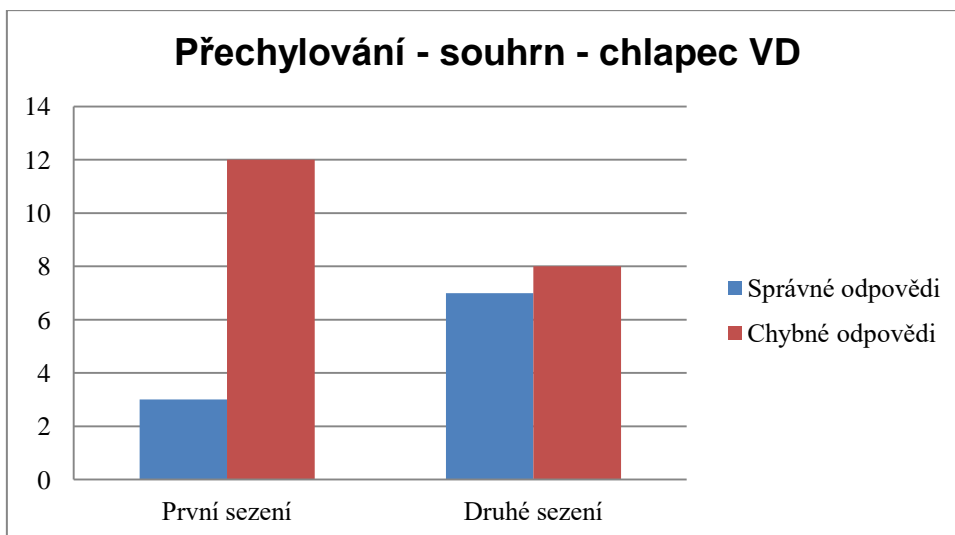

Graf 75 – Přechylování – chlapec VD

PŘECHYLOVÁNÍ – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 422 – Souhrnné výsledky přechylování – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	3	7
Chybné odpovědi	12	8

Graf 76 – Přechylování – souhrn – chlapec VD

Tabulka 422a graf 76 shrnují chlapcovu schopnost přechylovat ženský a mužský rod. Tento úkol chlapec téměř nezvládal. Jeho slovní zásoba je na nízké úrovni. Obrázek většinou nepojmenuje, je potřeba pomáhat nebo pojmenovat jeden obrázek z dvojice. Chlapec slova komolí (řídívec – řidička), užívá pouze jeden rod (doktor-doktor). Chlapec se v celkovém hodnocení zlepšil o čtyři dvojice. Z 15 možných původně chyboval dvanáctkrát a při druhé expozici osmkrát. Stále je však chlapcův výkon hodnocen jako podprůměrný. Podrobnější výsledky jsou uvedené v *tabulkách 412-421 a grafu 75*.

DEVÁTÝ ÚKOL – FONEMATICKÝ SLUCH

FONEMATICKÝ SLUCH – O MYŠCE

Tabulka 423 – Fonemický sluch O myšce – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Miska je na stole, myška je pod stolem	✓			✓		
Před sluncem je mrak, na nebi létá drak.	✓			✓		
Hanka mává a Šimon dává		×	Zopakuje dobře, ale ukazuje oba obrázky s mávajícím dětmi.	✓		

Tabulka 424 – Výsledky fonemický sluch O myšce – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	2	3
Chybné odpovědi	1	0

FONEMATICKÝ SLUCH – O ZIMĚ

Tabulka 425 – Fonematický sluch O zimě – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Miska je na stole, myška je pod stolem	✓			✓		
Před sluncem je mrak, na nebi létá drak.		×	Zopakujte správně, bere jiný obrázek	✓		
Hanka mává a Šimon dává	✓			✓		
Anička má míč, Petr nese rýč	✓			✓		
Amálka se dívá a Pepíček zívá	✓			✓		

Tabulka 426 – Výsledky fonematický sluch O zimě – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	4	5
Chybné odpovědi	1	0

FONEMATICKÝ SLUCH – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 427 – Fonematický sluch Tři prasátka – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Miska je na stole, myška je pod stolem	✓			✓		
Před sluncem je mrak, na nebi létá drak.	✓			✓		
Hanka mává a Šimon dává	✓			✓		
Anička má míč, Petr nese rýč	✓			✓		
Amálka se dívá a Pepíček zívá	✓			✓		
Za domem je les, před domem stojí pes	✓			✓		
Na stole je tužka, vedle stolu je taška	✓			✓		

Tabulka 428 – Výsledky fonematický sluch Tři prasátka – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	7	7
Chybné odpovědi	0	0

FONEMATICKÝ SLUCH – O SNĚHURCE

Tabulka 429 – Fonematický sluch O Sněhurce – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Miska je na stole, myška je pod stolem	✓			✓		
Před sluncem je mrak, na nebi létá drak.	✓			✓		
Hanka mává a Šimon dává	✓			✓		
Anička má míč, Petr nese rýč	✓			✓		
Amálka se dívá a Pepíček zívá	✓			✓		
Za domem je les, před domem stojí pes	✓			✓		
Na stole je tužka, vedle stolu je taška	✓			✓		
Před hradem je brána, vedle hradu stojí vrána.		×		✓		
Maminka pejska vede a kluk pejska veze.	✓			✓		

Tabulka 430 – Výsledky fonematický sluch O Sněhurce – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	8	9
Chybné odpovědi	1	0

FONEMATICKÝ SLUCH – O ŘEPĚ

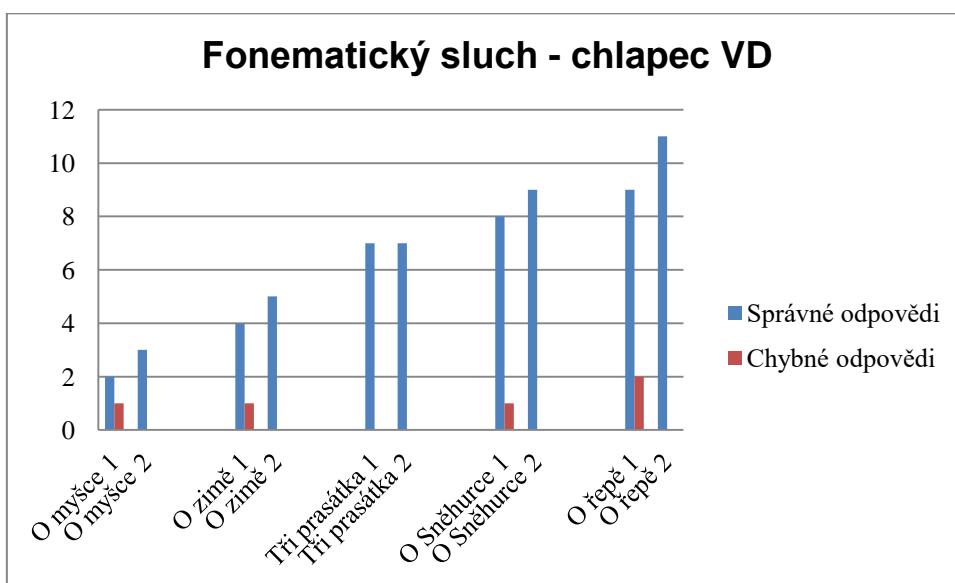
Tabulka 431 – Fonematický sluch O řepě – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Miska je na stole, myška je pod stolem	✓			✓		
Před sluncem je mrak, na nebi létá drak.	✓			✓		
Hanka mává a Šimon dává	✓			✓		
Anička má míč, Petr nese rýč	✓			✓		
Amálka se dívá a Pepíček zívá	✓			✓		
Za domem je les, před domem stojí pes	✓			✓		
Na stole je tužka, vedle stolu je taška	✓			✓		
Před hradem je brána, vedle hradu stojí vrána.	×			✓		
Maminka pejska vede a kluk pejska veze.	✓			✓		

Na poli je kupa, na louce stojí Kuba.	✓			✓		
Kosa je u stromu a koza je u domu.		×		✓		

Tabulka 432 – Výsledky fonemického sluch O řepě – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	9	11
Chybné odpovědi	2	0

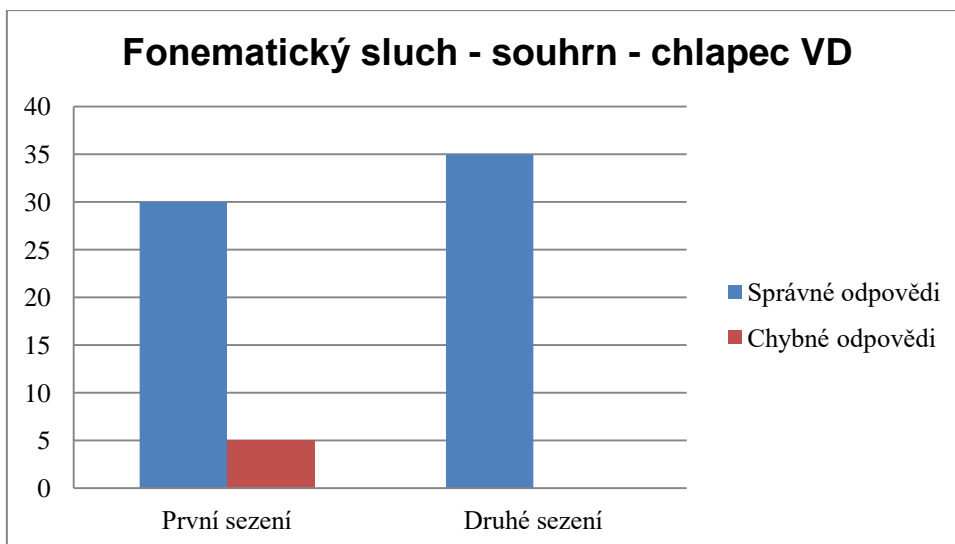

Graf 77 – Fonemický sluch – chlapec VD

FONEMATICKÝ SLUCH – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 433 – Souhrnné výsledky fonemického sluch – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	30	35
Chybné odpovědi	5	0

Graf 78 – Fonematický sluch – souhrn – chlapec VD

Tabulka 433a graf 78 poukazují na chlapcovu schopnost fonologické diferenciacce. Chlapec tento úkol zvládal dobře již od prvních sezení. Z počátku byly chlapcovy chyby nevyrovnané. Nejprve chyboval ve dvojici mává-dává, při druhém sezení v této dvojici nechyboval, ale chyboval ve dvojici mrak-drak, ve které nechyboval při prvním sezení první expozice programu. Větu byl schopný zopakovat správně, ale vždy ukázal na nesprávný obrázek. Nejvíce problematickou dvojicí byla dvojice brána-vrána. Chlapcova pozornost je velmi kolísavá. Přesto bylo při každém opakování vět vidět, že ho to baví a upozorňoval vesele na to, že už tyto obrázky viděl a pracoval s nimi. Podrobnější výsledky zobrazují *tabulky 423-432* a *graf 77*.

DESÁTÝ ÚKOL – PROSTOROVÁ ORIENTACE

ORIENTACE NA OBRÁZKU – O MYŠCE

Tabulka 434 – Orientace na obrázku O myšce – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Jednu kočku	✓			✓		
Dva kohouty	✓			✓		
Na strom draka	✓			✓		
Domeček vedle kočky	✓			✓		
Pod kočku obě pírka		×	Umístil novou kočku + správně dvě pírka	✓		
Draka před slunce	✓			✓		
Kočku vedle kohouta	✓			✓		
Všechny obrázky na obrázek	✓			✓		

Tabulka 435 – Výsledky orientace na obrázku O myšce – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	7	8
Chybné odpovědi	1	0

ORIENTACE NA OBRÁZKU – O ZIMĚ

Tabulka 436 – Orientace na obrázku O zimě – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	P	A	N	P
Obě okna	✓			✓		
Vedle stolu židli	✓			✓		
Na stůl dva budíky	✓			✓		
Na okno vložku	✓			✓		
Jednu holčičku	✓			✓		
Oba žebříky	✓			✓		
Všechny obrázky	✓			✓		

Tabulka 437 – Výsledky orientace na obrázku O zimě – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	7	7
Chybné odpovědi	0	0

ORIENTACE NA OBRÁZKU – O TŘECH PRASÁTKÁCH

Tabulka 438 – Orientace na obrázku Tři prasátka – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Dva domečky	✓			✓		
Jednoho vlka	✓			✓		
Obě prasátka	✓			✓		
Vedle vlka balík slámy		×	Vzal 2 obrázky slámy a umístil jeden vedle vlka a druhý pod vlka	✓		
Pod strom oheň		×	Na strom (na upozornění posunul pod)	✓		
Nad komín čerta		×	Ptá se: Kde je komín?, položil obrázek na dům		×	Na
Všechny obrázky	✓			✓		

Tabulka 439 – Výsledky orientace na obrázku Tři prasátka – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	4	6
Chybné odpovědi	3	1

ORIENTACE NA OBRÁZKU - O SNĚHURCE

Tabulka 440 – Orientace na obrázku O Sněhurce – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Na obrázek jednoho trpaslíka	✓			✓		
Na obrázek 2 domečky	✓			✓		
Na obrázek 2 ptáčky	✓			✓		
Jednoho myslivce pod stromy		×	Pod stromy	✓		
Sněhurku vedle domečku	✓			✓		
Královnu mezi domeček a trpaslíka	✓			✓		
Všechny obrázky na obrázek	✓			✓		

Tabulka 441 – Výsledky orientace na obrázku O Sněhurce – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	7
Chybné odpovědi	1	0

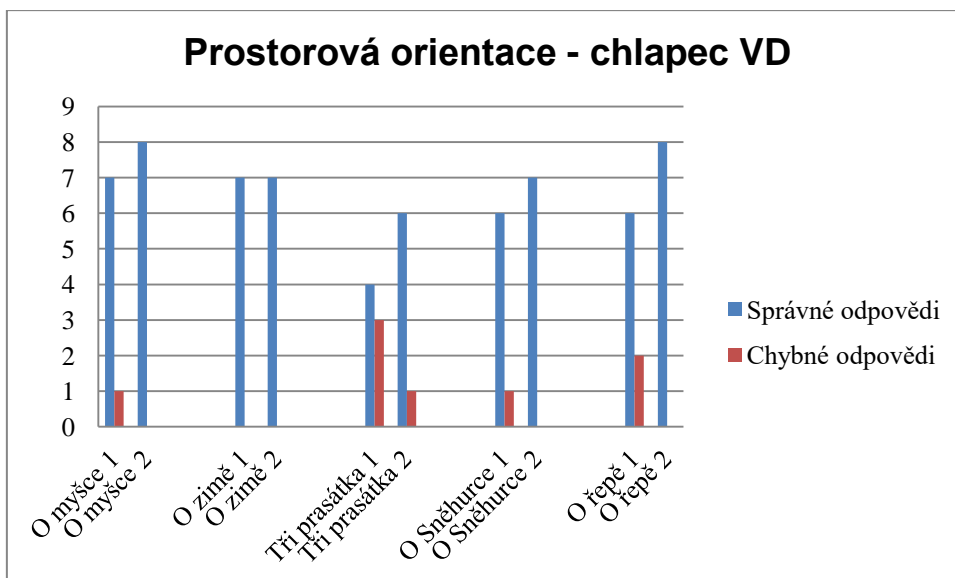
ORIENTACE NA OBRÁZKU – O ŘEPĚ

Tabulka 442 – Orientace na obrázku O řepě – chlapec VD

	1. sezení			2. sezení		
	A	N	Poznámka	A	N	Poznámka
Jednu kočičku na obrázek	✓			✓		
Dva pejsky na obrázek	✓			✓		
Obě řepy na pole	✓			✓		
Dědečka vedle traktoru	✓			✓		
Holčičku pod domeček		×	Nad, na vedle	✓		
Kočičku na traktor	✓			✓		
Babičku vedle auta		×	Na	✓		
Všechny obrázky na obrázek	✓			✓		

Tabulka 443 – Výsledky orientace na obrázku O řepě – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	6	8
Chybné odpovědi	2	0

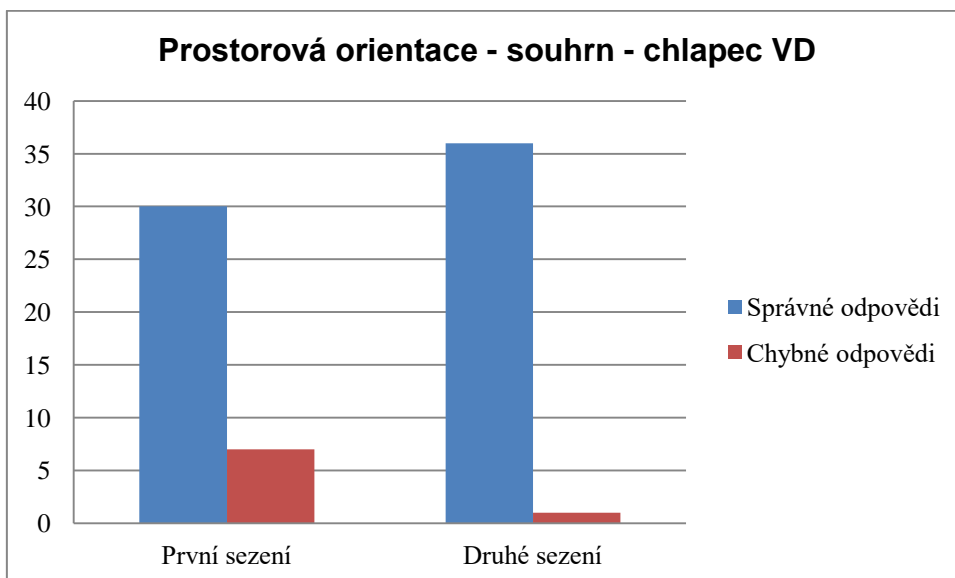

Graf 79 – Prostorová orientace – chlapec VD

PROSTOROVÁ ORIENTACE – SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Tabulka 444 – Souhrnné výsledky orientace na obrázku – chlapec VD

	První sezení	Druhé sezení
Správné odpovědi	30	36
Chybné odpovědi	7	1

Graf 80 – Prostorová orientace – souhrn – chlapec VD

Tabulka 444a graf 80 shrnují chlapcovu schopnost orientovat se na větším obrázku a umístit do něj správný počet menších obrázků. Poukazuje také na číselné představy

(jeden, dva, oba, všechny). Úkol v sobě zahrnuje schopnost rozumění zadaným instrukcím a prostorovým vztahům (místní předložky – na, vedle...). Chlapec zvládal úkol při první expozici programu s jistými obtížemi. Nejvíce chyboval v umístění obrázků do prostoru. Chlapec chyboval u předložek „vedle“, „pod“ a „na“. Chyboval také v umístění počtu obrázků. Stalo se, že chlapec umístil místo jednoho obrázku na plochu obrázky dva., nebo na obrázek umístil nový obrázek, i když neměl. Chlapec je schopný po instrukci umístit obrázky do prostoru daleko lépe, než když má sám pojmenovat, kde se obrázek nachází. Prostorové vztahy chápe tedy lépe, než je umí aktivně vyjádřit. Podrobnější výsledky jsou uvedeny v *tabulkách 434-443 a grafu 79*.

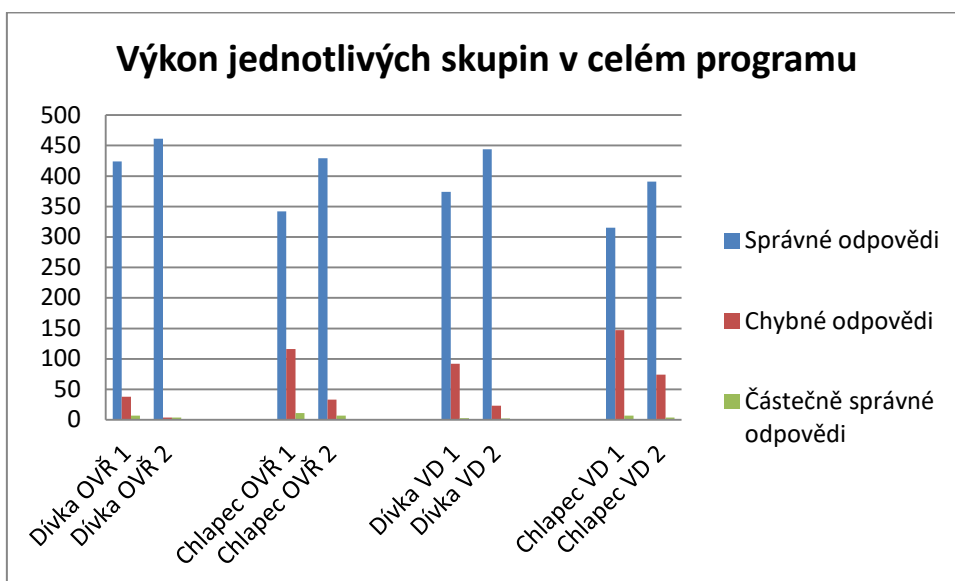
4.5. Vyhodnocení výzkumného šetření

Hlavním cílem praktické části diplomové práce bylo postihnout jazykových schopností a zhodnocení dosažených výsledků dětí předškolního věku s vývojovou dysfázií a opožděným vývojem řeči, které získaly v stimulačním programu vytvořeném pro účel této práce. Pro naplnění hlavního cíle byly stanoveny dílčí cíle. Data, která byla potřebná pro naplnění těchto cílů, byla získána od čtyř dětí předškolního věku za využití stimulačního programu, který byl pro účely této práce vytvořen. Tato skupina dětí se dělila do dvou skupin, které byly vytvořeny na základě diagnózy dětí, a to děti s vývojovou dysfázií a děti s opožděným vývojem řeči. Výzkumná část, byla zpracována formou kvalitativního výzkumu.

Prvním z dílčích cílů byla aplikace části stimulačního programu na kontrolní skupině intaktních dětí. V rámci mateřské školy, ve které byl výzkum realizován, byla vybrána skupina intaktních dětí, se kterými byla provedena první část stimulačního programu (pohádka O myšce). Druhým dílčím cílem byl výběr vhodných kandidátů pro aplikaci stimulačního programu. Podmínkou bylo, že jejich diagnózou musí být opožděný vývoj řeči nebo vývojová dysfázie bez dalších přidružených obtíží či diagnóz. Třetím dílčím cílem bylo zaznamenání a vyhodnocení výsledků, kterých děti dosáhly v jednotlivých částech stimulačního programu při obou expozicích. Pro tento dílčí cíl byla stanovena hlavní výzkumná otázka.

Hlavní výzkumná otázka: *Bude stimulační program pro děti s vývojovou dysfázií (VD) a opožděným vývojem řeči (OVR) přínosný a dojde ke zlepšení alespoň v jedné oblasti?*

Pro lepší představu a porovnání výkonu jednotlivých dětí, byl sestaven graf..., který zahrnuje výsledky všech dětí, kterých dosáhly v komplexním hodnocení stimulačního programu při jeho první a druhé expozici.

Graf 81 – Výkon jednotlivých skupin v celém programu

Graf 81 poukazuje na výkon jednotlivých dětí v rámci celého stimulačního programu. Jednotlivé části stimulačního programu byly podrobně vypracovány již výše. Jak je z grafu patrné, nejlepší výkon byl zaznamenán u dívky s opožděným vývojem řeči (Dívka OVŘ1 a 2). Tato dívka byla aktivní a celým programem prošla bez větších obtíží. Jako nejproblémovější se u ní jevílo odpovídání na otázky, které se vztahovaly k obrázkovému čtení. V celém stimulačním programu bylo možné dosáhnout maximálně 469 bodů (správných odpovědí). Při první expozici dívka získala 424 bodů. Při druhé expozici chybovala již minimálně a správně odpověděla v 461 případech. Na dívce byla vidět větší jistota, se kterou plnila všechny úkoly. Největší zlepšení nastalo v úloze obrázkové čtení, kde se dívka zlepšila o 10 gramaticky správně doplněných slov. Při druhé expozici chybovala v součtu všech slov v obrázkovém čtení pouze dvakrát. Zlepšení nastalo také v úloze otázky, ve které z devíti správných odpovědí při první expozici navýšila jejich počet na 18. Částečně správné odpovědi snížila ze sedmi na čtyři částečně zodpovězené otázky a původně sedm chybných odpovědí zredukovala pouze na jednu chybnou. V ostatních úlohách podávala vyrovnané výkony. V druhé expozici chybovala pouze v prvních třech úlohách (obrázkové čtení, otázky a jednotné-množné číslo). V ostatních úlohách již nechybovala.

Druhý nejlepší výkon byl zaznamenán u dívky s vývojovou dysfázií (Dívka VD1 a 2). Dívka byla z počátku nejistá, ale v průběhu nabývala větší jistoty ve všech úlohách. V některých případech přebírala aktivitu, a to hlavně u úloh, jejichž průběh si osvojila a nebylo potřeba znovu vysvětlovat zadání. V celém stimulačním programu z 374 správných odpovědí získala při druhé expozici 444 bodů. To je o 25 správných odpovědí méně, než je možné získat v celém stimulačním programu. Největší posun byl u dívky zaznamenán v obrázkovém čtení, kdy bylo potřeba gramaticky správně doplňovat slova. V této úloze se dívka zlepšila o 21 správných odpovědí. Velký pokrok učinila také v otázkách, které souvisely s předchozím obrázkovým čtením. V této úloze se dívčin výkon zlepšil o deset správných odpovědí, přitom došlo ke snížení částečně správných odpovědí z 11 na dvě a chybných odpovědí ze tří na dvě. Třetí oblastí, ve které se dívčin výkon znatelně zlepšil, bylo užívání předložkových vazeb. V této úloze došlo ke zlepšení o 12 správných odpovědí.

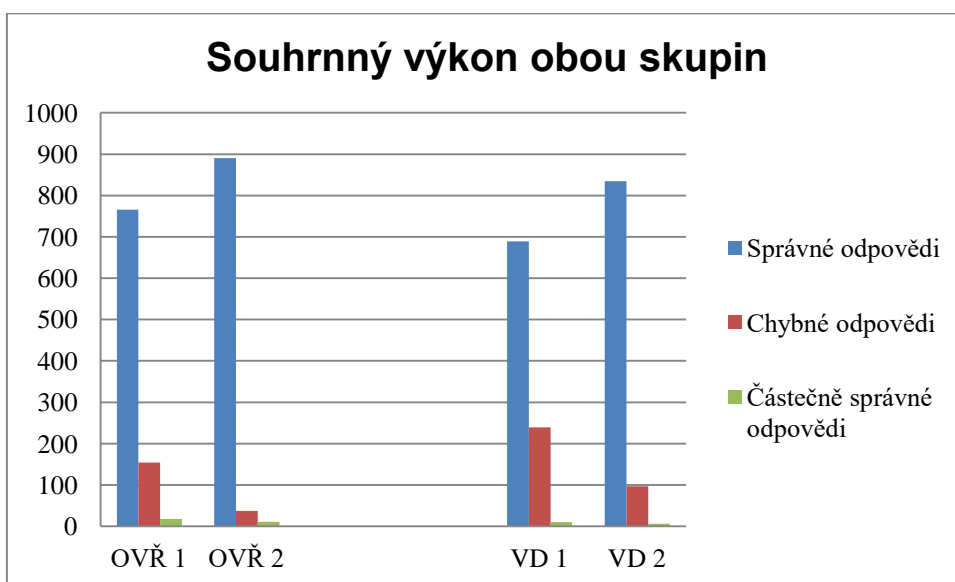
Třetí nižší výkon byl zaznamenán u chlapce s opožděným vývojem řeči (Chlapec OVŘ1 a 2). S chlapcem bylo obtížné pracovat, jelikož většinou nechtěl spolupracovat. Zprvu se pokoušel nepracovat, poté přecházel do vztekání nebo pláče. Když zjistil, že mu toto chování neprojde, vždy se jeho chování zlepšilo a spolupracoval lépe. Ke konci programu bylo jeho chování stabilnější. Chvillemi se chlapec dokázal z některých úkolů radovat. Hlavně když se mu dařilo. V celém stimulačním programu prokázal chlapec značné zlepšení. Z původních 342 správných odpovědí, které získal při první expozici, odpověděl při druhé expozici správně na 429 otázek. To je o 87 bodů více. Chlapec prokázal největší zlepšení v obrázkovém čtení. Ve správném gramatickém tvaru doplnil do textu o 39 slov více než při první expozici. V ostatních úlohách se chlapec zlepšil v průměru o 6 správných odpovědích. Plného počtu správných odpovědí, chlapec dosáhl při obou expozicích, v úloze analýza-syntéza. Dále pak téměř 100% výkonu dosáhl v úloze rozdíly, ve které ztratil pouze jeden bod v první expozici.

Poslední, nejnižší výkon prokázal chlapec s vývojovou dysfázií (Chlapec VD1 a 2). Chlapec pracoval rád, při druhé expozici s radostí poukazoval, že jednotlivé úkoly zná, že už je dělal. V hodnocení celého programu se chlapec zlepšil o 76 správných odpovědí. Z celkového počtu bodů, které mohl chlapec získat, tj. 469, odpověděl při první expozici správně v 315 případech. Při druhé expozici to již bylo 391 správných odpovědí. Největší pokrok chlapec učinil v obrázkovém čtení, ve kterém ze 162 gramaticky správně doplněných slov při první expozici, doplnil správně při druhé expozici 195 slov. Tj. o 33

slov více než při první expozici. V dalších úlohách se v průměru zlepšil v druhé expozici o necelých 5 slov na každou úlohu, přičemž v jedné úloze získal téměř plný počet bodů. Touto úlohou byla úloha zaměřená na analýzu a syntézu, kdy byl chlapec kromě jednoho slova při první expozici schopný vytleskat (rozdělit) všechna slova na slabiky.

Na výzkumnou otázku tedy lze odpovědět, že stimulační program byl pro děti přínosný a ke zlepšení došlo u všech dětí, s ohledem na jejich schopnosti a diagnózu, ve všech oblastech.

Posledním dílčím cílem pak bylo porovnání obou skupin dětí. Pro tento cíl byla stanovena **vedlejší výzkumná otázka**, která zní: *Budou děti s OVŘ reagovat na program jinak než s VD?*

Graf 82 – Souhrnný výkon obou skupin

Pro porovnání obou skupin dětí byl vytvořen *graf 82*, který porovnává výkony dětí jako dvou samostatných skupin. Graf vznikl sečtením správných, chybných a částečně správných odpovědí získaných za celý stimulační program (obě expozice) u dětí s opožděným vývojem řeči a zvláště u dětí s vývojovou dysfázií. Z grafu lze vyčíst, že skupina dětí s opožděným vývojem řeči dosahovala lepších výsledků než skupina dětí s vývojovou dysfázií. Počet všech odpovědí (bodů) za všechny úlohy po sečtení jedné skupiny dětí je 938.

Skupina dětí s opožděným vývojem řeči při první expozici dosáhla 766 správných odpovědí, 154 chybných odpovědí a 18 částečně správných odpovědí. Při druhé expozici tato skupina dětí získala o 124 bodů více ve správných odpovědích, tj. 890 správných

odpovědí na celý stimulační program. Chybné odpovědi byly u této skupiny redukovány na 37, tj. o 117 chybných odpovědí méně, než při první expozici programu. Částečně správné odpovědi, které odpovídají úkolu otázky, byly sníženy z 18 na 11.

Skupina dětí s vývojovou dysfázií dosáhla při první expozici stimulačního programu celkem 689 bodů za správné odpovědi. Při druhé expozici se tato skupina dětí zlepšila o 146 správně zodpovězených odpovědí, získala tedy 835 bodů. Chybné odpovědi byly z původních 239 redukovány při druhé expozici na 97, tj. o 142 chybných odpovědí méně. Částečně správné odpovědi byly z 10 redukovány při druhé expozici na 6.

Pokud porovnáme pouze zlepšení obou skupin dětí, lépe, s větším zlepšením v programu, vychází skupina dětí s vývojovou dysfázií. Ta se celkem zlepšila o 146 bodů ve správných odpovědích oproti dětem s opožděným vývojem řeči, u které dosáhlo zlepšení 124 bodů. Lépe vychází také dosažené výsledky skupiny dětí v chybných odpovědích, ve kterých se tato skupina zlepšila o 146 bodů. Skupina dětí s opožděným vývojem řeči se zlepšila o 117 bodů. V oblasti částečně správných odpovědí pak vyšla lépe skupina dětí s opožděným vývojem řeči, která tento počet odpovědí snížila o 7 bodů. Skupina dětí s vývojovou dysfázií pouze o body 4.

Jako skupina tedy reagovala lépe na stimulační program skupina dětí s vývojovou dysfázií. Nutné je však uvědomit si rozdíly mezi jednotlivými dětmi. V grafu 81 je vidět, že nejlepších výsledků dosáhla dívka s opožděným vývojem řeči, ale hned za ní druhý nejlepší výsledek vykazala dívka s vývojovou dysfázií. Na předposledním místě se umístil chlapec s opožděným vývojem řeči a na posledním místě chlapec s vývojovou dysfázií. Je tedy patrné, že mezi dětmi jsou obrovské rozdíly a každé spolupracuje a reaguje individuálně. Nelze tedy tvrdit, že všechny děti s opožděným vývojem řeči budou na stimulační program reagovat lépe než děti s vývojovou dysfázií. Vše bude záviset na jejich schopnostech, dovednostech, osobnostních vlastnostech, tedy i ochotě pracovat a prostředí, ve kterém vyrůstají, které je stimuluje a které má vliv na jejich výchovu a vzdělávání.

Závěr

V dnešní době je velká pozornost věnována poruchám komunikace. Čím dál častěji se setkáváme s názory, že děti neumí mluvit, čímž je myšlena jejich výslovnost jednotlivých hlásek, a že se neumí vyjadřovat a jsou čím dál tím více nešikovné. Děti, kterým je diagnostikovaný opožděný vývoj řeči a syndrom vývojové dysfázie mají k těmto obtížím jisté predispozice, ať už dědičné, získané v průběhu vývoje od jejich početí, vzniklé při porodu nebo v časných chvílích po jejich narození. Včasná diagnostika a vhodně zvolená terapie jsou velmi důležité pro jejich další vývoj. Terapie by měla být sestavena komplexně a neměla by se zaměřovat pouze na formální stránku řečového projevu dítěte. To znamená, že by neměl být důraz kladen na korektní výslovnost dítěte. Měla by v sobě zahrnovat rozvoj celé osobnosti. Měla by být rozvíjena obsahová stránka řeči, zrakové vnímání, sluchové vnímání, motorika a mnoho dalších oblastí. Pro děti je v dnešní době vytvářeno mnoho publikací, jejichž kvalita dosahuje různých stupňů. Proto byl pro účel diplomové práce vytvořen stimulační program pro rozvoj jazykových schopností. Jeho specifickým je, že se v něm úkoly opakují, takže děti mají čas osvojit si princip jejich plnění a zároveň děti v průběhu celého stimulačního programu motivačně provází pohádkové čtení. Teoretická část práce je rozdělena do tří kapitol. První kapitola vymezuje pojem předškolní dítě a zabývá se jeho charakteristikou. Dále se zabývá jazykovými rovinnami a fonologickým aspektem řeči. Druhá kapitola se pak zabývá řečí a vymezením pojmu řečová komunikace. Třetí kapitola se zaměřuje na vývojové poruchy řečové komunikace, kterými jsou opožděný vývoj řeči a vývojová dysfázie. Cílem praktické části bylo postihnout jazykových schopností dětí v předškolním věku, kterým byl diagnostikován opožděný vývoj řeči nebo vývojová dysfázie. Dílčím cílem bylo zhodnocení výkonů dětí ve vytvořeném stimulačním programu jazykových schopností a jeho přínos pro tyto dvě skupiny dětí. Pro výzkumné šetření byla zvolena kvalitativní forma. Na základě výsledků, které vzešly z výzkumného šetření lze konstatovat, že stimulační program byl přínosný a měl pozitivní vliv na rozvoj jazykových schopností těchto dětí.

Seznam literatury a dalších pramenů

1. ALLEN, K. Eileen a MAROTZ, Lynn R. *Přehled vývoje dítěte: od prenatálního období do 8 let*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2002. 187 s. ISBN 80-7178-614-4.
2. BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a ŠMARDOVÁ, Vlasta. *Diagnostika dítěte předškolního věku: co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2007. iv, 212 s. Dětská naučná edice. Předškoláci. Dětská naučná edice. Metodika. ISBN 978-80-251-1829-0.
3. BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a ŠMARDOVÁ, Vlasta. *Školní zralost: co by mělo umět dítě před vstupem do školy*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2010. iii, 100 s. Moderní metodika pro rodiče a učitele. Předškoláci. ISBN 978-80-251-2569-4.
4. BENDO VÁ, Petra. *Logopedická prevence v MŠ*. První vydání. Hradec Králové: Gaudemus, 2014. 99 stran. ISBN 978-80-7435-491-5.
5. BISHOP, D., LEONARD, L. *Speech and language impairments in children: causes, characteristics, intervention and outcome*. Hove, East Sussex: Psychology Press, 2000, xiii, 305 p. ISBN 0863775683.
6. BOČKOVÁ, B. *Podpora žáků se specificky narušeným vývojem řeči*. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5609-1.
7. BYTEŠNÍKOVÁ, I. *Komunikace dětí předškolního věku*. Praha: Grada Publishing, 2012. ISBN 978-80-247-3008-0
8. ČERMÁK, František. *Jazyk a jazykověda: přehled a slovníky*. Vyd. 3., dopl. Praha: Karolinum, 2001. 341 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 80-246-0154-0.
9. DLOUHÁ, O. *Poruchy a vady řeči*. In DLOUHÁ, O., ČERNÝ, L.. *Foniatrie*. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2048-0.
10. DVOŘÁK, Josef. *Logopedický slovník: [terminologický a výkladový]*. 1. vyd. Žďár nad Sázavou: Logopedické centrum, 1998. 192 s. Logopaedia clinica. ISBN 80-238-2655-7.
11. HAHN, Aleš a kol. *Otorinolaryngologie a foniatrie v současné praxi*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. 390 s. ISBN 978-80-247-0529-3.a
12. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005. 407 s. ISBN 80-7367-040-2.
13. HOSKOVCOVÁ, Simona. *Psychická odolnost předškolního dítěte*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2006. 160 s. Psyché. ISBN 80-247-1424-8.

14. JEDLIČKA, Ivan. *Vývoj řeči*. In ŠKODOVÁ, Eva a Ivan JEDLIČKA. *Klinická logopedie*. 1., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003, 616 s. ISBN 80-7178-546-6.
15. JEDLIČKA, Ivan a ŠKODOVÁ Eva. *Vývojová dysfázie*. In ŠKODOVÁ, Eva a Ivan JEDLIČKA. *Klinická logopedie*. 1., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003, 616 s. ISBN 80-7178-546-6.
16. JUCOVIČOVÁ, Drahomíra a ŽÁČKOVÁ, Hana. *Je naše dítě zralé na vstup do školy?*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2014. 141 s. ISBN 978-80-247-4750-7.
17. KEJKLÍČKOVÁ, Ilona. *Vady řeči u dětí: návody pro praxi*. Vydání 1. Praha: Grada, 2016. 222 stran. Pedagogika. ISBN 978-80-247-3941-0.
18. KLENKOVÁ, Jiřina. *Logopedie: narušení komunikační schopnosti, logopedická prevence, logopedická intervence v ČR, příklady z praxe*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2006. 224 s. Pedagogika. ISBN 80-247-1110-9.
19. KLENKOVÁ, Jiřina a KOLBÁBKOVÁ, Helena. *Diagnostika předškoláka: správný vývoj řeči dítěte*. Brno: MC nakladatelství, 2003. 125 s. ISBN 80-239-0082-X.
20. KOŤÁTKOVÁ, Soňa. *Dítě a mateřská škola*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008. 193 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-1568-1.
21. KRČMOVÁ, Marie. *Fonetika a fonologie* [online]. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008 [cit. 2018-03-03]. Elportál. Dostupné z: <<http://is.muni.cz/elportal/?id=766384>>. ISSN 1802-128X.
22. KUTÁLKOVÁ, Dana. *Budu správně mluvit: chodíme na logopedii*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011. 224 s. ISBN 978-80-247-3687-7.
23. LANGMEIER, Josef a KREJČÍŘOVÁ, Dana. *Vývojová psychologie*. Vyd. 3., přeprac. a dopl., v Gradě vyd. 1. Praha: Grada, 1998. 343 s. Psyché. ISBN 80-7169-195-X.
24. LECHTA, Viktor. *Symptomatické poruchy řeči u dětí*. Překlad Jana Křížová. Vyd. 1. Praha: Portál, 2002. 191 s. ISBN 80-7178-572-5.
25. LECHTA, Viktor. *Symptomatické poruchy řeči u dětí*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2008. 191s. ISBN 978-80-7367-433-5.
26. MATĚJČEK, Zdeněk. *Dyslexie: specifické poruchy čtení*. Vyd. 3., upr. a rozš. Jinočany: H & H, 1995. 269 s. ISBN 80-85787-27-X.
27. MATĚJČEK, Zdeněk. *Dyslexie*. 1. vyd. Praha: SPN, 1988. 236 s. Knižnice speciální pedagogiky.

28. MIKULAJOVÁ, M. a RAFAJDUSOVÁ, I. *Vývinová dysfázia: špecificky narušený vývin reči*. Bratislava: M. Mikulajová - I. Rafajdusová, 1993, 288 s. ISBN 80-900445-0-6.
29. ŠKODOVÁ, Eva a kol. *Klinická logopedie*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003. 612 s., viii s. barev. obr. příl. ISBN 80-7178-546-6.
30. MATĚJČEK, Zdeněk. *Co děti nejvíc potřebují: eseje z dětské psychologie*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1994. 108 s. Rádcí pro rodiče a vychovatele. ISBN 80-7178-006-5.
31. MEZINÁRODNÍ STATISTICKÁ KLASIFIKACE NEMOCÍ A PŘIDRUŽENÝCH ZDRAVOTNÍCH PROBLÉMŮ. Desátá revize. [online].[cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <<http://www.uzis.cz/cz/mkn/index.html/>>
32. MŠ Komenského Náchod. [online]. 2015 [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: <<http://www.mskomenskeho.cz/cs/o-skolce/>>
33. NEUBAUER, Karel. *Logopedie a surdologopedie: učební text pro základní kurz*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. 163 s. ISBN 978-80-7435-500-4.
34. NEUBAUER, Karel. *Logopedie: učební text pro bakalářské studium speciální pedagogiky*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2001. 81 s. ISBN 80-7041-098-1.
35. NEUBAUER, Karel a kol. *Kontexty vývojových poruch řečové komunikace a specifických poruch učení*. Vydání: první. Hradec Králové: Gaudeamus, 2016. 137 stran. Recenzované monografie; 79. ISBN 978-80-7435-643-8.
36. NEUBAUER, Karel a kol. *Neurovývojové a neurodegenerativní příčiny poruch komunikace*. Vydání: první. Hradec Králové: Gaudamus, 2017. 147 stran. Recenzované monografie; 83. publikace. ISBN 978-80-7435-665-0.
37. NEUBAUER, Karel. *Artikulace a fonologické rozlišování hlásek: jak předcházet rozvoji odchylek výslovnosti u dětí*. 1. vyd. Havlíčkův Brod: Tobiáš, 2011. 63 s. ISBN 978-80-7311-118-2.
38. NEUBAUER, Karel. *Logopedie: učební text pro bakalářské studium speciální pedagogiky*. 3. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2010. 107 s. ISBN 978-80-7435-053-5.
39. PÍŠOVÁ, D. *Diagnostika poskytovanie logopedickém starostlivosti deťom s narušenou komunikačnou schopnosťou*. In Česká logopedie 1998. Praha: Makropulos, 1999, s. 89 – 98 ISBN 80-86003-31-0 MIKULAJOVÁ, Marína, RAFAJDUSOVÁ, Iris. *Vývinová dysfázia: Špecificky narušený vývin reči*, Bratislava, 1993. 288 s. ISBN 80-900445-0-6

40. POSPÍŠILOVÁ, Lenka. *Neurovývojové poruchy a syndrom vývojové dysfázie*. In NEUBAUER, Karel a kol. *Neurovývojové a neurodegenerativní příčiny poruch komunikace*. Vydání: první. Hradec Králové: Gaudamus, 2017. 147 stran. Recenzované monografie; 83. publikace. ISBN 978-80-7435-665-0.
41. ŘÍČAN, Pavel. *Cesta životem: [vývojová psychologie]: přepracované vydání*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2006, ©2004. 390 s. ISBN 80-7367-124-7.
42. SALOMONOVÁ, A. 2003. *Dyslalie*. In ŠKODOVÁ, E., JEDLIČKA, I. 2003 *Klinická logopedie*. 1. aktualizované vydání. Praha: Portál, 616 s. ISBN 80-7178-546-6.
43. SKORUNKOVÁ, Radka. *Úvod do vývojové psychologie*. Vyd. 2. Hradec Králové: Gaudamus, 2007. 69 s. ISBN 978-80-7041-956-4.
44. SKORUNKOVÁ, Radka. *Základy vývojové psychologie*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudamus, 2013. 159 s. ISBN 978-80-7435-253-9.
45. SMOLÍK, Filip a MÁLKOVÁ, Gabriela. *Vývoj jazykových schopností v předškolním věku*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2014. 248 s. Psyché. ISBN 978-80-247-4240-3.
46. ŠIKL, Radovan. *Zrakové vnímání*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012. 312 s. Psyché. ISBN 978-80-247-3029-5.
47. ŠKODOVÁ, Eva. *Opožděný vývoj řeči*. In ŠKODOVÁ, Eva a Ivan JEDLIČKA. *Klinická logopedie*. 1., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003, 616 s. ISBN 80-7178-546-6.
48. ŠKODOVÁ, E., MICHEK, F., MORAVCOVÁ, M. *Hodnocení fonemického sluchu u předškolních dětí*. Praha: Realia, 1995. ISBN 80-238-0312-3.
49. ŠULOVÁ, Lenka. *Raný psychický vývoj dítěte*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2010. 247 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze; 4. ISBN 978-80-246-1820-3.
50. VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 1999. 353 s. ISBN 80-7184-803-4.
51. VÁGNEROVÁ, Marie. *Úvod do psychologie*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1997. 210 s. ISBN 80-7184-421-7.
52. VINSON, B. P. *Preschool and School-Age Language Disorders*. Delmar: Cengage Learning, 2012. ISBN 978-1-4354-9312-4

53. VITÁSKOVÁ, Kateřina. *Fylogeneze a ontogeneze řeči*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. 105 s. Studijní opory. ISBN 978-80-244-3717-0.
54. WEINDRICH, D. a kol. *Epidemiology and prognosis of specific disorders of language and scholastic skills*. European Child & Adolescent Psychiatry, 2000, roč. 9, č. 3, s. 186-194. ISSN 1018-8827
55. ZAHÁLKOVÁ, Milada. *Pediatric pro speciální pedagogy*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, 2000. 91 s. ISBN 80-210-2327-9.
56. ZELINKOVÁ, Olga. *Poruchy učení*. 1. vyd. Praha: Portál, 1994. 196 s. Speciální pedagogika. ISBN 80-7178-038-3.
57. ZELINKOVÁ, O. *Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-326-0.
58. ZELINKOVÁ, O.; AXELROOD, P.; MIKULAJOVÁ, M. 2011. *Terapie specifických poruch učení*. In: LECHTA, V. a kol. *Terapie narušené komunikační schopnosti*. 2. vyd. Praha: Portál, s. 355-382. ISBN 978-80-7367-901-9.

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Vyšetření fonemického sluchu – dívka VD	69
Tabulka 2 – Čtení O Myšce dívka VD	70
Tabulka 3 – Výsledky čtení O Myšce – dívka VD	70
Tabulka 4 – Čtení O zimě – dívka VD	71
Tabulka 5 – Výsledky čtení O zimě – dívka VD	71
Tabulka 6 – Čtení Tři prasátka – dívka VD	71
Tabulka 7 – Výsledky čtení Tři prasátka – dívka VD	73
Tabulka 8 – Čtení O Sněhurce – dívka VD	73
Tabulka 9 – Výsledky čtení O Sněhurce – dívka VD	74
Tabulka 10 – Čtení O řepě – dívka VD	74
Tabulka 11 – Výsledky čtení O řepě – dívka VD	75
Tabulka 12 – Souhrnné výsledky obrázkové čtení – dívka VD	76
Tabulka 13 – Otázky a odpovědi O myšce – dívka VD	78
Tabulka 14 – Výsledky otázky a odpovědi O myšce – dívka VD	78
Tabulka 15 – Otázky a odpovědi O zimě – dívka VD	79
Tabulka 16 – Výsledky otázky a odpovědi O zimě – dívka VD	79
Tabulka 17 – Otázky a odpovědi Tři prasátka – dívka VD	79
Tabulka 18 – Výsledky otázky a odpovědi Tři prasátka – dívka VD	80
Tabulka 19 – Otázky a odpovědi O Sněhurce – dívka VD	80
Tabulka 20 – Výsledky otázky a odpovědi O Sněhurce – dívka VD	81
Tabulka 21 – Otázky a odpovědi O řepě – dívka VD	81
Tabulka 22 – Výsledky otázky a odpovědi O řepě – dívka VD	81
Tabulka 23 – Souhrnné výsledky otázky a odpovědi – dívka VD	82
Tabulka 24 – Jednotné-množné číslo O myšce – dívka VD	83
Tabulka 25 – Výsledky jednotné-množné číslo O myšce – dívka VD	83
Tabulka 26 – Jednotné množné číslo O zimě – dívka VD	84
Tabulka 27 – Výsledky jednotné-množné číslo O zimě – dívka VD	84
Tabulka 28 – Jednotné-množné číslo Tři prasátka – dívka VD	84
Tabulka 29 – Výsledky jednotné-množné číslo Tři prasátka – dívka VD	84
Tabulka 30 – Jednotné-množné číslo O Sněhurce – dívka VD	84
Tabulka 31 – Výsledky jednotné-množné číslo O Sněhurce – dívka VD	85
Tabulka 32 – Jednotné-množné číslo O řepě – dívka VD	85

Tabulka 33	– Výsledky jednotné-množné číslo O řepě – dívka VD.....	85
Tabulka 34	– Souhrnné výsledky jednotné-množné číslo – dívka VD.....	86
Tabulka 35	– Rozdíly O myšce – dívka VD	87
Tabulka 36	– Výsledky rozdílů O myšce – dívka VD	87
Tabulka 37	– Rozdíly O zimě – dívka VD.....	88
Tabulka 38	– Výsledky rozdílů O zimě – dívka VD.....	88
Tabulka 39	– Rozdíly Tři prasátka – dívka VD	88
Tabulka 40	– Výsledky rozdílů Tři prasátka – dívka VD	89
Tabulka 41	– Rozdíly O Sněhurce – dívka VD.....	89
Tabulka 42	– Výsledky rozdílů O Sněhurce – dívka VD.....	89
Tabulka 43	– Rozdíly O řepě – dívka VD.....	90
Tabulka 44	– Výsledky rozdílů O řepě – dívka VD.....	90
Tabulka 45	– Souhrnné výsledky rozdílů – dívka VD.....	91
Tabulka 46	– Analýza-syntéza O myšce – dívka VD	91
Tabulka 47	– Výsledky analýza-syntéza O myšce – dívka VD.....	92
Tabulka 48	– Analýza-syntéza O zimě – dívka VD.....	92
Tabulka 49	– Výsledky analýza-syntéza O zimě – dívka VD	92
Tabulka 50	– Analýza-syntéza Tři prasátka – dívka VD	92
Tabulka 51	– Výsledky analýza-syntéza Tři prasátka – dívka VD.....	92
Tabulka 52	– Analýza-syntéza O Sněhurce – dívka VD.....	93
Tabulka 53	– Výsledky analýza-syntéza O Sněhurce – dívka VD	93
Tabulka 54	– Analýza-syntéza O řepě – dívka VD.....	93
Tabulka 55	– Výsledky analýza-syntéza O řepě – dívka VD	93
Tabulka 56	– Souhrnné výsledky analýza-syntéza – dívka VD.....	94
Tabulka 57	– Předložky O myšce – dívka VD.....	95
Tabulka 58	– Výsledky předložky O myšce – dívka VD.....	95
Tabulka 59	– Předložky O zimě – dívka VD	95
Tabulka 60	– Výsledky předložky O zimě – dívka VD	96
Tabulka 61	– Předložky Tři prasátka – dívka VD.....	96
Tabulka 62	– Výsledky Předložky Tři prasátka – dívka VD	96
Tabulka 63	– Předložky O Sněhurce – dívka VD	96
Tabulka 64	– Výsledky předložky O Sněhurce – dívka VD	96
Tabulka 65	– Předložky O řepě – dívka VD	97
Tabulka 66	– Výsledky předložky O řepě – dívka VD	97

Tabulka 67 – Souhrnné výsledky předložky – dívka VD	97
Tabulka 68 – Opozita O myšce – dívka VD	98
Tabulka 69 – Výsledky opozita O myšce – dívka VD.....	99
Tabulka 70 – Opozita O zimě – dívka VD.....	99
Tabulka 71 – Výsledky opozita O zimě – dívka VD	99
Tabulka 72 – Opozita Tři prasátka – dívka VD	99
Tabulka 73 – Výsledky opozita Tři prasátka – dívka VD.....	99
Tabulka 74 – Opozita O Sněhurce – dívka VD.....	99
Tabulka 75 – Výsledky opozita O Sněhurce – dívka VD	100
Tabulka 76 – Opozita O řepě – dívka VD.....	100
Tabulka 77 – Výsledky opozita O řepě – dívka VD	100
Tabulka 78 – Souhrnné výsledky opozita – dívka VD	100
Tabulka 79 – Přechylování O myšce – dívka VD.....	102
Tabulka 80 – Výsledky přechylování O myšce – dívka VD.....	102
Tabulka 81 – Přechylování O zimě – dívka VD	102
Tabulka 82 – Výsledky přechylování O zimě – dívka VD	102
Tabulka 83 – Přechylování Tři prasátka – dívka VD.....	102
Tabulka 84 – Výsledky přechylování Tři prasátka – dívka VD.....	103
Tabulka 85 – Přechylování O Sněhurce – dívka VD	103
Tabulka 86 – Výsledky přechylování O Sněhurce – dívka VD.....	103
Tabulka 87 – Přechylování O řepě – dívka VD	103
Tabulka 88 – Výsledky přechylování O řepě – dívka VD.....	103
Tabulka 89 – Souhrnné výsledky přechylování – dívka VD	104
Tabulka 90 – Fonemický sluch O myšce – dívka VD.....	105
Tabulka 91 – Výsledky fonemický sluch O myšce – dívka VD	105
Tabulka 92 – Fonemický sluch O zimě – dívka VD.....	105
Tabulka 93 – Výsledky fonemický sluch O zimě – dívka VD.....	106
Tabulka 94 – Fonemický sluch Tři prasátka – dívka VD	106
Tabulka 95 – Výsledky fonemický sluch Tři prasátka – dívka VD	106
Tabulka 96 – Fonemický sluch O Sněhurce – dívka VD	106
Tabulka 97 – Výsledky fonemický sluch O Sněhurce – dívka VD	107
Tabulka 98 – Fonemický sluch O řepě – dívka VD	107
Tabulka 99 – Výsledky fonemický sluch O řepě – dívka VD	107
Tabulka 100 – Souhrnné výsledky fonemický sluch – dívka VD.....	108

Tabulka 101	– Orientace na obrázku O myšce – dívka VD.....	109
Tabulka 102	– Výsledky orientace na obrázku O myšce – dívka VD	109
Tabulka 103	– Orientace na obrázku O zimě – dívka VD	109
Tabulka 104	– Výsledky orientace na obrázku O zimě – dívka VD.....	110
Tabulka 105	– Orientace na obrázku Tři prasátka – dívka VD.....	110
Tabulka 106	– Výsledky orientace na obrázku Tři prasátka – dívka VD	110
Tabulka 107	– Orientace na obrázku O Sněhurce – dívka VD	110
Tabulka 108	– Výsledky orientace na obrázku O Sněhurce – dívka VD.....	110
Tabulka 109	– Orientace na obrázku O řepě – dívka VD	111
Tabulka 110	– Výsledky orientace na obrázku O řepě – dívka VD.....	111
Tabulka 111	– Souhrnné výsledky orientace na obrázku – dívka VD.....	112
Tabulka 112	– Vyšetření fonematického sluchu – dívka OVŘ.....	117
Tabulka 113	– Čtení O Myšce – dívka OVŘ	118
Tabulka 114	– Výsledky čtení O Myšce – dívka OVŘ.....	118
Tabulka 115	– Čtení O zimě – dívka OVŘ	118
Tabulka 116	– Výsledky čtení O zimě – dívka OVŘ.....	119
Tabulka 117	– Čtení Tři prasátka – dívka OVŘ	119
Tabulka 118	– Výsledky čtení Tři prasátka – dívka OVŘ.....	120
Tabulka 119	– Čtení O Sněhurce – dívka OVŘ.....	121
Tabulka 120	– Výsledky čtení O Sněhurce – dívka OVŘ	122
Tabulka 121	– Čtení O řepě – dívka OVŘ.....	122
Tabulka 122	– Výsledky čtení O řepě – dívka OVŘ	123
Tabulka 123	– Souhrnné výsledky obrázkové čtení – dívka OVŘ	124
Tabulka 124	– Otázky a odpovědi O myšce – dívka OVŘ	126
Tabulka 125	– Otázky a odpovědi O myšce – dívka OVŘ.....	126
Tabulka 126	– Otázky a odpovědi O zimě – dívka OVŘ	127
Tabulka 127	– Výsledky otázky a odpovědi O zimě – dívka OVŘ.....	127
Tabulka 128	– Otázky a odpovědi Tři prasátka – dívka OVŘ.....	128
Tabulka 129	– Výsledky otázky a odpovědi Tři prasátka – dívka OVŘ	128
Tabulka 130	– Otázky a odpovědi O Sněhurce – dívka OVŘ	129
Tabulka 131	– Výsledky otázky a odpovědi O Sněhurce – dívka OVŘ.....	129
Tabulka 132	– Otázky a odpovědi O řepě – dívka OVŘ	130
Tabulka 133	– Výsledky otázky a odpovědi O řepě – dívka OVŘ.....	130
Tabulka 134	– Souhrnné výsledky otázky a odpovědi – dívka OVŘ	130

Tabulka 135	– Jednotné-množné číslo O myšce – dívka OVŘ.....	132
Tabulka 136	– Výsledky jednotné-množné číslo O myšce – dívka OVŘ.....	132
Tabulka 137	– Jednotné množné číslo O zimě – dívka OVŘ	132
Tabulka 138	– Výsledky jednotné-množné číslo O zimě – dívka OVŘ	132
Tabulka 139	– Jednotné-množné číslo Tři prasátka – dívka OVŘ	132
Tabulka 140	– Výsledky jednotné-množné číslo Tři prasátka – dívka OVŘ	133
Tabulka 141	– Jednotné-množné číslo O Sněhurce – dívka OVŘ.....	133
Tabulka 142	– Výsledky jednotné-množné číslo O Sněhurce – dívka OVŘ.....	133
Tabulka 143	– Jednotné-množné číslo O řepě – dívka OVŘ.....	133
Tabulka 144	– Výsledky jednotné-množné číslo O řepě – dívka OVŘ.....	133
Tabulka 145	– Souhrnné výsledky jednotné-množné číslo – dívka OVŘ	134
Tabulka 146	– Rozdíly O myšce – dívka OVŘ.....	135
Tabulka 147	– Výsledky rozdílů O myšce – dívka OVŘ.....	135
Tabulka 148	– Rozdíly O zimě – dívka OVŘ	136
Tabulka 149	– Výsledky rozdílů O zimě – dívka OVŘ	136
Tabulka 150	– Rozdíly Tři prasátka – dívka OVŘ	137
Tabulka 151	– Výsledky rozdílů Tři prasátka – dívka OVŘ	137
Tabulka 152	– Rozdíly O Sněhurce – dívka OVŘ.....	138
Tabulka 153	– Výsledky rozdílů O Sněhurce – dívka OVŘ.....	138
Tabulka 154	– Rozdíly O řepě – dívka OVŘ.....	138
Tabulka 155	– Výsledky rozdílů O řepě – dívka OVŘ.....	139
Tabulka 156	– Souhrnné výsledky rozdílů – dívka OVŘ	139
Tabulka 157	– Analýza-syntéza O myšce – dívka OVŘ.....	140
Tabulka 158	– Výsledky analýza-syntéza O myšce – dívka OVŘ	140
Tabulka 159	– Analýza-syntéza O zimě – dívka OVŘ.....	140
Tabulka 160	– Výsledky analýza-syntéza O zimě – dívka OVŘ.....	141
Tabulka 161	– Analýza-syntéza Tři prasátka – dívka OVŘ	141
Tabulka 162	– Výsledky analýza-syntéza Tři prasátka – dívka OVŘ	141
Tabulka 163	– Analýza-syntéza O Sněhurce – dívka OVŘ.....	141
Tabulka 164	– Výsledky analýza-syntéza O Sněhurce – dívka OVŘ.....	141
Tabulka 165	– Analýza-syntéza O řepě – dívka OVŘ.....	142
Tabulka 166	– Výsledky analýza-syntéza O řepě – dívka OVŘ.....	142
Tabulka 167	– Souhrnné výsledky analýza-syntéza – dívka OVŘ	142
Tabulka 168	– Předložky O myšce – dívka OVŘ.....	143

Tabulka 169	– Výsledky předložky O myšce – dívka OVŘ.....	144
Tabulka 170	– Předložky O zimě – dívka OVŘ	144
Tabulka 171	– Výsledky předložky O zimě – dívka OVŘ	144
Tabulka 172	– Předložky Tři prasátka – dívka OVŘ.....	144
Tabulka 173	– Výsledky Předložky Tři prasátka – dívka OVŘ.....	145
Tabulka 174	– Předložky O Sněhurce – dívka OVŘ	145
Tabulka 175	– Výsledky předložky O Sněhurce – dívka OVŘ	145
Tabulka 176	– Předložky O řepě – dívka OVŘ	145
Tabulka 177	– Předložky O řepě – dívka OVŘ	145
Tabulka 178	– Souhrnné výsledky předložky – dívka OVŘ.....	146
Tabulka 179	– Opozita O myšce – dívka OVŘ.....	147
Tabulka 180	– Výsledky opozita O myšce – dívka OVŘ	147
Tabulka 181	– Opozita O zimě – dívka OVŘ.....	147
Tabulka 182	– Výsledky opozita O zimě – dívka OVŘ.....	147
Tabulka 183	– Opozita Tři prasátka – dívka OVŘ	148
Tabulka 184	– Výsledky opozita Tři prasátka – dívka OVŘ.....	148
Tabulka 185	– Opozita O Sněhurce – dívka OVŘ.....	148
Tabulka 186	– Výsledky opozita O Sněhurce – dívka OVŘ	148
Tabulka 187	– Opozita O řepě – dívka OVŘ.....	148
Tabulka 188	– Výsledky opozita O řepě – dívka OVŘ	148
Tabulka 189	– Souhrnné výsledky opozita – dívka OVŘ.....	149
Tabulka 190	– Přechylování O myšce – dívka OVŘ.....	150
Tabulka 191	– Výsledky přechylování O myšce – dívka OVŘ.....	150
Tabulka 192	– Přechylování O zimě – dívka OVŘ.....	151
Tabulka 193	– Výsledky přechylování O zimě – dívka OVŘ	151
Tabulka 194	– Přechylování Tři prasátka – dívka OVŘ.....	151
Tabulka 195	– Výsledky přechylování Tři prasátka – dívka OVŘ.....	151
Tabulka 196	– Přechylování O Sněhurce – dívka OVŘ	151
Tabulka 197	– Výsledky přechylování O Sněhurce – dívka OVŘ	152
Tabulka 198	– Přechylování O řepě – dívka OVŘ	152
Tabulka 199	– Výsledky přechylování O řepě – dívka OVŘ	152
Tabulka 200	– Souhrnné výsledky přechylování – dívka OVŘ.....	153
Tabulka 201	– Fonemický sluch O myšce – dívka OVŘ.....	154
Tabulka 202	– Výsledky fonemický sluch O myšce – dívka OVŘ	154

Tabulka 203	– Fonematický sluch O zimě – dívka OVŘ	154
Tabulka 204	– Výsledky fonematický sluch O zimě – dívka OVŘ.....	154
Tabulka 205	– Fonematický sluch Tři prasátka – dívka OVŘ.....	155
Tabulka 206	– Výsledky fonematický sluch Tři prasátka – dívka OVŘ	155
Tabulka 207	– Fonematický sluch O Sněhurce – dívka OVŘ	155
Tabulka 208	– Výsledky fonematický sluch O Sněhurce – dívka OVŘ.....	156
Tabulka 209	– Fonematický sluch O řepě – dívka OVŘ	156
Tabulka 210	– Výsledky fonematický sluch O řepě – dívka OVŘ.....	156
Tabulka 211	– Souhrnné výsledky fonematický sluch – dívka OVŘ	157
Tabulka 212	– Orientace na obrázku O myšce – dívka OVŘ.....	158
Tabulka 213	– Výsledky orientace na obrázku O myšce – dívka OVŘ.....	158
Tabulka 214	– Orientace na obrázku O zimě – dívka OVŘ	158
Tabulka 215	– Výsledky orientace na obrázku O zimě – dívka OVŘ.....	159
Tabulka 216	– Orientace na obrázku Tři prasátka – dívka OVŘ.....	159
Tabulka 217	– Výsledky orientace na obrázku Tři prasátka – dívka OVŘ	159
Tabulka 218	– Orientace na obrázku O Sněhurce – dívka OVŘ	159
Tabulka 219	– Výsledky orientace na obrázku O Sněhurce – dívka OVŘ.....	159
Tabulka 220	– Orientace na obrázku O řepě – dívka OVŘ	160
Tabulka 221	– Výsledky orientace na obrázku O řepě – dívka OVŘ.....	160
Tabulka 222	– Souhrnné výsledky orientace na obrázku – dívka OVŘ	160
Tabulka 223	– Vyšetření fonematického sluchu – chlapec OVŘ	166
Tabulka 224	– Čtení O myšce – chlapec OVŘ	168
Tabulka 225	– Výsledky čtení O myšce – chlapec OVŘ.....	168
Tabulka 226	– Čtení O zimě – chlapec OVŘ.....	168
Tabulka 227	– Výsledky čtení O zimě – chlapec OVŘ	169
Tabulka 228	– Čtení Tři prasátka – chlapec OVŘ	169
Tabulka 229	– Výsledky čtení Tři prasátka – chlapec OVŘ.....	170
Tabulka 230	– Čtení O Sněhurce – chlapec OVŘ.....	171
Tabulka 231	– Výsledky čtení O Sněhurce – chlapec OVŘ	172
Tabulka 232	– Čtení O řepě – chlapec OVŘ.....	172
Tabulka 233	– Výsledky čtení O řepě – chlapec OVŘ	173
Tabulka 234	– Souhrnné výsledky obrázkové čtení – chlapec OVŘ.....	174
Tabulka 235	– Otázky a odpovědi O myšce – chlapec OVŘ.....	175
Tabulka 236	– Výsledky otázky a odpovědi O myšce – chlapec OVŘ	176

Tabulka 237 – Otázky a odpovědi O zimě – chlapec OVŘ	176
Tabulka 238 – Výsledky otázky a odpovědi O zimě – chlapec OVŘ.....	177
Tabulka 239 – Otázky a odpovědi Tři prasátka – chlapec OVŘ.....	177
Tabulka 240 – Výsledky otázky a odpovědi Tři prasátka – chlapec OVŘ	178
Tabulka 241 – Otázky a odpovědi O Sněhurce – chlapec OVŘ	178
Tabulka 242 – Výsledky otázky a odpovědi O Sněhurce – chlapec OVŘ.....	179
Tabulka 243 – Otázky a odpovědi O řepě – chlapec OVŘ	179
Tabulka 244 – Výsledky otázky a odpovědi O řepě – chlapec OVŘ.....	180
Tabulka 245 – Souhrnné výsledky otázky a odpovědi – chlapec OVŘ.....	180
Tabulka 246 – Jednotné-množné číslo O myšce – chlapec OVŘ	181
Tabulka 247 – Výsledky jednotné-množné číslo O myšce – chlapec OVŘ	181
Tabulka 248 – Jednotné množné číslo O zimě – chlapec OVŘ.....	181
Tabulka 249 – Výsledky jednotné-množné číslo O zimě – chlapec OVŘ.....	182
Tabulka 250 – Jednotné-množné číslo Tři prasátka – chlapec OVŘ.....	182
Tabulka 251 – Výsledky jednotné-množné číslo Tři prasátka – chlapec OVŘ.....	182
Tabulka 252 – Jednotné-množné číslo O Sněhurce – chlapec OVŘ	182
Tabulka 253 – Výsledky jednotné-množné číslo O Sněhurce – chlapec OVŘ.....	182
Tabulka 254 – Jednotné-množné číslo O řepě – chlapec OVŘ.....	183
Tabulka 255 – Výsledky jednotné-množné číslo O řepě – chlapec OVŘ.....	183
Tabulka 256 – Souhrnné výsledky jednotné-množné číslo – chlapec OVŘ.....	183
Tabulka 257 – Rozdíly O myšce – chlapec OVŘ	185
Tabulka 258 – Výsledky rozdílů O myšce – chlapec OVŘ	185
Tabulka 259 – Rozdíly O zimě – chlapec OVŘ.....	185
Tabulka 260 – Výsledky rozdílů O zimě – chlapec OVŘ.....	186
Tabulka 261 – Rozdíly Tři prasátka – chlapec OVŘ	186
Tabulka 262 – Výsledky rozdílů Tři prasátka – chlapec OVŘ	186
Tabulka 263 – Rozdíly O Sněhurce – chlapec OVŘ.....	187
Tabulka 264 – Výsledky rozdílů O Sněhurce – chlapec OVŘ.....	187
Tabulka 265 – Rozdíly O řepě – chlapec OVŘ.....	188
Tabulka 266 – Výsledky rozdílů O řepě – chlapec OVŘ.....	188
Tabulka 267 – Souhrnné výsledky rozdílů – chlapec OVŘ.....	189
Tabulka 268 – Analýza-syntéza O myšce – chlapec OVŘ	189
Tabulka 269 – Výsledky analýza-syntéza O myšce – chlapec OVŘ.....	190
Tabulka 270 – Analýza-syntéza O zimě – chlapec OVŘ.....	190

Tabulka 271	– Výsledky analýza-syntéza O zimě – chlapec OVŘ	190
Tabulka 272	– Analýza-syntéza Tři prasátka – chlapec OVŘ	190
Tabulka 273	– Výsledky analýza-syntéza Tři prasátka – chlapec OVŘ	190
Tabulka 274	– Analýza-syntéza O Sněhurce – chlapec OVŘ.....	191
Tabulka 275	– Výsledky analýza-syntéza O Sněhurce – chlapec OVŘ	191
Tabulka 276	– Analýza-syntéza O řepě – chlapec OVŘ.....	191
Tabulka 277	– Výsledky analýza-syntéza O řepě – chlapec OVŘ	191
Tabulka 278	– Souhrnné výsledky analýza-syntéza – chlapec OVŘ.....	192
Tabulka 279	– Předložky O myšce – chlapec OVŘ.....	193
Tabulka 280	– Výsledky předložky O myšce – chlapec OVŘ.....	193
Tabulka 281	– Předložky O zimě – chlapec OVŘ	193
Tabulka 282	– Výsledky předložky O zimě – chlapec OVŘ	194
Tabulka 283	– Předložky Tři prasátka – chlapec OVŘ.....	194
Tabulka 284	– Výsledky Předložky Tři prasátka – chlapec OVŘ	194
Tabulka 285	– Předložky O Sněhurce – chlapec OVŘ	194
Tabulka 286	– Výsledky předložky O Sněhurce – chlapec OVŘ.....	194
Tabulka 287	– Předložky O řepě – chlapec OVŘ	195
Tabulka 288	– Výsledky předložky O řepě – chlapec OVŘ.....	195
Tabulka 289	– Souhrnné výsledky předložky – chlapec OVŘ	195
Tabulka 290	– Opozita O myšce – chlapec OVŘ	196
Tabulka 291	– Výsledky opozita O myšce – chlapec OVŘ.....	196
Tabulka 292	– Opozita O zimě – chlapec OVŘ.....	197
Tabulka 293	– Výsledky opozita O zimě – chlapec OVŘ	197
Tabulka 294	– Opozita Tři prasátka – chlapec OVŘ	197
Tabulka 295	– Výsledky opozita Tři prasátka – chlapec OVŘ.....	197
Tabulka 296	– Opozita O Sněhurce – chlapec OVŘ.....	197
Tabulka 297	– Výsledky opozita O Sněhurce – chlapec OVŘ	197
Tabulka 298	– Opozita O řepě – chlapec OVŘ.....	198
Tabulka 299	– Výsledky opozita O řepě – chlapec OVŘ	198
Tabulka 300	– Souhrnné výsledky opozita – chlapec OVŘ	198
Tabulka 301	– Přechylování O myšce – chlapec OVŘ.....	199
Tabulka 302	– Výsledky přechylování O myšce – chlapec OVŘ.....	200
Tabulka 303	– Přechylování O zimě – chlapec OVŘ	200
Tabulka 304	– Výsledky přechylování O zimě – chlapec OVŘ	200

Tabulka 305	– Přechylování Tři prasátka – chlapec OVŘ.....	200
Tabulka 306	– Výsledky přechylování Tři prasátka – chlapec OVŘ.....	200
Tabulka 307	– Přechylování O Sněhurce – chlapec OVŘ	201
Tabulka 308	– Výsledky přechylování O Sněhurce – chlapec OVŘ.....	201
Tabulka 309	– Přechylování O řepě – chlapec OVŘ	201
Tabulka 310	– Výsledky přechylování O řepě – chlapec OVŘ.....	201
Tabulka 311	– Souhrnné výsledky přechylování – chlapec OVŘ	202
Tabulka 312	– Fonemický sluch O myšce – chlapec OVŘ.....	203
Tabulka 313	– Výsledky fonemický sluch O myšce – chlapec OVŘ	203
Tabulka 314	– Fonemický sluch O zimě – chlapec OVŘ.....	203
Tabulka 315	– Výsledky fonemický sluch O zimě – chlapec OVŘ.....	204
Tabulka 316	– Fonemický sluch Tři prasátka – chlapec OVŘ.....	204
Tabulka 317	– Výsledky fonemický sluch Tři prasátka – chlapec OVŘ	204
Tabulka 318	– Fonemický sluch O Sněhurce – chlapec OVŘ.....	204
Tabulka 319	– Výsledky fonemický sluch O Sněhurce – chlapec OVŘ	205
Tabulka 320	– Fonemický sluch O řepě – chlapec OVŘ.....	205
Tabulka 321	– Výsledky fonemický sluch O řepě – chlapec OVŘ	205
Tabulka 322	– Souhrnné výsledky fonemický sluch – chlapec OVŘ.....	206
Tabulka 323	– Orientace na obrázku O myšce – chlapec OVŘ.....	207
Tabulka 324	– Výsledky orientace na obrázku O myšce – chlapec OVŘ	207
Tabulka 325	– Orientace na obrázku O zimě – chlapec OVŘ	207
Tabulka 326	– Výsledky orientace na obrázku O zimě – chlapec OVŘ.....	208
Tabulka 327	– Orientace na obrázku Tři prasátka – chlapec OVŘ.....	208
Tabulka 328	– Výsledky orientace na obrázku Tři prasátka – chlapec OVŘ	208
Tabulka 329	– Orientace na obrázku O Sněhurce – chlapec OVŘ	208
Tabulka 330	– Výsledky orientace na obrázku O Sněhurce – chlapec OVŘ.....	208
Tabulka 331	– Orientace na obrázku O řepě – chlapec OVŘ	209
Tabulka 332	– Výsledky orientace na obrázku O řepě – chlapec OVŘ.....	209
Tabulka 333	– Souhrnné výsledky orientace na obrázku – chlapec OVŘ.....	210
Tabulka 334	– Vyšetření fonemického sluchu – chlapec VD.....	215
Tabulka 335	– Čtení O Myšce – chlapec VD.....	216
Tabulka 336	– Výsledky čtení O Myšce – chlapec VD	216
Tabulka 337	– Čtení O zimě – chlapec VD	217
Tabulka 338	– Výsledky čtení O zimě – chlapec VD	217

Tabulka 339 – Čtení Tři prasátka – chlapec VD	217
Tabulka 340 – Výsledky čtení Tři prasátka – chlapec VD	219
Tabulka 341 – Čtení O Sněhurce – chlapec VD	219
Tabulka 342 – Výsledky čtení O Sněhurce – chlapec VD.....	220
Tabulka 343 – Čtení O řepě – chlapec VD	220
Tabulka 344 – Výsledky čtení O řepě – chlapec VD.....	221
Tabulka 345 – Souhrnné výsledky obrázkové čtení – chlapec VD	222
Tabulka 346 – Otázky a odpovědi O myšce – chlapec VD	224
Tabulka 347 – Výsledky otázky a odpovědi O myšce – chlapec VD	224
Tabulka 348 – Otázky a odpovědi O zimě – chlapec VD.....	225
Tabulka 349 – Výsledky otázky a odpovědi O zimě – chlapec VD	225
Tabulka 350 – Otázky a odpovědi Tři prasátka – chlapec VD	226
Tabulka 351 – Výsledky otázky a odpovědi Tři prasátka – chlapec VD.....	226
Tabulka 352 – Otázky a odpovědi O Sněhurce – chlapec VD.....	227
Tabulka 353 – Výsledky otázky a odpovědi O Sněhurce – chlapec VD	227
Tabulka 354 – Otázky a odpovědi O řepě – chlapec VD.....	228
Tabulka 355 – Výsledky otázky a odpovědi O řepě – chlapec VD	228
Tabulka 356 – Souhrnné výsledky otázky a odpovědi – chlapec VD.....	228
Tabulka 357 – Jednotné množné číslo O myšce – chlapec VD	229
Tabulka 358 – Výsledky jednotné-množné číslo O myšce – chlapec VD.....	230
Tabulka 359 – Jednotné množné číslo O zimě – chlapec VD.....	230
Tabulka 360 – Výsledky jednotné-množné číslo O zimě – chlapec VD	230
Tabulka 361 – Jednotné-množné číslo Tři prasátka – chlapec VD.....	230
Tabulka 362 – Výsledky jednotné-množné číslo Tři prasátka – chlapec VD.....	230
Tabulka 363 – Jednotné-množné číslo O Sněhurce – chlapec VD	231
Tabulka 364 – Výsledky jednotné-množné číslo O Sněhurce – chlapec VD	231
Tabulka 365 – Jednotné-množné číslo O řepě – chlapec VD	231
Tabulka 366 – Výsledky jednotné-množné číslo O řepě – chlapec VD	231
Tabulka 367 – Souhrnné výsledky jednotné-množné číslo – chlapec VD.....	232
Tabulka 368 – Rozdíly O myšce – chlapec VD.....	233
Tabulka 369 – Výsledky rozdílů O myšce – chlapec VD	234
Tabulka 370 – Rozdíly O zimě – chlapec VD	234
Tabulka 371 -Výsledky rozdílů O zimě – chlapec VD.....	234
Tabulka 372 – Rozdíly Tři prasátka – chlapec VD.....	235

Tabulka 373 – Výsledky rozdíly Tři prasátka – chlapec VD.....	235
Tabulka 374 – Rozdíly O Sněhurce – chlapec VD	236
Tabulka 375 – Výsledky rozdíly O Sněhurce – chlapec VD	236
Tabulka 376 – Rozdíly O řepě – chlapec VD	236
Tabulka 377 – Výsledky rozdíly O řepě – chlapec VD	236
Tabulka 378 – Souhrnné výsledky rozdíly – chlapec VD.....	237
Tabulka 379 – Analýza-syntéza O myšce – chlapec VD	238
Tabulka 380 – Výsledky analýza-syntéza O myšce – chlapec VD.....	238
Tabulka 381 – Analýza-syntéza O zimě – chlapec VD	238
Tabulka 382 – Výsledky analýza-syntéza O zimě – chlapec VD	239
Tabulka 383 – Analýza-syntéza Tři prasátka – chlapec VD.....	239
Tabulka 384 – Výsledky analýza-syntéza Tři prasátka – chlapec VD.....	239
Tabulka 385 – Analýza-syntéza O Sněhurce – chlapec VD	239
Tabulka 386 – Výsledky analýza-syntéza O Sněhurce – chlapec VD.....	239
Tabulka 387 – Analýza-syntéza O řepě – chlapec VD	240
Tabulka 388 – Výsledky analýza-syntéza O řepě – chlapec VD.....	240
Tabulka 389 – Souhrnné výsledky analýza-syntéza – chlapec VD	240
Tabulka 390 – Předložky O myšce – chlapec VD	241
Tabulka 391 – Výsledky předložky O myšce – chlapec VD	242
Tabulka 392 – Předložky O zimě – chlapec VD.....	242
Tabulka 393 – Výsledky předložky O zimě – chlapec VD.....	242
Tabulka 394 – Předložky Tři prasátka – chlapec VD	242
Tabulka 395 – Výsledky Předložky Tři prasátka – chlapec VD	242
Tabulka 396 – Předložky O Sněhurce – chlapec VD.....	243
Tabulka 397 – Výsledky předložky O Sněhurce – chlapec VD.....	243
Tabulka 398 – Předložky O řepě – chlapec VD.....	243
Tabulka 399 – Výsledky předložky O řepě – chlapec VD.....	243
Tabulka 400 – Souhrnné výsledky předložky – chlapec VD.....	244
Tabulka 401 – Opozita O myšce – chlapec VD.....	245
Tabulka 402 – Výsledky opozita O myšce – chlapec VD	245
Tabulka 403 – Opozita O zimě – chlapec VD	245
Tabulka 404 – Výsledky opozita O zimě – chlapec VD	245
Tabulka 405 – Opozita Tři prasátka – chlapec VD.....	246
Tabulka 406 – Výsledky opozita Tři prasátka – chlapec VD	246

Tabulka 407 – Opozita O Sněhurce – chlapec VD	246
Tabulka 408 – Výsledky opozita O Sněhurce – chlapec VD.....	246
Tabulka 409 – Opozita O řepě – chlapec VD	246
Tabulka 410 – Výsledky opozita O řepě – chlapec VD.....	246
Tabulka 411 – Souhrnné výsledky opozita – chlapec VD	247
Tabulka 412 – Přechylování O myšce – chlapec VD.....	248
Tabulka 413 – Výsledky přechylování O myšce – chlapec VD	248
Tabulka 414 – Přechylování O zimě – chlapec VD.....	248
Tabulka 415 – Výsledky přechylování O zimě – chlapec VD.....	249
Tabulka 416 – Přechylování Tři prasátka – chlapec VD	249
Tabulka 417 – Výsledky přechylování Tři prasátka – chlapec VD	249
Tabulka 418 – Přechylování O Sněhurce – chlapec VD.....	249
Tabulka 419 – Výsledky přechylování O Sněhurce – chlapec VD.....	249
Tabulka 420 – Přechylování O řepě – chlapec VD.....	250
Tabulka 421 – Výsledky přechylování O řepě – chlapec VD.....	250
Tabulka 422 – Souhrnné výsledky přechylování – chlapec VD	250
Tabulka 423 – Fonemický sluch O myšce – chlapec VD	251
Tabulka 424 – Výsledky fonemický sluch O myšce – chlapec VD.....	251
Tabulka 425 – Fonemický sluch O zimě – chlapec VD.....	252
Tabulka 426 – Výsledky fonemický sluch O zimě – chlapec VD	252
Tabulka 427 – Fonemický sluch Tři prasátka – chlapec VD	252
Tabulka 428 – Výsledky fonemický sluch Tři prasátka – chlapec VD.....	252
Tabulka 429 – Fonemický sluch O Sněhurce – chlapec VD.....	253
Tabulka 430 – Výsledky fonemický sluch O Sněhurce – chlapec VD.....	253
Tabulka 431 – Fonemický sluch O řepě – chlapec VD.....	253
Tabulka 432 – Výsledky fonemický sluch O řepě – chlapec VD.....	254
Tabulka 433 – Souhrnné výsledky fonemický sluch – chlapec VD	254
Tabulka 434 – Orientace na obrázku O myšce – chlapec VD	255
Tabulka 435 – Výsledky orientace na obrázku O myšce – chlapec VD.....	256
Tabulka 436 – Orientace na obrázku O zimě – chlapec VD.....	256
Tabulka 437 – Výsledky orientace na obrázku O zimě – chlapec VD	256
Tabulka 438 – Orientace na obrázku Tři prasátka – chlapec VD	256
Tabulka 439 – Výsledky orientace na obrázku Tři prasátka – chlapec VD.....	256
Tabulka 440 – Orientace na obrázku O Sněhurce – chlapec VD.....	257

Tabulka 441 – Výsledky orientace na obrázku O Sněhurce – chlapec VD	257
Tabulka 442 – Orientace na obrázku O řepě – chlapec VD.....	257
Tabulka 443 – Výsledky orientace na obrázku O řepě – chlapec VD	257
Tabulka 444 – Souhrnné výsledky orientace na obrázku – chlapec VD.....	258

Seznam grafů

Graf 1 – Obrázkové čtení – dívka VD	76
Graf 2 – Obrázkové čtení – souhrn – dívka VD	76
Graf 3 – Otázky a odpovědi – dívka VD	82
Graf 4 – Otázky a odpovědi – souhrn – dívka VD	82
Graf 5 – Jednotné-množné číslo – dívka VD.....	85
Graf 6 – Jednotné-množné číslo – souhrn – dívka VD.....	86
Graf 7 – Rozdíly – dívka VD.....	90
Graf 8 – Rozdíly – souhrn – dívka VD.....	91
Graf 9 – Analýza-syntéza – dívka VD.....	94
Graf 10 – Analýza-syntéza – souhrn – dívka VD.....	94
Graf 11 – Předložky – dívka VD	97
Graf 12 – Předložky – souhrn – dívka VD	98
Graf 13 – Opozita – dívka VD.....	100
Graf 14 – Opozita – souhrn – dívka VD.....	101
Graf 15 – Přechylování – dívka VD	104
Graf 16 – Přechylování – souhrn – dívka VD	104
Graf 17 – Fonemický sluch – dívka VD	108
Graf 18 – Fonemický sluch – souhrn – dívka VD	108
Graf 19 – Prostorová orientace – dívka VD	111
Graf 20 – Prostorová orientace – souhrn – dívka VD	112
Graf 21 – Obrázkové čtení – dívka OVŘ	124
Graf 22 – Obrázkové čtení – souhrn – dívka OVŘ	124
Graf 23 – Otázky – dívka OVŘ	130
Graf 24 – Otázky – souhrn – dívka OVŘ	131
Graf 25 – Jednotné-množné číslo – dívka OVŘ.....	134
Graf 26 – Jednotné-množné číslo – souhrn – dívka OVŘ.....	134
Graf 27 – Rozdíly – dívka OVŘ.....	139
Graf 28 – Rozdíly – souhrn – dívka OVŘ.....	139
Graf 29 – Analýza-syntéza – dívka OVŘ.....	142
Graf 30 – Analýza-syntéza – souhrn – dívka OVŘ.....	143
Graf 31 – Předložky – dívka OVŘ	146
Graf 32 – Předložky – souhrn – dívka OVŘ	146

Graf 33 – Opozita – dívka OVŘ.....	149
Graf 34 – Opozita – souhrn – dívka OVŘ.....	149
Graf 35 – Přechylování – dívka OVŘ.....	152
Graf 36 – Přechylování – souhrn – dívka OVŘ.....	153
Graf 37 – Fonemický sluch – dívka OVŘ.....	157
Graf 38 – Fonemický sluch – souhrn – dívka OVŘ.....	157
Graf 39 – Prostorová orientace – dívka OVŘ.....	160
Graf 40 – Orientace na obrázku – souhrn – dívka OVŘ.....	161
Graf 41 – Obrázkové čtení – chlapec OVŘ.....	174
Graf 42 – Obrázkové čtení – souhrn – chlapec OVŘ.....	174
Graf 43 – Otázky a odpovědi – chlapec OVŘ.....	180
Graf 44 – Otázky a odpovědi – souhrn – chlapec OVŘ.....	180
Graf 45 – Jednotné-množné číslo – chlapec OVŘ.....	183
Graf 46 – Jednotné-množné číslo – souhrn – chlapec OVŘ.....	184
Graf 47 – Rozdíly – chlapec OVŘ.....	188
Graf 48 – Rozdíly – souhrn – chlapec OVŘ.....	189
Graf 49 – Analýza-syntéza – chlapec OVŘ.....	192
Graf 50 – Analýza-syntéza – souhrn – chlapec OVŘ.....	192
Graf 51 – Předložky – chlapec OVŘ.....	195
Graf 52 – Předložky – souhrn – chlapec OVŘ.....	196
Graf 53 – Opozita – chlapec OVŘ.....	198
Graf 54 – Opozita – souhrn – chlapec OVŘ.....	199
Graf 55 – Přechylování chlapec OVŘ.....	202
Graf 56 – Přechylování – souhrn – chlapec OVŘ.....	202
Graf 57 – Fonemický sluch – chlapec OVŘ.....	206
Graf 58 – Fonemický sluch – souhrn – chlapec OVŘ.....	206
Graf 59 – Prostorová orientace – chlapec OVŘ.....	209
Graf 60 – Prostorová orientace – souhrn – chlapec OVŘ.....	210
Graf 61 – Obrázkové čtení – chlapec VD.....	222
Graf 62 – Obrázkové čtení – souhrn – chlapec VD.....	222
Graf 63 – Otázky a odpovědi – chlapec VD.....	228
Graf 64 – Otázky a odpovědi – souhrn – chlapec VD.....	229
Graf 65 – Jednotné-množné číslo – chlapec VD.....	232
Graf 66 – Jednotné-množné číslo – souhrn – chlapec VD.....	232

Graf 67 – Rozdíly – chlapec VD	237
Graf 68 – Rozdíly – souhrn – chlapec VD	237
Graf 69 – Analýza-syntéza – chlapec VD	240
Graf 70 – Analýza-syntéza – souhrn – chlapec VD	241
Graf 71 – Předložky – chlapec VD.....	244
Graf 72 – Předložky – souhrn – chlapec VD.....	244
Graf 73 – Opozita – chlapec VD	247
Graf 74 – Opozita – souhrn – chlapec VD	247
Graf 75 – Přechylování – chlapec VD.....	250
Graf 76 – Přechylování – souhrn – chlapec VD.....	251
Graf 77 – Fonemický sluch – chlapec VD.....	254
Graf 78 – Fonemický sluch – souhrn – chlapec VD.....	255
Graf 79 – Prostorová orientace – chlapec VD	258
Graf 80 – Prostorová orientace – souhrn – chlapec VD	258
Graf 81 – Výkon jednotlivých skupin v celém programu	260
Graf 82 – Souhrnný výkon obou skupin.....	262

ZDROJE POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Zástěrka:

http://www.darkyhry.cz/3662-thickbox_default/zastera-maminka-nejlepsi-kucharka.jpg

Domek:

<http://www.klubknihomolu.cz/wp-content/uploads/2014/09/domek.jpg>

Slunce:

<http://podnikatel.ckrumlov.info/img/kpr12s19b.jpg>

Kočka:

https://d1oqwsnd25kjin6.cloudfront.net/production/files/141502/large_16x9/Cartooning4Kids-11-Kitten.jpg?1429676705

Oči:

https://pixabay.com/p-151331/?no_redirect

Pírko:

http://static.tumblr.com/f4c4281e4b68d464839ff80dd80aea47/9xmuq6e/5z6my9nm5/tumblr_static_tumblr_static_tumblr_mm72sntxmh1rgpyeqo1_400.png

Kohoutí hřebínek:

<https://us.123rf.com/450wm/talli/talli1503/talli150300006/37405690-illustration-of-a-cock-head-isolated.jpg?ver=6>

Vousky:

<https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/564x/09/2c/0d/092c0d6e6375148bb2cfbbbe6badf887.jpg>

Srdíčko:

<http://www.maasbach.com/wp-content/uploads/The-heart.png>

Kohout:

<https://img.myloview.cz/obrazy/kohout-160-35595218.jpg>

Ocásek:

<http://i806.photobucket.com/albums/yy341/iKitteh/blacktail.png>

Ouška:

<https://avatanplus.com/files/resources/mid/574ed082069451550bde7beb.png>

Myška:

<http://media1.mypage.cz/images/media1:4e9aae98c51f3.png/%281%29.PNG>

Myšky: https://thumb1.shutterstock.com/display_pic_with_logo/1185467/565853518/stock-vector-gray-kitten-chasing-mouse-illustration-565853518.jpg

Zuby:

<http://program.autiste.cz/images/aplikace/pece-o-zdravi/lidske-telo/350x350/zuby.png>

Lev:

http://images.clipartpanda.com/lion-clipart-for-kids-lion-pictures_1407313426.jpg

Koza:

http://classroomclipart.com/images/gallery/Clipart/Animals/Farm_Animals/TN_crca_goat.jpg

Kráva:

<http://www.clipartkid.com/images/0/cow-11-clip-art-OXfHDH-clipart.png>

Ryba v akváriu:

<http://clipground.com/images/aquarium-clipart-15.jpg>

Zebra:

<http://cdn.grid.fotosearch.com/CSP/CSP612/k6129427.jpg>

Štěně:

<https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/236x/66/15/e4/6615e47c6e654d348c89ddc46e193622.jpg>

Slon:

<http://images.clipartpanda.com/elephant-clipart-top-elephant-clip-art-images-and-pictures-download-free-3.gif>

Obrázek přírody:

http://images.all-free-download.com/images/graphiclarge/country_side_landscape_6818584.jpg

Zobák:

<https://narroway.net/images/shows/red-hen/red-hen.png>

Drápky:

http://clipartall.com/subimg/grizzly-bear-paw-clip-art-paw-print-wildcats-on-dog-paws-bear-paw-print-clip-art-987_1000.jpg

Vaří:

<http://photos.gograph.com/thumbs/CSP/CSP552/k5520650.jpg>

Králík:

<http://images.clipartpanda.com/rabbit-clip-art-rabbit.jpg>

Stan:

<http://obrazky.superia.cz/nahled-velky/stan.png>

Kočka rezatá:

http://img.clipartall.com/kitten-free-cat-clipart-cat-clip-art-free-880_1024.png

Zámek:

<http://bestpage.sk/gif/budovy/gif-bestpage-sk-74.gif>

Sněhurka:

<http://clipart-library.com/clipart/1885097.htm>

Zlá královna:

<http://felineclipart.com/clipart/kcMbBqBki.htm>

Zrcadlo:

<http://www.dreamer2doer.com/resources/mirror.jpg>

Jablíčko:

<http://cdn.x1.thumbs.canstockphoto.com/canstock8361406.jpg>

Princ:

http://www.istockphoto.com/vector/charming-prince-and-beautiful-princess-gm464877720-59020068?esource=SEO_GIS_CDN_Redirect

Židle:

http://www.istockphoto.com/vector/chair-gm467444257-34050836?esource=SEO_GIS_CDN_Redirect

Myslivec:

<http://www.obcemetuje.cz/images/spolky/30.gif>

Dveře:

<http://photos.gograph.com/thumbs/CSP/CSP636/k6360429.jpg>

Srdíčko:

<http://www.maasbach.com/wp-content/uploads/The-heart.png>

Les:

<http://www.vector-eps.com/wp-content/gallery/forest-landscapes-vector-illustrations/forest-landscape-vector-illustration2.jpg>

Postel:

https://pixabay.com/p-311372/?no_redirect

Talíř:

<http://urbaninfosystems.net/wp-content/uploads/2016/09/plate-clip-art-plate-clipart-clipart-kid.gif>

Hrneček:

<http://images.clipartpanda.com/cup-clip-art-mug-md.png>

Oči:

<http://images.clipartpanda.com/eye-clipart-browneyes.png>

Trpaslík:

<http://sr.photos1.fotosearch.com/bthumb/CSP/CSP995/k16906582.jpg>

Stůl:

http://img.clipartall.com/table-clipart-free-clipart-images-clipart-table-830_668.png

Modrý ptáček:

http://img.clipartall.com/pinterest-cartoon-birds-cartoon-bird-clipart-400_400.png

Domeček:

<http://www.klubknihomolu.cz/wp-content/uploads/2014/09/domek.jpg>

Les:

<http://www.vector-eps.com/wp-content/gallery/forest-landscapes-vector-illustrations/forest-landscape-vector-illustration2.jpg>

Prasátko:

<https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/736x/83/a7/cb/83a7cb68e1d52caa7efcf75e2418e4d0.jpg>

Zelená čepice:

<http://images.clipartpanda.com/winter-hat-clipart-nTBXajbTA.png>

Žlutá čepice:

<http://images.clipartpanda.com/winter-hat-clipart-yellow-winter-hat-md.png>

Modrá čepice:

http://img.clipartall.com/hat-clip-art-3-clipartcow-2-winter-hat-clipart-298_252.png

Cesta:

<http://cdn.grid.fotosearch.com/CSP/CSP703/k18115904.jpg>

Vlk:

<http://images.clipartpanda.com/gray-wolf-clip-art-wolf-15.png>

Komín:

http://www.englishexercises.org/makeagame/my_documents/my_pictures/2009/nov/3BE_0014271.gif

Dřevo:

<http://images.clipartpanda.com/wood-clipart-wood-clipart-1.jpg>

Cihly:

<https://www.freeclipartnow.com/d/9743-1/bricks.jpg>

Oheň:

<http://www.vintirov.cz/download/image/ohen.png>

Sláma:

<https://openclipart.org/download/244432/cyberscooty-foin.svg>

Čert:

https://pixabay.com/p-736063/?no_redirect

Postel:

https://pixabay.com/p-311372/?no_redirect

Nohy:

http://img.ceskatelevize.cz/program/porady/10088573498/foto09/m_206382532300030_nohy.jpg

Holčička:

<http://cdn.grid.fotosearch.com/CSP/CSP377/k3779250.jpg>

Zámek:

<http://bestpage.sk/gif/budovy/gif-bestpage-sk-74.gif>

Dveře:

<https://drdanmerritt.files.wordpress.com/2016/12/door-open-closed.jpg>

Postel:

https://pixabay.com/p-311372/?no_redirect

Okno:

<https://us.123rf.com/450wm/iimages/iimages1212/iimages121200497/17024752-illustration-of-a-door-and-windows-on-a-white-background.jpg?ver=6>

Sněhová královna:

http://www.istockphoto.com/vector/ice-queen-gm511866876-86860729?esource=SEO_GIS_CDN_Redirect

Budík:

http://www.gettyimages.com/detail/illustration/alarm-clock-flat-color-icon-clock-isolated-royalty-free-illustration/515892656?esource=SEO_GIS_CDN_Redirect

Sněhová vločka:

<http://images.clipartpanda.com/free-snowflake-clipart-MKcnj5BTq.png>

Pozadí 1:

http://userscontent2.emaze.com/images/6eed8a08-0efa-4247-b0b7-319e0160bf86/Slide5_Pic1_635959643985636045.png

Šedý pes:

<http://moziru.com/images/pets-clipart-three-dog-20.jpg>

Koza:

<http://wiki.rvp.cz/@api/deki/files/17771/=koza2.jpg>

Kosa:

<https://t1.pixers.pics/img/aufkleber-sense-clip-art-cartoon-abbildung.png?H4sIAAAAAAAAAAyWKUQrCMBQEr6Mg3U2TkqQH6G-PUBpNNCIS-iJIT9-IXzPMLj5vWVNEyq8aNxm3KHmPJ14secaj1iJlLor-dv2hqvg72gXTDMG2wya6N0vLdM8WEvN3i1kMsF7Y5yiCuq2eh0irQqeQRuvume5H-EW5QCCAAAA>

Strom:

<http://www.clipartlord.com/wp-content/uploads/2016/10/tree35.png>

Pozadí 2:

<http://www.clker.com/cliparts/r/R/P/T/N/U/farm-scenery-hi.png>

Bouda pro psa:

<http://laoblogger.com/images/clip-art-dog-house-2.jpg>

Pozadí 3:

<https://thumbs.dreamstime.com/t/background-plowed-agricultural-field-vector-flat-design-illustration-square-layout-66626087.jpg>

Rezatá kočka rozdílý:

https://img-fotki.yandex.ru/get/6821/160780412.27b/0_135054_127380a6_L

Děda rozdílý:

<http://www.playcast.ru/uploads/2016/05/30/18833498.png>

Babička rozdílý:

http://img-fotki.yandex.ru/get/9068/16969765.1b5/0_87ae9_142253ed_orig.png

Vnučka rozdílý:

<http://nachalo4ka.ru/wp-content/uploads/2014/08/Mashenka.png>

Chlapec rozdílý:

http://pictures.ucoz.ru/_ph/3/91787411.png

Pes rozdílý:

http://img0.liveinternet.ru/images/attach/c/11/114/924/114924616_4xx_8.png

Šedá kočka rozdílý:

<http://icons.iconarchive.com/icons/fixicon/farm/256/cat-icon.png>

Farmář:

<http://moziru.com/images/maiden-clipart-medieval-farmer-4.png>

Farmářka:

<http://hddfhm.com/images/clipart-farm-12.jpg>

Traktorista:

https://www.kremenchug.ua/uploads/forum/posts/2009-09/1252597290_dsc0608.jpg

Traktor:

<http://clipground.com/images/tracktor-clipart-4.jpg>

Traktoristka:

https://www.google.cz/url?sa=i&rct=j&q=&esrc=s&source=images&cd=&ved=0ahUKEwiYi66VvunYAhVBZ1AKHekzC0sQjBwIBA&url=https%3A%2F%2Fpng.pngtree.com%2Felement_origin_min_pic%2F17%2F09%2F26%2F6b7a73bddf02e3d921cdf2562e2b6d28.jpg&psig=AOvVaw3DSCFIeUpPpGOnrrk54jv2&ust=1516638784917211

Veterinář:

https://cdn.xl.thumbs.canstockphoto.com/-vector-clipart_csp1565690.jpg

Veterinářka:

<http://www.gifsanimes.fr/professions-gifs/professions-gifs/veterinaire/veterinaire-gifs-animes-11958.gif>

Děda, babička, dívka, pes, kočka, myš, řepa:

<https://i.pinimg.com/originals/b8/7e/07/b87e070db474559bfce007b51dae904b.png>

Sukně:

https://cdn.xl.thumbs.canstockphoto.com/skirt-vector-clipart_csp24345707.jpg

Hruška:

<http://images.clipartpanda.com/pear-clipart-pear3.png>

Červená řepa:

[https://images.onlinelabels.com/images/clip-art/doctormo/Beet%20\(extra%20shadows\)-229792_thumb.png](https://images.onlinelabels.com/images/clip-art/doctormo/Beet%20(extra%20shadows)-229792_thumb.png)

Myš hnědá rozdílly:

<https://vignette.wikia.nocookie.net/transformice/images/5/5c/Mouse.png/revision/latest?cb=20130807162505>

Myš šedá rozdílly:

<https://vignette.wikia.nocookie.net/transformice/images/f/f1/Shop-fur-color2.png/revision/latest?cb=20160121040235>

Bouda:

<https://time-00-00.ru/wp-content/uploads/2015/01/budka-2.png>

Plný talíř:

https://www.istockphoto.com/vector/plate-with-red-borscht-gm500831539-43125530?esource=SEO_GIS_CDN_Redirect

Prázdný talíř:

https://www.istockphoto.com/vector/empty-dinner-plate-with-stand-gm168791961-24353195?esource=SEO_GIS_CDN_Redirect

Tvrký:

https://www.istockphoto.com/vector/rocks-gm477148854-64994869?esource=SEO_GIS_CDN_Redirect

Měkký:

<http://moziru.com/images/pillow-clipart-6.jpg>

Louka fonematický sluch:

<https://thumbs.dreamstime.com/t/%E7%BB%BF%E8%89%B2%E8%8D%89%E7%94%B8-7627399.jpg>

Dřevěný dům:

<http://isilaltay.com/img/1684293.gif>

Dává 1:

<https://content.mycutegraphics.com/graphics/mother/flower-for-mom.png>

Dává 2:

<https://content.mycutegraphics.com/graphics/mother/boy-with-flower-for-mom.png>

Mává 1:

<https://content.mycutegraphics.com/graphics/kids/little-girl-waving.png>

Mává 2:

<https://content.mycutegraphics.com/graphics/farm/farmer-waving.png>

Pozadí 4:

<http://diysolarpanelsv.com/images/green-sky-clipart-transparent-12.png>

Pozadí 5:

<http://iambkinc.org/wp-content/uploads/2014/04/Background-landscape.png>

Pozadí 6:

<http://www.clipartmasters.com/clip-arts/42/cartoon-landscape-clip-art-42816.png>

Pozadí 7:

<http://clipartix.com/wp-content/uploads/2016/12/Background-clip-art-free-download-clipart.jpg>

Kuchař:

<http://www.cuentoscortos.com/imagenes/1342>

Kuchařka:

https://classroomclipart.com/images/gallery/Clipart/Culinary/TN_female-chef-cooking-and-tasting-food-clipart-6613.jpg

Učitel:

<https://content.mycutegraphics.com/graphics/science/science-teacher-blank-chalkboard.png>

Učitelka:

<https://101clipart.com/wp-content/uploads/02/Female%20Math%20Teacher%20Clip%20Art%2002.jpg>

Čaroděj:

<https://thumbs.dreamstime.com/t/wizard-casting-spell-white-47110363.jpg>

Král:

<http://clipart-library.com/clipart/588526.htm>

Zahradnice:

<http://clipartix.com/wp-content/uploads/2016/06/Cartoon-insect-garden-clipart-free-vector-for-free-download-about-2.jpg>

Policista:

https://vignette.wikia.nocookie.net/hanna-barbera/images/f/f6/Officer_Dibble.png/revision/latest?cb=20160610150547

Kadeřník:

<http://www.gifsanimes.fr/clipart/professions/coiffeurs/coiffeurs-gifs-animes-0218381.jpg>

Doktor:

<http://www.jinestranky.cz/img/picture/1016/doctor-clipart.jpg>

Kadeřnice:

<http://cdn5.dibujos.net/dibujos/pintados/201726/estilista-peluquera-profesiones-otras-profesiones-11048181.jpg>

Doktorka:

<http://files.dalmatin-rescue.webnode.cz/200001364-c1dd0c2d6d/doktorka%20gif.png>

Malířka:

<http://cliparts101.com/files/741/D5ED1108AD4F3A59B7D8F434AD0A3DF5/PAINTER.png>

Pošťačka:

http://www.kidspellinggames.com/data/images/postwoman,-a-female-postman_5138e7ba72878-thumb.jpg

Prázdný pokoj:

<https://cdn.xl.thumbs.canstockphoto.com/canstock20660653.jpg>

Sněhulák:

<http://www.pintarcolorir.com.br/wp-content/uploads/2015/11/Boneco-de-neve-para-colorir-imagem-172x135.jpg>

Veselý trpaslík:

<https://i.pinimg.com/originals/b1/e6/88/b1e6882a1834bcf248519b218df09365.gif>

Smutný trpaslík:

<https://i.pinimg.com/736x/c3/03/d1/c303d1a49c82c63a9aca1613bbfce17--snow-white-cartoon-snow-white-dwarfs.jpg>

Čarodějnice:

http://cdn.quotesgram.com/img/18/49/1172166793-MCDSNWH_EC041_H.jpg

Sněhurka Disney:

<https://www.disneyclips.com/imagesnewb4/images/may1012.gif>

Čistý, špinavý:

<http://worldartsm.com/images/clean-and-dirty-clipart-1.jpg>

Velký:

https://openclipart.org/image/800px/svg_to_png/194099/Riese.png

Krátký:

<http://weclipart.com/gimg/844FC833BD5B16F8/short-sleeve-clipart-1.jpg>

Dlouhý:

<https://i.pinimg.com/originals/91/32/e6/9132e66586e65b79d2dd246976b5a64b.jpg>

Teplo:

<http://hddfhm.com/images/clipart-hot-7.jpg>

Mladá:

https://image.pbs.org/poster_images/assets/dj9fljjhqie659lbqtq.png.resize.710x399.png

Starý:

<http://fkdrinazvornik.com/images/old-man-clipart-1.png>

Lehký:

<http://fcws.stellaelm.net/adjectives01/heavy-light02.jpg>

Potichu:

<http://clipart-library.com/clipart/BTarpRXpc.htm>

Nahlas:

<http://clipart-library.com/clipart/69679.htm>

Den:

<http://clipartix.com/wp-content/uploads/2016/08/Sunrise-free-vector-in-adobe-illustrator-ai-ai-encapsulated-clipart.jpg>

Noc:

<http://www.freeclipart.pw/uploads/2017/05/night-clip-art-images-night-stock-photos--clipart-night-pictures-21.jpeg>

Zima:

https://classroomclipart.com/images/gallery/Clipart/Weather/TN_girl-wearing-winter-clothes-shivering-in-cold-1185-clipart.jpg

Jablko:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/06/Red_apple.svg

Hruška žlutá:

http://pngimg.com/uploads/pear/pear_PNG3451.png

Kluk se psem:

<http://worldartsm.com/images/student-walking-backward-clipart-1.jpg>

Vodítko:

https://cdn.xl.thumbs.canstockphoto.com/cartoon-dog-leash-vector-clip-art_csp34659719.jpg

Vozíček červený:

https://openclipart.org/download/271551/Red_Wagon.svg

Paní se psem:

<http://grishastewart.com/wp-content/uploads/2015/01/walking-looking-back-at-dog-300x265.jpg>

Zahradník:

https://cdn.xl.thumbs.canstockphoto.com/man-gardener-with-bucket-and-shovel-image_csp8421587.jpg

Tužka:

<http://happytotsnursery.co.uk/wp-content/uploads/2016/11/pencil-phone-clipart-1.png>

Taška:

<http://images.clipartpanda.com/bag-clipart-canstock19693898.jpg>

Dům před lesem:

<https://thecliparts.com/wp-content/uploads/2016/03/free-house-clipart-1.gif>

Les:

https://www.google.cz/search?hl=cs&biw=1366&bih=662&tbm=isch&sa=1&ei=AzBFWsC4B8LVkwXWvpow&q=forest+clipart&oq=forest+clipart&gs_l=psy-ab.3..0j0i7i30k119.161618.162343.0.162486.6.6.0.0.0.106.512.5j1.6.0....0...1c.1.64.psy-

[ab..0.6.503...0i19k1j0i7i30i19k1j0i13k1j0i8i30i19k1.0.2BfiGAjDzck#imgrc=M5x6O5NwsMprH](https://www.clipartgram.com/image/373344862-woman-watering-plant-1.jpg)

M:

Žena s rýčem:

<https://www.clipartgram.com/image/373344862-woman-watering-plant-1.jpg>

Rýč:

<http://weclipart.com/gimg/E2CA1567836FA7E4/shovel-clipart-1.jpg>

Chlapec se dívá:

<http://clipart-library.com/clipart/222182.htm>

Dívka se dívá:

http://wikiclipart.com/watching-tv-clipart_16014/

Chlapec se dívá:

<http://clipart-library.com/clipart/222182.htm>

Zívající chlapec:

<http://clipart.printcolorcraft.com/wp-content/uploads/yawn/k23564551.jpg>

Zívající dívka:

https://cdn.xl.thumbs.canstockphoto.com/yawning-girl-image_csp23564474.jpg

Pán s míčem:

<https://thecliparts.com/wp-content/uploads/2017/04/respect-kids-playing-basketball-clipart.jpg>

Žena s míčem:

<http://clipart-library.com/clipart/1721798.htm>

Mrak:

<https://101clipart.com/wp-content/uploads/05/Blue%20Cloud%20Clipart%2003.png>

Slunce s mrakem:

<http://weclipart.com/gimg/34D948AE66FF9048/sun-and-clouds-clipart.png>

Nebe se zemí:

<https://www.123freevectors.com/wp-content/uploads/freevector/grass-sky-free-vector.jpg>

Žlutá miska:

<http://www.clker.com/cliparts/7/0/f/4/1303924428825517385WikiVoc-bowl.svg.med.png>

Brána:

<http://worldartsm.com/images/thick-iron-gate-clipart-1.jpg>

Vrána:

https://www.gettyimages.com/detail/illustration/cartoon-raven-isolated-on-white-background-royalty-free-illustration/597250080?esource=SEO_GIS_CDN_Redirect

Žebřík:

<http://images.clipartlogo.com/files/istock/previews/8866/88668019-cartoon-ladder.jpg>

Karkulka a vlk:

<https://freeclipartimage.com/article/top-85-fairy-tale-clip-art#&gid=1&pid=17>

Drak s knihou

<https://4vector.com/free-vector/cute-cartoon-dragon-04-vector-94352>

Žába

https://ru.pngtree.com/freepng/frog-prince_2802292.html

Drak s plamenem

<https://cz.pinterest.com/pin/401172279292642595/>

Seznam příloh

Příloha A – práce se stimulačním programem s kontrolním vzorkem intaktních dětí

Příloha B – Stimulační program pro rozvoj jazykových schopností, přiložený k diplomové práci v kroužkové vazbě

Příloha A – práce se stimulačním programem s kontrolním vzorkem intaktních dětí

Dívka 1

Dívka předškolního věku. Velmi komunikativní. Expres samostatně, bez nápověd. Práci s materiálem zvládala. Občas předbíhala – začala plnit úkol, ještě než se dořeklo zadání. Tím občas docházelo k chybovosti, ale po zastavení a doposlechnutí zadání úkolu, požadavek splnila. U obrázkového čtení docházelo k tomu, že dívka si sama dokončila větu, když viděla obrázek. S obrázky problém neměla. Před samotným čtením se prošel soubor obrázků, které v textu byly použity. Při otázkách zaměřených na výbavnost odpověděla na všechny otázky, kromě jedné, správně. Chybovala v otázce (zaměnila si chování zvířat...). Tvorba jednotného a množného čísla proběhla bez chyb. Dívka byla schopná říct celou větou, kolik vidí obrázků. Vyhledávání rozdílů na dvou obrázcích zvládla bezchybně. Správně ukázala, který obrázek odpovídá příběhu. Přechylování mužského a ženského rodu zaměřeného na povolání zvládla bezchybně také. Opozita, zde došlo k záměně obrázků. Dívku stačilo navést, zeptat se, co se na obrázku děje a obrázky dále seřadila správně. Význam obrázků chápala. Úkol zaměřený na předložky místa zvládla kromě jednoho obrázku bezchybně („vedle“). Cvičení na fonologické rozlišování ve větné konstrukci zvládla bez problémů. Úkol zaměřený na prostorové a početní vnímání zvládala bez větších obtíží. Občas se jí pletly právě pokyny, kdy měla obrázky umístit na určité místo (vedle, před).

Dívka 2

Nesmělá dívka. Musela se pobízet. Úkoly se musely více vysvětlovat. Bylo nutné se na vše doptávat. Některé úkoly se musely předvést na příkladu, popřípadě udělat společně (analýza slabik). K záměně došlo také u obrázků nahlas-potichu u přiřazování protikladů. Obrázky přitom pojmenovala správně. Ostatní úkoly zvládla bez obtíží.

Chlapec 1

Chlapec byl komunikativní, ale roztěkaná. Bylo potřeba úkoly vysvětlit. Slabší výkon, než předchozí dvě děti, předvedl v odpovídání na otázky, kdy na něm bylo patrné, že by potřeboval slyšet pohádku ještě jednou, aby odpovídal s jistotou, dále pak v předložkách, analýze slabik, opozitech a přechylování. S nápovědou však dokázal všechny obrázky pojmenovat a utvořit. V opozitech a přechylování nevytvořil po jedné dvojici. Obtíže měl i s plněním pokynů při umisťování obrázků na větší obrázek. Chlapec si nebyl jistý

některými předložkovými vazbami a některé obrázky umístil několikrát, než se rozhodl. Ze tří dětí, které byly pro kontrolní vzorek vybrány, prokázal chlapec nejslabší výkon.

Hodnocení výkonů v jednotlivých úlohách

Text – zvládají doplňovat s předchozím popsáním obrázků. Výjimečně použijí jiné slovo k obrázku, ve většině případů se ale opraví. Gramaticky nesprávný tvar slov použijí při doplňování zřídka. Občas dochází k selhávání u výbavnosti textu.

Jednotné a množné číslo – obrázky znají, spočítají. Gramaticky správně využijí ve větě „Tady je“ a „Tady jsou“. Pouze v jediném případě došlo k nesprávnému gramatickému užití slov.

Protiklady/opozita – tento úkol se jevil jako problematický u všech tří dětí z kontrolního vzorku. Děti přehazovaly 2 obrázky z dvojice mladý-starý a potichu-nahlas (nebo hlasitý-tichý). Přitom na dotaz, co vidí na obrázku a pojmenování obrázku daného v úkolu, byly schopny říct, co je na obrázku a kam správně obrázky přiřadit.

Předložky místa – Tento úkol se částečně jeví jako problematický i u vzorku intaktních dětí. S obrázky děti problém neměly.

Přechylování (zaměstnání) – přechylování ženského a mužského rodu děti zvládaly bezproblémově.

Fonematické rozlišování ve větných konstrukcích – tento úkol zvládaly děti bez obtíží. Byly vyzkoušeny 2 způsoby. První způsob byl vybrání obrázků ze čtyř možných (tj. myška na stole, myška pod stolem, miska na stole, miska pod stolem) a druhý způsob byl vyzkoušen s vybráním jediného obrázku (myška, miska). Oba způsoby děti pochopily i zvládly.

Prostorová orientace – děti správně reagovaly na pokyn. Na velký obrázek (příroda) umisťovaly dané obrázky (kočka, dům, pírkó). Když byly pokyny zaměřeny na umístění počtu obrázků (jeden, dva, oba, všechny), tak děti plnily požadavek bez obtíží. Obtíže nastaly při pokynu, který byl zaměřen na prostorové vnímání (předložky místa).

Zhodnocení:

Dle výkonů, které byly zjištěny u kontrolního vzorku intaktních dětí, lze předpokládat, že stimulační soubor je nastaven tak, aby děti předškolního věku rozuměly zadání. Úkoly, které jsou jeho součástí, intaktní děti předškolního věku zvládají. Obrázky jsou dětem srozumitelné.